

**ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ 2023 ОНЫ ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ
(2023 оны жилийн эцэс)**

2024.01.10

№	Зорилт, /бодлогын үндэслэл/	Төсөл, арга хэмжээ	Үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт		Хөрөнгийн хэмжээ /сая.төг/	Төсвийн эх үүсвэр, хэмжээ	Хэрэгжилт
			Суурь түвшин /2022 он/	Хүрэх түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт			
НЭГ. “КОВИД-19” ХАЛДВАРТ ЦАР ТАХЛААС ҮҮДЭЛТЭЙ ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ БОДЛОГО							
1.1. “Ковид-19” халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлогын арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ- 1.1.4.6	Эрсдэлт бүлгийн хүн амыг улирлын томуугийн вакцинд хамруулна.	Улирлын томуугийн вакцин 1100 хүн тун	Улирлын томуугийн вакцин 1350 хүн тун	7.3	-	2023 оны жилийн эцсийн байдлаар аймгийн хэмжээнд 2727 хүнийг улирлын томуугийн вакцинд хамруулахаас 2714 хүнийг хамруулсан. Үүнээс 0-5 насны 758 хүүхэд вакцинд хамрагдсан байна. Вакцинжуулалт 99.5 хувьтай байна. Аймгийн “Эрүүл мэндийг дэмжих арга хэмжээ”-ний 2.9 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Бүгд Найрамдах Солонгос улсын SK Bioscience үйлдвэрийн томуугийн эсрэг 4 цэнт “СКАЙ СЕЛЛ ФЛУ” вакцинаар 0-5 насны хүүхэд, жирэмсэн эхчүүд, архаг хууч өвчтэй иргэд, 65-аас дээш насны 85 иргэнийг дархлаажуулсан. Хүрсэн түвшин: Улирлын томуугийн эсрэг вакцинд хамрагдсан хүний тоо-2714 Хэрэгжилт 99.5 хувь
2	АЗДҮАХ- 1.1.5.9	Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас сэргийлэх мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулна.	Сургалт мэдээллийн тоо-31 Хамрагдсан иргэдийн тоо - 4600	Сургалт мэдээллийн тоо-33 Хамрагдсан иргэдийн тоо - 4800	-	-	Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлаас сэргийлэх, вакцинжуулалт, дархлаа дэмжих, гэрийн нөхцөлд ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх заавар, зөвлөмж, мэдээ, мэдээллийг эрүүл мэндийн байгууллагын gsasurgaltsurtalchilгаа. Govisumber aimgiin ervvl mendiin gazar гэсэн цахим хуудас болон олон нийтийн сүлжээгээр түгээн ажилласнаар 2600 хүнд мэдээлэл хүргэсэн. Шинэ болон сэргэн тархаж буй халдвараас сэргийлэх чиглэлээр “Улаан бурхан өвчнөөс сэргийлье”, “Урьдчилан сэргийлэлт”, “Дархлаажуулалт”, “Тарваган тахал өвчнөөс сэргийлье”, “Галзуу өвчнөөс сэргийлье” зөвлөмж, мэдээ, мэдээллийг цахим хаягт байршуулж 2650 хүний хандалт авсан. Хүрсэн түвшин: Сургалт мэдээллийн тоо-36 Цахим мэдээлэлд хандалт авсан хүний тоо-5250 Тараасан гарын авлагын тоо – 12 Сурталчилгааны материал тараасан иргэдийн тоо - 3500 Хэрэгжилт – 100 хувь

3	АЗДҮАХ-1.1.5.8	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хариу арга хэмжээний бэлэн байдлыг хангана.	Нөөцийн бэлэн байдлын үнэлгээ хийгдэж, нөөцийг сэлгэсэн байна.	Нөөцийн бэлэн байдлын үнэлгээ хийгдэж, нөөцийг сэлгэсэн байна.	-	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөцийг бүрдүүлж, нөөцөд хяналт тавин ажиллаж байна. 2023 онд эрүүл мэндийн байгууллагуудын эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөцийг үнэлэн дунджаар гаргасан. Үүнд: Зайлшгүй шаардлагатай эмийн нөөц 88.3%, ЭМС-ын 388 тоот тушаалын дагуух Амин чухал эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөц 87.2%, Коронавируст халдварын үеийн нөөцийн бэлэн байдлын хангалт 89.6%-тай байна. Хүрсэн түвшин: Нөөцийн бэлэн байдлын үнэлгээний дундаж-88.3 Хэрэгжилт 88.3 хувь
ХОЁР.ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО						
Эрүүл мэнд						
2.1. Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог сайжруулан, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.						
1	АЗДҮАХ-2.1.1.1	"Эрүүл мэндийг дэмжих" арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээ, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 87	Арга хэмжээ, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 100	20.0	ОНТ "Эрүүл мэндийг дэмжих" арга хэмжээний хүрээнд ОНХСангийн 20.0 сая төгрөгөөр 2 зорилтын 4 арга хэмжээг төлөвлөн 100 хувийн гүйцэтгэлтэй ажилласан. Үүнд: - 2.9 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Бүгд Найрамдах Солонгос улсын SK Bioscience үйлдвэрийн томуугийн эсрэг 4 цэнт "СКАЙ СЕЛЛ ФЛУ" вакцин 85 хүн тунг авсан. Зорилтот бүлэг болох 0-5 насны хүүхэд, жирэмсэн эхчүүд, архаг хууч өвчтэй иргэд, 65-аас дээш насны 85 иргэнийг дархлаажуулсан. - 2.9 сая төгрөгийн санхүүжилтээр HIV/TP хосолсон INTEC тест 789 ширхэгийг худалдан авч, бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгийг зохион байгуулж, 6620 хүн хамруулснаас тэмбүү өвчний 14 шинэ тохиолдол бүртгэгдэж, 100 хувь эмчилгээнд хамруулсан. - 3-5 дугаар ангийн 292 хүүхдэд амны хөндийн үзлэг хийж, "Өлзий дент" шүдний эмнэлэгтэй гэрээ байгуулан ерөнхий боловсролын 2 дугаар сургуулийн 8-10 насны амьжиргааны түвшингээс доогуур орлоготой айлын 30 хүүхдийн амны хөндийг эмчлэн эрүүлжүүлсэн. - Хүний нөөцийн хангалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор анагаах ухааны сургуульд суралцаж буй 9 оюутанд сургалтын төлбөрт 3.6 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. - Эрүүл мэндийн газрын дэргэдэх ёс зүйн салбар хороо, хэсгийн хороо багуудын гишүүдийг чадавхжуулж, "Ёс зүйн онол практикийн бүсийн зөвлөгөөн"-д 8 гишүүнийг оролцуулж, 1.5 сая.төгрөг зарцуулсан. - Төгсөлтийн дараах үндсэн мэргэшлийн сургалтад 1 эмчийг хамруулж, сургалтын төлбөрт 0.8 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. "Энэ жилдээ Эрүүл жиндээ", "Эрүүл монгол хүн" үндэсний хэмжээнд зохион байгуулагдсан үйл ажиллагааг орон нутагт зохион байгуулан, 717 иргэнийг хамруулж, 717 хүнийг

							урьдчилан сэргийлэх эрт илрүүлэгт хамруулж, гүйцэтгэл 100 хувьтай байна. Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт-100 хувь Хэрэгжилт 100 хувь
2	АЗДҮАХ- 2.1.2.2-4	Эрүүл мэндийн салбарын барилга байгууламжийг сэргээн засварлах, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангаж, орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэн, эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж үйлчилгээг үзүүлнэ.	Нэгдсэн эмнэлгийн барилгын үлдэгдэл санхүүжилт - 100 хувь; Эрүүл мэндийг дэмжих төвийн засвар-100 хувь; Эрүүл мэндийн газрын барилгын дээвэр, дотор засвар-100 хувь	Эрүүл мэндийн дэмжих төвийн засварын ажлыг эхлүүлэх	-	АОНХС	2023 онд аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн төсвөөр эрүүл мэндийг дэмжих төвийг засварлах ажлыг үргэлжлүүлж, амбулаторийн хэсэгт 68.0 сая төгрөг, мооргийн хэсэгт 12.0 сая төгрөг, эргэлтийн хаалганы вакуум хаалт 8 ширхэгийг 13.0 сая төгрөг, нийт 93.0 сая төгрөгийн засвар үйлчилгээг хийж, Гемодиализ, уламжлалтын тусламж үйлчилгээг үзүүлж эхэлсэн бөгөөд жилийн эцсийн байдлаар гемодиализ эмчилгээг 5 хүнд давхардсан тоогоор 254 удаа хийж, уламжлалтын тасгаар 1580 хүнд тусламж үйлчилгээ үзүүлээд байна. “Энхтүсдэм” өрхийн эрүүл мэндийн төвийн шинэ барилгын зураг төсвийг 2024 онд боловсруулахаар төсвийг батлуулсан бөгөөд эрүүл мэндийн төв барих газрыг шийдвэрлэсэн. Хүрсэн түвшин: Барилга байгууламжийг 93.0 сая төгрөгөөр засварлан, Гемодиализ, уламжлалтын эмчилгээ, үйлчилгээг нэмэгдүүлж, нийт давхардсан тоогоор 1834 хүнд тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн. Хэрэгжилт 100 хувь
			Хангагдсан тоног төхөөрөмж, эд хөрөнгийн тоо - 42 Зарцуулсан хөрөнгө – 501.6 сая төгрөг	Шаардлагатай машин, тоног төхөөрөмжөөр үе шаттайгаар хангана	-	УТХО	Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт 2023 онд Эрүүл мэндийн яамнаас Гемодиализийн аппарат 89.8 сая төгрөгийн 2 ширхэг, Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 3.5 сая төгрөгийн Гэмтэл, мэс заслын хагалгааны 62 нэр төрлийн 3 багаж хэрэгсэл, Хандивлагч байгууллагаас 8,6 сая төгрөгийн сувилагчийн дуудлагын хонх, хоолны тавагны иж бүрдэл тэргэнцэр, ус цэвэршүүлэгчийг нийлүүлсэн. Байгууллагын өөрийн хөрөнгө 102,6 сая төгрөгөөр 9 нэр төрлийн аппарат тоног төхөөрөмж, яаралтай түргэн тусламжийг бэхжүүлж, нийт 271.6 төгрөгийн өртөг бүхий автомашин, тоног төхөөрөмжөөр хангасан байна. Дэлхийн банкны “Монгол Улсад КОВИД-19 халдвараас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах, бэлэн байдлыг хангах” төслийн хүрээнд 28,4 сая төгрөгийн 5 ширхэг Эмнэлгийн хог хаягдлыг ариутгах автоклавыг дагалдах хэрэгслийн хамт ЭМЯ-наас нийлүүлж ЭМБ-уудад хувиарлаж өгсөн. Хүрсэн түвшин: Нийт 85 нэр төрлийн тоног төхөөрөмж олгогдсоноор хангалт 87.5 хувьд хүрсэн. Яаралтай түргэн тусламжийн иж бүрэн машин-1 Хэрэгжилт 100 хувь
			Шинээр нэвтрүүлсэн	Шинээр нэвтрүүлэх	-	-	2023 онд 1 эмчийг түлэгдэлтийг эмчлэх чиглэлээр лавлагаа шатлалын эмнэлэгт сургалтад хамруулж, аймгийн Нэгдсэн

			тусламж үйлчилгээний тоо -1	тусламж үйлчилгээний тоо -2 Сэтгэц, донтох эмгэг, эмгэг судлалын тусламж үйлчилгээг үзүүлж эхэлнэ.			<p>эмнэлгийн мэс заслын тасагт түлэнхийн арьс шилжүүлэн суулгах хагалгааг нэвтрүүлэн, 1 хүнд арьс шилжүүлэн суулгасан.</p> <p>Нэгдсэн эмнэлгийн хуучин амбулаторийн хэсгийг байгууллагын хөрөнгө 68 сая төгрөгөөр засварлаж гемодиализ, уламжлалтын тасаг, Компютер томографийн шинжилгээг шинээр нэвтрүүлж эмчилгээ үзүүлж эхэлсэн.</p> <p>Гемодиализ эмчилгээг 5 хүн давхардсан тоогоор 254 удаа хийсэн байна.</p> <p>Нэгдсэн эмнэлгийн Уламжлалтын тасагт байгууллагын хөрөнгө 6.1 сая төгрөгөөр массажны аппарат худалдан авч, цахилгаан эмчилгээг хийж эхэлсэн бөгөөд 23 хүнд үйлчилгээ үзүүлж, Компютер томографийн шинжилгээг 21 хүнд оношилгоо шинжилгээ хийсэн.</p> <p>Энхтүсдэм Өрхийн эрүүл мэндийн төв нь лабораторийн тусламж үйлчилгээг нэмэгдүүлж 4 төрлийн шинжилгээг хийж эхэлсэн. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Өтгөнд ходоодны шарх шархлаа илрүүлэх – 216 хүнд • Бүдүүн нарийн гэдэсний шарх шархлааг илрүүлэх – 517 хүнд • Элэгний хавдар илрүүлэх – 553 хүнд • Түрүү булчирхайн хавдар илрүүлэх – 175 хүнд оношилгоо шинжилгээ тус тус хийсэн. <p>2022 онд сэтгэцийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх кабинетийг нээж, сэтгэцийн нарийн мэргэжлийн эмчийг бэлтгэн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. Сэтгэцийн эмчийн хяналтад байгаа 134, сэтгэцийн кабинетаар 1929 хүнд тусламж үйлчилгээ үзүүлж, 89 хүн стационарт хэвтэн эмчлүүлсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Шинээр нутагшуулсан технологийн тоо 8 Сэтгэцийн нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэгт 1929, Гемодиализ эмчилгээг 5 хүнд 152 удаа, цахилгаан эмчилгээнд 23, арьс шилжүүлэн суулгах хагалгаанд 1, 4 төрлийн хавдар илрүүлэх шинжилгээнд 1482 хүнийг хамруулсан.</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>
3	АЗДҮАХ-2.1.2.6	Зонхилон тохиолдох халдварт болон халдварт бус өвчний урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг үзлэг, оношилгоог зохион байгуулна.	Хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь -76 Сүрьеэ өвчлөлийн түвшин – 8.3 Тэмбүү өвчний түвшин – 8.8	Хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь 80 Сүрьеэ өвчлөлийн түвшин - 7.8	-	ОНТ	<p>2023 онд хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт нийт 9148 хүнийг хамруулахаас 7155 хүнийг хамруулж, хамрагдалт 78.2 хувьтай байна. Үүнд:</p> <p>Хөхний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэг шинжилгээнд 30-60 насны 3467 эмэгтэйчүүд хамрагдахаас 3467 хамрагдаж 100.0 хувьтай, умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 1186 эмэгтэй хамрагдахаас 436 хамрагдаж 36.8 хувьтай байна. Элэгний хавдарын эрт илрүүлэг үзлэгт 40-65 насны 4495 хүн хамрагдахаас 3252 хүн хамрагдаж 72.3 хувьтай байна.</p> <p>Халдварт өвчний 293 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт халдварт өвчин 10000 хүн амд 162.7 буюу аймаг /113.4/, улс /118.7/ -ын</p>

				Тэмбүү өвчний түвшин – 8			дундажаас өндөр байна. Халдварт өвчнөөр өвчилсөн 293 хүнийг 100 хувь эмчилгээнд хамруулсан. Сүрьеэ өвчний 23 шинэ тохиолдол бүртгэгдэн 10 000 хүн амд 12.8 буюу аймаг /6.8/, улс /5.4/ дунджаас өндөр үзүүлэлттэй байна. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 10 тохиолдлоор өссөн байна. Сүрьеэ өвчнөөр шинээр батлагдсан 23 хүнийг эмчилгээнд хамруулсан. Тэмбүү өвчний 34 шинэ тохиолдол бүртгэгдэн 10000 хүн амд 18.7 буюу аймаг /8.8/, улс /12.2/ дунджаас өндөр үзүүлэлттэй байна. Тэмбүү өвчнөөр шинээр батлагдсан 34 тохиолдолыг эмчилгээнд хамруулж, эмчилгээний үр дүн 100 хувьтай. Хүрсэн түвшин: Хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь-78.2 Сүрьеэ өвчлөлийн түвшин 12.8 Тэмбүү өвчний түвшин 18.7 Хэрэгжилт 33.3 хувь
4	АЗДҮАХ-2.1.3.	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн чанар аюулгүй байдлыг хангаж хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Нэвтэрсэн программ хангамжийн тоо-1 Эм зүйн албыг байгуулах ажлыг эхлүүлсэн.	Эмийн чанар аюулгүй байдлын программ хангамжийг үе шаттайгаар нэвтрүүлнэ. Эм зүйн албаны үйл ажиллагаа тогтмолжуулна.	-	УТХО	Эрүүл мэндийн байгууллагуудад цахим жор бичих эрх бүхий 33 эмч (Нэгдсэн эмнэлэгт 24, Шивээговь сумын эрүүл мэндийн төвд 2, Баянтал сумын эрүүл мэндийн төвд-1, “Энхтүсдэм” Өрхийн эрүүл мэндийн төвд 6) ажиллаж цахим жор олгох үйлчилгээ үзүүлсэн. Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт эм зүйн албыг байгуулан, эмнэлгийн эмийн сангийн өрөө тасалгааг стандартын дагуу зохион байгуулж, 1 эм зүйч, 1 эм найруулагчтайгаар ажиллаж байна. Хүрсэн түвшин: Нэвтэрсэн программ хангамжийн тоо 1 Эм зүйн албаны үйл ажиллагааг тогтмолжсон. Хэрэгжилт 100 хувь
5	АЗДҮАХ-2.1.4.	Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хамрагдалтыг нэмэгдүүлж, хүүхдийн эндэгдлийг бууруулна.	Жирэмсний эрт үеийн хяналтын эзлэх хувь - 90 Нялхсын эндэгдлийн түвшин – 10.6 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин – 13.2	Жирэмсний хяналт -93 хувь Нялхсын эндэгдлийн түвшин -10.1 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин – 12.5	5.0	СОНХС	Аймгийн хэмжээнд 2023 онд 341 эх төрж, 343 хүүхэд мэндэлсэн. Амьгүй төрөлт бүртгэгдээгүй. Гэрийн төрөлт нэг бүртгэгдсэн. Жирэмсний хяналтад шинээр 264 эх хамрагдаж, эхний 3 сартай жирэмсний эрт үеийн хяналтад 245 жирэмсэн хамрагдаж эрт үеийн хяналт 92.8 хувь, хожуу хяналт 7.2 хувь байна. Аймгийн хэмжээнд 2023 онд 0-1 насны эндэгдэл 3 бүртгэгдэж 1000 амьд төрөлтөд 8.7 ногдож байна. 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл бүртгэгдээгүй. Хүрсэн түвшин: Жирэмсний эрт үеийн хяналтын эзлэх хувь - 92.8 Нялхсын эндэгдлийн түвшин -8.7 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин - 0 Хэрэгжилт 100 хувь
6	АЗДҮАХ-2.1.5.	Эрүүл мэндийн байгууллагын хүний нөөцийн	Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгааны	Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн	-	ОНТ	Аймгийн эрүүл мэндийн салбарын “Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгааг хангах” хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд 4 зорилт, 12 арга хэмжээг төлөвлөн 95.0 хувьтай хэрэгжүүлсэн.

		хөгжлийг дэмжин хөгжүүлнэ.	хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь -93.3 Сургалтад хамрагдсан эмч, эмнэлгийн ажилтны тоо - 30; Мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдсан эмч, эмнэлгийн ажилтны тоо - 10; Нийгмийн баталгааг хангахад чиглэсэн арга хэмжээний тоо – 3; Байр орон сууц, байраар хангагдсан эмч, эмнэлгийн ажилтны тоо - 13	баталгааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт 94,0 хувь Мэргэшүүлэх болон мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад хамрагдсан эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн - 15; Дэмжлэгт хамрагдсан эмч, мэргэжилтний тоо – 8			Хөтөлбөрийн хүрээнд төгсөлтийн дараах сургалтын үндсэн мэргэшил, төрөлжсөн мэргэшил эзэмших, мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад нийт 22 эмч, эмнэлгийн ажилтныг хамруулсан нь нийт эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний 12,6 хувийг эзэлж байна. Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг 12 албан хаагчийг өөрийн байранд, Өрхийн эрүүл мэндийн төв өөрийн албаны орон сууцанд 3 их эмч, Эрүүл мэндийн газар 1 их эмчийг амьдрах байраар хангаж, нийт 6.7 сая төгрөгийн засвар болон тохижилтыг хийж, нийгмийн баталгааг хангаж байна. Нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр дундаж цалин хөлсийг 15-30 хувиар нэмэгдүүлж, урамшуулал, ур чадварын нэмэгдэлд 278,3 сая төгрөг, тусламж, дэмжлэг, тэтгэмжид 16,3 сая төгрөг тус тус олгосон байна. Эрүүл мэндийн газар, эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний салбар хорооноос ЭМЯ-ны дэргэдэх хяналтын хороо болон Эерэг өөрчлөлт, сайн сайхны АНУ хүрээлэнтэй хамтран аймгийн эрүүл мэндийн газрын дэргэдэх эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн салбар хороо болон хэсгийн хороодын 11 гишүүнийг чадавжуулах сургалтад хамруулсан. Ёс зүйн хорооноос 2 удаагийн сургалт, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 109 эмч, мэргэжилтнийг хамруулан, ёс зүйтэй холбоотой 3 өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэн, 2 эмч, мэргэжилтэнд ёс зүйн хариуцлага тооцсон бөгөөд ёс зүйн хариуцлагын тоо өмнөх оноос 66,7 хувиар өссөн. Хүрсэн түвшин: Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт - 95 хувь Мэргэшүүлэх болон мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад хамрагдсан эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн 22 Дэмжлэгт хамрагдсан эмч, мэргэжилтний тоо – 12 Хэрэгжилт 95 хувь
Биеийн тамир, спорт							
2.2. Нийтийн биеийн тамир, эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маягийг хөгжүүлж, тамирчдын өрсөлдөх чадвар, амжилтыг нэмэгдүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-2.2.1. 2.2.2.	Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлж, салбарыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Арга хэмжээний тоо-6 Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-70 Хангагдсан тоног	Арга хэмжээний тоо-8 Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 2-ээс доошгүй спортын	70.0	ОНТ	Биеийн тамир, спортын хөгжүүлэх 2023 оны арга хэмжээний төлөвлөгөөнд 13 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн. Үүнээс 11 сарын байдлаар нийтийн биеийн тамирын 3, спортын 7, Олимпизмын арга хэмжээ 1-ийг нийт 11 арга хэмжээг зохион байгуулан 65 сая төгрөгийг зарцуулаад байна. Өглөөний агаар-Өнөөдрийн эрч” алхалт, гүйлт Цаг гаргая аяны хүрээнд өглөөний гүйлт алхалтыг иргэд, ахмад настан болон, Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх өсвөрийн шигшээ багийн тамирчид хамрагдаж өглөө 06.00-07.30 цагийн хооронд тогтмол гүйлт хийн давхардсан тоогоор 1132 хүн хамрагдсан.
					25.0	УТХО	

			төхөөрөмжийн төрлийн тоо-39 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ-25 сая төгрөг	төрлийг техник хэрэгслээр хангасан байна.			<p>Их наадмын анхан шатны арга хэмжээг спортын 10 төрлөөр зохион байгуулж 810 хүүхэд оролцсон.</p> <p>Их наадмын бүсийн тэмцээнд спортын 3 төрлөөр, шигшээ тэмцээнд спортын 15 төрлөөр оролцон нийт медалийн дүнгээр Говьсүмбэр аймаг бүх аймаг дүүргээс 17-р байранд жагссан.</p> <p>Аймгийн Засаг даргын нэрэмжит “Спортын бага наадам” зохион байгуулан Спортын 8 төрлөөр давхардсан тоогоор 1205 тамирчин оролцсон.</p> <p>Үндэсний спортын болон ахмад, ХБИ-ийн аймгийн аварга шалгаруулах тэмцээн зохион байгуулан 3 төрлийн арга хэмжээг зохион байгуулж 96 иргэн хамрагдаж 496.0 мян төгрөг зарцуулсан.</p> <p>Орон нутагт бүс, улсын чанартай тэмцээн зохион байгуулан Монголын хүүхдийн спортын 7 дугаар наадмын сагсан бөмбөг, волейболын зүүн бүсийн аварга шалгаруулах тэмцээнийг зохион байгуулж 5 аймгийн 240 тамирчин оролцсон.</p> <p>Улсын төсвийн 20.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр спортын 7 төрөлд шаардлагатай хэрэглэл материалаар хангасан.</p> <p>Волейболын холбоо болон сагсан бөмбөгийн холбоог төлбөртэй секц дугуйлан хичээллүүлэх нөхцөл боломжоор ханган тус холбоод нь өөрсдийн санхүүжилтээр шаардлагатай 56ш бөмбөг болон бусад 16ш хэрэглэл материал худалдан авсан.</p> <p>Волейболын бага насны бэлтгэлийн эцэг эхийн зөвлөлөөс 27 ширхэг анхан шатны бөмбөг, Говьсүмбэр аймгийн 1998 оны төгсөгчдийн төлөөлөл нийгмийн хариуцлагын хүрээнд сагсан бөмбөгийн 9ш, хөл бөмбөгийн 9ш, волейболын 9ш бөмбөгийг бэлтгэл сургуулилтад зориулан хандивласан.</p> <p>Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн спорт танхимд 35.0 сая төгрөг, 5 дугаар сургуулийн фитнесийн танхимд 30.0 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг улс, аймаг, орон нутгийн хөрөнгөөр шийдвэрлэсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний тоо-11 Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 2-ээс доошгүй спортын төрлийг техник хэрэгслээр хангасан байна.</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
Боловсрол							
2.3. Боловсролын үйлчилгээнд тэгш хамруулж, чанар хүртээмжийг сайжруулна.							
1	АЗДҮАХ-2.3.1.	Боловсролыг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-90	Арга хэмжээний тоо-10 Хэрэгжилтийн хувь – 100	25.0	ОНТ	Аймгийн “Боловсролыг дэмжих арга хэмжээ”-ний хүрээнд 7 зорилтын 13 арга хэмжээг төлөвлөн, 12 арга хэмжээг хэрэгжүүлж, дүндэж хэрэгжилт 92.3 хувьтай, орон нутгийн төсвөөс 24.5 сая төгрөгийг зарцуулсан бөгөөд арга хэмжээнд нийт 250 багш, 6132 сурагч, 750 иргэд, төрийн албан хаагчдийг хамруулсан байна . Үүнд:

							<p>- Багш нарт чиглэсэн 5 удаагийн сургалт, арга хэмжээг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 350 багш, ажилчдыг хамруулсан.</p> <p>- Орос хэл, Монгол бичгийн нийт 3 удаагийн олимпиад, уран бичлэгийн уралдааныг тус тус зохион байгуулж, нийт 350 сурагч, 120 багш, 750 иргэнийг хамруулсан.</p> <p>- Багш нарын ёс зүй болон иргэдийн зөв хандлага төлөвшүүлэх зорилгоор 4 видео, шторк бэлтгэж, цахимаар 3000 хүнд хүргэсэн.</p> <p>- Сургалтын чанарын үнэлгээг 2 удаа зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 150 багшийг хамруулан, гүйцэтгэлийн үр дүнгийн урамшууллыг 3 сургууль, 4 цэцэрлэг, 91 багшид олгосон. Урамшуулалд арга хэмжээний зардлаас 120.0 сая төгрөг зарцуулсан.</p> <p>- 2023 онд орон нутагт нэн шаардлагатай ажлын байранд ирж ажиллаж буй ерөнхий боловсролын сургуулийн 14 багшид 18.5 сая төгрөгийн байрны түрээсийн дэмжлэг үзүүлсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-92.3 Хэрэгжилт 92.3 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-2.3.2.	Цэцэрлэгийн барилгуудыг өргөтгөж, шинээр барина.	Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэг барилга гүйцэтгэл хувь-25	Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэг барилга гүйцэтгэл 50 хувь Сүмбэр сумын 5 дугаар цэцэрлэгийн 2 өргөтгөл барилгын ажлын гүйцэтгэл-100%	635.0	УТХО	<p>Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгыг “Моннич Кон Трейд” ХХК 70 хувьтай гүйцэтгэж, 2024 оны 9 дүгээр сарын 01-ны өдөр бүрэн ашиглалтад өгөхөөр ажиллаж байна.</p> <p>Сүмбэр сумын 6 дугаар цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын зураг төслийг 35.0 сая төгрөгөөр “Цээнтэй ателиер” ХХК гүйцэтгэж хүлээн авч 2024 оны улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтад тусган тендер шалгаруулалтыг зарлан 2024 оны 4 дүгээр сараас барилга усралтын ажлыг эхлүүлэхээр ажиллаж байна.</p> <p>СӨБ-ын 5 дугаар цэцэрлэгийн 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөлийн нэмэлт санхүүжилт 44.2 сая төгрөг, Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгын нэмэлт санхүүжилт 700.0 сая төгрөгийн төсвийг 2024 оны улсын төсөвт тус тус тусган шийдвэрлүүлсэн.</p> <p>Мөн Сүмбэр сумын 6 дугаар цэцэрлэгийн 120 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгын төсөвт өртөг 3.0 тэрбум байгаагаас 2024 оны улсын төсөвт 1.5 тэрбум төгрөг тусган батлуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Шинээр барьж байгаа өргөтгөлийн барилгын тоо – 2 Төсөв, хөрөнгийг шийдвэрлүүлсэн барилгын тоо – 3 /нэмэлт санхүүжилт -2, шинэ барилга-1/ Баригдаж байгаа барилгын хүчин чадал, хүүхдийн тоогоор – 300 Хэрэгжилт – 70 хувь</p>

3	АЗДҮАХ- 2.3.3.3-4	“Чадварлаг багш” арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж, хөдөлмөрийн бүтээмжид суурилсан үнэлэмжийг бодитой болгож цахим зайн сургалтын платформ хөгжүүлэн, багш нарын оролцоог дэмжиж, цаг хугацаа орон зайнаас үл хамааран суралцах боломжийг бүрдүүлнэ.	Урамшуулалд хамрагдсан багшийн тоо - 66 Боловсролын чанарын үнэлгээ -46 хувь Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноо 520 Зарцуулсан мөнгөн хөрөнгийн дүн- 23.6 сая Зохион байгуулагдсан цахим сургалтын тоо- 10 Сургалтад хамрагдсан багшийн тоо - 1036 /давхардсан тоогоор/	Урамшуулах багшийн тоо – 70 Боловсролын чанарын үнэлгээ -46.5 хувь Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноо 520 Багш бүрийг компьютержүүлэх ажлын эхлэл-70 багш	20.0	ОНТ	<p>Боловсролын ерөнхий газартай хамтран 2023 оны 05 дугаар сарын 15-аас 19-ны өдрүүдэд ерөнхий боловсролын сургуулийн болон багшийн гүйцэтгэлийн үнэлгээг зохион байгуулж, нийт 179 багш, давхардсан тоогоор 3929 суралцагчийг үнэлгээнд хамруулсан.</p> <p>“Чадварлаг багш” журмын хүрээнд багш нарын ажлын гүйцэтгэлийг дүгнэж, 71 багшид 19.9 сая төгрөгийн урамшуулал олгосон.</p> <p>2023 онд Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноо 523.1 байна. Боловсролын яамны 194.2 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар 200 ширхэг зөөврийн компьютертэй болсон.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Урамшуулах багшийн тоо – 71 Боловсролын чанарын үнэлгээ -37.4 Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноо- 523.1 Багш бүрийг компьютержүүлэх ажлын эхлэл- 200 ширхэг компьютер</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт - 95.1</p>
4	АЗДҮАХ- 2.3.5.	Ерөнхий боловсролын сургууль бүр хоол үйлдвэрлэлийн байр, тоног төхөөрөмж, хүний нөөцөөр хангагдана.	Тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан Сургуулийн тоо-1 Цэцэрлэгийн тоо-6 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ-104.9 сая	“Үдийн хоол” хөтөлбөрийг ахлах ангид хэрэгжүүлнэ. Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах сургуулийн тоо-1 Бэлтгэх хоол, хүнсний мэргэжилтний тоо-5	-	АОНХС	<p>2022-2023 оны хичээлийн жилд “Үдийн хоол” хөтөлбөрт 1-5 дугаар ангийн 2002 хүүхэд, 2023-2024 оны хичээлийн жилд 2115 хүүхэд хамрагдаж байна.</p> <p>Сүмбэр сумын ерөнхий боловсролын 2 болон 5 дугаар сургуульд улсын төсвийн 40.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр ширээ сандал, гал тогооны тоног төхөөрөмж, Баянтал сумын ОНХС-ын 18.0 сая төгрөгөөр 4 дүгээр сургуулийг “Үдийн хоол”-ны ширээ сандлаар хангасан.</p> <p>Сургууль бүр “Үдийн хоол” үйлдвэрлэгч болсонтой холбогдуулан нийт 5 сургуульд 27 үйлчилгээний ажилтан, 3 сургуульд мэргэжлийн хоол зүйч тус тус ажиллаж байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хөтөлбөрт хамрагдаж буй бага ангийн сурагчдын тоо-2115 Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах сургуулийн тоо-3 Хоол, хүнсний мэргэжилтний тоо-3</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 86.6 хувь</p>

5	АЗДҮАХ-2.3.6.	Орон нутагт шаардлагатай мэргэжлээр суралцаж буй оюутнуудын судалгааг гаргаж, сургалтын төлбөрийн тэтгэлэг олгоно.	Тэтгэлэгт хамрагдсан оюутны тоо - 10	Тэтгэлэг олгох оюутны тоо-10 хүртэл	20.0	ОНТ	Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/258 дугаар захирамжаар журмын шаардлагыг хангасан, орон нутагт дутагдалтай 15 мэргэжлийн чиглэлээр суралцаж байгаа 20 оюутанд 40.0 сая төгрөгийн тэтгэлэг олгосон. Үүнд: Багш мэргэжлийн чиглэлээр суралцаж байгаа 5, эмч, эрүүл мэндийн чиглэлээр суралцаж байгаа 7, Эрх зүйчээр суралцаж байгаа 2, Нягтлан бодох бүртгэлээр суралцаж байгаа 2, Бизнесийн удирдлага маркетингээр суралцаж байгаа 1, ХАА-н бүтээгдэхүүний хими технологээр суралцаж байгаа 2, Эдийн засгийн статистикч мэргэжлээр суралцаж байгаа 1 оюутнуудад дэмжлэг олгосон. Хүрсэн түвшин: Тэтгэлэг олгох оюутны тоо-20 Хэрэгжилт 100 хувь
6	АЗДҮАХ-2.3.7.	Бүх насны иргэд тасралтгүй суралцах нөхцөлийг бүрдүүлж, насан туршийн боловсролын төвийг бие даасан байр, танхимтай болгоно.	Сургатад хамрагдсан иргэдийн тоо-5400 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ-87.9 сая төгрөг	Сургалтад хамрагдсан хүний тоо-5500 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ-УТ 192.0 сая төгрөг Төвийн үйл ажиллагаа тогтмолжсон байна.	192.0	УТХО	Аймгийн “Насан туршийн боловсролын төв” нь 2023 онд үйл ажиллагааны зардалд улсын төсвийн 198.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг батлуулсан. Орон нутгаас конторын байр, хичээл сургалтын өрөө, танхимаар хангасан. Аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас 2 ш нотебүүк, Японы хүүхдийг ивээх сангийн хөрөнгө оруулалтаар 21 ш таблет, 3 ш компьютер, 1 принтер, 3 суурин компьютерээр тус тус хангагдсан. 2023 онд үндсэн 5 чиглэлээр иргэдрүү чиглэсэн 80 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 2260 иргэн хамруулсан нь нийт иргэдийн 12.5 хувь хүрч үйлчилсэн. Мөн боловсрол нөхөн олгох хөтөлбөрт 2023-2024 оны хичээлийн жилд бүрэн дунд хөтөлбөрт 31, суурь боловсролд 19, нийт 50 иргэнийг хамруулж байгаа нь өмнөх оноос хамрагдсан иргэдийн тоо 20 хувиар өссөн байна. Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан сургалтын тоо - 80 Сургалтад хамрагдсан хүний тоо-5700 Боловсрол нөхөн олгосон иргэдийн тоо – 50 Насан туршийн боловсролд хамрагдсан иргэдийн нийт иргэдэд эзлэх хувь – 12.5 Хэрэгжилт 100 хувь
7	АЗДҮАХ-2.3.9.	Орон нутгийн өв соёл, зан заншил, Монгол хүний хүмүүжлийг дээдэлсэн “Тост Боржигин”, “Боржигин өв соёл” сургалтын хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль бүрд хэрэгжүүлнэ.	Тост Боржигин”, “Боржигин өв соёл” сургалтын хөтөлбөрийг 1 цэцэрлэг, 1 сургуульд хэрэгжүүлж байна.	Сургалтын хөтөлбөрийг ЕБ-ын 3 сургууль, СӨБ-ын 4 цэцэрлэгт хэрэгжүүлнэ. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь-100	-	ОНТ	Аймгийн хэмжээнд “Боржигин соёлоос суралцацгаая” сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан ерөнхий боловсролын 5 сургууль, 6 цэцэрлэгийн хүрээнд 100 хувьтай хэрэгжүүлж, 6000 хүүхэд хамрагдсан бөгөөд Боловсролын ерөнхий газартай хамтран “Үндэсний шилдэг туршлага” болгон түгээн дэлгэрүүлж байна. Тус хөтөлбөрийн хүрээнд “Ноосоор урлая”, “Эсгий урлал” сургалтын хөтөлбөрт 2250 сурагч хамрагдаж, эсгий ашиглан бэлэг дурсгалын зүйл, эд хэрэглэл хийхэд суралцсан.

							<p>Ардын наадам, тоглоом тоглох, сөөх нийлүүлэх арга, 3 модны борх зэрэг ардын ёс заншлаас сургаж, цэцэрлэгийн 320 хүүхдийг хамруулсан.</p> <p>Насан туршийн боловсролын төвөөс “Боловсролтой Боржигин” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, 2 удаагийн сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулж, 311 иргэнийг хамруулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлсэн сургууль, цэцэрлэг -5 Сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлсэн цэцэрлэгийн тоо-6 Хамрагдсан хүүхдийн тоо - 6000 Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь-100 хувь Хэрэгжилт 100 хувь</p>
Шинжлэх ухаан, технологи, инновац							
2.4. Орон нутагт стандартчилал, хэмжил зүйн нэгж байгуулна.							
1	АЗДУАХ-2.4.1.	Орон нутагт стандартчилал, хэмжил зүйн нэгж байгуулна.	Орон нутагт стандартчилал хэмжил зүйн нэгж байгуулах хүсэлтийг холбогдох дээд байгууллагуудад хүргүүлсэн. Ажлын хэсэг байгуулах санал гарсан.	Орон нутагт хэмжил зүйн нэгж байгуулна. Орон нутаг үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагуудад хэмжих хэрэгсэлд хэмжилт, баталгаажуулалт хийнэ.	-	УТХО	<p>Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5.1, 24 дүгээр зүйлийн 24.1.4 ,24.2 дахь хэсэг, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 417, 469 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн Стандартчилал, хэмжил зүйн хэлтсийг 2023 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдөр 11 орон тоотой байгуулсан.</p> <p>2023 онд 103 аж ахуйн нэгж, иргэнд үйлчилгээ үзүүлж, аймгийн хэмжээнд 5 үйлчилгээнд тохирлын гэрчилгээ олгож, 12 ШТС-ийн 42 шингэн хэмжигч болон үйлчилгээний 87 жин хэмжүүрийг баталгаажуулж, лабораторийн шинжилгээнд 322 сорьцыг хамруулж, эерэг 35 сорьцыг илрүүлж, 262 шинжилгээний хариуг иргэн, аж ахуйн нэгжид хүргүүлсэн.</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>
2	АЗДУАХ-2.4.2.	Орон нутгийн түвшинд инноваци нэвтрүүлэхийг бодлогоор дэмжинэ.	Хийгдсэн судалгаа шинжилгээний ажил -2 Арга хэмээний төлөвлөгөө боловсруулах ажлын хэсгийг томилсон.	Инноваци шингэсэн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний тоо - 2	15.0	ОНХС	<p>Аймгийн хэмжээнд инноваци шингэсэн 4 төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, 4 бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нэвтрүүлээд байна. Үүнд:</p> <p>Төрийн байгууллагуудын 63 үйлчилгээг цахимжуулж, E-mongolia системд холбосон бөгөөд 6 цэгт цахим операторын үйлчилгээ, 1 цэгт цахим үйлчилгээний төхөөрөмж суурилуулан, 2023 онд нийт 5600 иргэнд цахим үйлчилгээ үзүүлсэн.</p> <p>Хүнс, хөдөө аж ахуйн чиглэлээр: Хүнсний хясаа мөөгийг хөрсгүй орчинд тариалах аргыг тушиж, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлж, борлуулалтын каластерийг хөгжүүлж байна. /Чойрын гурван богд хоршоо/ Газар тариаланд төмс, хүнсний ногоог хөрсний гадаргууд сүрлэн хучилттай тариалалт хийх технологийг нутагшуулах туршилт хийж, ургацын хэмжээг 3 дахин нэмэгдүүлэх боломжтой болохыг тогтоосон. – Оорцог элгэн ХХК Баянтал суманд “Мал аж ахуйн эрдэм шинжилгээ, үйлдвэрлэл, технологийн парк” байгуулах төслийг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд байгуулах төслийг дэмжин, Засгийн</p>

						<p>газрын 2023 оны 423 дугаар тогтоолоор үйл ажиллагаа явуулах тусгай зөвшөөрөл олгосон.</p> <p>Боловсролын чиглэлээр: Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн сурагчид “ЮНИМАТ” багажийг ашиглан бүтээл /шатар/ урлаж, цахилгаан багажтай ажиллах анхны мэдэгдэхүүнтэй болж байна.</p> <p>Уул уурхайн жишиг сургууль Политехникийн коллеж “Газрын зурагтай цаг”-ийг төмрийн хайлшийг давстай усаар идүүлж, анод, кадодыг ашиглан бичилт хийлгэж бүтээсэн. Мөн нь агаарт үсэг бичих Lightbox сургалтын самбарыг бүтээсэн.</p> <p>Байгаль орчны чиглэлээр: Шинжлэх ухааны академийн Газар зүй, геоэкологийн хүрээлэн, БНХАУ-ын Шинжаан-Уйгарын цөлжилтийн судалгааны хүрээлэнгээс хамтран Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр суманд “Ганд тэсвэртэй мод сөөг тарьж ургуулах туршилт судалгааны плантац” байгуулан ажиллаж байгаа бөгөөд тус плантацийг түшиглэн “Монгол орны жинхэнэ хээр болон цөлөрхөг хээрийн шилжилтийн бүс нутагт мод, сөөг тарьж ургуулах, тухайн ургамлын өсөлтөд орчин нөхцөл, бордоо хэрхэн нөлөөлөх талаар туршилт-судалгаа”-г хийж байна. “Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд туршилт, судалгааны плантацыг “Шинжлэх ухаан, инновцын төв” болгон хөгжүүлэх зорилтыг тавиад байна.</p> <p>Онцгой байдлын газар: Албан хаагчдыг хөдөлмөр хамгаалалтын хувцас хатаагчийг зохион бүтээж, туршилт судалгааг хийн, шинэ бүтээлээр баталгаажуулж хэрэглээнд нэвтрүүлж байна. Мөн хураалттай өвсөнд гарсан галг унтраах зориулалт бүхий Өвсний гал унтраах хошууг бүтээж, хэрэглээнд нэвтрүүлэн ашиглаж байна.</p> <p>Газрын харилцаа, барилгын салбарт: Барилгын материал үйлдвэрлэлийн 4 аж ахуйн нэгж байгууллагас жилийн эцсийн байдлаар 2 аж ахуйн нэгж барилгын материалын үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүн үйлдэрлэсэн байна. Үүнд: 1. “Илчит сансар”ХХК ф1000-н кольцо 68ш, ф1500-н кольцо 68ш, ф700-н кольцо 10ш, 2. лотки 18ш, ф1000 ташуу таг 22ш, ф1500-н ташуу таг 22ш, лоткины таг-24ш, ул-2ш, худгийн таг 2*2-3ш 3. “Алтан булаг уул” ХХК 300м3 бетон зуурмаг зэрэг бүтээгдэхүүнийг тус тус үйлдвэрлэсэн байна. Бетон зуурмагийн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Алтан булаг уул” ХХК-д барилгын материал үйлдвэрлэлийн тохирлын гэрчилгээ авах талаар зөвлөгөө өгч, барилга угсралтын ажлуудад тохирлын гэрчилгээтэй бүтээгдэхүүн нийлүүлэх шаардлагатайг анхааруулан, баримт бичгийг яаравчлан бүрдүүлэх үүрэг даалгаварыг 2023 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдөр өгсөн.</p>
--	--	--	--	--	--	---

							Грант: Шинжлэх ухаан инновацийн “MON-X” төсөлд Говьсүмбэр аймгаас 5 төсөл шалгаран оролцож, үүнээс иргэн С.Хонгорын “Цахим сантехник” төсөл сүүлийн шатанд шалгарч 20.0 сая төгрөгийн грант авсан. Хүрсэн түвшин: Инноваци шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тоо - 4 Хэрэгжилт 100 хувь
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал							
2.5. Хүн амын хөгжлийг хангаж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, ажилгүйдэл ядуурлыг бууруулна.							
1	АЗДҮАХ-2.5.1.	Нийгмийн халамжийн үйлчилгээг зорилтот бүлэгт хүргэнэ.	Халамжийн үйлчилгээ үзүүлсэн иргэдийн тоо-2580 Зарцуулсан төсөв-767421.1	Зорилтот бүлгийн иргэдэд нийгмийн халамжийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй хүргэсэн байна.	3,300.0	УТХО	2023 оны жилийн эцсийн байдлаар нийгмийн халамжийн үйлчилгээг 2413 иргэнд хүргэж, 9600.0 мянган төгрөгийг олгосон. Үүнд: Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр- 295 иргэн, Нөхцөлт мөнгөн тэтгэмж-265 иргэн, Амьжиргааг дэмжих мөнгөн тэтгэмж- 249 иргэн, Ахмад настны хөнгөлөлт, тусламж-1081 иргэн Хүнс тэжээлийн дэмжлэг, тусламж-285 иргэнд Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөнгөлөлт, тусламж- 234 иргэн, Онцгой тохиолдлын мөнгөн тэтгэмж- 4 иргэнд 9600.0 мян.төг тус тус олгосон. Өрхийн амьжиргааны түвшин тогтоох судалгаанд үндэслэн 285 иргэнд үйлчилгээ үзүүлж, 28822.7 мян.төгрөгийг олгосон. Үүнд: Тайлант хугацаанд өссөн дүнгээр 56 өрхийн 285 гишүүнд хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээ үзүүлэн олгосон бол жилийн эцсийн байдлаар өдрийн байдлаар 7 өрхийн 43 гишүүн хамрагдаж байгаа нь гишүүдийн тоо 83.2 хувиар буурсан үзүүлэлттэй. “Халамжаас-Хөдөлмөрт” бодлогын хүрээнд 2023 онд Шивээговь, Баянтал сум хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээ авдаггүй сум, Сүмбэр сумын 5, 6 дугаар баг хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээ авдаггүй баг болсон. Хүрсэн түвшин: Зорилтот бүлгийн 2413 иргэнд холбогдох хууль, тогтоомжийн хүрээнд нийгмийн халамжийн үйлчилгээг 100 хувь хүргэсэн. Зарцуулсан төсөв- 9600.0 мян.төг Хэрэгжилт 100 хувь
2	АЗДҮАХ-2.5.2	Ажилгүй ажил олоход хүндрэлтэй иргэдийг мэргэжил эзэмшүүлэх, ур чадварыг нь ахиулах сургалтад	Мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтанд хамрагдсан иргэдийн тоо -2 Хөдөлмөрт бэлтгэх	Мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо - 30	6.8	ХЭДС	2023 онд жилийн эцсийн байдлаар ажил хайгчаар 622 иргэнийг орлого багатай өрхийн ажил хөдөлмөр эрхэлдэггүй хөдөлмөрийн насны 246 иргэнийг түр ажлын байранд зуучилсан. Үүний үр дүнд 120 өрхийн гишүүд 10 хоногийн цалинтай түр ажлын байранд хамрагдаж, өрхийн орлого дунджаар 360.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн БЭЛТГЭХ ХӨТӨЛБӨРТ : 209 хүн, 16830,0 мян төг

		хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлнэ.	сургалтанд хамрагдсан иргэдийн тоо-87	Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-90 Орлого нэмэгдсэн өрхийн тоо-35			<ul style="list-style-type: none"> - Суурь ур чадварын сургалт -85 хүн, 2550,0 мян төг /Сонор эдүкейшн сургалтын төв/ - Мэргэжил олгох сургалт -15 хүн,4050,0 мян төг /Үлэмж –Илүү хөдөлмөрийн биржийн дэргэдэх “Насны бүтээл” сургалтын төв/ - Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт -59 хүн, 1030,0 мян төг /Ирмүүн төгс сургалтын төв/ - Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн загвар төвийн сургалт -60 хүн, 4800,0 мян төг /МоАОЭНХолбоо/ - Мэргэжлийн болон цахим ур чадварыг богино хугацаанд эзэмшүүлэх сургалт 20 хүн, 4400,0 мян төг /Сонор эдүкейшн сургалтын төв/ <p>Хүрсэн түвшин: Мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-19 Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-50 Орлого нэмэгдсэн өрхийн тоо-120 Хэрэгжилт 87.7 хувь</p>
3	АЗДҮАХ-2.5.3.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй тусгай хэрэгцээний иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг сайжруулж, шинээр баригдаж байгаа зам, талбай, барилга, байгууламжид саадгүй зорчих нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	Дэд бүтцийг тусгасан шинэ барилгын тоо-3 Дэд бүтцээ сайжруулсан байгууллагын тоо-1	<p>Дэд бүтцийг тусгасан шинэ барилгын тоо-2 Дэд бүтцээ сайжруулсан байгууллагын тоо-2 Шинээр төлөвлөж буй хөрөнгө оруулалтын ажлуудад хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг бүрэн тусгана.</p> <p>Аж ахуйн нэгж, албан байгууллагууд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн үйлчилгээ авах орчныг бүрдүүлнэ.</p>	-	УТХО, ОНХС	<p>“Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хүртээмжтэй оны шилдгийг шалгаруулах журам”-ын хүрээнд 2023 оны шилдэг байгууллагуудыг шалгаруулан урамшуулсан. Үүнд: Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн үйлчилгээ авах орчныг бүрдүүлэх чиглэлээр 2 удаагийн сургалт зохион байгуулж, 8 байгууллагын 55 ажилтан, албан хаагчийг хамруулсан. Аймгийн хэмжээнд 2023 онд 2,006.4 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтын ажил хийснээс 1 барилга, 2.5 м2 зам, талбайд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг шинээр бий болгосон.</p> <p>Мөн аймгийн хэмжээнд 3 төрийн байгууллага, орц гарц, үйлчилгээ авах орчныг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн үйлчилгээ авах боломжтой болгосон.</p> <p>Сонголын болон хэл ярианы бэрхшээлтэй иргэнд үйлчлэх орчин нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор 20 төрийн албан хаагчийг дохион хэлний сургалтад хамруулсан.</p> <p>Мөн Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газар нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нөхцөл шаардлагыг хангах, хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах, чадавхижуулах ажлын хүрээнд барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах Улсын комиссын бүрэлдэхүүнд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний төлөөллийг оролцуулан ажиллуулдаг бөгөөд “Өөдрөг зөвлөл” ТББ-н төлөөлөлд 2023 оны 11 дүгээр сарын 07-ны өдөр “Барилга байгууламжид хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хүртээмжийг төлөвлөх” БНБД35-01-22-н танилцуулгыг хийж, гарын авлага материалыг өгч санал солилцож хамтран ажиллалаа.</p> <p>2023 онд барилга угсралтын 5 зураг төслийг хянаж ХБИ-нд үйлчлэх нөхцөл шаардлага хангах талаар зурагт тусгасан эсэхийг хянаж хамтран ажилласан.</p>

						<p>Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг стандартад нийцүүлэх ажлын хүрээнд Сүмбэр суманд Боржигон чуулгын барилга, Халуун усны барилга, 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилга, Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих төвийн барилга, Шивээговь суманд 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилга, 320 хүүхдийн сургуулийн барилга зэрэг барилгуудын зураг төсөл, тоо хэмжээнд тусгагдсаны дагуу хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн орц гарц дэд бүтцийн асуудлыг холбогдох норм дүрэм, стандарт шаардлагын дагуу гүйцэтгүүлэхээр шаардлага тавин ажиллаж байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан дэд бүтэц бүхий шинээр баригдаж буй хөрөнгө оруулалтын ажил – 2 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн үйлчилгээ авах орчныг бүрдүүлсэн аж ахуйн нэгж, албан байгууллагын тоо - 3</p> <p>Хэрэгжилт 70 хувь</p>	
4	АЗДҮАХ-2.5.4.	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хэрэгжүүлэн иргэдийг ажлын байраар хангаж, ядуурлыг бууруулна.	Байнгын ажлын байранд зуучилсан иргэний тоо-280, Түр ажлын байранд зуучилсан иргэний тоо-149	Байнгын ажлын байр-250-аас доошгүй Түр ажлын байр -300-аас доошгүй	-	БТ	<p>Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээнд нийт 923 хүнийг хамруулж, 4548,3 мян.төгрөг зарцуулсан. Үүнд: (Хөдөлмөрт бэлтгэх хөтөлбөрт : 224 хүн, 24830,0 мян төг) - Суурь ур чадварын сургалт -85 хүн, 2550,0 мян төг /<i>Сонор эдүкейшн сургалтын төв</i>/ - Мэргэжил олгох сургалт -15 хүн,4050,0 мян төг /<i>Үлэмж –Илүү хөдөлмөрийн биржийн дэргэдэх “Насны бүтээл” сургалтын төв</i>/ - Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт -59 хүн, 1030, мян төг /<i>Ирмүүн төгс сургалтын төв</i>/ - Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн загвар төвийн сургалт -60 хүн, 4800,0 мян төг. /<i>МоАОЭНХолбоо</i>/ - Мэргэжлийн болон цахим ур чадварыг богино хугацаанд эзэмшүүлэх сургалт -20 хүн, 4400,0 мян төг /<i>Сонор эдүкейшн сургалтын төв</i>/ - Гарааны бизнес санааг баяжуулах, өрсөлдүүлэх, бүлгээр ажиллах залуучуудыг дэмжих бизнесийн зөвлөх /ментор/-ийн тусламжтайгаар хөгжүүлэх болон шилдэг гарааны бизнесийг сонгон шалгаруулах арга хэмжээг “Мэргэшсэн мэргэжил сургалтын төв”-тэй -7 багийн,15 хүн, 8000,0 мян төг Санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаанд: 53 хүн 292728,0 мян төг - Иргэн, аж ахуй эрхлэгчид олгох санхүүгийн дэмжлэгт-18 хүн, 160000,0 мян төг - Малжуулах арга хэмжээ-4 өрх-8 хүн, 20000,0 мян төг - Шилдэг Старт ап - /1 бүлэг/ 2 хүн -10000,0 мян төг - Ахмадын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих санхүүгийн дэмжлэгт-21 хүн, 100000,0 мян төг - Түрээсийн дэмжлэг урамшуулал 4 хүн,2728,8 мян төг Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд –50 хүн, 78090,0 мян төг</p>

						<p>- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд олгох санхүүгийн дэмжлэгт хамрагдсан иргэний тоо-12 хүн , 760000,0 мян төг</p> <p>- Аж ахуй эрхлэлтийн сургалтад хамруулсан иргэдийн тоо- 34 хүн 794,0 мян төг</p> <p>- Мэргэжил олгох сургалт -4 хүн,1296,0 мян төг /Улэмж –Илүү хөдөлмөрийн биржийн дэргэдэх “Насны бүтээл” сургалтын төв</p> <p>Түр ажлын байрыг дэмжих үйл ажиллагаанд : 260 хүн, 101496,0 мян төг</p> <p>- Мод тарих арга хэмжээ –146 хүн , 53866,0 мян төг</p> <p>- Нийтийг хамарсан арга хэмжээ -100 хүн , 38525,0 мян төг</p> <p>- Хүүхэд хамгаалагч -2 хүн , 1680,0 мян төг</p> <p>- Ахмадын зөвлөх үйлчилгээ -12 хүн , 7425,0 мян төг</p> <p>Жижиг зээл олгох арга хэмжээнд:</p> <p>- Жижиг зээл олгох- 2 ААНэгж, 7 хүн, 3000000,0 мян төг</p> <p>Хүрсэн түвшин:</p> <p>Байнгын ажлын байрны тоо -61</p> <p>Түр ажлын байрны тоо -260</p> <p>Хэрэгжилт 55.5 хувь</p>	
5	АЗДУАХ-2.5.5.	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах, зорилтод бүлгийн иргэдийг дэмжих арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-50	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-100	15.0	АОНХС	<p>Аймгийн Засаг даргын 2023 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/41 дугаар захирамжийн “Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахад чиглэсэн арга хэмжээ”-г батлан 6 арга хэмжээг төлөвлөснөөс 6 арга хэмжээг 100 хувьтай хэрэгжүүлэн ажилласан. Тус арга хэмжээнд 6.2 сая төгрөгийн зарцуулан, 885 иргэнийг хамруулсан байна. Үүнд:</p> <p>- Эрэгтэйчүүдийн холбооны тэргүүн Сүхбаатар аймагт 2023 оны 04 дүгээр сарын 15-17-ны өдрүүдэд туршлага түгээх, солилцох арга хэмжээнд оролцож, “Монгол эр хүний нэр хүнд, бахархал”, “Гэр бүлийн үнэ, цэнэ” сэдвээр иргэдийн төлөөлөл 300 хүнд сургалт зохион байгуулсан. Тус арга хэмжээнд 430.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.</p> <p>- “Говьсүмбэр аймгийн мастеруудын спортын гуравдугаар наадам” 2023 оны 06 дугаар сарын 02-05-ны өдрүүдэд 6 төрлөөр зохион байгуулж, 240 ахмад настан оролцсон. Тус арга хэмжээний 748.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.</p> <p>- УБ хотод Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах сургалтад 4 албан хаагчийг хамруулсан.</p> <p>- “Эх, эцэг олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцэгт тэтгэмж олгох тухай” хуулийн дагуу 0-3 хүртэлх хүүхэд асарсны тэтгэмжийг 5 эцэгт, 0-18 хүртэлх насны 3 ба түүнээс хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцгийн тэтгэмжийг 2 эцэгт тус тус олгосон.</p> <p>- Аймгийн ахмадын баярыг 023 оны 09 дүгээр сарын 25-ны өдөр зохион байгуулж, нийт 200 ахмад настнуудыг хамруулсан. Тус арга хэмжээний хүрээнд “Ардын хувьсгалын 100 жилийн одон медаль”-иар 20, аймгийн ИТХ-ын “Говьсүмбэрийн төлөө медаль”-иар 6, “Монголын Ахмадын холбооны хүндэт тэмдэг”-</p>

						<p>ээр 6 ахмад настанг тус тус шагнасан. Тус арга хэмжээг зохион байгуулахад 2.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.</p> <p>- Олон улсын Цагаан таягтны өдөрлөгийг зохион байгуулж, нийт 18 иргэнийг хамруулан, соёл, урлаг, спортын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн. Тус арга хэмжээг зохион байгуулахад 900.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн.</p> <p>Мөн Шивээговь сумын хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний зардлын 6.0 сая төгрөгөөр ахмадын хороо, ХБИ-ийг дэмжих төвийг техник, тоног төхөөрөмжөөр хангасан.</p> <p>Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг өдрийг тохиолдуулан 2023 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдөр аймгийн Ахмадын хороонд Б.Цолмонбаяр “Амьдрах ухаанд суралцах” сургалт болон хөгжөөн тоглоом болон, урлагийн тоглолтыг 120 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зохион байгуулж иргэдийн санал хүсэлтээ солилцлоо. Тус үйл ажиллагаанд арга хэмжээний зардлаас 3.3 сая төгрөгийг зарцуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-100 Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо - 6 Нийт хамрагдсан иргэдийн тоо - 885 Хэрэгжилт 100 хувь</p>	
6	АЗДҮАХ-2.5.7.	Албан эрхлэлтийн бүртгэл, мэдээллийг сайжруулна. бус	Мэдээллийн санг бүрдүүлсэн.	Хяналт шалгалтын тоо-2 Зөрчлийг арилгасан байдал 100 хувь		БТ	<p>Албан бус хөдөлмөр эрхлэлтийг бүртгэх мэдээллийн санг бүрдүүлсэн.</p> <p>2023 онд 25 албан бус хөдөлмөр эрхлэгчийг мэдээллийн санд бүртгэсэн. Албан бус хөдөлмөр эрхлэгчдийг ажиллаж буй салбараар нь авч үзвэл мал аж ахуйн салбарт 7, уул уурхайн салбарт 2, нүүрс, жонш ачиж буулгах талбайд 16 иргэн ажиллаж байна.</p> <p>Албан бус хөдөлмөр эрхлэлтийг бүртгэх, хяналт шалгалтыг 2 удаа зохион байгуулж 30 аж ахуйн нэгж байгууллагыг хамруулсан. Зөрчил илэрсэн аж ахуйн нэгж байгууллага байхгүй.</p> <p>Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн нэгдсэн санд өссөн дүнгээр нийт 69 албан бус хөдөлмөр эрхлэгч бүртгэлтэй байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Албан бус хөдөлмөр эрхлэгчийг бүртгэсэн тоо-25 Хяналт, шалгалтын тоо-2 Зөрчил илрээгүй. Хэрэгжилт 90 хувь</p>
7	АЗДҮАХ-2.5.7.	Сайн дурын даатгалд хамрагдалтыг нэмэгдүүлнэ.	Сайн дурын даатгалд хамрагдсан иргэдийн тоо-708	Сайн дурын даатгал 730 иргэн хамрагдсан байна	-	УТХО	<p>Сайн дурын даатгалын хамрагдалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор хөдөөгийн багуудын өдөрлөг, зах худалдааны төв, олон нийтийн үйлчлүүлдэг томоохон дэлгүүрүүдэд хууль тогтоомжийн сурталчлан, гарын авлага тараах, цахим хуудсаар болон утсаар 470 иргэдэд мэдээлэл өгч ажилласан. Үүний үр дүнд сайн дурын даатгалд шинээр 246 иргэн даатгуулж, сайн дурын даатгалд хамрагдасдын тоо 18.6</p>

							хувиар нэмэгдэж 685 болсон. Үүнээс сайн дурын даатгалд хамрагдсан 63 малчин байна. Хүрсэн түвшин: Сайн дурын даатгалд хамрагдсан иргэдийн тоо-685 Хэрэгжилт 93.8 хувь
8	АЗДҮАХ-2.5.8.	Уул уурхайн жишиг Политехникийн коллежийн үйл ажиллагааг өргөжүүлж, орон нутгаас суралцах суралцагчдын тоог нэмэгдүүлэн тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Мэргэжил эзэмшсэн иргэдийн тоо-57	Мэргэжил эзэмшсэн иргэдийн тоо - 60 Сургалтын орчныг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.	-	УТХО	2023 онд Дэлхийн банк, Хүүхдийг ивээх сангийн санхүүжилтээр оюутан сурагчдын оролцоотой 4 төсөл хэрэгжүүлж, нийт 13.6 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжөөр хангасан. 2022-2023 оны хичээлийн жилд 541 оюутан суралцаж байгаагаас Говьсүмбэр аймгийн харьяат 290 оюутан байгаа нь нийт суралцагчдын 53 хувийг эзэлж байсан. Үүнээс төгссөн 164, шатлан суралцсан 16, ажлын байраар хангагдсан 71 оюутан байна. 2023-2024 оны хичээлийн жилд 531 оюутан суралцаж байгаагаас орон нутгийн харьяалалтай 275 оюутан байгаа нь нийт суралцагчдын 52 хувийг эзэлж байна. Үүнээс төгсөх 146 оюутан суралцаж, 8 оюутан шатлан суралцахаар саналаа өгсөн. Ажлын байрны санал авсан 11 суралцагч байна. Политехникийн коллежийг техник, тоног төхөөрөмжөөр хангах 1031.7 сая.төгрөгийг Улсын төсвийн 2024 оны хөрөнгө оруулалтад тусган батлуулсан. Хүрсэн түвшин: Орон нутгаас элссэн суурь боловсрол эзэмшигчдийн эзлэх хувь-53 Мэргэжил эзэмшсэн орон нутгийн иргэдийн тоо - 290 Хөрөнгө оруулалт – 13.6 сая төгрөг Хэрэгжилт 100 хувь
9	АЗДҮАХ-2.5.2.3	Нэг өрх-нэг ажлын байр арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-70	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-100	10.0	ОНТ	“Нэг өрх-Нэг ажлын байр” арга хэмжээнд аймгийн хэмжээнд амжиргааны дундаж түвшнээс доогуур орлоготой 60 өрхийг хамруулсан. Хөтөлбөрт хамрагдсан өрхийн 4 хүнийг мэргэжил олгох болон мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтад хамруулж, 13 иргэнийг ажлын байранд зуучилсан. Мөн арга хэмжээнд хамрагдсан өрхийн 50 иргэнийг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулж, иргэнийг соён гэгээрүүлэх сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээнд хамруулсан. Үүний үр дүнд тус хөтөлбөрт хамрагдсан 7 өрх хүнсний талоноос гарч, дээрх өрхүүдэд олгогдож байсан халамж 11,6 хувиар буурсан. Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-90.0 Хэрэгжилт 90 хувь

Үндэсний бахархал, өв соёл

2.6. Үндэсний үнэт зүйл, уламжлалт өв соёлоо дээдэлж, иргэдийг соён гэгээрүүлж, соёл урлагийн байгууллагуудын үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.

1	АЗДҮАХ-2.6.1.	Соёлын биет болон биет бус өв, Боржигин уламжлалыг сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	-	Боржигин өв соёлыг харуулсан эвент арга хэмжээ зохион байгуулна. Боржигин уртын дуу, морин хуурын сургалтыг зохион байгуулна.	-	ОНТ	<p>Аймгийн Засаг даргын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх мөрийн хөтөлбөрт тусгасаны дагуу орон нутгийн түүхэн уламжлалыг сэргээх, соёлын биет бус өвийг түгээн дэлгэрүүлэх, өвлөн уламжлагчдын авьяас билэг хөдөлмөр бүтээлийг алдаршуулан тэмдэглэх, боржигин өв соёлоо уламжлуулан хөгжүүлэх талаар соёл олон нийтийн арга хэмжээнүүдийг тусгасаны дагуу “Боржигин өв соёл” арга хэмжээг зохион байгуулсан. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Жанжин чойрын ганжуур эргэх ёслол” -д Монголын бурхан шашины төв, Гандантэгчилэн, Баянхошууны хийд, Зүүн Хүрээ Дашчойлин хийд, Балдандашгомалин хийд, Хэнтий, Дархан уул, Дундговь аймгийн номтой лам, хуврагууд ном уншиж, хамтран оролцсон. Бурханы номын авшиг хүртэхээр Говьсүмбэр аймгийн иргэдээс гадна Дундговь, Хэнтий аймгийн зочид, төлөөлөгч, сүсэгтэн олон оролцож, нийт 650 иргэд хамрагдсан. - Боржигины өв соёлыг түгээн дэлгэрүүлж, залуу хойч үед өвлүүлэх, уламжлуулах, олон нийтэд сурталчлах, алдаршуулах, хадгалж хамгаалах зорилгоор Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр сумын уугуул Монгол улсын Гавьяат Жүжигчин морин хуурч Ишданзангийн Цогбадрахын нэрэмжит “Боржигин морин хуур” эвентийг зохион байгуулж, соёлын биет бус өв сангаас суралцуулах, урын санг баяжуулах, мартагдсан дууг сэргээх, өсөр залуу үеийнхэнд зааж сурталчлан таниулах зорилгоор өсвөрийн уртын дууч, морин хуурчдын дунд “Монгол улсын гавъяат жүжигчин И.Цогбадрахын нэрэмжит “Боржигин морин хуур, Боржигин уртын дуучид”-ын уралдааныг Сүмбэр суманд зохион байгуулж, 3 аймгийн 14 сумын 64 өвлөн уламжлагч, боржигин уртын дууч, боржигин морин хуурчид оролцосон. - “Боржигин тойром-2023” шагайн харвааны тэмцээнд 38 багийн 400 харваачид оролцсон. <p>Боржигин өв соёлыг түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах зорилгоор 30 хүүхдийг Боржигин морин хуурын, 150 хүүхдийг уртын дууны сургалтад хамруулж, 347 өвлөн уламжлагчдыг бүртгэж, “Нүүдэлчин” өв соёлын наадамд Говьсүмбэр аймгийн төлөөлөн 2021-2023 онд давхардсан тоогоор 131 өвлөн уламжлагч, уран бүтээлчид оролцсон.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний тоо-4 Хамрагдсан иргэдийн тоо- 1700 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-2.6.2.	Дуу бүжгийн Боржигин	Барилгын ажлын	Барилга угсралтын	3,483.5	УТХО	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Боржигин чуулгын барилгын ажлыг “Хөшиг уул” ХХК гүйцэтгэж байна. Барилгын

		чуулгийн барилгын ажлын үргэлжлүүлнэ.	гүйцэтгэл 30 хувь	ажлын гүйцэтгэл 50 хувь			ажлын нийт гүйцэтгэл 53 хувьтай, тухайн жилд төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл 100 хувьтай. Магадлалаар дахин хянагдсан нийт төсөвт өртөг 12,430.2 сая, олгогдсон нийт санхүүжилт 6,008.1 сая, 2024 оны төсөвт батлагдсан санхүүжилт 2.2 тэрбум төгрөг. Хүрсэн түвшин: Барилгын ажлын явц 53 хувьтай гүйцэтгэж байна. Хэрэгжилт 100 хувь
3	АЗДҮАХ-2.6.3.	Соёл, урлагийг хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээний тоо-6 Хэрэгжилтийн хувь-70 Зарцуулсан төсөв-10.0 сая	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	30.0	ОНТ	Соёл урлагийг хөгжүүлэх арга хэмжээний хүрээнд орон нутгийн төсвийн 30.0 сая төгрөгөөр 2023 онд 7 зорилтын хүрээнд 9 арга хэмжээг төлөвлөн, хэрэгжилт 100 хувьтай байна. Үүнд: - 2023 оны 05 дугаар 19-нд “Буйлс цэцэглэх цагаар Говьсүмбэрт Үндэсний номын баяр” “Илүү их уншъя” уриан дор арга хэмжээг зохион байгуулж, нийт 255 иргэн хамрагдсан. Уг үйл ажиллагаанд 4.0 сая төгрөг зарцуулсан. - 2023 оны 10 сарын 06-ны өдөр Монгол улсын Гавьяат Жүжигчин морин хуурч Ишданзангийн Цогбадрахын нэрэмжит “Боржигин морин хуур” эвентийг зохион байгуулж, нийт 550 хүн оролцож, 3.0 сая төгрөг зарцуулсан. - “Нүүдэлчин” Дэлхийн соёлын фестивальд орон нутгаас 40 өвлөн уламжлагчид оролцсон. Өвийн төрлийн хувьд Эх хэл аман уламжлалын ай савд 1 өвлөн уламжлагч, Ардын язгуур урлагийн ай савд 30 өвлөн уламжлагч, Байгалийн болон сав шим ертөнцийн ай савд 1 өвлөн уламжлагч, Уламжлалт арга ухаанд 2 өвлөн уламжлагч, Мал маллах арга ухаанд 1 өвлөн уламжлагч, Уламжлалт гар урлалд 3 өвлөн уламжлагч, нийт 6 ай савын 16 өвийн төрөл зүйлийг сурталчлан 8-76 насны өвлөн уламжлагчид оролцлоо. Аймгийн Засаг даргын Соёл урлагийн арга хэмжээний зардлаас 10,0 сая төгрөг, СУГазар, Соёлын яамны санхүүжилтээр 22,8 сая төгрөг зарцуулсан. - Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын нэрэмжит “Нийтийн цэнгээнт бүжгийн аварга шалгаруулах нээлттэй тэмцээн”-ийг 2023 оны 06 дугаар сарын 26-нд зохион байгуулж, 5 аймгийн 10 бүжгийн холбоодын 134 бүжигчид, 4 төрлийн 16 ангиллаар өрсөлдсөн. Тус арга хэмжээнд 2.4 сая төгрөг зарцуулсан. - Монгол бичгийн цахим бичвэрийн уралдааныг зохион байгуулж, 28 төрийн албан хаагч оролцсон. Тус арга хэмжээнд 0.6 сая төгрөг зарцуулсан. - Аймгийн хэмжээнд “Угийн бичиг” уралдааныг зохион байгуулж, 10 иргэн өөрийн хөтөлсөн угийн бичгээр оролцсон. Уг арга хэмжээнд 1.0 сая төгрөг зарцуулсан. - Монгол бахархлын өдрийг тохиолдуулан Монгол туургатны яруу найргийн “Боржигдай сэцэн – Бөхбат-60” наадмын 2023 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр Улаанбаатар хотод зохион байгуулж, арга хэмжээний зардлаас 4 сая төгрөгийг зарцуулсан. Тус арга хэмжээнд Монгол улс, Халимаг, Тува,

						<p>Буриад, Өвөрмонголын өөртөө засах орны нийт 63 найрагч оролцсон.</p> <p>- 2023 оны 09 дүгээр 16-нд Соёл, урлагийн ажилтны өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлж, соёлын биед болон биет бус өв өвлөн уламжлагч, соёл урлагийн ажилтан 87 хүн оролцсон.</p> <p>- Улс, бүс, орон нутгийн уралдаан тэмцээнд амжилт гаргасан уран бүтээлч, ардын авьяастнуудыг урамшуулах арга хэмжээг зохион байгуулж, 2 өвлөн уламжлагч, 36 уран бүтээлчдийг 3.0 сая төгрөгөөр урамшуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо 9 Нийт оролцсон иргэдийн тоо 4137 Нийт зарцуулсан төсөв – 47.8 сая</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
4	АЗДҮАХ-2.6.4.	Хөдөөгийн багийн иргэдэд явуулын соёлын үйлчилгээг үзүүлнэ.	Явуулын соёлын үйлчилгээний тоо-3 Хамрагдсан хүний тоо - 478	Явуулын соёлын үйлчилгээний тоо-5 Хамрагдах хүний тоо - 3000	-	ОНТ <p>Хөдөөгийн багийн иргэдэд явуулын соёлын үйлчилгээ 7 удаа зохион байгуулж, нийт 8312 иргэнийг хамруулсан. Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2023 оны 05 дугаар сарын 04-нд хөдөөгийн 4-р багт, 2023 оны 05 дугаар сарын 05-нд 5 дугаар багт, 2023 оны 05 дугаар сарын 06-нд Сүмбэр сумын 6 дугаар багийн 153 иргэнд дуу бүжгийн “Боржигин” чуулгаас соёлын явуулын үйлчилгээг үзүүлсэн. Музейн явуулын үйлчилгээг Боржигин гэр, Боржигин байшин, Боржигин тоглоом наадгай сэдвээр зохион байгуулж, нийт 2578 иргэнд үйлчилсэн. Боржигин чуулга бүрэн бүрэлдэхүүнээрээ “Боржигин нүүдэл” аялан тоглолтыг 6 шинэ уран бүтээлийг оролцуулан Дорноговь аймагт 2 удаа тоглож 150 иргэнд үйлчилгээ үзүүлсэн. “Боржигин өв” музейн танхимаар 2023 онд, нүүдлийн 2 удаагийн үзэсгэлэн зохион байгуулж 4725 иргэнийг хамруулсан. . Шивээговь сумын соёлын төвөөс хөдөөгийн иргэдэд 5 удаа явуулын соёлын үйлчилгээ үзүүлж, 205 иргэнийг хамруулсан. Баянтал сумын соёлын төвөөс хөдөөгийн иргэдэд 2 удаа явуулын соёлын үйлчилгээ үзүүлж, 370 иргэнийг хамруулсан. Сүмбэр сумын ЗДТГазраас “Хөдөөгийн багийн арга хэмжээ”-ний хүрээнд 3 багийн 153 иргэнд дуу бүжгийн Боржигин чуулга, Музей, Номын сантай хамтран явуулын соёлын үйлчилгээ, 131 иргэнд ахуйн үйлчилгээ, эрүүл мэндийн явуулын 6 удаагийн үйлчилгээг 500 иргэнд үзүүлсэн. <p>Хүрсэн түвшин: Явуулын соёлын үйлчилгээний тоо 7 Хамрагдсан хүний тоо /давхардсан тоогоор/ -8312</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>

5	АЗДҮАХ- 2.6.5, 2.6.6	Орон нутагт соёл, урлагийн байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой болгож, хүний нөөцийг чадавхжуулна.	Соёлын хэлтэс байгуулагдсан.	Соёл, урлагийн ажилтнуудыг сургаж чадавхжуулна - 5 Соёлын байгууллагуудыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана. Аймаг, сумдын номын сангийн номын фондыг нэмэгдүүлнэ. Аймгийн музей, сумдын орон нутаг судлалын танхимын үзмэрийн сан хөмрөгийг нэмэгдүүлнэ.	-	ОНТ	Соёл урлагийн газрын албан хаагчдын ажиллах нөхцөлийг сайжруулахад Соёлын яамны санхүүжилтээр 40.0 сая төгрөгийн 22 тоног төхөөрөмж, эд хогшилоор хангасан. Музей 4ш гэрэлтүүлгийн зам, 10ш гэрэл, 2ш компьютер, 1ш принтер тоног төхөөрөмжөөр нэмэгдүүлсэн. Боржигин чуулгад соёл, урлагийн газраас 1 суурин компьютер, 1 зөөврийн компьютер, Нийтийн номын санд 1 зөөврийн компьютер олгосон. Орон нутгаас Төрийн байгууллагуудыг шаардлагатай компьютер, техник, тоног төхөөрөмжөөр хангах арга хэмжээний хүрээнд соёл урлагийн 4 байгууллагад 4 компьютер олгосон. СУГ-аас Монгол Оросын найрамдал нийгэмлэгт уламжилсанаар Боржигин өв музейд 20 контент бүхий 4.0 сая төгрөгний үнэ бүхий VRBOX-оор хангасан. Боржигин өв музейн сан хөмрөгийг 2.5 сая төгрөгийн үнэ бүхий 7 дэсийн 7 ширхэг үзмэрээр баяжуулсан. Нийтийн номын сангийн фондын сан хөмрөгийг төсвийн 3.05 сая төгрөгөөр 44 нэр төрлийн 108 ширхэг ном, 1.2 сая төгрөгийн бэлэг хандиваар 141 нэр төрлийн 149 ширхэг номоор баяжуулсан. Мөн хэвлэмэл бус Уран зохиол, аман зохиолын 50 ширхэг цахим номыг 0.5 сая төгрөгөөр баяжуулсан. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 158 ширхэг 3542600 төгрөгний үнэ бүхий ном, хандиваар 2149 ширхэг номоор фондыг нэмэгдүүлсэн. JCI олон улсын байгууллагаас санаачилсан “Mind update” төсөлд Говьсүмбэр аймаг шалгарч 2000 ширхэг ном гардан авсан. Соёлын салбарын хүний нөөцийг хөгжүүлэх чиглэлээр нийт 31 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 128 албан хаагч хамрагдсан, 2 удаагийн туршлага судлах арга хэмжээнд 48 албан хаагч, гадаадад зохион байгуулагдсан 1 арга хэмжээнд 6 албан хаагчийг тус тус оролцуулсан. Улсын хэмжээний 1 уралдаанд 1 байгууллага оролцсон Хүрсэн түвшин: Сургалтын тоо- 31 Сургалт, мэргэшүүлэх арга хэмжээнд хамрагдсан албан хаагчдын тоо – 183 /давхардсан тоогоор/ Номын санд шинээр олгосон нийт номын тоо –2149 Музейн нийт үзмэрийн тоо – 1038 /шинээр 7 үзмэр нэмсэн/ Соёл, урлагийн байгууллагуудад олгосон нийт техник, хэрэгслийн тоо – 80 Хэрэгжилт 100 хувь
					-	АОНХС	
					-	СОНХС	
6	АЗДҮАХ- 2.6.5.6	Орон нутагт соёл, урлагийн байгууллагуудын бүтэц, зохион	Соёл, урлагийн ажилтнуудыг сургах, мэргэшүүлэхэд	Сургалтын тоо Мэргэшсэн албан	-	-	Аймгийн хэмжээнд соёл, урлагийн чиглэлээр 6 байгууллага үйл ажиллагаа явуулж, нийт 96 ажилтан, албан хаагчид ажиллаж байна. Үүнд: Соёл, урлагийн газар - 10, Дуу бүжгийн Боржигин чуулга 55, Боржигин өв музей - 10, Нийтийн номын сан 10, 2

		байгуулалтыг оновчтой болгож, хүний нөөцийг чадавхжуулна.	дэмжлэг үзүүлнэ.	хаагчийн тоо дэмжлэгийн тоо			сумын соёлын төв -11 ажилтан, албан хаагчтай үйл ажиллагаа явуулж байна. Соёлын салбарын хүний нөөцийг хөгжүүлэх чиглэлээр нийт 31 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 128 албан хаагч хамрагдсан, 2 удаагийн туршлага судлах арга хэмжээнд 48, гадаадад зохион байгуулагдсан 1 арга хэмжээнд 6 албан хаагчийг тус тус оролцуулсан. Улсын хэмжээний 1 уралдаанд 1 байгууллага оролцсон. Хүрсэн түвшин: Сургалтын тоо- 31 Сургалт, мэргэшүүлэх арга хэмжээнд хамрагдсан албан хаагчдын тоо – 183 /давхардсан тоогоор/ Хэрэгжилт 100 хувь
7	АЗДҮАХ-2.6.6.	Монгол бичгийг иргэдэд сурталчлан түгээн дэлгэрүүлж, Төрийн байгууллагын албан хаагчдыг хуучин Монгол бичгээр унших, бичих чадавхыг сайжруулах сургалт, арга хэмжээг зохион байгууна.	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-7 Хамрагдсан албан хаагчдын тоо-615, хамрагалтын хувь-49.8 хувь Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-17 Хамрагдсан иргэдийн тоо-2627	Зохион байгуулсан сургалт, арга хэмжээний тоо-10 Нийт төрийн албан хаагчдын 80 хувийг сургалтад хамруулна. Зохион байгуулах арга хэмжээний тоо-17 Хамрагдсан иргэдийн тоо-2650	5.4	1.4	Монгол бичгийг иргэдэд сурталчлан, түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор нийт 6 удаагийн арга хэмжээг зохион байгуулж, 2136 иргэнийг хамруулсан. Үүнд: 1. МУ-ын Гавьяат багш Н.Түмэн-Өлзийн нэрэмжит “Монгол бичиг мину” XX олимпиадын Бичвэр, бүтээлийн төрөл 2023 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдрөөс 05 дугаар сарын 23-ныг хүртэл хугацаанд 4 ангилалаар зарлан, зохион байгуулсан. Тус төрөлд Уул уурхайн жишиг сургууль Политехникийн коллеж, Ерөнхий боловсролын сургуулийн 580 сурагчид, 45 багш, төрийн 12 байгууллагын 125 албан хаагч, иргэд оролцож, монгол бичгийн мэдлэг ур чадвараа дээшлүүллээ. 2. 2023 оны 05 дугаар сарын 19-ны өдөр "Үндэсний бичиг соёл, номын баяр"-ыг орон нутагт тэмдэглэн өнгөрүүлжээ. Тус үйл ажиллагааг "Номын соёлт ертөнц" төрийн бус байгууллагатай хамтран 45 зохиолчид, яруу найрагчид, хэвлэлийн компаниуд, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудыг урьж, Оюунлаг гэр бүл, Цахим бичвэрийн уралдаан, Үлгэрээс үлгэрлэе чанга уншлага, Уншаад урагшлахуй, Номын эзэн зэрэг 5 арга хэмжээ зохион байгуулж 1386 иргэдийг хамрууллаа. 3. Шивээговь сумын Засаг даргын Тамгын газраас ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагч, иргэд, төрийн албан хаагч нарын дунд “Монгол бичгийн олимпиад” зохион байгуулж, 5 иргэн, 110 төрийн албан хаагч, 85 хүүхэд оролцсон. Тус үйл ажиллагаанд “Соёл урлагийг хөгжүүлэх” арга хэмжээний зардлаас 1.5 сая төгрөг зарцуулсан. 4. Үндэсний бичиг үсгийн баяр-2023” Цахим бичвэрийн уралдааныг хоёр үе шаттайгаар иргэн, төрийн албан хаагч төрлөөр зохион байгуулж, 21 иргэн хамрагдсан. Цахим бичвэрийн уралдааны төрийн албан хаагчдын төрөлд Баянтал сумын сургуулийн багш Г.Өсөхбаяр “Тэргүүн” байр, Нэгдүгээр сургуулийн багш Н.Үржинханд “Дэд”

							<p>байр,Боржигин чуулгын хүний нөөцийн ажилтан Х.Анхсүрэн “Гутгаар” байрыг тус тус эзэлсэн.</p> <p>5. Бүх нийтээрээ хос бичигтэн болоход уриалсан нөлөөллийн ажлын хүрээнд “Хамтдаа суралцъя” сэдэвт монгол бичгийн уншлагыг долоо хоног бүр тогтмол зохион байгуулж 51 иргэн хамруулсан.</p> <p>6. Үндэсний бичиг соёлын өвийг түгээн дэлгэрүүлэх ажлыг зохион байгуулахад аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө “Соёл урлагийг хөгжүүлэх арга хэмжээ”-ний зардлаас 500000 мянган төгрөгийг зарцуулсан.Соёлын яамнаас гаргасан “Бүх нийтээрээ хос бичигтэн” урилагын сурталчилсан 10 удаагийн цахим хичээл, контетыг цахим хуудсаар дамжуулан сурталчилсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-6 Монгол бичгийг түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах ажилд 2136 иргэн хамрагдсан.</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
8	АЗДҮАХ-2.6.7.	Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжин, мэдээллийн ил тод байдлыг хангах чиглэлээр хамтран ажиллана.	Гэрээ байгуулан хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний тоо -3 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ -10.0 сая төгрөг	Гэрээ байгуулан хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний тоо -5-аас доошгүй	-	ОНТ	<p>Аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг орон нутгийн телевиз -1, FM-радио -1, студи -1, Хэвлэл, эх бэлтгэлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа – 3 иргэн, аж ахуйн нэгж, МҮОНРадиогийн сурвалжлагч -1, МҮОНТ, ТҮ-9 телевизийн бие төлөөлөгч -1 тус тус ажиллаж байна.</p> <p>2023 онд орон нутгийн Говьсүмбэр телевизтэй 3.0 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан 2 шууд лайв, 10 видео контентыг бэлтгэн давхардсан тоогоор 10916 иргэнд мэдээллийг хүргэсэн.</p> <p>МҮОНРадиогийн төлөөлөгчтэй 1.0 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан, орон нутгийн цаг үеийн мэдээ мэдээллээр сурвалжлага бэлтгэн МҮОНРНэвтрүүлэгт явуулан 10 удаагийн ярилцлагыг 2 удаагийн давтамжтай хүргэж ажилласан байна.</p> <p>“Боржигин өв соёл, ёс уламжлал”-аа түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах зорилгоор “Боржигин”-ны өв соёл, зан заншлыг харуулсан телевизийн нэвтрүүлэг арга хэмжээ зохион байгуулж, “Ийгл телевиз”-тэй хамтран ажилласан. Энэхүү нэвтрүүлгээр Боржигин өв соёл уламжлалын талаар сурталчлан таниулах, “Санчир гарагийн зочин” нэвтрүүлэг бэлтгэн аймгийн Засаг дарга оролцсон. Мөн 2023 оны үйл ажиллагааны тайлан танилцуулга, цаг үеийн асуудлаар мэдээ, мэдээлэл бэлтгэн хүргэсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний тоо – 13 Гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа хэвлэл, мэдээллийн байгууллагын тоо - 5</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 90 хувь</p>

9	АЗДҮАХ-2.6.8.	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжих арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээний тоо-8 Хэрэгжилтийн хувь-70 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ-15.0 сая	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100	20.0	ОНТ	<p>Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/41 дүгээр захирамжаар Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжих арга хэмжээний хүрээнд 2023 онд 2 зорилтын 5 арга хэмжээг төлөвлөн 100 хувь хэрэгжүүлсэн. Аймгийн ОНХСангаас 20.0 сая төгрөг зарцуулсан. Үүнд:</p> <p>Залуучуудын чуулга уулзалтыг зохион байгуулж, 250 залуус хамрагдсан.</p> <p>“Хайрын түүх” гэр бүлийн 3 удаагийн цахим контентийг зохион байгуулж, 32300 хүний хандалт авсан.</p> <p>“Яргуй-2023”, “Яргуйхан-2023” хүүхдийн урлагийн наадам зохион байгуулж, 600 хүүхэд хамруулсан.</p> <p>“Гэрлэлтийн баталгаа гардуулах ёслол”-ын арга хэмжээг зохион байгуулж 5 гэр бүлийг хамруулсан.</p> <p>“Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр” арга хэмжээг зохион байгуулж, 700 гаруй хүүхдийг хамруулж, 250 хүүхэд уралдаан тэмцээн, урлаг соёлын арга хэмжээний оролцсон.</p> <p>Шивээговь сумын ОНХСангийн 95.0 сая төгрөгөөр хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулан, тохижуулж, дасгал хөдөлгөөний тоног төхөөрөмж суурилуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хамрагдсан хүүхдийн тоо - 2467 Гүйцэтгэлийн хувь 100</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
10	АЗДҮАХ-2.6.9.	Угийн бичиг хөтлөх арга зүй, ач холбогдлын талаар нөлөөллийн ажил зохион байгуулж, угийн бичиг хөтлөх ажлыг эрчимжүүлнэ.	Сургалтанд хамрагдсан иргэдийн тоо-1655 Угийн бичиг хөтөлсөн өрхийн тоо-961	Сургалтанд хамрагдсан иргэдийн тоо - 1700 Угийн бичиг хөтөлсөн өрхийн тоо-1000	-	ОНТ	<p>Аймгийн хэмжээнд 2023 оны байдлаар нийт 5265 өрх байгаагаас угийн бичиг хөтөлж байгаа 910 өрх байгаа нь угийн бичиг хөтөлдөг өрх 17 хувьд хүрсэн.</p> <p>Угийн бичиг хөтлүүлэх ажлын хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн. Үүнд:</p> <p>Төрийн 14 байгууллагын 263 албан хаагч, Сүмбэр сумын 154 иргэн, Баянтал сумын 50 төрийн албан хаагч, Төрийн байгууллагуудын эцэг эхийн зөвлөлийн дарга нар 50, Төрийн байгууллагын 65 удирдах албан тушаалтан нийт 582 иргэн угийн бичиг хөтлөх сургалтад хамрагдсанаас 250 иргэн угийн бичиг хөтөлж эхэлсэн.</p> <p>Угийн бичгийн анхан шатны хөтлөлтийн сургагч бэлтгэх сургалт зохион байгуулж, төрийн 6 байгууллагын 14 албан хаагчийг хамруулсан.</p> <p>Угийн бичиг хөтлөх сургалт явуулах эрх бүхий харьяа байгууллага болох Боржигин өв музей 20 удаагийн сургалт зохион байгуулж, нийт 415 иргэнийг хамруулсан.</p> <p>Шивээговь сумын ЗДТГазраас “Угийн бичиг”-ийн сургалтыг 3 сургалт зохион байгуулж, 84 иргэнийг хамруулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээний тоо – 16 Угийн бичгийн сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээнд хамрагдсан хүний тоо - 997</p>

							Угийн бичиг хөтөлж байгаа өрхийн тоо-910 Хэрэгжилт 100 хувь
ГУРАВ.ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО							
Санхүү, төсвийн зохицуулалт							
3.1. Санхүү, эдийн засгийн нээлттэй, ил тод байдлыг хангах бодлого хэрэгжүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-3.1.1.1	Цахим татварын системийг нэвтрүүлж, татвар төлөгчдөд татварын үйлчилгээг түргэн шуурхай хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлэн, иргэдэд сурталчилна.	Систем ашиглалтын хувь - 70	Цахим татварын систем 100 хувь нэвтэрсэн байна	-	УТХО	<p>Аймгийн хэмжээнд татвар төлөгч 752 аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас 100 хувь цахим татварын системийг нэвтрүүлж, татварын тайлангаа цахимаар илгээж хэвшсэн.</p> <p>Татварын хэлтэс нь иргэн, аж ахуйн нэгжид 47 төрлийн төрийн үйлчилгээ хүргэж байгаагаас 47 буюу 100 хувийг цахимаар хүргэж, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 1500 иргэнд үйлчилгээ үзүүлсэн байна.</p> <p>Татварын үйлчилгээ, цахим системийг нэвтрүүлэх чиглэлээр 2 удаагийн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулж, нийт 1500 иргэнд мэдээллийг хүргэн, зөвлөгөө өгч ажилласан. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн төвийн Балданзасаг худалдааны төвд үйл ажиллагаа эрхлэгч 25 иргэнд цахим татварын систем, и-баримт, нэхэмжлэхэд суурилсан албан татвар төлөлт, ХХОАТ-ын тухай хууль тогтоомжийн дагуу тайлан гаргах зэрэг сэдвийн хүрээнд мэдээлэл, зөвлөгөө өгч ажилласан байна. - НӨАТ-ын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, И-баримтын бүртгэл, олголтыг нэмэгдүүлэх хүрээнд “БАРИМТАА АВААРАЙ” сошиал аяныг 2023 оны 5-р сард хувцас, бараа, түүхий эдийн захууд, гар утасны худалдаа, хүнсний дэлгүүр, авто-сэлбэг зэрэг үйл ажиллагаа эрхлэгчдийн цахим төлбөрийн баримт олголтыг иргэдэд сурталчлан, худалдан авалт хийх тухай бүртээ төлбөрийн баримтаа авахыг уриалсан 5 удаагийн видео контентийг бэлтгэн “Говьсүмбэр” телевиз болон цахим хуудсуудаар түгээн ажилласан. - Албан татвар бүртгэгчээр бүртгэх журмын дагуу бүрэн бүртгэх 401 татвар төлөгчид ибаримтын QR наалт олгосон байна. <p>Хүрсэн түвшин: Цахим татварын системд холбогдсон татвар төлөгчдийн тоо - 752 Цахим системийн ашиглалтын хувь - 100 Цахимжуулсан татварын үйлчилгээний тоо – 47 Цахимаар үйлчилгээ авсан иргэдийн тоо - 1500 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-3.1.1.2	Татварын бааз суурийг 2020 оны суурь түвшингээс жил бүр 0.5-аас	Хуулийн этгээдийн тоо - 625	Хуулийн этгээдийн тоо - 718	-	УТХО	<p>2023 оны жилийн эцсийн байдлаар аймгийн хэмжээнд 752 татвар төлөгч бүртгэлтэй байгаа нь өмнөх оноос 7.2 хувиар нэмэгдсэн байна.</p> <p>Шинэ сэргэлтийн бодлогын хүрээнд Улаанбаатар хотоос 8 татвар төлөгч шилжин ирж, орон нутаг татвар төлж эхэлсэн.</p>

		хувиар нэмэгдүүлнэ.					<p>Үүний үр дүнд 2023 онд орон нутгийн татварын орлогод 10.2 тэрбум төгрөг төвлөрхөөс 12.2 тэрбум төгрөг төвлөрч, татварын орлогыг 19 хувиар давуулан биелүүлсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Татвар төлөгчийн тоо - 752 Татварын орлогын биелэлт, хувиар – 119%</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>
3	АЗДҮАХ-3.1.2.4	Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, шилэн дансны мэдээ оруулалтад тогтмол хяналт тавина.	Шалгалтад хамрагдсан байгууллагын тоо – 81 Хугацаандаа мэдээ оруулалтын хувь - 87.5 Тайлан илгээлтийн хувь - 100	Шалгалтад хамрагдсан байгууллагын тоо – 85 Хугацаандаа мэдээ оруулалтын хувь – 93 Тайлан илгээлтийн хувь – 100	-	БТ	<p>2023 онд Шилэн дансны цахим хуудсанд өөрчлөлт оруулсантай холбоотой байгууллагуудын бүртгэлийг шинэчилж, төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хүрээний 43 сан, ОНӨҮГазар, төсвийн байгууллагуудад хяналт тавьж ажиллаж байна.</p> <p>Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу 33 байгууллагын баримтыг татан авч нийцлийн аудит хийсэн.</p> <p>Төрийн аудитын газраас ирүүлсэн аймгийн Засаг даргад 2023 оны 04 сарын 20-ны өдрийн 92/А0860274 албан шаардлагын хүрээнд 13 төсөвт байгууллагын баримтыг сар бүр, 4 сангийн баримтыг улирал бүр, 8 орон нутгийн өмчит байгууллагын баримтыг улирал бүр татан шалгаж, зөвлөмж өгч, 13.0 тэрбум төгрөгийн зөрчлийг арилгуулсан.</p> <p>Тайлан илгээлт 100 хувь, хугацаандаа мэдээ оруулалт 87.3 хувьтай.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Шалгалтад хамрагдсан байгууллагын тоо – 76 Хугацаандаа мэдээ оруулалтын хувь – 87.3 Тайлан илгээлтийн хувь – 100</p> <p>Хэрэгжилт – 93.7 хувь</p>
4	АЗДҮАХ-3.1.2.5	Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, төсвийн зарцуулалтын үр ашиг, хяналтыг сайжруулна.	Хяналт шалгалтын тоо-23 Илрүүлсэн зөрчлийн дүн-175,787,100 төгрөг	Хяналт шалгалтын тоо-23 Зөрчлийн дүн өмнөх онтой харьцуулахад 30 хувиар буурсан байна.	-	БТ	<p>2023 онд санхүүгийн хяналт шалгалтыг 17 байгууллагад хийхээс 20 байгууллагад хийсэн буюу төлөвлөгөөт бусаар 3 байгууллагад хийсэн. Санхүүгийн хяналт шалгалтаар нийтдээ 5.2 тэрбум төгрөгийн зөрчил илрүүлснээс 64.7 сая төгрөгийн акт тавьсан. Актын барагдуулалт 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 92 хувьтай байна.</p> <p>Дотоод аудит 17 хийхээр төлөвлөснөөс хийгдсэн нь 14.. Дотоод аудитаар 14 байгууллагад 171 заалттай хугацаатай зөвлөмж хүргүүлсэн. Зөвлөмжийн хэрэгжилт 80 хувьтай.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хяналт шалгалтын тоо – 34 Илрүүлсэн зөрчлийн мөнгөн дүн: 5.2 тэрбум. төгрөг Зөрчил нэмэгдсэн шалтгаан нь батлагдсан төсөв өндөртэй сумдын ОНХС, Хоршоо хөржүүлэх сангууд 2023 онд шалгалтанд хамрагдсантай холбогдуулан зөрчил нэмэгдсэн байна.</p> <p>Хэрэгжилт – 90 хувь</p>

5	АЗДҮАХ-3.1.3.6	Орон нутагт эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг газар, дэд бүтэц, зээлийн бодлогоор дэмжинэ.	-	Дэмжлэг үзүүлсэн бизнес эрхлэгчдийн тоо - 20	-	СХС, ЖДҮДС	<p>2023 онд аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 5 аж ахуйн нэгжид 32.59 га газар эзэмшүүлж, 1 иргэн, аж ахуйн нэгжид 0.89 га газар ашиглуулахаар олгосон байна.</p> <p>Мөн дэд бүтцийг сайжруулах зорилгоор улсын төсвийн 4.3 тэрбум орон нутгийн төсөв, ОНХСангийн нийт 1.2 тэрбум төгрөгөөр хөрөнгө оруулалтын ажлыг гүйцэтгэсэн. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инженерийн шугам сүлжээг өргөтгөх чиглэлээр 4 төслийг хэрэгжүүлж, 157 сая төгрөг - Цахилгаан хангамжийг сайжруулах, цахилгаан шугам татах 3 төслийг хэрэгжүүлэхэд 825.6 сая төгрөг, - Авто зам барих 3 төсөлд 4571.4 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан. <p>2023 онд Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх сангаас нийт 3 төсөлд 398.0 сая төгрөг олгож, 10 ажлын байр бий болгосон бол Хоршоо хөгжүүлэх сангаас нийт 1 хоршоонд 50 сая төгрөг, 1 иргэнд 65.0 сая төгрөг олгож, 6 ажлын байрыг шинээр бий болгосон. Мөн Хөдөлмөр, эрхлэлтийг дэмжих сангаас 53 иргэнд 292.28 сая төгрөг олгож, 55 ажлын байрыг нэмэгдүүлсэн. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ЖДҮХСангаас Хөдөө аж ахуйн чиглэлийн 3 аж ахуйн нэгжид 398.0 сая төгрөгийг олгосон. (эрчимжсэн аж ахуйн, мах, махан бүтээгдэхүүн боловсруулах, төмс, хүнсний ногооны зоорь) - Шивээговь сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангаас эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг шинэчлэн батлуулж, Хог хаягдлыг дахин боловсруулах төсөлд 65.0 сая, Хадлангийн тоног төхөөрөмж худалдан авах төсөлд 50.0 сая төгрөгийн зээлийг олгосон. - ХЭДСангаас 53 иргэнд 292.28 сая төгрөгийг олгосон. <p>Хүрсэн түвшин: Дэмжлэг үзүүлсэн бизнес эрхлэгчдийн тоо - 58 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
6	АЗДҮАХ-3.1.4.7	Орон нутгийн хэмжээнд хэрэгжиж байгаа бүтээн байгуулалтын ажлуудын бараа материалыг дотоодоос худалдан авах боломж нөхцөлийг бүрдүүлж, гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажиллана.	Дотоодын давуу эрх олгосон тендерийн хувь-100	Барилга угсралтын ажлын тендер шалгаруулалт ад 100 хувь дотоодын давуу эрх олгох талаар тусгасан байна. Ногоон худалдан авалтын хувь-30	-	БТ	<p>2023 онд аймаг, сумдын Засаг дарга, төсвийн захирагчдын хэмжээнд 11,290,368 төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 84 төсөл, арга хэмжээний тендер худалдан авах ажиллагааг зарласан ба тендерийн баримт бичигт дотоодын давуу эрх олгох нөхцөлийг 100 хувь тусгасан ба 4 компани 427.38 сая төгрөгийн ажиллах хүч, бараа материалын дотоодын давуу эрх тооцуулж тендер шалгарсан байна. Давуу эрх тооцож шалгарсан тендерийн хувь 5 байна.</p> <p>Мөн Ногоон худалдан авалтын хүрээнд 912.7 сая төгрөг бүхий 5 ажлыг төлөвлөж 807.7 сая төгрөгний гэрээ байгуулж, хүлэмж, үрсэлгээ худалдан авсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Дотоодын давуу эрх олгосон тендерийн хувь-100 Дотоодын давуу эрх тооцуулан гэрээ байгуулсан тендерийн тоо – 5</p>

							Ногоон худалдан авалтын хувь – 10 Хэрэгжилт 70 хувь
7	АЗДҮАХ-3.1.4.8	Тендер шалгаруулалтыг 100 хувь цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.	Цахим тендер шалгаруулалтын хувь-87	Цахимаар зарласан тендер шалгаруулалтын хувь-100	-	БТ	<p>2023 онд аймаг, сумдын Засаг дарга, төсвийн захирагчдын хэмжээнд 11,290,368 төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 84 төсөл, арга хэмжээний тендер худалдан авах ажиллагааг 100 хувь цахимаар зохион байгуулсан. Тендер, худалдан авах ажиллагааны явцад 2 гомдол гарч захиалагчийн шийдвэр үндэслэлтэй гэсэн дүгнэлт гарсан.</p> <p>Шивээговь суманд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн үйл ажиллагааны хүрээнд 1,108,180.8 мян.төгрөгийн 10 худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан. Үүнээс 8 төсөл арга хэмжээний тендер худалдан авалтыг цахимаар зарлаж, 5 ажлын гэрээ байгуулагдсан. Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 50 хувьтай байна. Дахин зарласан тендер 3, гэрээ шууд байгуулах 2.</p> <p>Сүмбэр сумын төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн үйл ажиллагааны хүрээнд 1,384,328.7 мян.төгрөгийн 19 худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан. Үүнээс 12 төсөл арга хэмжээний тендер худалдан авалтыг 100 хувь цахимаар зарлаж, 15 ажлын гэрээ байгуулагдсан. Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 78.9 хувьтай байна. Дахин зарласан тендер 1, гэрээ шууд байгуулах 1, 1 ажлын тендерийг зарлаагүй.</p> <p>Баянтал сумын төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн үйл ажиллагааны хүрээнд 687,500,428.7 мян.төгрөгийн 12 худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан. Үүнээс 5 төсөл арга хэмжээний тендер худалдан авалтыг 100 хувь цахимаар зарлаж, 5 ажлын гэрээ байгуулагдсан. Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувьтай байна. Дахин зарласан тендер 3, гэрээ шууд байгуулсан 7 ажил байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Цахимаар зарласан тендер шалгаруулалтын хувь-90 Хэрэгжилт 90 хувь</p>
Уул уурхай, хүнд үйлдвэр							
3.2. Ил тод хариуцлагатай уул уурхай, нэмүү өртөг шингэсэн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх							
1	АЗДҮАХ-3.2.1.1	Уул, уурхай, эрчим хүч, барилгын материалын болон бусад үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.	Дэмжлэг үзүүлнэ. Дэмжлэгийн тоо -1	Дэмжлэгийн тоо-4	-	ХХО	<p>Аймгийн хэмжээнд уул уурхайн олборлолтоор 1, бүтээгдэхүүн тээвэрлэлт, боловсруулалтын чиглэлээр 60, сэргээгдэх эрчим хүчний үйлдвэрлэлийн чиглэлээр 1, барилгын материалын үйлдвэрлэлийн чиглэлээр 4 аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулж байна.</p> <p>2023 онд Улаанбаатар төмөр замын Чойр өртөөг түшиглэн үйл ажиллагаа явуулж байгаа уул уурхайн ачаа тээвэрлэлт, уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэлт, боловсруулалтын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг 60 аж ахуйн нэгжтэй уулзалт зохион байгуулан, 24 аж ахуйн нэгжтэй нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан ажиллаж байна.</p>

							<p>Шивээ-Овоогийн ордыг түшиглэн нүүрс химийн болон, дулааны эрчим хүчний үйлдвэрлэлийг бий болгох чиглэлийн төсөл, хөтөлбөрийг бодлогоор дэмжин хамтран ажиллаж байна. Одоогоор ТЭЗҮ боловсруулах ажил хийгдэж байна.</p> <p>Сүмбэр суманд даацын блокны 1, хөнгөн блокны 2 үйлдвэр үйл ажиллагаа явуулж байна. Даацын блокны үйлдвэрт Хаан банкнаас ногоон зээл олгосон. Тус үйлдвэрлэлийг эрхэлдэг Эрин зууны холбоос ХХК явган замын хавтан, авто замын бордюр үйлдвэрлэж байна.</p> <p>И-Эс- Би Солар Энержи ХХК-ийн 50мВт нарны цахилгаан станц ажиллаж, эрчим хүчээ төвийн шугаманд нийлүүлж байна. Мөн Сан Степп ХХК 50мВт-ын нарны цахилгаан станц байгуулах ажлын хөрөнгө оруулалтыг эхлүүлж, нарны станц суурилуулах ажлыг гүйцэтгэж, 2024 оноос үйл ажиллагаагаа эхлүүлэхээр байна.</p> <p>Сүмбэр сумын 4 дүгээр багийн Эмээлийн хондоос Дэрсэн ус хүртэлх 52 га газрыг” Ю-Пи-Си Чойр лэнд холдингс” ХХК-д сэргээгдэх эрчим хүчний зориулалтаар 25 жилийн хугацаатай ашиглуулахаар шилжүүлэн олгосон. .</p> <p>Хүрсэн түвшин: Дэмжлэг үзүүлсэн тоо – Газар олгосон 1, зээлэнд хамрагдсан 3, уулзалт, зөвлөгөөнд хамруулсан 60, гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа аж ахуйн нэгж байгууллага 24</p> <p>Хэрэгжилт 75 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-3.2.1.2	Уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэлт, ачилт буулгалтын үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуй нэгж байгууллагуудын нийгмийн хариуцлагыг нэмэгдүүлж байгаль орчинд халгүй үйлдвэрлэл үйлчилгээ явуулахад хамтран ажиллана.	Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгуулахаар хүргүүлсэн саналын тоо-2	Хууль зөрчсөн аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрлийг болгуулах арга хэмжээ авна.	-	ХХО	<p>Уул уурхайн бүтээгдэхүүний тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа явуулж буй 50 ААНБ-тай уулзалт зохион байгуулж, 24 аж ахуйн нэгжтэй нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж байна.</p> <p>Гэрээний хүрээнд тогтсон маршрутын дагуу тээвэр хийх, олон салаа зам гаргахгүй байх, авто замыг сайжруулах, орчны бохирдлыг бууруулах, тэмдэг тэмдэглэгээ хийлгэх, нэгдсэн зохион байгуулалтад орж хамтран ажиллах асуудлуудыг тусган хэрэгжүүлж байна.</p> <p>Уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэлттэй холбоотой автозамыг хариуцагчаар “Биг Могоул чойр ложистик” ХХК-ыг шалгаруулан, хяналтын пост ажиллуулах, авто замын хяналтыг хэрэгжүүлэхээр гэрээ байгуулсан.</p> <p>Мөн ачилт буулгалтын талбай эзэмшигч 4 аж ахуйн нэгж өөрийн эзэмшлийн талбайд 6680 мод, 3 Аж ахуйн нэгж Сүмбэр сумын нийтийн эзэмшлийн талбайд 740 мод, нийт 7420 мод тарьсан.</p> <p>Сүмбэр суманд 1, Баянтал суманд 1 аж ахуйн нэгж байгууллага тоосжилтоос сэргийлсэн хашаа барьсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж байгаа аж ахуйн нэгжийн тоо 24</p>

							Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон аж ахуйн нэгжийн тоо – 0 Хэрэгжилт 90 хувь
3	АЗДҮАХ-3.2.1.3	Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААНБ-уудтай нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулж ажиллана.	Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжийн тоо-60-аас доошгүй	Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжийн тоо-60-аас доошгүй	-	ХХО	Аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 04 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Нээлттэй Говьсүмбэр аймаг” хөтөлбөрийн хүрээнд Ашигт тээвэрлэлт, ачилт буулгалтын үйл ажиллагаа явуулж буй 60 ААНБ-тай 04 сарын 24-ний өдөр уулзалт зохион байгуулж 24 аж ахуйн нэгжтэй нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Нийгмийн хариуцлагын гэрээний хүрээнд Страто ХХК-аас Шивээговь сумын баяр наадмын үйл ажиллагаанд 5.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлж, төвлөрсөн хогийн цэгийг түрэх, булшлах, тэрбум мод хөдөлгөөний хүрээнд нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд 2000 ширхэг мод бут тарьж, ургуулсан. Мөн сумын төвийн фитнесийн танхимыг засварласан. Ачилт буулгалтын талбай эзэмшигч 4 аж ахуйн нэгж өөрийн эзэмшлийн талбайд 6680 мод, 3 Аж ахуйн нэгж Сүмбэр сумын нийтийн эзэмшлийн талбайд 740 мод, нийт 7420 мод тарьсан. Сүмбэр суманд 1, Баянтал суманд 1 аж ахуйн нэгж байгууллага тоосжилтоос сэргийлсэн хашаа барьсан. Шивээговь сум Шивээ-Овоо ХК-тай нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан сумын нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайн тохижилт бүтээн байгуулалтын ажилд техник, ажиллах хүчээр хамтран ажиллаж байна. Хүрсэн түвшин: Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжийн тоо -24 Хэрэгжилт 70 хувь
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэр							
3.3. Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, борлуулалтын сүлжээг хөгжүүлж, гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээг дотоодоос хангах хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх, импортыг орлох болон экспортын баримжаатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.							
1	АЗДҮАХ-3.3.1.1	Бүс нутагт тохирсон мал аж ахуйг хөгжүүлж, эрчимжсэн мал аж ахуйг дэмжинэ.	Махны чиглэлээр сайжруулсан хонины эзлэх хувь Махны чиглэлээр сайжруулсан үхрийн эзлэх хувь Зохиомол хээлтүүлэгт хамруулсан эм хонины тоо Зохиомол хээлтүүлэгт хамруулсан үнээний тоо	Махны чиглэлээр сайжруулсан хонины эзлэх хувь 60< Махны чиглэлээр сайжруулсан үхрийн эзлэх хувь 1.36 < Зохиомол хээлтүүлэгт хамруулсан эм хонины тоо 350<	100.0	ХХО	2023 оны жилийн эцсийн тооллогоор урьдчилсан дүнгээр нийт 450143 толгой мал, 760 тэжээвэр амьтан тоологдсон байна. Үүнээс Адуу 30797, үхэр 22314, тэмээ 1022, хонь 227757, ямаа 168253, гахай 639, тахиа 105, галуу 5, цацагт хяруул 1, туулай 10 толгой мал, амьтан байна. Эрчимжсэн аж ахуйг дэмжин Сүмбэр суманд эрчимжсэн аж ахуйн бүс 2018 онд байгуулсан бөгөөд тус бүсэд 20 өрх мал аж ахуй эрхэлж байна. Мөн аймгийн хэмжээнд гахайн аж ахуй эрхлэгч 27 байгаа бөгөөд 639 толгой гахай, 7 өрх 105 тооны тахиа үржүүлж байна. Малын чанар, ашиг шимийг дээшлүүлэх, эрчимжсэн аж ахуйг дэмжих зорилгоор 2023 онд улсын төсвийн 8.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр мах, бүдүүн ноосны чиглэлийн Барга үүлдрийн 20

			<p>Гахайн аж ахуйн тоо; үүнээс өрхийн аж ахуйн тоо Шувууны аж ахуйн тоо; үүнээс өрхийн аж ахуйн тоо Газрын бодлогоор дэмжсэн аж ахуйн тоо Хөнгөлөлттэй зээл, санхүүгийн дэмжлэгт хамрагдсан аж ахуйн тоо 10-11 сартай хурганы дундаж амьдын жин/ кг/ Өсвөр үхрийн гулуузны ду.жин Ноосны ду.гарц /кг/ Ноолуурын ду.гарц /кг/ Ноолуурын ду.микрон</p>	<p>Зохиомол хээлтүүлэгт хамруулсан үнээний тоо 10 < Гахайн аж ахуйн тоо 14; үүнээс өрхийн аж ахуйн тоо 14 < Шувууны аж ахуйн тоо 8; үүнээс өрхийн аж ахуйн тоо 8 < Газрын бодлогоор дэмжсэн аж ахуйн тоо 1 < Хөнгөлөлттэй зээл, санхүүгийн дэмжлэгт хамрагдсан аж ахуйн тоо 9 < 10-11 сартай хурганы дундаж амьдын жин/ кг/ 37 < Өсвөр үхрийн гулуузны ду.жин 92 < Ноосны ду.гарц /кг/ 1.5 < Ноолуурын ду.гарц /кг/ 0.473 Ноолуурын ду.микрон 16.6 ></p>			<p>хээлтүүлэгчийн нийлүүлж, 550 хонинд хээлтүүлэг хийгээд байна. Мөн мал аж ахуй, эрчимжсэн аж ахуйн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа Сүмбэр сумын “Өрнөх Чойр” хоршоонд Хоршоо хөгжүүлэх сангаас 240.0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл олгосон. Үүний үр дүнд өндөр ашиг шимт малын нийт мал сүрэгт эзлэх хувь 0.1 хувиар өсч, эрчимжсэн аж ахуй эрхлэгчийн тоо 3 хувиар нэмэгдэн, мал аж ахуйн бүтээгдэхүүн, үйлдвэрлэл 19 хувиар өсч, дотоодын хэрэгцээг дунджаар 20 хувиар хангаж байна. Хүрсэн түвшин: Махны чиглэлээр сайжруулсан хонины эзлэх хувь 62 - 100 хувь Махны чиглэлээр сайжруулсан үхрийн эзлэх хувь 1.2 – 88 хувь Гахайн аж ахуйн тоо 27 - 100 хувь Шувууны аж ахуйн тоо 7 – 87.5 хувь Газрын бодлогоор дэмжсэн аж ахуйн тоо -0 – 0 хувь Хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдсан хоршоо -1 – 11 хувь Санхүүжилтийн хэмжээ 240.0 сая.төг Ноолуурын ду.гарц /кг/ 0.473 – 100 хувь Ноолуурын ду.микрон 16.6 мкм – 100 хувь Өсвөр үхрийн гулуузны дундаж – 200 -100хувь 10-11 сартай хурганы дундаж амьдын жин – 18 – 48.6 хувь Ноосны ду.гарц /кг/ 1.4 кг - 93,3 хувь</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 75.3 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-3.3.1.2-3	Тэжээлийн үйлдвэрлэлийг дэмжих Байгалийн хадлан бэлтгэж, аймаг, сумдын аюулгүйн нөөцийг бүрдүүлнэ.	Тариалангийн бүс байхгүй Тэжээл тариалсан талбай 42 га Хураасан ургац 115 тн	Тариалангийн бүс тогтоох, Тэжээлийн таримал тариалах иргэн ААН-дэд олгосон га 20< Тэжээл тариалсан талбай 60< га	2.0	ХХО	<p>Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн Агроэкологийн сургуультай хамтран Сүмбэр сумын 6 дугаар багийн нутагт байрлах Уул худгийн атаршсан газрын хөрсний шинжилгээг хийлгэж "газар тариалан эрхлэхэд нэн тохиромжтой" гэсэн дүгнэлт гарсан. Дээрх дүгнэлтийг үндэслэн 7.2 мян.га газрыг тариалангийн бүс нутгаар тогтоох саналыг ХХААХҮЯ-нд 2023 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн 02/67 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн. Одоогоор Засгийн газрын шийдвэр гарахыг хүлээж байна. Аймгийн хэмжээнд нийт газар тариалангийн зориулалтаар ашиглаж буй эргэлтийн талбай 452.02 га байгаагаас 2023 онд</p>

				Хураасан ургац 150< тн			64.0 га газарт тариалалт хийж 519 тн төмс, хүнсний ногоо хураан авсан. Мөн 11.9 га талбайд тэжээлийн ургамал тариалж, 104 тн ургац хураан авсан. Хадлан бэлтгэлийн талаар: Аймгийн хэмжээнд хадлангийн 3 салаа, 3 иргэн орон нутагт болон Дорнод, Хэнтий, Төв аймгийн зарим сумдад хадланд гарч 406 тн өвс бэлтгэсэн байна. Аюулгүйн нөөцийн бүрдүүлэлт: Аймгийн аюулгүйн нөөцөд 140 тн өвс нөөцөлсөн байна. Сумдын түвшинд өвс, тэжээлийн аюулгүйн нөөцийн бүрдүүлэлт 53.3% байна. Сүмбэр сум өвс 50 тн, тэжээл 25 тн, Баянтал сум өвс 15 тн, тэжээл 2.5 тн, Шивээговь сум өвс 20 тн, 2.5 тн тэжээл тус тус нөөцөлсөн байна. Хүрсэн түвшин Тариалангийн бүс нутаг тогтоох ажлын гүйцэтгэл – 70 хувь Тэжээлийн таримал тариалах зориулалтаар иргэн, аж ахуйн нэгжид олгосон газар, га - 42 га Тэжээл тариалсан талбай – 11.9 га Хураасан тэжээлийн ургамал – 104 тн Хадланд гарсан салаа – 3 Хадланд гарсан иргэн – 3 Бэлтгэсэн хадлан - 406 тн Аймгийн аюулгүй нөөцийн бүрдүүлэлт – 100 хувь Сумдын аюулгүй нөөцийн бүрдүүлэлт – 53.3 хувь Хэрэгжилт 77.8 хувь
			Хадлангийн салааны тоо-6, хадлан бэлтгэсэн иргэний тоо-3 аймгийн аюулгүйн нөөцийн бүрдүүлэлтийн хувь 100 сумдын аюулгүйн нөөцийн бүрдүүлэлтийн хувь 71	Хадлангийн салааны тоо-6< хадлан бэлтгэсэн иргэний тоо-3< аймгийн аюулгүйн нөөцийн бүрдүүлэлтийн хувь 100 сумдын аюулгүйн нөөцийн бүрдүүлэлтийн хувь 75<	60.0 80.0	ХХО ОНХС	
3	АЗДҮАХ-3.3.1.4	Бэлчээрийг зохистой ашиглах менежментийг сайжруулан, бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	Малчдын албан бус бүлэг-11, хөнөөлт мэрэгчтэй тэмцсэн бэлчээрийн талбай-30.0 мян.га, зарцуулсан хөрөнгө-46.0 сая төгрөг, тодотгох судалгаа хийсэн бэлчээрийн талбай-90.0 мян.га, босгосон шувууны суудал-372, шувууны үүр-56, бэлчээр ашиглалтын журамтай сумын тоо 0	Малчдын албан бус бүлэг-36, хөнөөлт мэрэгчтэй тэмцсэн бэлчээрийн талбай-60.0 мян.га-аас багагүй, зарцуулсан хөрөнгө-100.0 сая төгрөг, тодотгох судалгаа хийсэн бэлчээрийн талбай-100.0 мян.га-аас дээш, босгосон шувууны суудал-300-аас дээш,	60.0 25.0 20.0	ХХО СОНХС ХХО	Аймгийн хэмжээнд бэлчээрийн 472537.3 га газар байгаагаас бэлчээрийн даац дунджаар 0.9 ц/га, бэлчээр ашиглалт 73.4 хувьтай байна. Бэлчээрийг зохистой ашиглах, бэлчээр зохион байгуулалтыг сайжруулах зорилгоор сумдын Засаг даргын захирамжаар “Бэлчээр ашиглалтын журам”-ыг батлан, Баянтал суманд 6, Сүмбэр суманд 28, Шивээговь суманд 2 нийт малчдын 36 бүлэгтэй гэрээ байгуулан, журмын хэрэгжилтийг зохион байгуулж байна. Бэлчээр ашиглалтыг сайжруулах чиглэлээр 2 удаагийн сургалт зохион байгуулж, давхардсан тоогоор малчдын бүлгийн 142, бэлчээрийн менежментийг сайжруулахад малчдын оролцоог хангах, төрийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг сайжруулах зорилгоор 1 удаагийн уулзалт, зөвлөгөөн зохион байгуулж, нийт 135 малчныг тус тус хамруулсан. Бэлчээрийн талхдалтыг бууруулах, менежментийг сайжруулах зорилгоор дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн. Үүнд: - Бэлчээрийн хортон мэрэгч үлийн цагаан оготны тандалт судалгааг Баянтал суманд 5000 га, Сүмбэр суманд 20000 га талбайд хийж, 1 цэгт шувууны үүр, суудал байрлуулж, 6000 га талбайд устгалын ажлыг зохион байгуулсан.

			бэлчээр ашиглах журмыг мөрддөг, бэлчээр ашиглалтын төлөвлөгөөнд идэвхитэй оролцдог малчдын бүлэг 0.	шувууны үүр-68, бэлчээр ашиглалтын журамтай сумын тоо 3 бэлчээр ашиглах журмыг мөрддөг, бэлчээр ашиглалтын төлөвлөгөөнд идэвхитэй оролцдог малчдын бүлэг 21.			- Улс, орон нутгийн төсвийн 90 сая төгрөгөөр 3, малчдын хөрөнгөөр 1 инженерийн хийцтэй болон гар худаг шинээр гарган 6000 га бэлчээрийг усжуулж, усан хангамжийг нэмэгдүүлсэн. Хүрсэн түвшин: Малчдын албан бус бүлэг- 36 Хөнөөлт мэрэгчтэй тэмцсэн бэлчээрийн талбай- 6000 га Тодотгох судалгаа хийсэн бэлчээрийн талбай- 25000 га Босгосон шувууны суудал-300-аас дээш, Шувууны үүр-68, Бэлчээр ашиглалтын журамтай сумын тоо 3 Бэлчээр ашиглах журмыг мөрддөг, бэлчээр ашиглалтын төлөвлөгөөнд идэвхитэй оролцдог малчдын бүлэг – 21 Шинээр гаргасан худаг - 3 Зарцуулсан хөрөнгө-100.0 сая төгрөг Хэрэгжилт 100 хувь
4	АЗДҮАХ-3.3.1.5	Мал аж ахуйн гаралтай экспортод чиглэсэн бүтээгдэхүүн, түүхий эдийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн 60-аас доошгүй хувийг хамруулна. Үйлдвэрлэсэн арьс, ширний тоо 65028 ширхэг Угаасан ноосны хэмжээ-250 тн -оос багагүй Экспортолсон ноосны хэмжээ- 80 тн-оос багагүй Ангилсан махны хэмжээ- 2.8 тн-оос багагүй Сүлжмэл бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл өмнөх онтой харьцуулахад	Үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн 60-аас доошгүй хувийг хамруулна Үйлдвэрлэсэн арьс, ширний тоо 66932 ширхэг Угаасан ноосны хэмжээ-250 тн -оос багагүй Экспортолсон ноосны хэмжээ- 80 тн-оос багагүй Ангилсан махны хэмжээ-2.8 тн-оос багагүй Сүлжмэл бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл өмнөх онтой	-	УТХО АОНХС ХХО	Аймгийн хэмжээнд мал аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэдэг 1204 өрхийн үйлдвэрлэгч буюу малчин болон мал бүхий өрх байгаа бөгөөд тэдний үйлдвэрлэсэн түүхий эдийг боловсруулах 8 үйлдвэр, цех үйл ажиллагаа явуулж байна. Үүнд: - 2023 онд “Язгуур баялаг-нэхий” хоршоо 3200 ш хурганы арьс, нэхий боловсруулан, 5 төрлийн 1000 гаруй бүтээгдэхүүнийг оёж, Чойр Хайрхан ХХК нийт 750 тн ноос бэлтгэсэн бөгөөд үүнээс 260 тн ноос угааж, 130 тн ноос самнаж, 390 тн ноосонд анхан шатны боловсруулалт хийж, Бүрэн урлан ХХК 1300 ширхэг оёмол бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж тус тус зах зээлд нийлүүлсэн бөгөөд бэлтгэсэн ноос өмнөх оноос 120 тн-оор өссөн. - Мөн 9 цэгээс 93.4 тн түүхий эдийг бэлтгэн 26250 ш арьс ширэнд анхан шатны тэрдолт хийж, үндэсний үйлдвэр, БНХАУ-ын хөрөнгө оруулалттай үйлдвэрт нийлүүлсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад бэлтгэсэн арьс, шир 12 тн, бэлтгэсэн нийт түүхий эд 41%-иар тус тус өссөн. - 2023 онд мах бэлтгэдэг 3 цехэд 56.8 тн мах, дайвар бүтээгдэхүүнийг ангилан, савлаж зах зээлд нийлүүлсэн нь хүрэх түвшингээс 4.1 тн-оор илүү байна. - Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг чадавжуулах зорилгоор Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар, Best сургалтын төв, Зээлийн батлан даалтын сан, ЖДҮГ-тай хамтран 6 удаагийн сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулж, орон нутгийн 5 аж ахуйн нэгж, бичил, жижиг үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн төлөөлөл 97 иргэнийг хамруулав. Энэ нь МАА-н гаралтай түүхий эд бэлтгэгчдийг 100% хамруулсан. Хүрсэн түвшин: Сургалтад хамруулсан үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн эзлэх хувь - 100%

			1.5 хувиар өссөн байна.	харьцуулахад 1.5 хувиар өссөн байна.			Бэлтгэсэн арьс, ширний тоо – 3200 ш Үйлдвэрлэсэн, бэлтгэсэн түүхий эд 109.6 тн буюу 134.6 мян.ш; Угаасан ноос 260 тн; Зах зээлд нийлүүлсэн ноос: - 390 тн Ангилсан махны хэмжээ - 56.8 тн; Сүлжмэл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлээгүй. Хамрагдсан хүний тоо- 39 Хэрэгжилт 70 хувь
5	АЗДҮАХ-3.3.2.6	Мал, амьтны халдварт, гоц халдварт, шимэгчлэх өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх арга хэмжээг зохион байгуулна.	Ужиг халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-106.2 мян.тол	Ужиг халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-110.9 мян.тол	-	СОНХС	Аймгийн хэмжээнд 2023 онд нийт 1196.7 толгой малыг мал, амьтны гоц халдварт, шимэгчлэх өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулсан. Үүнд: - Ужиг халдварт өвчнөөс сэргийлэх 8 төрлийн дархлаажуулалтад 85.4 мян.тол мал хамруулахаас 78.2 мян.тол мал хамруулж, гүйцэтгэл 92%. Ужиг халдварт өвчнөөр тайван статусыг хангасан. - Гоц халдварт шүлхийн эсрэг хаврын дархлаажуулалтад 43.1 мян.тол мал амьтан хамруулахаас 41.5 мян.тол үхэр ба гахай хамруулж, гүйцэтгэл 96%. - Гоц халдварт хонины цэцэг өвчнөөс сэргийлэх дархлаажуулалтад 318.6 мян.тол хонь хамруулахаас 292.2 мян.тол хонь хамруулж, гүйцэтгэл 92%. - Гоц халдварт бог малын мялзан өвчнөөс сэргийлэх дархлаажуулалтад 300.4 мян.тол мал хамруулахаас 297.0 мян.тол мал хамруулж гүйцэтгэл 92%. Мал, амьтны гоц халдварт өвчнөөр тайван статустай байна. - Зоонозын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтад 93.4 мян.тол хамруулахаас 91.1 мян.тол мал хамруулж гүйцэтгэл 98%. - Шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээнд 577.7 мян.тол мал хамруулахаас 396.8 мян.тол мал хамруулж, гүйцэтгэл 69%. Хүрсэн түвшин: Давхардсан тоогоор 1196.8 мян.тол мал хамруулж, халдварт, паразиттах өвчнөөс урьдчилан сэргийлж, гүйцэтгэл 89.8 хувьтай хэрэгжсэн. Хэрэгжилт 89.8 хувь
			Гоц халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-1.050 мян.тол	Гоц халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамрагдсан малын тоо-911.0 мян.тол			
6	АЗДҮАХ-3.3.2.7	Нийтийн хүнсний хэрэгцээнд нийлүүлэгдэж байгаа мал, амьтны гаралтай түүхий мах, сүүнд мал эмнэлэг, ариун цэврийн шинжилгээг хийнэ	Махны сорьцын тоо-360 ширхэг, эх материалын хэмжээ-265 тн Сүү, цагаан идээний сорьцын тоо-	Махны сорьцын тоо-400 ширхэг, эх материалын хэмжээ-280 тн Сүү, цагаан идээний	-	ОНХС	2023 онд орон нутагт нийтийн хэрэгцээнд 380.8 тн мах, сүү, цагаан идээ бэлтгэн нийлүүлсэн бөгөөд нийт бүтээгдэхүүний 114ш сорьцонд шинжилгээ хийж 3.6 тн ааруул, цагаан идээ, өндөгний 210 сорьцонд шинжилгээ хийж 1560ш өндөгний эрүүл, аюулгүй байдлыг баталгаажуулсан. Шинжилгээнд хамруулсан нийт 690 сорьц стандартын шаардлага хангасан. Хүрсэн түвшин: Шинжилсэн махны сорьцын тоо- 365 – 91.2 хувь

			110 ширхэг, эх материалын хэмжээ-4.0 тн	сорьцын тоо-120 ширхэг, эх материалын хэмжээ-4.0 тн			Баталгаажуулсан эх материалын хэмжээ 380.8тн мах. – 100 хувь Шинжилсэн сүү, цагаан идээний сорьцын тоо-114 – 100 хувь Баталгаажуулсан эх материалын хэмжээ 3.6тн сүү - 90 хувь Шинжилсэн өндөгний сорьцын тоо-210 Хэрэгжилт 95.3 хувь
7	АЗДҮАХ-3.3.3.8	Хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний гарал үүсэл, эрүүл, аюулгүйн үзүүлэлтийг эрх бүхий лабораторийн дүгнэлт, баталгаажуулалта бүрэн хамруулна.	Хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний аюулгүйн үзүүлэлтийг тодорхойлох /шинжилгээг 3 төрлийн 9 үзүүлэлтээр/ нийтийн хэрэгцээнд борлуулах бүтээгдэхүүний гарал үүслийн гэрчилгээ, баталгаажуулалт 80%-аас багагүй Зохион байгуулах нөлөөллийн арга хэмжээ 2-оос доошгүй Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн 50-аас багагүй хувийг хяналтад хамруулна. Тариалалтад ашиглах үрийн 60-аас багагүй хувьд хяналт хийнэ. Эргэлтийн талбайн 30-аас	Хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний аюулгүйн үзүүлэлтийг тодорхойлох /шинжилгээг 3 төрлийн 9 үзүүлэлтээр/ нийтийн хэрэгцээнд борлуулах бүтээгдэхүүний гарал үүслийн гэрчилгээ, баталгаажуулалт 80%-аас багагүй Зохион байгуулах нөлөөллийн арга хэмжээ 2-оос доошгүй Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн 50-аас багагүй хувийг хяналтад хамруулна. Тариалалтад ашиглах үрийн 60-аас багагүй хувьд хяналт хийнэ. Эргэлтийн талбайн 30-	-	БТ ХХО	2023 онд аймгийн хэмжээнд 167.14 тн төмс, 272.15 тн хүнсний ногоо, 3529,26 тн мах, 1601.2 тн сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэснээс мах сүүний 100 дээжийн шинжилгээний үр дүнг баталгаажуулахаар 20 дээжийг Мал эмнэлэг, ариун цэврийн лабораторийн шинжилгээнд хамруулсан. Үүнд: - Тариалалтад ашигласан үрийн чанар, гарал үүслийг хянан, нийт үрийн 90%-ийг, тариалсан нийт талбайн 78%-ийг үзлэг, хяналт, баталгаажуулалтад хамруулж, 25.6 тн хүнсний ногооны гарал үүслийн гэрчилгээг сумдын ХАА-н тасгаас олгосон. Дотооддоо үйлдвэрлэсэн төмс, хүнсний ногоонд хүнсний аюулгүйн үзүүлэлтийг тодорхойлох тандах шинжилгээнд 50 дээж бэлтгэн, аймгийн Стандарт, хэмжилзүйн хэлтсийн эрх бүхий лабораторид баталгаажуулав. Шинжилгээгээр зөрчил илрээгүй. - Нийт 1100 малчин, мал бүхий өрхийн үйлдвэрлэсэн 11385 арьс, шир, 120 тн ноос, 7 тн ноолуур, 408 тн мах, 11385 гулууз мах, 1854 ш дайвар бүтээгдэхүүн, 80 л сүү, тараг, 18682 амьд малд гарал үүслийн болон ариун цэврийн гэрчилгээг олгосон байна. - Орон нутагт үйлдвэрлэсэн хүнсний түүхий эд сүү, махны 120 дээжинд антибиотик, авермектины үлдэгдэл, хүнд металл тодорхойлох, хүнсний ногооны 50 дээжинд хөнөөлт организм, химийн шинжилгээг хийлгэсэн. Шинжилгээний дүнгээр зөрчил илрээгүй. Аймгийн МЭГ-ын лаборатори итгэмжлэгдээгүй тул 100 дээжийн шинжилгээний үр дүнг УМЭАЦТЛ-т баталгаажуулахаар 20 дээжийг илгээсэн. Үр дүн эцэслэн гараагүй байна. Стратегийн хүнсний гамшгийн үеийн болон улирлын нөөц, нөөц хадгалагдаж буй 3 агуулах, махны 5 зоорийн эрүүл ахуй, стандартын шаардлагыг 11 дүгээр сард хянав. Агуулах зоорийн бэлэн байдал бүрэн хангагдсан, эрүүл ахуйн зөрчил илрээгүй. Аймгийн дүнгээр мах бэлтгэгчид 100 тн нөөц бүрдүүлсэн. Аймгийн Засаг даргын нөөц сангаас 60.0 сая төгийг шийдвэрлэж, улирлын нөөцөд 30 тн махыг төвлөрүүлэв. Малчдын гар дээр худалдаалахад бэлэн 47.34 тн мах байна. Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлд ХАА-н зохистой дадал нэвтрүүлэх сургалтыг 2023 оны 5 дугаар сарын 18-нд зохион байгуулж, орон нутгийн түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгч, малчин, хоршооны төлөөлөл 28 гишүүнийг хамруулсан.

			багагүй хувьд хяналт хийнэ. Нөөцөлсөн бүтээгдэхүүний 80-аас багагүй хувьд хяналт хийнэ.	аас багагүй хувьд хяналт хийнэ. Нөөцөлсөн бүтээгдэхүүний 80-аас багагүй хувьд хяналт хийнэ.			Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан арга хэмжээ 2 2023 онд дотооддоо үйлдвэрлэсэн хүнсний түүхий эдийн 170 дээжинд үлдэгдэл тодорхойлох тандах шинжилгээг хийлгэв. Эргэлтийн талбайн 50%, тариалалтад ашигласан үрийн 90%-ийг үзлэг, хяналт, баталгаажуулалтад хамруулав. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн 50 хувийг хяналтад хамруулсан. Итгэмжлэлд хамрагдсан лабораторийн тоо -1 Нөөцөлсөн бүтээгдэхүүний 100 хувийг хяналтад хамруулсан. Хэрэгжилт 90 хувь
8	АЗДҮАХ-3.3.3.9	Мал аж ахуйн гаралтай түүхий эдийн бэлтгэл, хадгалах, тээвэрлэх нөхцөлийг сайжруулах, чанарын хяналтыг хэрэгжүүлнэ.	Мал аж ахуйн гаралтай түүхий эдийн бэлтгэл, хадгалах, тээвэрлэх нөхцөлийг сайжруулах, чанарын хяналтыг хэрэгжүүлнэ.	Стандартын шаардлагад нийцсэн агуулах зоорь бүхий ААН-ийн тоо 5 Биржээр арилжаа хийхээр гэрээ байгуулсан агуулах бүхий ААН-4 ХАА-н биржээр дамжуулан зохион байгуулсан түүхий арилжааны дүн /сая.төг/ Стандартын дагуу, гарал үүслийн гэрчилгээтэй түүхий эдийн бэлтгэл, тээвэрлэлтийг бүртгэлд хамруулсан тоо	2.0	СОНХС	Монголын арьс ширний нэгдсэн холбоо, ХАА-н биржтэй хамтран цахим сургалтыг 1, танхимын сургалтыг 2 удаа, Сүхбаатар болон Өвөрхангай аймагт үзүүлэх сургалтыг 2 удаа зохион байгуулж, 57 иргэн, аж ахуйн нэгжийн төлөөллийг оролцуулав. Хэнтий болон Дундговь аймагт болсон хөдөө аж ахуйн биржээр дамжуулан зохион байгуулсан түүхий эдийн /мах, түүхий эд/ арилжааг үзүүлэх сургалтад 11 бэлтгэн нийлүүлэгчийг хамруулав. “Арьс, шир, ноос ноолуур бэлтгэн нийлүүлэгчдийн агуулах, түр хадгалах цэгийг стандартын шаардлага хангуулах, тээвэрлэлтийн горим, түүхий эдийн чанарыг хамгаалах” биржийн үйл ажиллагаанд оролцох чиглэлээр бэлтгэн нийлүүлэгчдийг мэдээллээр ханган, 346 тн-ын багтаамж бүхий 7 ш агуулахтай 5 аж ахуйн нэгжийг биржийн байнгын бус гишүүнээр бүртгүүлэн, гэрээ байгуулан ажиллаж байна. 2023 онд биржийн байнгын бус гишүүнээр “Тэвшийн хажуу ус хоршоо” гэрээ байгуулан ажилласан бөгөөд биржээр Түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгчдийн 87% нь өөрийн тэврийн хэрэгслээр үлдсэн нь гэрээт тэврийн хэрэгслээр Улаанбаатар хотын Эмээлтэд тээвэрлэж, хүргэж түүхий эдийг зах зээлд нийлүүлсэн. Орон нутагт бэлтгэсэн хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн, түүхий эдийн нийт 1100 малчин, мал бүхий өрхийн үйлдвэрлэсэн 11385 арьс, шир, 120 тн ноос, 7 тн ноолуур, 408 тн мах, 11385 гулууз мах, 1854 ш дайвар бүтээгдэхүүн, 80 л сүү, тараг, 18682 амьд малд гарал үүслийн болон ариун цэврийн гэрчилгээг олгосон байна. Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан арга хэмжээ 3 Оролцогчийн тоо 22 Стандартын шаардлага хангасан агуулах зоорийн тоо 7; Биржтэй гэрээт ААН-ийн тоо 5 ХАА-н биржээр дамжуулан зохион байгуулсан түүхий арилжааны дүн /сая.төг/ - 0

							Стандартын дагуу, гарал үүслийн гэрчилгээтэй түүхий эдийн бэлтгэл, тээвэрлэлтийг бүртгэлд хамруулсан тоо – нийт 1100 малчин, мал бүхий өрхийн үйлдвэрлэсэн 11385 арьс, шир, 120 тн ноос, 7 тн ноолуур, 408 тн мах, 11385 гулууз мах, 1854 ш дайвар бүтээгдэхүүн, 80 л сүү, тараг, 18682 амьд малд гарал үүслийн болон ариун цэврийн гэрчилгээг олгосон байна. Хэрэгжилт 70 хувь
9	АЗДҮАХ-3.3.4.10	Сүмбэр хонины удмын санг хамгаалж, тоо толгойг өсгөн, генетик нөөцийг зохистой ашиглана.	Сүргийн эргэлтийг тогтмол хийнэ. Үржил, бүртгэлийн ажлыг технологийн дагуу зохион байгуулна. Хонины тоо толгойг өмнөх оноос 8 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Сүмбэр хонь төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх Сүргийн эргэлтийг тогтмол хийнэ. Үржил, бүртгэлийн ажлыг технологийн дагуу зохион байгуулна. Хонины тоо толгойг өмнөх оноос 8 хувиар нэмэгдүүлнэ	123.9	ОНТ	“Сүмбэр хонь” цөм сүргийн үржлийн төв нь 2023 оны эхэнд 1006 хонинд сүргийн эргэлт хийж, төллөвөл зохих 671 эм хониноос гарсан 636 хурганд ангийн ангилалт хийн, 377 хурганы арьс бэлтгэж, 76 хурга хорогдож, 133 хурга бойжиж байна. Цэвэр үүлдрийн хонины тоо толгой 2022 онд 1124 байсан бол 2023 онд 992 болж өмнөх оноос 11.7 хувиар буурсан нь хаврын улиралд цаг хүндэрсэн, хурганы хорогдол эрс нэмэгдэж, хурганы арьс, хурга бойжилтын тооны харьцаа алдагдсантай холбоотой байна. Хүрсэн түвшин: Сүргийн эргэлтийг тогтмол хийсэн. Үржил, бүртгэлийн ажлыг технологийн дагуу зохион байгуулсан. Хонины тоо толгойг өмнөх оноос 11.6 хувиар буурсан байна. Хэрэгжилт 50 хувь
10	АЗДҮАХ-3.3.4.10	Сүмбэр үүлдрийн хурганы арьс бэлтгэн боловсруулж, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэнэ.	Бэлтгэсэн хурганы арьс 320-аас багагүй Бэлтгэсэн арьсыг 100 хувь боловсруулан, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэнэ.	Арьс бэлтгэлийн үйл ажиллагааг сайжруулах Бэлтгэсэн арьсыг 100 хувь боловсруулан, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэнэ.	-	ОНТ	2023 онд зохиомол болон ердийн хээлтүүлгийн үр дүнд гарсан 636 төлөөс ангийн ангилалт хийж 377 арьс бэлтгэж, 60 хурганы арьсыг боловсруулан музейтэй гэрээ хийн 3.4 сая төгрөгний борлуулалт хийсэн. Өмнөх онуудын үлдэгдэл 665 ширхэг арьс байгаагаас чанарын шаардлага хангахгүй, актлах арьс 311 байна. Хүрсэн түвшин: Бэлтгэсэн хурганы арьс – 377 Боловсруулсан арьс – 61 Хэрэгжилт 58 хувь
11	АЗДҮАХ-3.3.5.12	Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих төвийн барилгыг ашиглалтад оруулж, үйл ажиллагааг эхлүүлнэ.	Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл 70 хувь	Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл 100 хувь	258.1	УТХО	Улсын төсвийн 2.1 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих төв”-ийн барилгын ажлыг Хан атрибут ХХК гүйцэтгэж, барилгын ажлыг гүйцэтгэл 80.0 хувьтай байна. 2024 оны улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтад нэмэлт санхүүжилт 450.0 сая төгрөгийг тусган батлуулсан. Хүрсэн түвшин: Барилгын ажлын гүйцэтгэл 80.0 хувь Хэрэгжилт 80 хувь
12	АЗДҮАХ-3.3.5.13	Хөнгөн, бичил, жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ	ЖДҮХСангийн зээлд хамрагдсан ААН 3,	ЖДҮХСангаас хөнгөлөлттэй зээл олгосон	700.0 500.0	АХХДС, ЖДҮХС, СХС	2023 онд аймгийн хэмжээнд нийт 1 иргэн, 4 аж ахуйн нэгжид 513.0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл, тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг үзүүлсэн. Үүнд:

	эрхлэгчдийг хөнгөлөлттэй зээл болон тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт хамруулна.	Зээлийн дүн /сая төг/ 300.0 ХХС-гийн зээлд хамрагдсан иргэн, ААН -ийн тоо 6, тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчийн тоо 1. Тоног төхөөрөмжийн өртөг /сая.төг/ 43.2	ААН-ийн тоо, 5< Зээлийн дүн /сая.төг/. 500.0< ХХС-аас хөнгөлөлттэй зээл олгосон ААН-ийн тоо 6< Зээлийн дүн /сая.төг/ 500.0< Тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт хамрагдсан ААН, иргэний тоо 1 < Тоног төхөөрөмжийн үнийн дүн /сая.төг/. 300.0< Хөнгөлөлттэй зээл, тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт хамрагдсан ААН, иргэнд Улаанбаатар хотоос шилжин ирсэн иргэн, ААН-ийн эзлэх хувь – 10%	300.0	<ul style="list-style-type: none"> - ЖДҮХС-аас хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр зээл авах нийт 7 аж ахуйн нэгжийн 1598.8 сая.төг-ийн үнийн дүнтэй (хүссэн зээл 857.6 сая.төг) төслийг сонгон шалгаруулалтын 4 үе шатаар зохион байгуулж, 3 аж ахуй нэгжид 398.0 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, 10 ажлын байр шинээр бий болсон. Үүнд: Эрчимжсэн мал аж ахуй 1 төсөл, хөрөнгийн хэмжээ 240.0 сая,төг, Мах махан бүтээгдэхүүн 1 төсөл, хөрөнгийн хэмжээ 98.0 сая.төг, Хүнсний зоорь агуулахын чиглэлээр 1 төсөл 60.0 сая.төг байна. - Хоршоо хөгжүүлэх сангаас хадлангийн тоног төхөөрөмж авч, үйл ажиллагаагаа өргөтгөх 1 хоршоонд 50.0 сая төг, хог хаягдлыг дахин боловсруулах төсөлд 1 иргэнд 65.0 сая.төг-ийн санхүүгийн дэмжлэг үзүүлж, шинээр 6 ажлын байр бий болсон. - 2023 онд ХХААХҮЯ-аас Хөдөөгийн хөгжлийн төслийн нэмэлт санхүүжилтээс ЖДҮ-г хөгжүүлэх, Байгаль орчныг хамгаалах 2 үе шаттай төслийн зээл олгох болсонтой холбогдуулан аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг арилжааны банкны 21 ажилтан, үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгч 52 иргэнийг хамруулан Ногоон төслүүдийг санхүүжүүлэх арга хэмжээ, нөхцөл шалгуурын талаарх мэдээлэл бүхий танхимийн 2, цахим сургалт 2 удаа зохион байгуулав. Үүний үр дүнд 10 төсөлд “Ногоон зээл”-ийн 42.9 сая.төг-ийн санхүүжилт олгож, шинээр 8 ажлын байр бий болсон. - ХЭДС-н 150.0 сая.төг-ийн зээлийн дэмжлэгийг 6 иргэнд олгож, шинээр 5 ажлын байр бий болсон. - Шинэ хөдөө төслийн хүрээнд улсын төсвийн 54.5 төгрөгөөр 40 техник, тоног төхөөрөмжийг 40 иргэнд, орон нутгийн төсвийн 132.4 төгрөгийн 48 техник, тоног төхөөрөмжийг 48 иргэнд, нийт 186.9 сая төгрөгийн 88 тоног төхөөрөмжийг 88 иргэн, жижиг, дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд олгосон. <p>2023 онд Говьсүмбэр аймагт нийт 509 иргэн, 8 аж ахуйн нэгж шилжин суурьшсанаас Улаанбаатар хотоос 149 иргэн, 8 аж ахуйн нэгж шилжин ирсэн байна.</p> <p>Шилжин суурьшсан 15 төрийн албан хаагчид орон нутгийн төсвөөс 19.5 сая төгрөгийн түрээсийн дэмжлэг олгож, 90 төрийн албан хаагчийг албаны байраар хангасан.</p> <p>Мөн 3 иргэнд ипотекийн 3-6 хувийн зээл, 6 иргэнд Хөдөлмөр эрхлэх сангаас 366 сая төгрөгийн зээл тус тус олгосон.</p> <p>Шилжин суурьшсан 1 аж ахуйн нэгжийг орлогын албан татвараас 100 хувь чөлөөлсөн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: ЖДҮХСангаас хөнгөлөлттэй зээл олгосон ААН-ийн тоо, зээлийн дүн – 3 ААН, 398.0 сая төг</p>
--	--	--	--	-------	--

							<p>ХХСангаас хөнгөлөлттэй зээл олгосон иргэн, ААН-ийн тоо, зээлийн дүн – 2 иргэн, 115.0 сая</p> <p>Тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт хамрагдсан иргэн, ААН-ийн тоо, үнийн дүн-88</p> <p>Хөнгөлөлттэй зээл, тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт хамрагдсан ААН, иргэнд Улаанбаатар хотоос шилжин ирсэн иргэн, ААН-ийн эзлэх хувь – 16</p> <p>Бий болсон нийт ажлын байрны тоо - 29</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>
13	АЗДҮАХ-3.3.5.14	Хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг мэргэжлийн болон технологийн мэдээллээр хангах, нөлөөллийн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Аймаг, улс бүсийн үзэсгэлэн худалдаанд тус бүр 1, мэргэжлийн болон технологийн сургалтад 2-оос цөөнгүй иргэнийг хамруулна. Нөлөөллийн арга хэмжээний тоо 5-аас багагүй.	Аймаг, улс бүсийн үзэсгэлэн худалдаанд тус бүр 1, мэргэжлийн болон технологийн сургалтад 2-оос цөөнгүй иргэнийг хамруулна. Нөлөөллийн арга хэмжээний тоо 5-аас багагүй.	-	АОНХС	<p>Хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг мэргэжлийн болон технологийн мэдээлэл хүргэх нийт 9 удаагийн сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулж, 131 иргэн, 61 аж ахуйн нэгжийг хамруулсан.</p> <p>Аймгийн үзэсгэлэн худалдааг 2 удаа зохион байгуулж, улсын хэмжээний үзэсгэлэн худалдаанд 1 удаа 5 үйлдвэрлэгчийг оролцуулсан.</p> <p>Технологийн сургалт 3, цахим сургалт 2, эрхзүйн болон стандартын сургалт 1, үзүүлэх сургалт 2, орон нутагт үзэсгэлэн худалдааг тус тус зохион байгуулж, 131 иргэн, 61 аж ахуйн нэгжийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчийг хамруулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин:</p> <p>Мэргэжлийн болон технологийн сургалтад оролцогчийн тоо 192</p> <p>Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ /тоо/ 9</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>
14	АЗДҮАХ-3.3.5.16	Эрүүл хүнс - Эрүүл Монгол хүн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь 80	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь	20.0	АОНХС ОНТ	<p>“Эрүүл хүнс-Эрүүл Монгол хүн” хөтөлбөрийн хүрээнд 5 багц арга хэмжээг төлөвлөн, 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 80.0 хувьтай хангасан. Тус арга хэмжээнд АОНХСангийн 20.0 сая төгрөг зарцуулсан бөгөөд нийт 186 иргэн, 98 аж ахуйн нэгж, байгууллага хамрагдсан байна.Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн аварга тогооч, зөөгч шалгаруулах ажил мэргэжлийн уралдааныг 2023 оны 3 дугаар сарын 25-нд зохион байгуулж, 21 тогооч хоолны 6 төрөлд оролцсон бөгөөд тэмцээнээс шалгарсан 6 тогооч Говийн болон Зүүн бүсийн аварга шалгаруулах уралдаанд оролцсон. - Өрхийн тариалан эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр 4 тн төмсний үр, 120 кг төл сонгины үр, 1000 ш өргөст хэмх, улаан лоолийн үрсэлгээ, ХХААХҮЯ-аас үнийн дүнг 80% хөнгөлсөн 11 төрлийн үрийг газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгч 86 иргэн, аж ахуйн нэгжид үнэ төлбөргүй олгосон. Мөн ОНХС-аас санхүүжүүлэн, бэлтгэсэн 48 зуны хүлэмжийг 48 өрхөд өрхийн үйлдвэрлэлийг дэмжих зорилгоор үнэ төлбөргүйгээр олгосон бөгөөд хүлэмжийн ашиглалт 60 хувьд хүрч, хүлэмжээс авсан

						<p>ургацын хэмжээ 54.2 тн буюу өмнөх оноос 12.3 тн-оор нэмэгдсэн.</p> <p>- Говийн бүсийн түншлэл 2023 арга хэмжээг 9 дүгээр сарын 14-15-нд зохион байгуулж, нийт 64 үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгч, малчид оролцов. Үзэгдсэн худалдаагаар 51.95 сая төг-ийн бараа, бүтээгдэхүүн, мал борлуулсан.</p> <p>- Орон нутагт үйлдвэрлэсэн хүнсний ногоо, цагаан идээ, каракуль хурганы арьсан бүтээгдэхүүн, “Хийлэн брэнд”-ийн бараа бүтээгдэхүүнийг сурталчлан 5 үйлдвэрлэгчийг “Намрын ногоон өдрүүд 2023” улсын үзэсгэлэн худалдаанд оролцуулж, 2 аж ахуйн нэгж шагналт байранд шалгарсан.</p> <p>- Орон нутагтаа үйлдвэрлэсэн мах, сүүний 170 сорьцыг газар зүйн байршил, онцлогоос шалтгаалан санамсаргүй түүврийн аргаар бэлтгэж, антибиотикийн үлдэгдэл, авертектины үлдэгдэл, хүнд металл байгаа эсэхийг тандах шинжилгээг аймгийн МЭГ-ын лабораторид, баталгаажуулах шинжилгээг УМЭАЦТЛ-т, дотооддоо үйлдвэрлэсэн хүнсний ногооны 50 дээжийг орон нутгийн СХЗХ-ийн эрх бүхий лабораторид шинжлүүлэхээр улсын байцаагчтай хамтран ажиллав. Аймгийн МЭГ-ын лаборатори, СХЗХ-ийн лабораторийн шинжилгээний дүнгээр зөрчил илрээгүй. УМЭАЦТЛ-т илгээсэн баталгаажуулах шинжилгээний хариу ирээгүй байна.</p> <p>- Шивээговь суманд “Эрүүл хүнс-Эрүүл Монгол хүн” арга хэмжээний хүрээнд үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулан, 13 бизнес эрхлэгч оролцож, 2.7 сая төгрөгийн борлуулалт хийж, 80 гаруй иргэн оролцсон.</p> <p>- 2023 онд Шивээговь суманд ХХСангаас зээл авсан Дэвжих таван эрдэнэ хоршоо 40тн багтаамжтай мах нөөцлөх зоорийг ашиглалтад оруулж, мах бэлтгэж хүнсний хэрэгцээнд нийлүүлж эхэлсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Төлөвлөгөөний хэрэгжилт 80 хувь Хэрэгжилт 80 хувь</p>		
15	АЗДҮАХ-3.3.10.17	Хоршоог хөгжүүлэх нийгмийн хэмжээний хөтөлбөр, үйлчилгээг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг орон нутагт хэрэгжүүлнэ.	Ахуй	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 80 хувь	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь	25.0	АОНХС	<p>Аймгийн “Хоршоо, ахуй үйлчилгээг хөгжүүлэх хөтөлбөр арга хэмжээ”-ний хүрээнд 5 багц арга хэмжээг төлөвлөн, хэрэгжүүлж, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 100 хувьтай ханган ажилласан. Тус арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд 25.0 сая төгрөг зарцуулан, давхардсан тоогоор нийт 19 хоршоо, ахуй үйлчилгээ эрхлэгчдийг хамруулсан. Үүнд:</p> <p>- Орон нутгийн үйлдвэр эрхлэгчдийн борлуулалтыг дэмжих чиглэлээр “Элбэг дэлбэг цагаан сар” үзэсгэлэн худалдааг 2023 оны 2 дугаар сарын 10-11-нд, “Говийн бүсийн түншлэл 2023” намрын үзэсгэлэн худалдааг 9 дүгээр сарын 14-15-нд зохион байгуулсан. Хаврын үзэсгэлэн худалдаанд Дундговь, Дорноговь, Дархан-Уул, Хөвсгөл, Архангай аймгуудын үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн төлөөлөл, орон нутгийн үйлдвэрлэл эрхлэгч нийт 76 иргэн, аж ахуй нэгж 80 гаруй нэр төрлийн</p>

							<p>бүтээгдэхүүнээр оролцож 75.1 сая төгрөгийн борлуулалт хийсэн. Намрын үзэсгэлэн худалдаанд нийт 64 бизнес эрхлэгчид оролцож, 51.7 сая.төг-ийн бараа бүтээгдэхүүн, 250.0 мян.төг-өөр 1 хурган хуц борлуулсан.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Биржийн үйл ажиллагаанд хоршоодын оролцоог нэмэгдүүлэх туршлага судлах арга хэмжээг 9 дүгээр сарын 20-23-нд Өвөрхангай аймагт зохион байгуулж, тус арга хэмжээнд 11 хүнийг хамруулсан. - Инновацын үйл ажиллагаанд оролцогчид грант олгох, шинэ техник, технологийг нэвтрүүлэх сургалтыг зохион байгуулж, 84 өрхийн болон бүлгийн аж ахуй, хоршоо, бизнес эрхлэгчийг хамруулсан бөгөөд “МОН-Х” төслийн грантад орон нутгаас 5 төсөл оролцоноос эцсийн шалгаруулалтад сантехникийн дуудлагын “Дуудъя” аппликэйшн, хаягдал хувцас даавуу ашиглах шинэ технологийн саналууд өрсөлдөж, 20.0 сая төг-ийн грантыг “Дуудъя” аппликэйшнээр авсан. - “Дэвжих таван эрдэнэ” хоршоонд дэмжлэг үзүүлж, Шивээговь сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангаас 50.0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл олгосон. - Явуулын ахуй үйлчилгээг Шивээговь суманд зохион байгуулан, 7 нэр төрлийн үйлчилгээг 60 гаруй иргэнд үзүүлж, 3.2 сая төгрөгийн орлого олсон. <p>Хүрсэн түвшин: Төлөвлөгөөний хэрэгжилт -100 хувь Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо – 5 Хамрагдсан хүний тоо - 295</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
16	АЗДУАХ-3.3.5.18	Бизнес эрхлэгчдийг олон улсын үзэсгэлэн худалдаанд оролцуулан, инноваци, дэвшилтэт технологи, тоног төхөөрөмжийг нэвтрүүлнэ.	Улсын үзэсгэлэнд оролцогч тоо - 5 Үйлдвэрлэлд туршсан инноваци тоо 2 Үйлдвэрлэлд нэвтрүүлсэн инноваци тоо 1 Бүтээмж нэмэгдүүлэхээр үйлдвэрлэлд ашигласан тоног төхөөрөмж тоо -0	Улсын үзэсгэлэнд оролцогч тоо- 5 Үйлдвэрлэлд туршсан инноваци тоо- 2 Үйлдвэрлэлд нэвтрүүлсэн инноваци тоо-1 Бүтээмж нэмэгдүүлэхээр үйлдвэрлэлд ашигласан тоног төхөөрөмж тоо-1	-	ХХО	<p>Улсын үзэсгэлэн худалдаанд 5 /Хийлэн брэнд ХХК, Сүмбэр хонь ЦСҮТ, Эхэн сүвэйн булаг хоршоо, Эко-тансаг гашуун хоршоо, Тэвшийн хажуу ус хоршоо/ аж ахуйн нэгж оролцож, 2 /Хийлэн брэнд ХХК, Эхэн сүвэйн булаг хоршоо/ аж ахуйн нэгж шагналт байранд шалгарсан.</p> <p>2023 оны 11 дүгээр сарын 24-27 өдрүүдэд БНХАУ-ын ӨМӨЗО-ны Эрээн хотод малчдын хөдөлмөрийг хөнгөвчлөх, шинэ техник, технологи нэвтрүүлэх, мах сүүний үйлдвэртэй танилцах зорилгоор 45 малчин, бизнес эрхлэгчийн төлөөллийг туршлага судлуулсан. Тус арга хэмжээнд орон нутгийн хөгжил сангаас 10.0 сая төгрөг зарцуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Олон улсын үзэсгэлэн худалдаанд оролцсон бизнес эрхлэгчдийн тоо – 5 Туршлага судлуулах арга хэмжээнд оролцсон – 45</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>

Аялал жуулчлал						
3.4. Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.						
1	АЗДҮАХ-3.4.1	Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэн түүхэн өв соёл, шашин, тусгай сонирхлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлж, аялал, жуулчлалын эвент арга хэмжээг зохион байгуулж, бүтээгдэхүүн үйлчилгээг сурталчилна.	Аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээний тоо -1 Сурталчилсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тоо 8 Аялагчдын тоо Гадаад жуулчин – 87 өмнөх оныхоос 10 хувиар нэмэгдүүлнэ. Дотоод жуулчин -3500 Тусгай сонирхолын аялалын тоо -3 /шашин, түүхэн өв соёл, байгалийн нөөц, бусад	Аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээний тоо -1 Сурталчилсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тоо -8 Аялагчдын тоо Гадаад жуулчин – 100 өмнөх оныхоос 20 хувиар нэмэгдүүлнэ. Дотоод жуулчин -4000 Тусгай сонирхолын аялалын тоо - 4 /шашин, түүхэн өв соёл, байгалийн нөөц, бусад/	6.0	АОНХС 2023 онд аймгийн Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээний хүрээнд 15 арга хэмжээг төлөвлөн, 80 хувьтай хэрэгжүүлж, 20.6 сая төгрөг / Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээний зардлаас 13.0 сая.төг, БХНСАХЗ-аас 7.6 сая.төг/ зарцуулсан. Үүнд: - Улсын тусгай хамгаалалттай Чойрын богд ууланд “Монгол сакура-Буйлс цэцэглэх хавар” болон “Боржигин өв соёл” эвент арга хэмжээг тус тус зохион байгуулж, Монгол сакура-буйлс цэцэглэх үзэгдлийг ажиглах, морь унуулах, байгалийн дурсгалт газрыг танилцуулах зэрэг үйлчилгээ үзүүлж, 77 дотоодын аялагч, 39 гадаадын жуулчин хүлээн авсан. - Чойрын богд ууланд Сэцэн хан аймгийн Боржигин сэцэн вангийн хошууны хилийн дээсийг эргэж, “Янжив эргэх” уламжлалыг сэргээн, Боржигин шагайн тойром, боржигин өв соёлыг таниулах арга хэмжээг зохион байгуулсан. Жанжин Чойрын ганжуур эргэх ёслолд 1720, МУ-ын гавьяат жүжигчин, морин хуурч И.Цогбадрахыг алдаршуулах Боржигин морин хуурь, уртын дууны уралдааныг үзэж, сонирхох, оролцохоор 146, Боржигин тойром шагайн харваанд 400 хүн тус тус оролцсон. - Тусгай сонирхлын аялал болох Чойрын богд уулын гороо алхалтыг Монголын Алхагчдын холбоо, Ахмад алхагчдын клубтэй хамтран зохион байгуулж, 64 алхагч Сүмбэр сумын Цэргийн алдрыг хөшөөнөөс эхлэн Чойрын богд ууланд гороо алхалт хийсэн. Чойрын богд ууланд амьтан ажиглах, байгаль түүхийн дурсгалт газартай танилцах, Боржигин голомт жуулчны баазад од дурандах зэрэг тусгай сонирхлын дагуу үйлчилгээ үзүүлсэн. “Аялалд жуулчлалдаа бэлдье” уриалга гаргаж дараах арга хэмжээ зохион байгуулсан.Үүнд: - Цахим мэдээлэл 15: Говьсүмбэр Байгаль орчин, Говьсүмбэр аймаг facebook, байгууллагын цахим хуудсанд / www.baigal.gs.gov.mn/ , www.mto.mn сайт - “Аялал жуулчлалын нөхцөл байдлыг эргэцүүлэн бодож, төлөвлөх нь” телевизийн хэлэлцүүлэг, ярилцлага - Сургалт: “Зөв аялъя” “Ирлээ, явлаа, цэвэр”, “Би байгальд хог хаяхгүй” самбар. Политехникийн коллеж, ЕБС-ийн сургуулийн 384 сурагчдад сургалт - Говьсүмбэр аймгийн танилцуулга, аяллын маршрут бусад мэдээлэл бүхий гарын авлагыг QR код болгон цахимаар, цаасаар сурталчилсан. /10 иргэн, аж ахуйн нэгжид байршуулсан./

							<ul style="list-style-type: none"> - Улсын тусгай хамгаалалттай Чойрын богд уулын 2 мэдээллийн самбарыг шинэчилсэн. - Боржигин голомт жуулчны бааз боловсон ариун цэврийн байгууламжтай болсон. - Welcome to Govisumber самбар байршуулсан. <p>Хүрсэн түвшин: Аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээний тоо-2 Бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тоо 6 Дотоодын аялагч 19080 Гадаад жуулчин 471 Тусгай сонирхолын аялалын тоо 5 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-3.4.2.	Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй аялал жуулчлалын байгууллагуудыг олон улсын болон улсын чанартай үзэсгэлэнд оролцоход дэмжлэг үзүүлнэ.	Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо-2 Үзэсгэлэнд оролцсон ААНБ-ын тоо-5-аас доошгүй	Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо-2 Үзэсгэлэнд оролцсон ААНБ-ын тоо-6-аас доошгүй	3.0	-	<p>Шинэ сэргэлтийн бодлого, Монголд зочлох жилийн хүрээнд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас зохион байгуулсан “Аялал жуулчлалыг салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг жуулчны үйлчилгээний байгууллагууд, түр операторуудын туршлага солилцох аялал жуулчлал бизнес хэлцэл” арга хэмжээнд аймгийн аялал жуулчлалын холбооны 8 төлөөлөл оролцсон.</p> <p><u>Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Монголын Аялал Жуулчлалын Холбоо, Степ Номадс жуулчны бааз, New Juulchin Tours</u> компани хамтран “Ногоон хөрөнгө оруулалт-Бидний ирээдүй” уриан дор 24 дэх жилдээ зохион байгуулагдсан “Ай Ти Эм” Монголиа-2023 олон улсын үзэсгэлэнд аялал жуулчлалын салбарын 8 төлөөлөл оролцож, Боржигин голомт жуулчны бааз 2024 онд хамтран ажиллахаар 32 тур оператортай гэрээ байгуулсан. Үзэсгэлэнд аймаг орон нутгаа сурталчилж, 180 ширхэг танилцуулга тарааж, 5 төрлийн видео танилцуулга цацаж, мэдээлэл сурталчилгаа хийсний үр дүнд Боржигин голомт жуулчны бааз өвлийн аяллын багц гаргаж, анхны мэдээллээ түгээж, долоо хоног бүрийн амралтын өдрүүдэд групп аялагчдыг тогтмол давтамжтай хүлээн авах болсон.</p> <p>Тус арга хэмжээнд Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээний зардлаас 3.0 сая төгрөгийг зарцуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо-2 Үзэсгэлэнд оролцсон ААНБ-ын тоо-8 Зарцуулсан зардал: 3.0 сая төгрөг Хэрэгжилт 100 хувь</p>
Эрчим хүч							
3.5. Эрчим хүчний найдвартай байдлыг хангана.							
1	АЗДҮАХ-3.5.1.	Шинээр өмчлөлд олгосон газруудад цахилгаан татна.	Тэрэгтийн гэр хороололд 200 өрхийг цахилгаанд холбоно.	Сүмбэр сумын Бурхант гэр хорооллыг цахилгаанд холбох ажлын	120.0	СОНХС	2022 оны Сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 141 сая төгрөгийн хөрөнгөөр хийгдсэн Сүмбэр сумын 3-р багийн Бурхант суурьшлын бүсэд цахилгаан татах ажлыг 2023 оны 04 сарын 26-ны өдөр улсын комиссын хүлээж авсан. Тус ажлын 40 айл өрх цахилгаанаар хангасан.

			Бурхантын гэр хорооллыг цахилгаанд холбох ажлыг эхлүүлнэ.	гүйцэтгэл 100 хувь			Сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 226.7 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Өлзийт суурьшлын бүсийн цахилгаан хангамжийг нэмэгдүүлэх сайжруулах ажлыг гүйцэтгүүлэхээр “Содон эрчис” ХХК-тай гэрээ байгуулж. Ажлыг 2024 оны 03 дугаар сарын 01-ний эхлүүлэхээр төлөвлөсөн. Баянтал суманд аймгийн ОНХСангийн хөрөнгө оруулалтаар Лүн гэр хороололд 960 м, 6/0.4 кВ-ын хүчин чадалтай цахилгаан дамжуулах агаарын шугам татаж, 250 өрхийг холбосон. Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 535.2 сая төгрөгөөр Кон-арч ХХК-тай гэрээ байгуулж Наран суурьшлын бүсэд 0.6 кВ-ын 3968 м, 0.4 кВ-ын 2500 м агаарын шугам, 400 кВа иж бүрэн дэд өртөөг шинээр тавьж, 180 өрхийг цахилгаан эрчим хүчинд холбох боломжтой болсон. Ажлын гүйцэтгэл 95 хувь. Хүрсэн түвшин: Сүмбэр суманд 3500 м 0.4кВ, 3968 м 0.6 кВ-ын агаарын шугам, Баянтал суманд 960 м, 6/0.4 кВ-ын агаарын шугам татаж, нийт 470 өрхийн цахилгаан хангамжийг шийдвэрлэсэн. Хэрэгжилт 100 хувь
2	АЗДУАХ-3.5.2.2	Аймгийн төвд дулааны станц барина.	Дулааны станцын барилгын ажлыг үргэлжлүүлнэ	Дулааны станцын барилгын ажлыг үргэлжлүүлнэ.	Гадаадын зээл, тусламж /БНСУ-ын хөнгөлөлттэй зээл/		БНСУ-ын Эксим банкны хөрөнгө оруулалтаар Эрчим хүчний яамны захиалгаар аймгийн төвд 20 Гкал/ц хүчин чадалтай, 5 ширхэг дулаан дамжуулах төвтэй дулааны станц барих ажлыг 2022 онд эхлүүлж, 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар зураг, төсвийн гүйцэтгэл - 76.9 хувь, үндсэн барилгын ажлын гүйцэтгэл 27.0 хувьтай, барилгын суурийн ажил, зуухны карказ угсралт дуусч, зуухны халах гадаргуун угсралтын ажил хийгдэж байна. Хүрсэн түвшин: Нийт гүйцэтгэл – 27.0 хувьтай. Хэрэгжилт 27 хувь
3	АЗДУАХ-3.5.2	Дулааны станц болон Дулаан дамжуулах төвүүдийг гадна инженерийн шугам сүлжээнд холбож, 2-р хэлхээний шугам сүлжээг шинэчлэх ажлыг хийнэ.	Дулааны станцын цэвэр усны шугамын ажлын гүйцэтгэл – 100 хувь 2-р хэлхээний шугам сүлжээний өргөтгөл, шинэчлэлийн ажлын зураг, төсвийн гүйцэтгэл – 20 хувь	2-р хэлхээний шугам сүлжээний өргөтгөл, шинэчлэлийн ажлын зураг, төсвийн гүйцэтгэл – 100 хувь Хөрөнгө шийдвэрлүүлнэ.	-	УТХО	Зураг, төсвийн ажлыг “Ар төгөл” ХХК 100 хувь гүйцэтгэж, магадлалаар баталгаажуулсан. Дулааны станцын цахилгаан хангамж, инженерийн дэд бүтэц (Сүмбэр сумын инженерийн шугам сүлжээний 2 дугаар хэлхээ)-ийн ажлыг 2024 онд гүйцэтгэхээр улсын төсөвт 5.8 тэрбум төгрөгийг тусган батлуулсан. Хүрсэн түвшин: Шаардлагатай санхүүжилтад 5.8 тэрбум төгрөгийг шийдвэрлэсэн. Хэрэгжилт 100 хувь
					6200.0	УТХО	

4	АЗДҮАХ-3.5.2.3	Дулааны станц болон Дулаан дамжуулах төвүүдийг гадна инженерийн шугам сүлжээнд холбож, 2-р хэлхээний шугам сүлжээг шинэчлэх ажлыг хийнэ.	Дулааны станцын бохир усны шугамын ажлыг гүйцэтгүүлнэ.	Сүмбэр сумын 1-р багийн 2-р хэлхээний шугам сүлжээний өргөтгөл, шинэчлэлийг гүйцэтгүүлнэ. Санхүүжилтийг шийдвэрлүүлнэ. Холбоо дохио, мэдээллийн зураг төсвийн гүйцэтгэл 100 хувь	-	УТХО	<p>Найрамдал хотхоны гадна инженерийн 2-р хэлхээний шугам сүлжээг шинэчлэх зураг төслийг судлаж байна.</p> <p>Сүмбэр сумын Найрамдал хотхонд шинээр баригдах авто замын трасстай 2-р хэлхээний шугам давхцаж 2023 оны 05 сарын 18-ны өдрийн 01/581 тоот бичгээр хамтран ажиллах албан хүсэлтийг “10 аймгийн төвийн дулааны станц барих төсөл” төсөл хэрэгжүүлэх нэгжид хүргүүлж хамтран ажиллахаар болсон.</p> <p>Трасс огтлолцож байгаа хэсэг дээр төсөл хэрэгжүүлэх нэгжээс лотикийн суурилуулж хамтран ажилласан.</p> <p>-Дулааны станцын холбоо дохиололын зураг төсвийг гүйцэтгүүлхээр “Баярмега” ХХК-тай 2022 оны 12 сарын 23-ны өдрийн № ШГ/09 тоот гэрээг байгуулан зураг төсөв дуусаж магадлалын ерөнхий дүгнэлт хийлгэхээр Барилгын хөгжлийн төвд хүргүүлсэн.</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 50 хувь</p>
3.6. Аймаг, сумдын төвийн авто замын сүлжээг нэмэгдүүлж, тээвэр, логистикийн төв байгуулна.							
1	АЗДҮАХ-3.6.1.1	Аймгийн төвд авто үйлчилгээний төв байгуулна.	Авто үйлчилгээний төв байгуулах газрын хэмжээ-2 га	Авто үйлчилгээний төвийн барилга угсралтын ажлыг эхлүүлнэ.	-	ХХО	<p>Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд Авто үйлчилгээний төв барих ажилд “Ариг бэхи шанд” ХХК шалгарч, ЗТХЯамтай 2023 оны 06 сарын 09-ны өдөр гэрээ байгуулаад байна.</p> <p>Аймгийн Засаг даргын 2018 оны 10 дугаар сарын 19-ний 04201-А/335/2018 шийдвэрээр Автотээврийн үндэсний төв ТӨААТҮГ Говьсүмбэр аймаг дахь салбарт олгосон 2 га газарт Авто үйлчилгээний төв барихаар зураг, төсвийг боловсруулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин:</p> <p>Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд авто тээврийн төв байгуулахаар “Ариг бэхи Шанд” ХХК-тай гэрээ байгуулсан.</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 30 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-3.6.2.	Аймаг, сумдын төвд шинээр авто зам барьж, улсын чанартай авто замтай холбоно.	Баянтал, Шивээговь сумдыг Улсын чанартай авто замтай холбох 10 км авто замын ажлыг хийнэ.	Сүмбэр сумын 1 дүгээр баг Тээвэрчдийн өргөн чөлөөнөөс -2 дугаар сургуулийн уулзвар хүртлэх Шивээговь сумыг Улсын чанартай авто замтай холбох 6.9 км авто замын ажлын гүйцэтгэл 70 хувь	440,616.0 2.283.6 2.051.2 40,000,00	АЗС УТХО ОНХС	<p>Улсын төсвийн 5,337.9 сая.төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Шивээговь сумыг улсын чанартай авто замтай холбох 6.9 км авто замын ажлыг 2022 онд эхлүүлсэн бөгөөд 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар гүйцэтгэл 17 хувьтай байна. 2024 оны улсын төсөвт тус ажлын санхүүжилт 3.1 тэрбум төгрөгийг тусган батлуулсан.</p> <p>Сүмбэр суманд аймгийн авто замын сангийн 440.0 сая төгрөг, аймгийн ОНХСангийн 22.0 сая, улсын төсвийн 3,283.5 сая төгрөгийн хөрөнгөөр аймгийн төвд 3.0 км зам барих ажлыг Алтайн Рөүд ХХК гүйцэтгэн аймгийн төвийн 2.8 км авто замын ажлыг 100 гүйцэтгэн улсын комисст хүлээлгэн өгч, Сүмбэр сумын 1 дүгээр багт тээвэрчдийн өргөн чөлөөнөөс 2 дугаар сургуулийн уулзвар хүртээлх 0.36 км зам барих ажлыг 100 хувьтай гүйцэтгэсэн байна.</p> <p>Баянтал сумыг улсын чанартай авто замтай холбох 3,4 км хатуу хучилттай авто замын ажлыг 2024 онд эхлүүлээр улсын төсөвт 2.3 тэрбум төгрөгийн тусган батлуулсан.</p>

				Сүмбэр сум аймгийн төвийн авто замын ажил гүйцэтгэл 100 хувь			Аймгийн төвийн авто замын сүлжээг өргөтгөх зураг төсвийг “Монголиан нейшнл хайвей” ХХК-тэй гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлж 90 хувьтай, аймгийн төвийн 2 км авто замын засварын зураг төсвийг “Арвай нутгийн зам” ХХК гэрээ байгуулан гүйцэтгэн хүлээлгэн өгсөн. Хүрсэн түвшин Сүмбэр суманд шинээр барьж, ашиглалтад оруулсан авто замын урт – 3.2 км Зураг төсвийн гүйцэтгэл - 95 хувь Шивээговь сумын 6.9 км авто замын ажлын гүйцэтгэл- 17 хувь Хэрэгжилт 70.6 хувь
3	АЗДҮАХ-3.6.3.3	Авто замын санг бүрдүүлж, авто замын засвар үйлчилгээг хийж, цэвэрлэгээ арчилгааг сайжруулна.	Авто зам ашигласны төлбөрийг Авто замын санд төвлөрүүлнэ.	Авто зам ашигласны төлбөрийг Авто замын санд төвлөрүүлнэ. Авто замын цэвэрлэгээ, арчилгааг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.	29.9	АЗС	Авто зам ашигласны төлбөрийг Авто замын санд 2023 онд нийт 20 сая төгрөг төвлөрүүлхээс жилийн эцсийн байдлаар 20.5 сая төгрөг төвлөрүүлж, орлогын төлөвлөгөөг 100 хувьтай хангасан. 2023 оны аймгийн авто замын санд 694.9 сая төгрөг батлан, жилийн эцсийн байдлаар 512.8 сая төгрөгийг зарцуулаад байна.Үүнд: АЗСангийн 440.6 сая төгрөгөөр “Тээвэрчдийн өргөн чөлөөнөөс 2 дугаар сургуулийн уулзвар хүртэлх 0.36 км авто замын ажлыг 100 хувьтай гүйцэтгэсэн. Мөн АЗСангаас авто замын засвар арчлалтыг хариуцан ажиллах 10 ажилтны цалин НДШ-д 191.8 сая төгрөг, ажилчдын нормыг хувцас, авто замын засвар арчилгааны материалын зардалд 29.9 сая.төг, татвар хураалт, зохион байгуулахад шаардлагатай шатахууны зардалд 0.4 сая төгрөг тус тус зарцуулж, аймгийн төвийн 19.6 км авто замын цэвэрлэгээ, арчилгааг гүйцэтгүүлсэн. 2024 онд аймгийн Авто замын санд 594.4 сая төгрөгийг тусган батлаад байна. Хүрсэн түвшин: Авто зам ашигласны төлбөр 20.5 сая төгрөгийг Авто замын санд төвлөрүүлсэн. Авто замын цэвэрлэгээ, арчилгааг “Тохижилт Сүмбэр” ОНӨААТҮГазар хариуцан гүйцэтгэж байна. Хэрэгжилт 100 хувь
4	АЗДҮАХ-3.6.4.4	Хотын доторх нийтийн тээврийн үйлчилгээнд өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хөнгөлөлт үзүүлнэ.	Нийтийн тээврийн үйлчилгээнд өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хөнгөлөлт үзүүлнэ.	Хөнгөлөлт үзүүлсэн өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тоо	5.0	ОНТ	2023 оны орон нутгийн төсөвт нийтийн тээврийн үйлчилгээнд өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хөнгөлөлт үзүүлэх 2,3 сая төгрөгийг тусган батлуулж, жилийн эцсийн байдлаар 394 өндөр настан, 256 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний нийтийн тээврийн хөнгөлөлтөд 1.1 сая төгрөгийг шилжүүлсэн. Мөн аймгийн төвд 12 дугаар сараас эхлэн тус бүр 12 хүний суудалтай 2 автобусаар ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд сурагчдад үнэ төлбөргүйгээр үйлчилгээ үзүүлж эхэлсэн. Хүрсэн түвшин:

							Нийтийн тээврийн үйлчилгээний хөнгөлөлтөд 1345 иргэнийг хамруулсан. Хэрэгжилт 100 хувь
5	АЗДҮАХ-3.6.4.5-6	Хот хоорондын зорчигч тээврийн үйлчилгээг. Хотын доторх автобус, такси үйлчилгээг явуулна.	Хотын дотор нийтийн тээврийн үйлчилгээг явуулж хэвшүүлнэ.	Хотын дотор болон хот хооронд нийтийн тээврийн үйлчилгээг явуулна.	-	-	Авто тээврийн үндэсний төв ТӨХК-аас Улаанбаатар-Чойр-Сайншанд чиглэлд өдөр тутамд нийтийн тээврийн автобусаар үйлчилгээ үзүүлж байна. 2023 онд Говьсүмбэр аймгаас тус нийтийн тээврээр нийт 1320 зорчигч үйлчлүүлсэн. Мөн хот хоорондын зорчигч тээвэрт 24 такси үйлчилгээ үзүүлж байна. Орон нутгаас такси үйлчилгээний үйл ажиллагааг стандарт шаардлага хангуулах чиглэлээр хяналт тавин ажиллаж байна. Аймгийн төвд 12 дугаар сараас эхлэн тус бүр 12 хүний суудалтай, 2 автобусаар ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд сурагчдад үнэ төлбөргүйгээр үйлчилгээ үзүүлж эхэлсэн бөгөөд өдөрт дунджаар 50-60 иргэнд үйлчилгээ үзүүлж байна. Мөн хот доторх зорчигч тээвэрт 54 такси үйлчилгээ үзүүлж байгаа бөгөөд стандарт шаардлага хангуулах чиглэлээр Авто тээврийн үндэсний төвийн Говьсүмбэр аймаг дахь салбар, Цагдаагийн хэлтсээс хяналт тавин ажиллаж байна. Хүрсэн түвшин: Хот доторх нийтийн тээвэрт автобусаар тогтмол үйлчилгээ үзүүлж эхлэсэн. Хот хоорондын нийтийн тээврийн автобусаар 1345 зорчигч зорчсон. Хэрэгжилт 100 хувь
6	АЗДҮАХ-3.6.6.8	Тусгай зориулалтын онгоц хөөрч буух газрын асуудлыг шийдвэрлэж, арчлалт хамгаалалтыг хийнэ.	.	Тусгай зориулалтын онгоц хөөрч буух талбайн арчлалт хамгаалалтыг хийнэ.		СОНХС	Аймгийн 2023 оны Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд Сүмбэр сумын 2-р багийн нутаг дэвсгэрт 2500м2 газрыг тусгай зориулалтаар ашиглахаар сумын ИТХуралд санал хүргүүлсэн. Шивээговь суманд тусгай зориулалтын онгоц хөөрч буух 1 цэгийг тэмдэглэжүүлсэн боловч баталгаажуулсан шийдвэр гараагүй. Хүрсэн түвшин. Тэмдэглэжүүлсэн цэгийн тоо - 1 Хэрэгжилт 30 хувь
7	АЗДҮАХ-3.6.7.9	Аймаг, сумдын төвд явган хүний зам барина.	Аймаг, сумдын явган хүний замын урт, км - 19.6	Шинээр тавих явган замын урт, км-0.8	70.0	ОНХС	Шивээговь сумын ОНХСангийн хөрөнгөөр хүүхдийн тоглоомын талбай хийх ажлын хүрээнд нийтийн эдэлбэр газарт 160 м явган зам шинээр тавьсан. Сумын ОНХСангийн 36.5 сая төгрөгөөр Баянтал суманд 364 м2 авто зогсоолыг Жавхлант Арвижих ХХК-аар гүйцэтгүүлж, ашиглалтад хүлээн авсан. Сүмбэр суманд аймгийн Автозамын сангийн 440.6, сумын ОНХСангийн 22.0 төгрөгөөр 2,56 м явган зам, 1.06 м дугуйн зам, 250 м2 автозогсоолыг тус тус барьж ашиглалтад оруулсан. Хүрсэн түвшин: Шинээр барьсан явган замын урт 2.56 м

							Шинээр барьсан дугуйн замын урт 1.06 м Шинээр барьсан авто зогсоолын талбай 250 м2 Хэрэгжилт 100 хувь
Барилга, хот байгуулалт							
3.7. Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын салбарыг орон нутагт хөгжүүлж, иргэдийн орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-3.7.2.2	Газар ашиглалт, газрын мониторингийн байнгын ажиллагаатай хяналтын систем бий болгоно.	Захиалгат газрын төлөв байдлын чанарын улсын хянан баталгаа. Бэлчээрийн фотомониторинг Гүйцэтгэл 100 хувь	Газар ашиглалт, газрын мониторингийн байнгын ажиллагаатай хяналтын систем хэрэглээнд нэвтэрсэн байна.	-	БТ	Газар ашиглалт, газрын мониторингийн цахим системийг 2020 оны 9 дүгээр сараас эхлэн хэрэглээнд нэвтрүүлэн, үйл ажиллагааг тогтмолжуулсан. 2021 оны 10 дугаар сараас www.egazar.gov.mn сайтын газрын мониторингийн цахим системээр дамжуулан газрын захиалгат хянан баталгааны мэдэгдэх хуудас, баталгаажсан тайлан, дүгнэлтийг иргэн, аж ахуйн нэгжид олгох боломжийг бүрдүүлсэн. 2023 онд Аймгийн хэмжээнд захиалгат хянан баталгаа хийлгэх шаардлагатай 1294 нэгж талбарын судалгааг гаргаж Сүмбэр суманд 984, Баянтал суманд 112, Шивээговь суманд 198 нэгж, талбарт хянан баталгаа хийхээр холбогдох иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагад мэдэгдэх хуудас хүргүүлж, цахимаар 903 нэгж талбарт захиалгат хянан баталгааг хийхээс 328 нэгж талбарт хянан баталгаажуулаад байна. Хүрсэн түвшин. Мониторингийн системийн ашиглалт 100 хувь 2023 оны төлөвлөгөөт ажлын гүйцэтгэл 80 хувь Хэрэгжилт 90 хувь
2	АЗДҮАХ-3.7.4.4	Газрын биржийн үйл ажиллагааг орон нутагт явуулна.	Газар зүйн нэрийн мэдээллийн сан, Геопортал цахим системд нэвтрэх, засварлах эрхийг үүсгэн. Гүйцэтгэл 91 хувь	Газрын биржийн үйл ажиллагааг өдөр тутамдаа хэвшиж, Газрын дуудлага худалдааг 100 хувь цахимаар зохион байгуулах.	-	УТХО	Газрын цахим биржийн үйл ажиллагаа нэвтрүүлэн, дуудлага худалдааг 100 хувь цахимаар зохион байгуулан ажиллаж байна. 2023 онд 12 нэгж талбарт дуудлага худалдаа зохион байгуулж, орон нутгийн төсөвт 334.2 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн. Үүнд: Шивээговь суманд 1 нэгж талбарт дуудлага худалдааг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж 164.0 сая төгрөг, Сүмбэр суманд 11 нэгж талбарт дуудлага худалдааг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж нийт 170.2 сая төгрөгийг тус тус орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна. Хүрсэн түвшин: Төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл хуваарийн дагуу 100 хувь хэрэгжиж байна. Хэрэгжилт 100 хувь
3	АЗДҮАХ-3.7.4.5	Газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн бүртгэл, үнэлгээ, төлбөр, татварын нэгдсэн системийн үйл ажиллагааг орон нутагт явуулна.	Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн систем, газрын үнэлгээ, төлбөр, татварын	Гурав болон дөрвөн хэмжээст газар, үл хөдлөх хөрөнгийн бүртгэлийн нэгдсэн	-	БТ	Аймгийн хэмжээнд 2023 онд нийт 61 иргэнд 4.97 га газар өмчлүүлж, 5 аж ахуйн нэгжид 32.59 га газар эзэмшүүлж, 1 иргэн, аж ахуйн нэгжид 0.89 га газар ашиглуулахаар олгосон бөгөөд нийт 81 иргэнд 6,9 га газрыг өмчлүүлж, 51 аж ахуйн нэгжид 699 га газрыг эзэмшил, ашиглалтаар олгосон байна. Газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн бүртгэл, үнэлгээ, төлбөр, татварын нэгдсэн системийг 2020 оноос нэвтрүүлсэн бөгөөд 2023 онд газрын төлбөрийн системээр дамжуулан Газрын

			системийг хөгжүүлж үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглаж байна.	системийг хөгжүүлнэ. Эзэмшилт, ашиглалтад олгосон газрын хэмжээ, 153га			кадастрын цахим системд бүртгэлтэй хүчинтэй гэрээг үндэслэн нийт 11240 нэгж талбарт татвар, төлбөрийн ногдуулалтыг үүсгэж татварын системд илгээсэн. Үүнээс 2115 нэгж талбарт 305,9 сая төгрөгийн газрын төлбөрийн ногдуулалт, 9125 нэгж талбарт 2,1 сая төгрөгийн газрын татварын ногдуулалт үүсгэснээс, жилийн эцсийн байдлаар нийт 308,0 сая төгрөгийн төлбөрийг төвлөрүүлсэн байна. 2023 онд сумдын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаас орон нутгийн төсөвт нийт 499.9 сая төгрөг төвлөрүүлэхээр баталснаас 308.02 сая төгрөг төвлөрүүлж, 62.0 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Хүрсэн түвшин: Газар, үл хөдлөх хөрөнгийн бүртгэлийн нэгдсэн системийг хөгжүүлэлт - 95 хувь Эзэмшил, ашиглалтад олгосон нийт газрын хэмжээ- 126.5187 га /өссөн дүнгээр/ Хэрэгжилт 88.9 хувь
4	АЗДҮАХ-3.7.4.6	Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд тодотголд оруулж, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө хийнэ.	3 хэсэгт судалгаа хийж, 5 байршилд ерөнхий төлөвлөгөө зөрчигдсөн. Ажлын гүйцэтгэл-50 хувь	Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд тодотгож, шинэчлэл хийх ажил ИТХ-аар хэлэлцүүлэн батлана.	200.0	АОНХС	Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/26 дугаар захирамжаар “Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө”-г шинэчлэх, тодотгол хийх ажлын хэсгийг байгуулсан. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 298,0 сая төгрөгөөр “Сонголт дизайн” ХХК-тай гэрээ байгуулан, ерөнхий төлөвлөгөөний тодотголын ажлыг гүйцэтгүүлж байна. Тус ажлын хүрээнд Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2023 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдрийн 03 дугаар тогтоолоор суурьшлын болон үйлдвэрлэлийн бүсийг шинэчлэн тогтоосон. Ерөнхий төлөвлөгөөний тодотголын ажлын гүйцэтгэл 90 хувьтай хийгдэж байгаа бөгөөд 2023 оны 11 сарын 08-ны өдөр иргэдийн саналыг авах нээлттэй хэлэлцүүлгийг зохион байгуулсан. Сүмбэр сумын Ганзам багт хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө хийх ажлыг Жаргалант хийц ХХК гүйцэтгэж, ажлын гүйцэтгэл 90 хувьтай байгаа бөгөөд хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний хүрээнд иргэдээс санал авах, техникийн нөхцөлүүдийг авсан. Хүрсэн түвшин: Чойр хотын ерөнхий төлөвлөгөөнд тодотгол хийх ажлын явц 90 хувьтай. Сүмбэр сумын Ганзам багт хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө хийх ажлын явц 90 хувьтай. Хэрэгжилт 90 хувь
5	АЗДҮАХ-3.7.5.6.	Сүмбэр сумын төвд дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлнэ.	1 байршилд зураг төсөв хийлгэсэн.	Сүмбэр сумын 1-р багт дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэх сонгон	-	ХХО	Сүмбэр сумын Ганзам багт дахин төлөвлөлтийн ажлыг хэрэгжүүлэхээр Багш нарын байрны оршин суугчидтай 2021.03.11-ний өдөр уулзалтыг зохион байгуулж, иргэдээс хүсэлтийг хүлээн авах ажлыг зохион байгуулсан. Нийт 28 айл өрхөөс 11 өрх дэмжсэн саналыг өгсөн. Зураг төслийн

				шалгаруулалтыг зохион байгуулж, гэрээ байгуулна.			<p>“Жаргалант хийц” ХХК-тай гэрээ байгуулан 18.0 сая төгрөгийн төсөвт өртгөөр зураг төслийг гүйцэтгүүлж, хүлээлгэн өгөх шатандаа байна.</p> <p>Барилга, хот байгуулалтын яамтай хамтран “Хот суурин газрыг дахин хөгжүүлэх тухай хууль”-ийн үнэлгээг хэрэгжүүлж буй зөвлөх баг 2023 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр Говьсүмбэр аймагт уулзалт хийж, төсөл хөтөлбөрийн гадна инженерийн шугам сүлжээний бэлтгэл ажил, инженерийн дэд бүтэцийн асуудлыг эхний ээлжинд шийдвэрлэх, судалгаа шинжилгээний ажлыг нарийвчлан гаргах, дахин төлөвлөлтийн төслийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх зэрэг асуудлыг тодотгосон.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Дахин төлөвлөлтийн зураг төсвийг боловсруулсан. Сүмбэр сумын 1-р багт дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэх сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, гэрээ байгуулах ажлыг эхлүүлээгүй байна.</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 30 хувь</p>
ДӨРӨВ.ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО							
"Цахим Монгол"-төрийн шуурхай үйлчилгээ							
4.1. Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангасан цахим орчныг бүрдүүлэн, ил тод байдлыг ханган, иргэд, олон нийтэд мэдээ, мэдээлэл, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй хүргэх орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-4.1.1.1	Төрийн байгууллагуудад дотоод удирдлагын ERP системийг нэвтрүүлж, мэдээллийн ил тод аюулгүй байдлыг хангана.	ERP систем нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо – 38 Арга хэмжээний төлөвлөлтийн хэрэгжилт -70 хувь	ERP систем нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо – 50 Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	-	БТ	<p>Аймгийн Засаг даргын харьяа агентлаг, сумдад төрийн байгууллагын дотоод удирдлагын нэгдсэн e-mongolia.erp системд 56 байгууллагын 503 төрийн албан хаагчийг холбосон. Мөн төрийн байгууллагын мэдээллийг дотоод удирдлагын системээр солилцох албан бичиг солилцооны дундын систем(docx.gov.mn)-ийг нэвтрүүлэн албан бичиг солилцон үйл ажиллагаа явуулж байна.</p> <p>Төрийн байгууллагын дотоод үйл ажиллагааны удирдлагын нэгдсэн ситемийн хэрэглээг сайжруулах чиглэлээр И-Монголиа академийн Салбар хоорондын зохицуулалтын газартай хамтран ERP-ийн системийн ашиглалтын талаарх сургалтыг 2 удаа зохион байгуулж 59 байгууллагын 248 албан хаагчийг хамруулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: ERP систем нэвтрүүлсэн нутгийн захиргааны байгууллагын тоо-56 Ашиглаж байгаа албан хаагчийн тоо – 503</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт – 100 хувь</p>
2	АЗДҮАХ-4.1.1.2	“Мэдээллийн ил тод, аюулгүй байдлыг хангах, төрийн үйлчилгээг цахимжуулах” арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээний төлөвлөлтийн хэрэгжилт -90 хувь	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	30.0	БТ	<p>“Мэдээллийн ил тод, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээ”-ний хүрээнд 2023 онд 2 зорилтын 15 арга хэмжээг орон нутгийн төсвийн 111.5 сая төгрөгөөр хэрэгжүүлэн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 95.2 хувийн гүйцэтгэлтэй ханган ажилласан. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - E-mongolia цахим бүртгэлийн системд Говьсүмбэр аймгийн 15 байгууллагын 61 төрлийн үйлчилгээг холбон иргэд

						<p>цахимаар лавлагаа, тодорхойлолт авч байна. Мөн Шүүхийн Тамгын газраас 3-н төрлийн төлбөртэй лавлагааг E-Mongolia төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн системд холбуулах хүсэлт ирүүлсний дагуу Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газарт хүргүүлэн шийдвэрлүүлэхээр ажиллаж байна.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн Засаг даргын харьяа агентлаг, сумдад төрийн байгууллагын дотоод удирдлагын нэгдсэн ERP систем нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулж нийт 56 байгууллагын 509 төрийн албан хаагчдыг холбож, төрийн байгууллагын мэдээллийг дотоод удирдлагын системээр солилцох албан бичиг солилцооны дундын систем(docx.gov.mn) мөн нэвтрүүлэн албан бичиг солилцон үйл ажиллагааг явуулж байна. - Орон нутгийн иргэд, хуулийн этгээдэд тоон гарын үсэг олгох ажлын хүрээнд Улсын бүртгэлийн ерөнхий газарт хүсэлт гаргаж 30.0 сая төгрөгийн үнэ бүхий киоск машиныг хүлээн авч иргэдэд тоон гарын үсгийг киоск машинаар олгох боломжтой болсон. - Орон нутгийн зүгээс тоон гарын үсэг олгож буй Улсын бүртгэлийн хэлтсийн иргэний улсын бүртгэгчийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж 3.5 сая төгрөгийн өртөг бүхий иж бүрэн компьютерээр хангасан. - Улсын бүртгэлийн хэлтсээс ХААН банк хамтран “Тоон гарын үсэг олголтыг идэвхжүүлэх аян”, сумдын Засаг дарга нартай хамтран “Танд хүрч үйлчилье” нээлттэй хаалганы өдөрлөгийг тус тус зохион байгуулж аяны хүрээнд 5 байгууллагын 30 албан хаагч, 3 сумын 125 иргэнд тоон гарын үсэг олгох, сурталчлах, мэдээллээр хангах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн. Мөн аймагт Цахим хөгжлийн хэлтэс байгуулан, аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын иргэдэд үйлчлэх төвийг өргөтгөн цахим үйлчилгээний “ХУРДАН” төв байгуулж, 6 цэгт и-монголиа системийн операторыг ажиллуулан иргэдэд тоон гарын үсэг олгох ажлыг тус оператораар дамжуулан олгох үйл ажиллагааг эхлүүлсэн. Үүний үр дүнд аймгийн хэмжээнд 16-аас дээш насны 11562 иргэнд иргэнд тоон гарын үсэг олгохоос 2023 оны 12 дугаар сарын байдлаар 5842 иргэн буюу 50.5 хувьд тоон гарын үсгийг олгоод байна. Мөн төрийн үйлчилгээнд тоон гарын үсгийг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд 39 байгууллагын 100 албан хаагч албаны тоон гарын үсэг эзэмшиж, үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна. - Аймаг сумдын төв, хөдөөгийн 10 багаас 4 баг 4G, 6 баг 3G сүлжээнд холбогдсон. 1, 2, 3 дугаар багийн хэмжээд нийт 1287 өрх IPTV гурвалсан үйлчилгээнд холбогдсон. Шивээговь сумын хэмжээнд хөдөөгийн 2 дугаар /Бэлт/ багийн хязгаарын цэг сумын төвөөс 35 км хүртэлх зайтай
--	--	--	--	--	--	--

						<p>байдаг тул 155 малчид интернэт сүлжээнд холбогдсон. Баянтал сум Харилцаа, холбоо, мэдээлэл технологийн Мобикомын өндөр хурдны интернеттэй холбогдсон бөгөөд хязгааргүй интернет, суурин утас, VOO 97 телевизийн суваг үзэх үндэсний оператор Мобиком ХХК-ны гурвалсан үйлчилгээнтэй VOO үйлчилгээг 34 өрхөд нэвтрүүлээд байна.</p> <p>Мэдээллийн ил тод байдлыг хангах чиглэлээр “Гайхамшигт монгол наадахай”, “Монголын үнэн” сонин, Говьсүмбэрийн телевиз, МҮОНРТ-ийн орон нутаг дахь сурвалжлагчтай гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Гайхамшигт монгол наадахай” студитай хамтран нийт 38 видео бэлтгэн хандалтын тоо давхардсан тоогоор 12150 иргэнд хүргэсэн байна. - “Монголын үнэн” сонинд нийт 54 цаг үеийн мэдээг 9 дугаарт өгч, нийт 45000ш хэвлэгдэн олон нийтэд сурталчилсан байна. - МҮОНРадиоогийн сурвалжлагчтай 1.0 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан МҮОНРНэвтрүүлэгт цаг үеийн асуудлаар 38 ярилцлагыг 2 удаагийн давтамжтай олон нийтэд түгээж ажилласан байна. - Орон нутгийн Говьсүмбэр телевизтэй 3.0 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан нийт 5 шууд лайв, 22 видео контентыг иргэд олон нийтэд сурталчлан давхардсан тоогоор 32294 хүнд түгээж ажилласан байна. - Говьсүмбэр аймгийн хэмжээнд болж буй цаг үеийн үйл явдлыг Говьсүмбэр энэ 7 хоногт тойм мэдээг нийт 30 удаа бэлтгэн давхардсан тоогоор 29156 иргэд олон нийтэд мэдээллийг хүргэсэн. <p>Нээлттэй мэдээллийн ил тод байдлын үнэлгээгээр 12 сарын байдлаар https://shilen.gov.mn/ -д платформд 95.23%-тай буюу 21 аймгаас 4 дүгээрт эрэмбэлэгдэж байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний хэрэгжилт-95.2 хувьтай Нийт мэдээ, мэдээлэл хүргэсэн иргэдийн тоо - 118600 /давхардсан тоогоор/ Төрийн байгууллагуудаас иргэдэд цахимаар хүргэж байгаа үйлчилгээний тоо - 61 Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн 5842 Хэрэгжилт 95.2 хувь</p>	
3	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ- 4.1.1.3	Тусгай зөвшөөрөл, өргөдөл гомдол, санал хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэнэ.	Цахимаар хүлээн авч, шийдвэрлэж байгаа тусгай зөвшөөрлийн тоо - 12	Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн хувь – 100	-	БТ	Өргөдөл, гомдлыг цахимаар хүлээн авах цэс аймгийн албан ёсны цахим хуудсанд /Govisumber.gov.mn/-д байршуулж, мөн иргэдийг сонсох нээлттэй утас 70543434 ажиллууулж байна. Жилийн эцсийн байдлаар Иргэдийг сонсох 70543434 утсанд нийт 10 өргөдөл ирснийг 100% шийдвэрлэсэн.

			Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэж байгаа байгууллагын тоо – 24 Цахим болон нийт өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн хувь -100	Хугацаа - 15 хоног			Аймгийн хэмжээнд төрийн 27 байгууллага иргэдээс цахимаар өргөдөл, гомдол, санал хүсэлтийг хүлээн авч байна. Нийт 40 өргөдлийг цахимаар хүлээн авч 100% шийдвэрлэсэн. Иргэд олон нийттэй харилцах 11-11 төвөөс нийт 35 өргөдөл ирснийг 100% шийдвэрлэн ажилласан. Мөн цахимаар архи согтууруулах ундаагаар үйлчлэх эрхийг сунгах 10 хүсэлт ирсэний 9 хүсэлтийг шийдвэрлэж 1 хүсэлт шаардлага хангаагүй тул буцаасан, тусгай зөвшөөрөл шинээр хүссэн 4 өргөдлийг шийдвэрлэж, зөвшөөрөл олгосон. Мөн цахимаар ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх, сунгалт хийх нийт 14 зөвшөөрөл олгосон. Хүрсэн түвшин: Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн хувь – 100 Хугацаа - 15 хоног Хэрэгжилт 100 хувь
4	АЗДҮАХ-4.1.2.4	Төрийн архивын нэгдсэн системд шилжихтэй холбогдуулан шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо-2 Захирамжлалын баримт бичгийн цахимжуулалтын хувь-100	Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо- 5 70 жилийн /цалин, А данс / баримтын цахимжуулалтын хувь-100	10.0	БТ	Төрийн архивын онлайн лавлагааны www.earchives.gov.mn нэгдсэн системээр 295 иргэнд төрийн архивын лавлагаа үйлчилгээг цахимаар хүргэсэн. Төрийн архивын цахим мэдээллийн сангийн бүрдүүлэлт ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулах, www.edocument.gov.mn системд шилжиж төрийн архивын баримтыг цахимжуулах ажлыг хийж, 2023 онд 3 хөмрөгийн 137 хадгаламжийн нэгжийн 24468 хуудас баримтыг цахимжуулахаар төлөвлөснөөс 8 хөмрөгийн 13597 хуудас, 5713 заалт, 28735 хүний нэрийг программд шивж нийт цахимжуулалтын хувь 100 хувьтай байна. 2023 онд төрийн архивт 1 компьютер, өнгөт принтер 2, скайнер 1 ширхэг нийт 4 ширхэг тоног төхөөрөмжөөр хангагдаад байна Хүрсэн түвшин: Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо - 4 70 жилийн баримтын цахимжуулалтын хувь – 100 Хэрэгжилт 100 хувь
5	АЗДҮАХ-4.2.3.6	Нутгийн захиргааны байгууллагуудад Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн цахим системийг нэвтрүүлэх.	0	Ажлын гүйцэтгэл-100 хувь Цахим систем нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо -33	100.0	ОНТ	Цахим систем нэвтрүүлэх ажлын төсөв 100.0 сая төгрөгийг 2023 оны орон нутгийн төсөвт тусган батлуулсан. Төндөр худалдан авалтыг 5 удаа зохион байгуулж, хүчингүй болсон. Хэрэгжилт 30 хувь
4.2. Нутгийн захиргааны байгууллагуудыг чадавхжуулж, төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулж, төрийн албан хаагчдын ёс зүй, хариуцлагыг дээшлүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-4.2.1.	Нутгийн захиргааны болон төрийн	-	Шаардлагатай тоног	190.0	АОНХС	Төрийн захиргааны 3 байгууллагыг 86.55 сая төгрөгийн өртөгтэй 42 нэр төрлийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хэрэгслээр

		үйлчилгээний байгууллагуудыг шаардлагатай тоног төхөөрөмж, төсөв хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.		төхөөрөмжөөр хангагдсан байна.			Боловсролын салбарын 12 байгууллагуудыг нийт 30 сая төгрөгийн өртөгтэй 1 нэр төрлийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хэрэгслээр Биеийн тамирын салбарын 1 байгууллагуудыг нийт 24.7 сая төгрөгийн өртөгтэй 10 нэр төрлийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хэрэгслээр Соёл, урлагийн салбарын 1 байгууллагуудыг нийт 39.55 сая төгрөгийн өртөгтэй 9 нэр төрлийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хэрэгслээр Хууль, эрх зүйн салбарын 1 байгууллагуудыг нийт 9.2 сая төгрөгийн өртөгтэй 2 нэр төрлийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хэрэгслээр тус тус хангасан. Хүрсэн түвшин: Тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байгууллагын тоо - 18 Тоног төхөөрөмжийн тоо-63 Нийт төсөвт өртөг – 190 сая төгрөг Хэрэгжилт 100 хувь
2	АЗДҮАХ-4.2.3.4	Төрийн албан хаагчдын мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх чиглэлээр сургалт, зөвлөгөөн зохион байгуулж, Төрийн албаны хуулийн хүрээнд мэргэшүүлэх сургалтуудад хамруулна.	Зохион байгуулсан сургалт, зөвлөгөөн – 24 Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо – 894 Хэрэгжилт - 90 хувь	Зохион байгуулсан сургалт, зөвлөгөөн - 25-аас доошгүй Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо - 900-аас доошгүй Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100	30.0	ОНТ БТ	Аймгийн Засаг даргын захирамжаар “Төрийн албан хаагчийн мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г шинэчлэн батлуулж, 68.0 сая төгрөгөөр 12 арга хэмжээг 90 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Үүнд: - Алсын хараа 2050 “Шинэ Сэргэлтийн Бодлого”-ын цахим, танхимын хосолсон сургалтанд орон нутгийн 39 төрийн байгууллагын 1118 - ERP системийн сургалтад 248 - Төрийн байгууллагын нягтлан бодогч, няравыг чадавхжуулах сургалтад 100 - Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлөөс зохион байгуулсан сургалтад 60 - Удирдлагын академиас зохион байгуулсан “Чадамжид суурилсан хүний нөөцийн удирдлага” сургалтад 2 - “Бодлогын баримт бичгийн төлөвлөлт” сургалтад 8 - Сумдын Засаг дарга, Засаг даргын Тамгын газрын албан хаагчдыг чадавхжуулах сургалтад 100 - Туршлага судлах арга хэмжээнд 16 - “Цахим аймаг” цахим ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтад 150 - “Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай хууль”-ийн танилцуулга, хэлэлцүүлэгт 300 - Швейцарийн хөгжлийн агентлагтай хамтран “Нутгийн захиргааны байгууллагын албан хаагчдыг чадавхжуулах сургалт”-д 200 - “Төрийн албан хаагчдын нэгдсэн сургалт”-д 250, нийт давхардсан тоогоор 2544 төрийн албан хаагчийг сургалтад хамруулсан

							<p>Төрийн албаны тухай хуулийн дагуу мэргэшүүлэх багц сургалтуудад нийт 37 албан хаагчийг хамруулсан.</p> <p>Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Төрийн албанд шинээр томилогдсон албан хаагчдийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны сургалтад 13 - Төрийн албан хаагчийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны давтан сургалтад 10 - Ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалтад хамрагдах албан хаагчдын мэдээлэл 5 - Төрийн албанд анх томилогдсон албан хаагчийг чиглүүлэх богино хугацааны сургалтад 9 <p>Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан сургалтын тоо-16 Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-2544 Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-90 хувь Хэрэгжилт 90 хувь</p>
3	АЗДҮАХ-4.2.3.5	Төрийн жинхэнэ албаны сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, хуулийн хүрээнд сул орон тоог нөхнө.	Зохион байгуулсан шалгалтын тоо-2	Зохион байгуулсан шалгалтын тоо-2-оос доошгүй	-	БТ	<p>Төрийн албаны ерөнхий шалгалтыг 3 удаа буюу 2023 оны 03 дугаар сарын 16-ны өдөр, 2023 оны 05 дугаар сарын 24-ний өдөр, 2023 оны 09 дүгээр сарын 20-ны өдөр тус тус зохион байгуулж, нийт 143 иргэн оролцсоноос 54 иргэн тэнцэж төрийн албаны нөөцөд бүртгэгдсэн.</p> <p>Төрийн албаны тусгай шалгалтыг нийт 7 удаа зохион байгуулж, 83 сул орон тоон дээр сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулан, ахлах түшмэлийн 1, төрийн үйлчилгээний удирдах албан тушаалын 1, дэс түшмэлийн гүйцэтгэх албан тушаалын 40 сул орон тоо тус тус нөхөгдөөд байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан шалгалтын тоо 10 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
4	АЗДҮАХ-4.2.4.8	Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулна.	Иргэдэд зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо-10 Хамрагдсан иргэд, зорилтод бүлгийн тоо-177 Төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалтын тоо-5	Иргэдэд зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо-10 Хамрагдсан иргэдийн тоо-200 Төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалтын	-	БТ	<p>Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, ХАСХОМ гаргахад анхаарах асуудал сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж, төрийн болон орон нутгийн өмчит 15 байгууллагын 106 албан хаагч, сумдын ЗДТГ-ын 80 албан хаагч, төрийн болон орон нутгийн байгууллагуудын 110 төсөв, санхүүгийн ажилтнуудыг хамруулсан. Авлигын эсрэг хуулиар 2 төрлийн видео шторк бэлтгэн иргэдэд хүргэж 239 иргэний хандалтыг авсан.</p> <p>Жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулагддаг “Хуульчийн про-боно” өдөрлөгийн арга хэмжээний хүрээнд авлигаас урьдчилан сэргийлэх гарын авлагыг бэлтгэн 150 иргэнд тараасан.</p> <p>Мөн Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 11 төрлийн постерыг аймгийн ЗДТГ www.govisumber.gov.mn цахим хуудас, Хууль, эрх зүйн</p>

			Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-225	тоо-5 Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-250			хэлтсийн олон нийтийн сүлжээгээр иргэдэд хүргэж, давхардсан тоогоор 1001182 иргэнд мэдээллийг хүргэсэн. Авлигатай тэмцэх газраас улсын хэмжээнд зохион байгуулсан “Авлигын эсрэг нэгдье-2023” аяныг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулж, малчид, хувиараа бизнес эрхлэгчид, төрийн байгууллагуудын албан хаагчид нийт 1182 хүнийг хамруулсан. Хүрсэн түвшин: Иргэдэд зориулсан сурталчилгааны тоо-11 Хандалтын тоо-1001421 /давхардсан тоогоор/ Сургалтын тоо-17 Хамрагдсан албан хаагчийн тоо-296 Хэрэгжилт 100 хувь
Амар тайван, аюулгүй нийгэм							
4.3. Иргэдийн аюулгүй, амар тайван байдлыг хангана.							
1	АЗДҮАХ-4.3.1.1	Аймаг сумын төвийн камержуулалтын системийг шинэчилж, өргөтгөнө.	Суурилуулсан хяналтын камерын тоо-22 Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь-65.5	Аймаг сумын төвд камержуулалтын ажлыг хийнэ Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь-65.6	27.3	ГХУС33	2023 онд орон нутгийн төсвийн 40.0 сая төгрөгөөр Сүмбэр суманд 18 камер шинээр суурилуулж, Шивээговь суманд 13 камерийг засварлан, 19.9 сая төгрөгөөр Баянтал суманд 14 камер шинээр суурилуулсан. Аймгийн хэмжээнд нийт 92 камер байгаагаас Сүмбэр суманд 60, Баянтал суманд 14, Шивээговь суманд 18 камер байна. Үүнээс Сүмбэр суманд байгаа 27 камерийн ашиглалтын хугацаа дууссан. Сүмбэр суманд “Ногоон бүс” төслийг хэрэгжүүлэхээр шаардлагатай зураг, төсвийг гаргахад 725.9 сая төгрөгийн санхүүжилт шаардлагатай байна. 2023 онд гудамж, замын хяналтын камераар замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль зөрчсөн 40, гудамж талбайд хэв журмын зөрчил үйлдсэн 19 зөрчлийг илрүүлсэн бөгөөд жилийн эцсийн байдлаар аймгийн хэмжээнд Гэмт хэргийн илрүүлэлт 70,0 хувьтай байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 4,5 хувиар өссөн байна. Хүрсэн түвшин: Шинээр суурилуулсан камерын тоо- 32 Нийт камерийн тоо - 92 Гэмт хэрэг, зөрчлийн илрүүлэлтийн хувь -70 хувь Гудамж, талбайд үйлдэгдсэн гэмт хэргийн тоо - 21 Хэрэгжилт 100 хувь
2	АЗДҮАХ-4.3.2.2	Түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээ үзүүлэх журмын дагуу хохирогчдод үйлчилгээ үзүүлнэ.	21 хохирогчийг хүлээн авч 100 хувь үйлчилгээ үзүүлсэн. Зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн иргэдийн тоо-20	Гэр бүл, хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэлд өртсөн хүүхэд болон зорилтод бүлгийн иргэдэд 100	-	УТХО ОНТ	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2017 оны А/116 дугаар тушаалаар батлагдсан “Түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээ үзүүлэх” журам”-ын дагуу Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын газрын дэргэдэх түр хамгаалах байрыг ажиллуулж байна. 2023 онд 19 хүүхэд, эмэгтэйчүүдэд тус байраар үйлчилж, 7 төрлийн үйлчилгээ үзүүлж байна. 19 үйлчлүүлэгчээс 2 эмэгтэй, 17 хүүхэд байна. Хүчирхийлэлд өртсөн хэлбэрээр ангилбал:

				хувь хамгааллын үйлчилгээг үзүүлсэн байна.			<p>-Бие махбодын хүчирхийлэл-1 -Сэтгэл санааны хүчирхийлэл-6 -Бэлгийн хүчирхийлэл-2 -Үл хайхрах хүчирхийлэл-10 Үйлчилгээ үзүүлсэн хоногийн тоо 339 хоног. Гэр бүлд эргэн нэгтгэсэн 14 хүүхэд байна. Түр хамгаалах байрнаас дараах үйлчилгээг иргэдэд үзүүлсэн. Аюулгүй байдлыг хамгаалах үйлчилгээ- 14 хүүхдэд Эрүүл мэндийн үйлчилгээ-5 хүүхдэд Боловсролын үйлчилгээ-10 Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ-2 хүүхдэд Сэтгэл зүйн анхан шатны зөвлөгөө-2 хүүхдэд тус тус үзүүлэн ажилласан байна. Хүүхдэд чиглэсэн сургалтын тоо-17 Гэр бүлд чиглэсэн сургалтын тоо-8 . Түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээ үзүүлэхэд хүүхдийн хөгжил, хамгааллын зардлаас 12.0 сая төгрөг зарцуулсан. Түр хамгаалах байрны орчин нөхцөлийг хангах чиглэлээр аймгийн ГХХУССЗөвлөлийн 5.8 сая төгрөгөөр компьютер техник хэрэгслээр, НҮБ-ын хүн амын сангаас 2.6 сая төгрөгийн компьютер, 0.7 сая төгрөгийн оёдлын машин, хандив тусламжаар 3.6 сая төгрөгийн техник, тоног төхөөрөмж, аймгийн ОНХСангаас 3.0 сая төгрөгөөр техник, тоног төхөөрөмжөөр хангасан. Түр хамгаалах байрны үйл ажиллагааг хангах чиглэлээр 2023 онд төрийн бус байгууллагатай хамтран 2 удаагийн өмгөөллийн үйлчилгээ үзүүлсэн. Хүрсэн түвшин: Түр хамгаалах байранд ажиллаж байгаа албан хаагчийн тоо – 3 Түр хамгаалах байранд байрласан иргэдийн тоо-19 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
3	АЗДҮАХ-4.3.3.3	Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисоос урьдчилан сэргийлэх сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулна.	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-10 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-291	Зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо- 10 Сургалт, сурталчилгаанд хамрагдсан иргэдийн тоо-700	-	БТ	<p>2023 оны жилийн эцсийн байдлаар мансууруулах бодистой холбоотой гэмт хэрэг, зөрчил бүртгэгдээгүй. Урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр давхардсан тоогоор 14 удаагийн сургалт, сурталчилгааны ажлыг иргэд, төрийн байгууллага, сургууль, аж ахуйн нэгжүүдэд зохион байгуулж, нийт 1421 иргэд, оюутан, сурагчдыг хамруулсан. Үүнд: - Цагдаагийн ерөнхий газрын Хар тамхитай тэмцэх хэлтэстэй хамтран “Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нь” сэдвээр цагдаагийн хэлтсийн болон аймгийн хэмжээнд 8 төрийн байгууллага, 5 аж ахуйн нэгж, ахлах ангийн 200 сурагчид, багш, нийгмийн ажилтан, 5 эцэг, эх асран хамгаалагч нарт, нийт 560 иргэнд сургалт зохион байгуулсан.</p>

							<p>- Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэрэг, зөрчилд өсвөр насны хүүхэд, залуучуудыг холбогдохоос урьдчилан сэргийлэх, иргэд олон нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх “Анзаар” арга хэмжээний хүрээнд 14 удаагийн хичээл сургалт, өдөрлөг, тэмцээн зохион байгуулж, 613 оюутан, сурагч, 164 иргэнийг тус тус хамруулсан.</p> <p>- "Охидын эрхийг хамгаалах" олон улсын өдрийг тохиолдуулан Политехник коллеж, Сүмбэр сумын ерөнхий боловсролын 1, 2, 5-р сургуулийн 9-12 дугаар ангийн нийт 250 орчим оюутан, сурагчдад "Цахим орчны зохисгүй агуулгатай мэдээ, мэдээллээс өөрсдийгөө хамгаалцгаая", "Согтууруулах ундааны хор холбогдол, согтуугаар үйлдэгдэх гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлье" сэдвээр сургалт, мэдээлэл хийж, Цагдаагийн ерөнхий газраас зохион байгуулж байгаа "Private-Нууцалъя", "Та-татгалз" нөлөөллийн аянуудыг сурталчилсан.</p> <p>Аймгийн Цагдаагийн хэлтсээс Сүмбэр суманд үйл ажиллагаа явуулдаг 7 эм ханган нийлүүлэх газар, эмийн сангуудад мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх эмийн борлуулалтад тавих хяналтыг хэрэгжүүлэн хамтран ажиллаж байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан сургалтын тоо-14 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо- 1421 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
4	АЗДҮАХ-4.3.4	Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэж, хяналт тавих, урьдчилан сэргийлэх сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулна.	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0 Зохион байгуулсан сургалтын тоо-1 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-15 Сурталчилгааны тоо-76 Хамрагдсан тандалтын тоо-3340000	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0 Зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгаа тоо-4 Хамрагдсан иргэдийн тоо-250	-	БТ	<p>Хүүхэд олноор цуглардаг объектууд, гудамж талбай, олон нийтийн газруудад хамтарсан эргүүл хяналтыг 8 удаа зохион байгуулж, хүүхдийг эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр “Дээврийн гарц”, “Цахим тоглоом”, Үе тэнгийнхний дээрэлхэлтээс урьдчилан сэргийлэе”, “Электрон тамхины хор уршиг, хяналт шалгалт”, “Зорилтот бүлэг”, “Хүүхдийг зам тээврийн осол, хэргээс урьдчилан сэргийлэе”, “Тоглоомын талбай”, “Цахим тоглоом”, “Хичээл эхэллээ” зэрэг нэгдсэн болон хэсэгчилсэн арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулж, 35 аж ахуйн нэгж, байгууллага, 250 иргэнийг хамруулсан.</p> <p>Мөн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, болзошгүй эрсдэлээс өөрийгөө хамгаалах, цахим орчин дахь аюулгүй байдал, үе тэнгийн дээрэлхэлтийн талаар 10 удаагийн сургалт зохион байгуулж, Политехник коллежийн оюутнууд, Ерөнхий боловсролын 8 сургуулийн нийт 815 хүүхэд, залуусыг хамруулсан.</p> <p>61 шторк, постер, подкаст, видеог Цагдаагийн хэлтсийн фейсбүүк болон орон нутгийн фейсбүүк группт байршуулж, давхардсан тоогоор 1,998,440 хүнд мэдээллийг хүргэсэн.</p> <p>2023 оны жилийн эцсийн байдлаар бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй.</p> <p>Хүрсэн түвшин:</p>

							Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0 Зохион байгуулсан сургалтын тоо-10 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-815 Хэрэгжилт 100 хувь
5	АЗДҮАХ-4.3.5.	Гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний бүртгэл, мэдээлэл, хяналтыг сайжруулна.	Гадаадын иргэдийн тоо-36 Харьяалалгүй хүний тоо-0 Бүртгэл бүрэн хийгдсэн байх /хувь/-100	Бүртгэл бүрэн хийгдсэн байх /хувь/-100	-	БТ	Харьяалагдах нутаг дэвсгэрт оршин сууж буй гадаад иргэдийн хөдөлгөөнд виз, бүртгэл мэдээллийн ISM нэгдсэн программаар бүрэн бүртгэлжүүлж, хяналт тавин ажиллаж байна. Аймгийн хэмжээнд Энэтхэг Улсын 1, ОХУ-9, БНХАУ-54, БНКазахстан Улсын 1, нийт 4 орны 65 иргэн эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлтэй ажиллаж, амьдарч байна. Хүрсэн түвшин: Аймгийн хэмжээнд оршин сууж байгаа гадаадын 65 иргэнийг 100 хувь бүртгэлжүүлсэн. Хэрэгжилт 100 хувь
6	АЗДҮАХ-4.3.6.6	Кибер гэмт хэрэг, кибер халдлагатай тэмцэх хяналтыг хэрэгжүүлж, албан хаагчдыг чадавхжуулна.	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0 Хамрагдсан алба хаагчдын тоо-69	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0 Хамрагдсан алба хаагчдын тоо-70	-	БТ	2023 оны жилийн эцсийн байдлаар цахим орчинд үйлдэгдсэн кибер аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй. Цагдаагийн ерөнхий газрын Мөрдөн байцаах албанаас зохион байгуулсан “Цахим орчинд криптовалюта ашиглан үйлдэгдэх гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх таслан зогсоох арга зүй” сэдэвт цахим сургалтад 9 алба хаагч, Цагдаагийн ерөнхий газрын Урьдчилан сэргийлэх хэлтэс, Кибер гэмт хэрэгтэй тэмцэх хэлтсээс хамтран зохион байгуулсан “Криптовалыт ашиглан үйлдсэн гэмт хэргийг мөрдөн шалгах ажиллагаа, арга зүй” сэдэвт 2 удаагийн цахим сургалтад 90 алба хаагчийг хамруулсан. 2023 онд Цахим орчинд үйлдэгдсэн гэмт, хэрэг зөрчилтэй холбоотой 14 өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэсэн. Хүрсэн түвшин: Бүртгэгдсэн кибер гэмт хэргийн тоо-0 Сургалтад хамрагдсан албан хаагчийн тоо-99 Хэрэгжилт 100 хувь
7	АЗДҮАХ-4.3.7.	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах төлөвлөгөө боловсруулж төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангаж, шаардагдах тоног төхөөрөмжөөр хангана. /Согтуурал хэмжигч тандагч багаж, зөөврийн хурд хэмжигч/	Төлөвлөгөөг 90,0 хувьтай хэрэгжүүлсэн.	Төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь Худалдан авсан тоног төхөөрөмжийн тоо- 2	4.0	ОНТ ГХУСЗ	2023 онд замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах 12 арга хэмжээг төлөвлөн, жилийн эцсийн байдлаар 95 хувьтай хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Үүнд: - Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын чиглэлээр урьдчилан сэргийлэх сургалтыг 22 удаа зохион байгуулж 1054 хүнийг хамруулсан. - Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, осол, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор босоо тэнхлэгийн А0101 дугаартай автозамд байрлах байнгын хяналтын постод 24 цагаар, хөдөлгөөнт эргүүлийг 2 автомашинаар зохион байгуулж, 6411 зөрчил илрүүлснээс бэлэн бусаар 6222 зөрчилд 187.3 сая төгрөгийн торгуулийн арга хэмжээ авч, цагдаагийн байгууллагын АСАП санд эрэн сурвалжлагдсан 11 этгээдийг олж тогтоон, согтууруулах ундааны зүйл хэрэглэсэн үедээ тээврийн

						<p>хэрэгсэл жолоодсон 189 зөрчил, эрхийн үнэмлэхгүй үедээ тээврийн хэрэгсэл жолоодсон 48 зөрчлийг тус тус илрүүлэн Зөрчлийн тухай хуулиар арга хэмжээ тооцсон.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ЦЕГ, ТЦА-ны төлөвлөгөөний дагуу “Нэг зам нэг соёл”, “Ургац”, “Мотоцикл”, “Уусан бол бүү жолоод” “Илрүүлэлт-Шийдвэрлэлт-Оргодол” зэрэг арга хэмжээг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулж, 9500 иргэнд мэдээлэл, сурталчилгааг хүргэсэн. - Зам тээврийн осол, хэргээс урьдчилан сэргийлэх, хөдөлгөөнд оролцогч нарын хандлага, соёлыг дээшлүүлэх зорилгоор улсын хэмжээнд “НЭГ ЗАМ-НЭГ СОЁЛ” нэгдсэн арга хэмжээг 2023 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрөөс 08 дугаар сарын 21-ний өдөр хүртэлх хугацаанд зохион байгуулж, Говьсүмбэр аймгийн Онцгой байдлын газар, Эрүүл мэндийн газар, Нэгдсэн эмнэлэг, Тохижилт сүмбэр ОНӨААТҮГ, "Саруул харгуй" ХХК, зэрэг төрийн болон төрийн бус байгууллагууд нэгдэн, уриалга хүргүүлэн ажилласан. - Аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөл, Говьсүмбэр телевиз, төрийн болон ТББ-тай хамтран 2023.09.20-21-ний өдрүүдэд Баянтал, Шивээговь сумдын нутаг дэвсгэрт “Соёлтой жолооч” арга хэмжээг босоо тэнхлэгийн авто замд зохион байгуулан, иргэнд мэдээллийг хүргэсэн. - Цэцэрлэгийн насны хүүхэд, эцэг эхчүүдэд замын хөдөлгөөнд оролцох зөв дадал олгож хэвшүүлэх, зам тээврийн осол, хэргээс урьдчилан сэргийлэх, хууль дүрмийг сурталчлах зорилгоор сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагуудын дунд "ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЦАГААН ТОЛГОЙ-2023" тэмцээнийг 2023.05.16-ны өдөр зохион байгуулж, нийт 7 цэцэрлэгийн 70 хүүхэд, 28 багш, эцэг эхийн төлөөлөл оролцов. - Шивээговь суманд “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын төлөө хамтдаа” арга хэмжээг зохион байгуулж нийт 160 гаруй иргэний хамруулав. - Аймгийн ГХУСАЗСЗ-ийн 45.0 сая төгрөгөөр Замын цагдаагийн албаны чиглэлээр ашиглах өндөр хүчин чадал бүхий суурин хурд хэмжигч төхөөрөмжөөр, 43.0 сая төгрөгөөр нэг бүрийн үнэ 21.500.000 төгрөг бүхий /ComLaser Trcam-H10/-2 ширхэг зөөврийн хурд хэмжигч төхөөрөмжөөр хангасан. <p>Үүний үр дүнд зам тээврийн осол 10 гарч, өмнөх оноос 3 дахин өссөн байна</p> <p>Хүрсэн түвшин: Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-95 Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо-3 Хэрэгжилт 97.5 хувь</p>
--	--	--	--	--	--	--

8	АЗДҮАХ-4.3.8.	Хууль тогтоомжийг сурталчлах, эрх зүйн мэдээ, мэдээллээр хангах эрх зүйн хөтөч буланг аймаг сумын нэг цонхны үйлчилгээний төвд байгуулна.	Эрх зүйн хөтөч булан байгуулагдаагүй	Аймагт байгуулсан эрх зүйн хөтөч булангийн тоо-1	4.0	СОНХС	<p>2023 онд 46 сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулж, 6256. иргэнийг хамруулсан. Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 50 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх үндэсний хөтөлбөр”-ийн хүрээнд Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газарт шинээр эрх зүйн хөтөч булан байгуулагдаж 1760 иргэнд анхан шатны зөвлөгөө, мэдээллийг өгч ажилласан байна. Мөн Шивээговь сумын иргэдэд үйлчлэх төвд эрх зүйн хөтөч ажиллаж, 150 иргэнд зөвлөгөө, мэдээлэл өгч ажилласан. Аймгийн хэмжээнд эрх зүйн хөтөчөөр 25 хүн бэлтгэгдсэн байна.</p> <p>Хүрсэн Хүрсэн түвшин: Эрх зүйн хөтөч булангийн тоо-1 Эрх зүйн хөтөчөөр үйлчилгээ үзүүлсэн хүний тоо - 1910</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>
9	АЗДҮАХ-4.3.9.9	Хоригдлын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн хуудасны биелэлтийн хувийг нэмэгдүүлнэ.	Хоригдлын 60 хувийг ажлын байраар ханган ажилласан. Гүйцэтгэх хуудасны биелэлтийн хувь-55.2	Хоригдлын 70 хувийг ажлын байраар хангана. Гүйцэтгэх хуудасны биелэлтийн хувь-55.3	-	БТ	<p>ШШГЕГ-ын харьяа Мэргэжил сургалт-үйлдвэрлэлийн төвтэй хамтран Барилгын засал чимэглэлчин мэргэжлээр 20, аймгийн Политехникийн коллежтэй хамтран “Хүнд машин механизмын засварчин” мэргэжлээр 15, “Гагнуурчин” мэргэжлээр 15, “Авто машины засварчин” мэргэжлээр 15, нийт 65 хүнийг сургаж, мэргэжлийн үнэмлэх олгосон.</p> <p>Мөн 2023.10.30-ны өдрөөс эхлэн Аймгийн Политехникийн коллежтэй хамтран ажиллах гэрээний хүрээнд дахин “Хүнд машин механизмын засварчин” мэргэжлээр 10, “Гагнуурчин” мэргэжлээр 13 нийт 23 хүнийг мэргэжлийн сургалтад хамруулж байна.</p> <p>2023 онд хоригдож байгаа 140 хүнийг аж ахуй үйлчилгээ, үйлдвэрлэлийн чиглэлээр ажлын байраар хангаж ажилсан нь нийт хорих ял эдэлж байгаа хүний 64 хувийг эзэлж байна.</p> <p>2023 оны жилийн эцсийн байдлаар 346 гүйцэтгэх баримт бичгийн 24543520,7 төгрөг, 258 гүйцэтгэх баримт бичгийн 8585544,0 төгрөгийг бодитой биелүүлж 139 гүйцэтгэх баримт бичгийн 16128217,1 төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар гүйцэтгэх хуудасны бодит биелэлт 65 хувьтай.</p> <p>Хоригдлын төгрөгийг хөдөлмөрийн хөлснөөс суутгал хийн гэм хорын төлбөрт 5,165,620.88 шилжүүлж, Гэр бүлийн гишүүдээс 17 хоригдлын 57,532,865 төгрөгийг бүрэн төлж, нийт ял эдэлж байгаа 40 хоригдлын 62,698,485.88 төгрөгийн гэм хорын төлбөрийг барагдуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Ажлын байраар хангагдсан хоригдлын эзлэх хувь-64 хувь Гүйцэтгэх хуудасны бодит биелэлт-65 хувь Нийт ял эдэлж байгаа 40 хоригдлын 62,698,485.88 төгрөгийн гэм хорын төлбөрийг барагдуулсан байна.</p> <p>Хэрэгжилт- 90 хувь</p>

10	АЗДҮАХ-4.3.10.12	Онцгой байдлын газар, гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн байгууллага, албад, мэргэжлийн анги, иргэдийн сайн дурын бүлгийг чадавхжуулах сургалт, арга хэмжээг зохион байгуулна.	Гамшгаас хамгаалах арга хэмжээний сургалт дадлагыг нийт 4 удаа зохион байгуулж 480 ажилтан албан хаагчдыг хамруулсан.	Зохион байгуулсан сургалт, дадлагын тоо-5-аас доошгүй Хамрагдсан алба хаагчдын тоо-500-аас доошгүй	-	ОНТ	Аймгийн Засаг даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдөр баталсан Гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалтын нэгдсэн төлөвлөгөөний хүрээнд 2023 онд нийт 203 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 6 алба мэргэжлийн анги, 6 сайн дурын бүлгийн давхардсан тоогоор нийт 2615 алба хаагчийг хамруулсан. Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан сургалтын тоо – 215 Хамрагдсан алба хаагчдын тоо – 2615 Хэрэгжилт 100 хувь
11	АЗДҮАХ-4.3.11.13	Гамшгаас хамгаалах сургалт, арга зүйн төв байгуулна.	-	Зурагт төсвийн ажлын хувь-100 хувь Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байна.	20,0 30.0	АОНХС	2023 оны аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 20.0 сая төгрөгөөр Баяр Мега ХХК “Гамшгаас хамгаалах сургалт, арга зүйн төв”-ийн зураг төсвийг боловсруулан хүлээлгэн өгсөн. Хүрсэн түвшин: Зураг, төсвийг боловсруулсан. Хэрэгжилт 50 хувь
12	АЗДҮАХ-4.3.12.16	Иргэдийн сайн дурын бүлгүүдийг шаардлагатай техник, тоног төхөөрөмжөөр хангана.	-	Сайн дурын хэсгийг багаж хэрэгслээр хангана.	3.0	СОНХС	Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/94, А/290 дүгээр захирамжаар Сүмбэр сумын 5, 6-р багийн нутаг дэвсгэр, хээрийн түймэр унтраах нөхөрлөлийн 3 бүлэг, 15 өрхийн 54 малчин иргэдэд хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх, эргүүл, хяналт шалгалт, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулан ажилласан. Тус арга хэмжээгээр сайн дурын нөхөрлөл бүлгийн хээрийн түймэр унтраах багаж зэвсэглэмжүүдийг шалгаж, 1 үлээгч аппаратыг засварлаж хүлээлгэж өгсөн. Шивээговь, Баянтал суманд нөхөрлөлийн бүлэг шинээр байгуулж, сумын Засаг даргын захирамжаар баталгаажуулж ажилласан. Иргэдийн сайн дурын бүлэг, сумын ерөнхий зориулалтын мэргэжлийн ангийг гамшгаас хамгаалах зардлын 2.0 сая төгрөгөөр цахилгаан мотороор хангасан. Баянтал суманд гамшгаас хамгаалах иргэдийн 6 бүлэг байгуулсан. 3 үлээгч аппарат, гөвүүр 13, 12 хүрз, 2 автомакс, хорт утааны баг 2, бөмбөлгөн гал унтраагуур 2, хүйтэн хэлхээ 1-ийг сумын ЗДТГазраас ханган ажиллаж байна. Хүрсэн түвшин: Сайн дурын бүлгийн тоо – 8 Сайн дурын бүлгэд ашиглагдаж байгаа багаж хэрэгслийн тоо – 3 төрлийн 36 багаж Хэрэгжилт 100 хувь

13	АЗДҮАХ-4.3.13.18	Хөргүүр бүхий махны зоорь, хүнсний бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалт бүхий агуулах барихыг дэмжинэ.	Махны зоорь, агуулахын тоо-4 Ногооны зоорь, агуулахын тоо-8	Махны болон хүнсний бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалт бүхий агуулах барихыг зээлийн болон газрын бодлогоор дэмжинэ. Шинээр байгуулсан зоорины тоо-1	-	ХХО, ЖДҮДС, СХС	Аймгийн хэмжээнд нийт 645 тонны багтаамжтай 11 зоорь, агуулах байгаагаас 335 тн-ны багтаамжтай махны, 310 тн-ны багтаамжтай хүнсний бүтээгдэхүүний зоорь, агуулах байна. Нийт агуулах, зоорь нь 100 хувь нь ашиглагдаж байна. 2023 онд Шивээговь сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангаас “Дэвжих таван эрдэнэ” хоршоонд 50 сая төгрөгийн зээл олгож, 40 тн-ны багтаамжтай махны агуулах, зоорийг ашиглалтад оруулсан. Баянтал суманд Оорцог элгэний 70 тн хөргүүр бүхий махны зоорь, 50 тн-ны ногооны зоорийг ашиглалтад оруулсан. Инсайт Повер ХХК махны болон хүнсний бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалт бүхий агуулах барихаар ЖДҮХС-аас 100,0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй санхүүгийн дэмжлэг олгосон. Хувийн хэвшлийн хөрөнгөөр Залаагийн одь ХХК хүнсний зориулалттай 100. тн-ны багтаамжтай ногооны зоорийг ашиглалтад оруулсан. Хүрсэн түвшин: Шинээр байгуулсан зоорийн тоо – 4 Хэрэгжилт 100 хувь
14	АЗДҮАХ-4.3.13.19	Архинд донтох эмгэгтэй иргэдийг албадан болон сайн дурын эмчилгээнд хамруулж, сургалт, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулна.	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-23 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-352 Албадан болон сайн дурын эмчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо-31	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-23 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-355 Албадан болон сайн дурын эмчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо-2	-	Сумын ГХУСАЗСЗ, төсөл, хөтөлбөр	Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийг сурталчлан таниулах сургалт зохион байгуулж, 12 байгууллагын 443 ажилтан, алба хаагчийг хамруулсан. Сүмбэр сумын “Нээлттэй хаалганы өдөрлөг”, Хуульчийн “Про-Боно” өдөрлөг, Баянтал, Шивээговь сумд болон Сүмбэр сумын 4,5,6-р багийн өдөрлөгүүдийн үеэр 450 иргэнд Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл хийж, 41 иргэнд зөвлөгөө өгч ажилласан. “Сар шинэ 2023”, “Илрүүлэлт-шийдвэрлэлт”, “Илрүүлэлт-шийдвэрлэлт-хамтын ажиллагаа” нэгдсэн болон тусгай арга хэмжээнүүдийн хүрээнд постер 4, видео зөвлөмж 3 бэлтгэж, байгууллагын цахим хаяг, фейж хуудсанд байршуулж ажилласан. Шүүхийн шийдвэрээр баривчлагдсан хүмүүст 9удаа Зан үйлд нөлөөлөх сургалтыг зохион явуулсан. Архины донтолттой гэж судлагдсан гэр бүлийн 11 иргэнд сэтгэл зүйн сургалтыг 7 удаа, 7 удаа бүлгийн сэтгэл засалд хамруулсан. Мөн ганцаарчилсан уулзалт, ярилцлагыг хийж сэтгэл зүйн зөвлөгөө үйлчилгээнд хамруулж ажилласан. Эрүүлжүүлсэн хүний тоо: 2021 онд 788, 2022 онд 528, 2023 онд 135. Сүмбэр сумын ЗДТГ-тай хамтран гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр “Хүчирхийлэлгүй гэр бүл-Хүчирхийлэлгүй ирээдүй” аяныг зохион байгуулж, архины архаг хэрэглээтэй 51 иргэний судалгааг гаргаж, аймгийн хэмжээнд байнгын архидан согтуурдаг болон хүчирхийлэл үйлддэг 8 өрхийн 15 иргэнийг сонгон сэтгэл зүйчдийн багийг ажиллуулж, 7 хоног бүр ганцаарчилсан болон бүлгийн

							сургалтыг зохион байгуулж, архины архаг хэрэглээтэй 2 иргэнийг Адентологийн төвд, 1 иргэнийг аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт сайн дурын эмчилгээнд хамруулсан. Хамтарсан багаас 7 хоног бүр тухайн өрхүүдэд хяналт шалгалт хийж, бага насны хүүхдийн дэргэд архиан согтуурсан 1 өрхийн 2 эцэг, эхэд Зөрчлийн тухай хуулийн 6.20.7 дахь хэсэгт зааснаар тус бүр 300,000 төгрөгөөр торгож шийтгэл ногдуулсан. Архины архаг хэрэглээтэй иргэдийн тоо 36 болж буурсан дүнтэй. Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан сургалтын тоо-20 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-1717 Албадан болон сайн дурын эмчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо-3 Хэрэгжилт 100 хувь.
15	АЗДҮАХ-4.3.16.21	Шүүхийн шинжилгээний байгууллагыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Шүүхийн шинжилгээний байгууллагыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Адис папилон системийн тоног төхөөрөмжөөр хангана.	-	АОНХС	Шүүхийн шинжилгээний хэлтсийг Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 11.6 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 29 нэр төрлийн 46 ширхэг задлан шинжилгээний багаж, Микромед-2 маркын микроскопоор хангасан. Хүрсэн түвшин: Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо- 2 Хэрэгжилт 100 хувь.
Хараат бус бие даасан шүүх, хүний эрхийг дээдэлсэн эрх зүйн шинэтгэл							
4.4. Хүний эрх, шударга ёс, хуульт ёсыг бэхжүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-4.4.1.	Хууль зүйн туслалцааны үйлчлэх хүрээг өргөжүүлж, төлбөрийн чадваргүй оролцогчийн эрхийг хангахад Хууль зүйн туслалцааны төвийн үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.	Өмгөөллийн туслалцаа үзүүлсэн тоо-38 Зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн иргэдийн тоо-258	Өмгөөллийн туслалцаа үзүүлсэн тоо-40 Зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн иргэдийн тоо-260	-	ОНТ	2023 онд аймгийн Хууль зүйн туслалцааны төвөөс эрүүгийн гэмт хэрэгт холбогдсон 34 хэргийн 36 хүнд өмгөөллийн туслалцаа үзүүлж, үүнээс 26 хэргийн 26 хүнд холбогдох хэргийг шүүхээр эцэслэн шийдвэрлүүлсэн. Насанд хүрээгүй 1 хохирогчийн 1 хэрэгт өмгөөллийн туслалцаа үзүүлсэн. Шүүхийн өмнөх шатанд өсвөр насны 2 хүний 2 хэрэг, 2 хэргийн 3 гэрчид холбогдох хэрэгт туслалцаа үзүүлсэн байна. Давхардсан тоогоор 205 иргэнд хуулийн зөвлөгөө өгч ажилласан. Хууль зүйн туслалцааны төвийн өмгөөлөгчийн ажиллах нөхцөл боломжийг бүрдүүлж улирал бүр бичиг хэргийн зарлыг олгож байна. Хүрсэн түвшин: Өмгөөллийн туслалцаа үзүүлсэн тоо- 36 Зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн иргэдийн тоо- 205 Хэрэгжилт 89.4 хувь
2	АЗДҮАХ-4.4.3.	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн бүртгэл, ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулж, төрийн өмчит болон төрийн	Өмчийн ашиглалт, захиран зарцуулалтад гүйцэтгэлийн болон баримтын шалгалт хийх,	Өмчийн ашиглалт, захиран зарцуулалтад гүйцэтгэлийн болон баримтын шалгалт хийх,	-	БТ	Аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 45 хуулийн этгээдтэй “Өмч эзэмшүүлэх гэрээ” байгуулан, гэрээний хэрэгжилтийг дүгнэн, бүртгэлээр 100 хувь хяналт тавин ажиллаж байна. Гэрээний дундаж хэрэгжилт 85.6 хувьтай хангагдсан. Удирдамжаар 3 өмчийн этгээдэд баримтын болон гүйцэтгэлийн шалгалт хийж, 915 хурганы арьс акталж данснаас өмчийн зөрчлийг арилгуулсан.

		<p>өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.</p>	<p>бүртгэлээр хяналт тавьж ажилласан байгууллагын тоо-43 Акталж данснаас хасах хөрөнгийн хэмжээ-373.7 сая төгрөг Бүртгэлжүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ-665 сая төгрөг Данс хооронд шилжүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ-1,122.3 сая төгрөг</p>	<p>бүртгэлээр хяналт тавьж ажиллах байгууллагын тоо-43 Орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг дэмжинэ. Акталж данснаас хасах хөрөнгийн хэмжээ Бүртгэлжүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ Данс хооронд шилжүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ</p>			<p>Хяналт шалгалтын хүрээнд 37 хуулийн этгээдийн нийт 6 тэрбум төгрөгийн өмчийн өөрчлөлтийг бүртгэлжүүлж, цахим мэдээллийн санд 100 хувь бүртгэсэн. Мөн орон нутгийн өмчийн 123.1 сая төгрөгийн өртөг бүхий өмч хөрөнгийг актлан устгаж, 381.4 сая төгрөгийн өмчийн балансаас балансад шилжүүлсэн. Давхардсан тоогоор 37 хуулийн этгээдэд зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлж, 83 хөрөнгийн хөдөлгөөнийг анхан шатанд нь шийдвэрлүүлсэн. Ус-Ду ОНӨҮГ 1 суудлын автомашин, Илчлэг Шивээ ОНАӨӨТҮГазарт нүүрс тээврийн автомашин, Тохижилт Сүмбэр ОНӨААТҮГазарт 1 автомашиныг балансаас балансад шилжүүлэн, сэлбэгээр ашигласан. Ус, дулаанаар хангагч 3 сумын ОНӨААТҮГазрыг 100кВ хүчин чадалтай нөөц генератораар хангасан. Сумд дундын ойн ангид, Цөм сүргийн үржлийн төвд улс, орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр үзүүлсэн дэмжлэгийг бичих. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 10 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Орон нутгийн өмч хөрөнгийг хадгалах агуулах байрны зураг төсвийн ажлыг “Ориант плюс ХХК-иар гүйцэтгүүлж, 50 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Хүрсэн түвшин: Хяналт тавьсан байгууллагын тоо - 43 Дэмжлэг үзүүлсэн ОНӨААТҮГазрын тоо - 3 Орон нутгийн өмч хөрөнгө хадгалах агуулахын зураг төсвийн гүйцэтгэл – 50</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 83.3 хувь</p>
3	АЗДҮАХ-4.4.4.4	<p>Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.</p>	<p>Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-100</p>	<p>Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100</p>	10.0	ОНТ	<p>Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/41 дугаар захирамжаар “Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээ”-ний төлөвлөгөөг батлуулан, 3 зорилтын 12 багц арга хэмжээг 100 хувь хэрэгжүүлэн, 9.5 сая төгрөг зарцуулж, иргэнийг хамруулсан. Үүнд: 1.Хууль, тогтоомжийг сурталчлах, эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх танхимын сургалтыг 14 удаа зохион байгуулж 469 төрийн албан хаагч, аж ахуйн нэгж, иргэд, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчид, ЕБС, СӨБ-ын байгууллагын багш, сурагчдыг хамруулсан. 2. “Хүн бүр байгаль хамгаалагч, Нийгмийн даатгалын тухай ойлголт, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох ажилгүйдлийн тэтгэмж” сэдвээр подкаст бэлтгэн аймгийн www.govisumber.gov.mn цахим хуудас болон ХЭЗХ-ийн фейсбүүк хуудсаар 2466 хүнд хүргэсэн. 3. Аймгийн www.govisumber.gov.mn цахим хуудас болон ХЭЗХ-ийн фейсбүүк хуудсаар дамжуулан нийт 18 төрлийн постер мэдээллийг бэлтгэн 842 хүргэсэн. (Зөвшөөрлийн тухай хууль, Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай /Шинэчилсэн найруулга/, Хүүхдийн эрхийн тухай, Залуучуудын хөгжлийг дэмжих тухай, Авлигын</p>

						<p>эсрэг хууль, Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хууль, Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль, Хог хаягдлын тухай, Аймаг, Нийслэл, Сум, Дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай, Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Боловсролын ерөнхий хууль шинэчилсэн найруулга"-иар постер бэлтгэж, "Залилагчид боломж бүү олго", "Мансууруулах бодисын нэг төрөл вэйпний хор нөлөө", "Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай", "Цахим гэмт хэрэгт өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх", "Зам тээврийн осол, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх" талаар олон нийтэд мэдээлэл өгч,</p> <p>4. "Авлигын эсрэг нэгдье аян"-ыг зохион байгуулж, постер бэлтгэж аймгийн орох гарах самбаруудад байршуулсан бөгөөд тус аянд нийт 246 хүнийг хамруулсан.</p> <p>5. "Хуульчийн про боно өдөр-2023" арга хэмжээг зохион байгуулж, 246 иргэнд хууль, эрх зүйн зөвлөгөө өгсөн.</p> <p>6..2023.5.4-6-ны өдрүүдэд Хөдөөгийн багийн өдөрлөгийн арга хэмжээнд оролцож нийт 186 малчин иргэнд "Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хуулиас Туслах малчинтай байгуулах хөдөлмөрийн гэрээ"-ний талаар сургалт сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулж, 130ш гарын авлага, боршур тарааж анхан шатны зөвлөгөө мэдээлэл өгч ажиллалаа.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 хувь Зохион байгуулсан сургалт, арга хэмжээний тоо - 36 Хамрагдсан хүний тоо - 4209 Зарцуулсан хөрөнгө-9.5 сая төгрөг.</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>	
Тогтвортой, нэгдмэл гадаад бодлого							
4.5. Гадаад харилцаанд нэг цонхны нэгдмэл бодлогыг хэрэгжүүлэн, хөрш орнууд болон гуравдагч хөрш орнуудтай худалдаа, эдийн засгийн харилцааг өргөжүүлэх.							
110	АЗДҮАХ-4.5.1.	Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлж, Олон улсын болон бүс нутгийн хамтын ажиллагааны болон сайн дурын байгууллагуудтай хамтран ажиллана.	Арга хэмжээний хэрэгжилт - 80 хувь,	Тухайн жилийн арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-100	25.0	ОНТ	<p>"Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх арга хэмжээ"-г 2 зорилтын хүрээнд 3 багц арга хэмжээг төлөвлөн 93.3 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Гадаад хамтын ажиллагаа, гадаадын хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд нийт 32.9 сая төгрөг зарцуулсан.</p> <p>Гадаад хамтын ажиллагаа, төсөл хөтөлбөрийн хүрээнд 8 удаагийн уулзалтыг зохион байгуулсан. Үүнд:</p> <p>1. Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсын Жиангсу мужийн Үши хоттой 2022 онд байгуулсан найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагаа тогтоох санамж бичгийн хүрээнд 2023 оны 03 дугаар сарын 17–22-ны өдөр аймгийн Засаг дарга Г.Батсуурь, Шивээ-Овоо ХК-ны захирал болон Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгч нар тус хотын захирагчийн урилгаар</p>

						<p>“Интоорын мод цэцэглэх олон улсын фестиваль”-д оролцон санал солилцсон бөгөөд хамтын ажиллагааны хүрээг өргөжүүлэх зорилгоор тус хотын гадаад харилцааны төлөөлөгчийн газрын төлөөлөгч Жан Юнфей тэргүүтэй ажлын хэсэг 2023 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдөр манай аймагт айлчлан, хөрөнгө оруулалтын талаар санал солилцсон. Тус үйл ажиллагаануудад нийт 19 хүн оролцсон.</p> <p>2.Оросын холбооны улсын Эрхүү мужийн Ангорск хоттой найрсаг, хамтын ажиллагаа тогтоох санамж бичигт аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дарга 2023 оны 03 дугаар сарын 23-ны өдөр гарын үсэг зурсан.</p> <p>3. 2023 оны 06 дугаар сарын 28-30-ны өдрүүдэд БНСУ-ын Гёнжу хотд зохион байгуулагдсан “NEAR”-ийн гадаад харилцааны мэргэжилтнүүдийн уулзалтад Аймгийн Засаг даргын орлогч, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, хөрөнгө оруулалтын хэлтсийн дарга нар оролцсон.</p> <p>4.“JCI” Монгол төрийн бус байгууллагын ууган салбаруудын нэг болох JCI Их Хүрээ салбар байгууллага “Ногоон ирээдүй” төслийн хүрээнд 2023 оны 04 дүгээр сард хамтран ажиллах санамж бичиг байгуулсан.</p> <p>5. Бүгд Найрамдах Солонгос улсын Намьянжу хотын Эль болон Чамчуван эмнэлэгтэй 2023 оны 06 дугаар сарын 24-ний өдөр Эрүүл мэндийн чиглэлээр хамтран ажиллах гэрээ байгуулж гэрээний хэрэгжилтийн хүрээнд аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн дарга У.Ариун-Эрдэнэ, орлогч дарга, хүүхэд нярайн эмч Цэнгэлмаа, мэс заслын эмч Наранбаатар нар 2023 оны 11 дүгээр сарын 06-13-ны өдрүүдэд туршлага судлаж эрүүл мэндийн чиглэлээр цаашид хамтран ажиллах чиглэлээ тодорхойлсон тус арга хэмжээнүүдэд нийт 19 хүн оролцсон.</p> <p>6. Хөдөө аж ахуйн их сургууль-Говьсүмбэр аймаг, БНСУ-ын Жонбүк их сургуультай 2023 оны 08 дугаар сарын 26-ны өдөр олон улс-бүс нутагт тэргүүлэх чиглэлээр хамтарсан төсөл хэрэгжүүлэх хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулсан.</p> <p>7.Бүгд Найрамдах Солонгос улсад 2023 оны 10 дугаар сард зохион байгуулагдсан “NEAR”-14 дүгээр бүгд хуралд аймгийн Засаг дарга Г.Батсуурь, Сүмбэр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Т.Түмэнбаяр нар оролцсон.</p> <p>8.“NEAR-2023” Олон улсын форум уулзалтад аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга Д.Содном, Хууль, эрх зүйн хэлтсийн дарга Б.Нэргүйцэцэг нар оролцсон.</p> <p>Бүгд найрамдах Турк улсын Гүмүшхане хот, Унгар улсын Сароспатак хот, БНСУ-ын Чангвон хоттой хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулахаар саналаа Гадаад харилцааны яаманд тус тус хүргүүлээд байна</p> <p>Гадаад улсад уралдаан, тэмцээнд оролцох 8 иргэнд 4.8 сая төгрөгийн дэмжлэгийг Засаг даргын нөөц сангаас олгосон. Гадаад улсад мэргэжил дээшлүүлэх, гадаад сургалтад</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>хамрагдах, туршлага судлахад 3 төрийн албан хаагчид 6.8 сая төгрөгийн сургалтын төлбөрийн болон замын зардалын дэмжлэг үзүүлсэн. Орон нутагт олон улсын байгууллагуудтай хамтран 4 төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж байна. Үүнд:</p> <p>1.Монгол Улсын Засгийн газар, БНСУ-ын Засгийн газар хооронд байгуулагдсан хөнгөлөлттэй зээлээр дулааны станц барих ажил 15%-тай явагдаж байна.</p> <p>2. Японы нийгмийн хөгжлийн сангийн буцалтгүй тусламж, Дэлхийн банкны “Хүүхдийг ивээх сан”-аас “Орон нутгийн өсвөр үеийнхэнд хувь хүний ур чадвар, энтрепренершип боловсрол олгох” төслийн хүрээнд “ESEL” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн 756 хүүхэд, залуучуудыг хамруулан, 37 төсөлд 110.0 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон. Сургууль суурилсан энтрепрайз төсөлд 90.0 сая төгрөг нийт 200.00 сая төгрөг төсөл хэрэгжиж байна.</p> <p>3. “JCI” Монгол төрийн бус байгууллагын ууган салбаруудын нэг болох JCI Их Хүрээ салбар байгууллага “Ногоон ирээдүй” төслийн хүрээнд 2023 оны 04 дүгээр сард хамтран ажиллах санамж бичиг байгуулсан.</p> <p>4.Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газрын хөнгөлөлттэй зээлийн хөрөнгөөр “Бохир усны цэвэрлэх байгууламж барих” ажил 60%-тай явагдаж байна</p> <p>Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт – 93.3 хувь Нийт зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо - 8 Хэрэгжилт 93.3 хувь</p>	
11 1	АЗДҮАХ- 4.5.1.2	Монгол Улс, Оросын холбооны улс, Бүгд найрамдах Хятад ард улс хоорондын хамтын ажиллагааны хүрээнд улс, төр, эдийн засаг, батлан хамгаалах, худалдаа, соёл, боловсрол, хүмүүнлэгийн болон бусад салбарт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн, зохион байгуулагдах форум, уулзалт, үзэсгэлэн	Форум, уулзалт, сургалт, үзэсгэлэн худалдаа, туршлага судлах арга хэмжээнд оролцсон төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн төлөөлөл - 7	Форум, уулзалт, сургалт, үзэсгэлэн худалдаа, туршлага судлах арга хэмжээнд оролцсон төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн төлөөлөл - 8-аас доошгүй	-	ОНТ, ХХО	<p>Гурван улсын хамтын ажиллагааны хүрээнд 7 удаагийн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн 113 төрийн албан хаагч, иргэдийг сургалт, форум, уулзалт, туршлага судлах арга хэмжээнд хамруулсан. Үүнд:</p> <p>1.ӨМӨЗО-ны Ухай хотын Соу лон га Эрчим хүч Технологийн ХХК-тай “Хөдөө орон нутаг, бэлчээрийн мал аж ахуйн хог хаягдлыг хурдан пиролиз хийх, хор хөнөөлгүй цэвэрлэх төхөөрөмж” судлах ажлыг зохион байгуулж, 2023 оны 02 дугаар сарын 27-нд аймгийн Засаг даргын орлогч Б.Наранбаатараар ахлуулсан ажлын баг БНХАУ-д туршлага судалсан.</p> <p>2.Бүгд Найрамдах Хятад ард улсын Жиангсу мужийн Үши хотоос ирүүлсэн урилгаар 2023 оны 03 дугаар сарын 19-21-ний өдрүүдэд зохион байгуулагсан олон улсын “Интоорын мод цэцэглэх фестиваль”-д аймгийн Засаг дарга Г.Батсуурь, Шивээ-Овоо ХК-ны захирал Ц.Энхтүвшин нар оролцсон.</p> <p>3. Оросын холбооны улсын Эрхүү мужийн Ангарск хоттой найрсаг, хамтын ажиллагаа тогтоох санамж бичигт аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дарга Ш.Билгэггүмбэрэл 2023 оны 03 дугаар сарын 23-ны өдөр санамж бичигт гарын үсэг зурсан.</p> <p>4.ОХУ-аас БНХАУ-руу Монгол улсын нутаг дэвсгэрээр тавигдах хий дамжуулах хоолойн төслийг гүйцэтгэгч</p>

		худалдаанд төрийн болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжүүдийг оролцуулна.				<p>“Газопровод Союз Восток” ХХК-ийн удирдлагуудтай 2023 оны 05 дугаар сарын 26-ны өдөр аймгийн удирдлагууд уулзалт зохион байгуулж, төслийн үйл явцын мэдээ мэдээлэлтэй танилцсан, 17 хүн оролцсон.</p> <p>5.БНХАУ-ын Жиангсу мужийн Үши хотын гадаад харилцааны төлөөлөгчид 2023 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдөр манай аймагт айлчилж, хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэх талаар санал солилцсон.</p> <p>6.Аймгийн Засаг дарга Г.Батсуурь БНХАУ-ын Шиань хотод зохион байгуулсан “Торгоны замын 7 дахь удаагийн олон улсын экспо”-д оролцож, үг хэлсэн бөгөөд орон нутгаас 1 төлөөлөгч оролцсон.</p> <p>7.Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар, сумдын Засаг даргын Тамгын газартай хамтран сумдын залуу малчдыг Өвөр монголын өөртөө засах оронд 2023 оны 11 дүгээр сарын 24-27-ны өдрүүдэд “Хөдөө аж ахуйн анхан шатны үйлдвэрлэл эрхлэгчид малчдын өрхийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, хөдөлмөр хөнгөвчилж, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх шинэ техник, технологитой танилцуулах” зорилгоор туршлага судлуулсан. Нийт 45 малчин залуу хамрагдсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо - 7 Форум, уулзалт, сургалт, үзэсгэлэн худалдаа, туршлага судлах арга хэмжээнд оролцсон төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн төлөөлөл-113</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
11 2	АЗДҮАХ- 4.5.1.3	“Гуравдагч хөрш”-ийн бодлогын хүрээнд Япон, БНСУ, Турк болон бусад улс, орнуудтай хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлнэ.	Хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-4	Хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-5-аас доошгүй	-	ОНТ <p>Гуравдагч хөршийн бодлогын хүрээнд 7 арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж, 71 төрийн албан хаагч, иргэд сургалт, форум, уулзалт, туршлага судлах арга хэмжээнд хамруулсан.</p> <p>1.Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Гёнжу мужад 2023 оны 06 дугаар сарын 28-30-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдсан “NEAR”-2023 гадаад харилцааны мэргэжилтнүүдийн уулзалтад Аймгийн Засаг даргын орлогч Б.Наранбаатар, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, хөрөнгө оруулалтын хэлтсийн дарга Г.Хонгор нар оролцсон. Мөн NEAR-2023 олон улсын залуучуудын форумд төрийн байгууллагын албан хаагч цахимаар оролцсон бөгөөд тус хуралд 5 хүн оролцсон.</p> <p>2.Бүгд Найрамдах Солонгос улсын Намьянжу хотын Эль болон Чамчуван эмнэлэгтэй 2023 оны 06 дугаар сарын 24-ний өдөр Эрүүл мэндийн чиглэлээр хамтран ажиллах гэрээ байгуулж гэрээний хэрэгжилтийн хүрээнд аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн дарга У.Ариун-Эрдэнэ, орлогч дарга, хүүхэд нярайн эмч Цэнгэлмаа, мэс заслын эмч Наранбаатар нар 2023 оны 11 дүгээр сарын 06-13-ны өдрүүдэд туршлага судлаж эрүүл мэндийн чиглэлээр цаашид хамтран ажиллах чиглэлээ тодорхойлсон тус арга хэмжээнүүдэд нийт 19 хүн оролцсон.</p>

						<p>3.Монгол улсын ХААИС-Говьсүмбэр аймаг, БНСУ-ын Жонбүк их сургууль-Жоллабүг-ду муж болон хоёр орны тэргүүлэх чиглэлийн компанитай 2023 оны 08 дугаар сарын 26-ны өдөр олон улс-бүс нутагт тэргүүлэх чиглэлээр хамтарсан төсөл хэрэгжүүлэх хамтын ажиллагааны гэрээнд гарын үсэг зурсан бөгөөд төрийн байгууллагын 6 удирдах албан хаагчийг тус сургууль дээр туршлага судлуулсан.</p> <p>4. Бүгд Найрамдах Солонгос улсад 2023 оны 10 дугаар сард зохион байгуулагдсан “NEAR”-14 дүгээр бүгд хуралд аймгийн Засаг дарга Г.Батсуурь, Сүмбэр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дарга Т.Түмэнбаяр нар оролцсон.</p> <p>5.“NEAR-2023” Олон улсын форум уулзалтад аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга Д.Содном, Хууль, эрх зүйн хэлтсийн дарга Б.Нэргүйцэцэг нар оролцсон.</p> <p>6.Унгар улсын Элчин сайдын яамны хамтын ажиллагааны хүрээнд Унгар улсын элчин сайд Борбала Анна Обрущански Унгар улсын алдарт яруу найрагч Пэтэфи Шандорын мэндэлсний 200 жилийн ойг тохиолдуулан 2023 оны 10 дугаар сарын 25-ны өдөр манай аймагт айлчилсан. Уулзалтад 35 хүн оролцсон.</p> <p>7. Бүгд найрамдах Турк улсын Гүмүшхане хот, Унгар улсын Сароспатак хот, БНСУ-ын Чангвон хоттой хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулахаар саналаа Гадаад харилцааны яаманд хүргүүлээд байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо- 7 Сургалт, уулзалт, форум, туршлага судлах арга хэмжээнд оролцуулсан төрийн албан хаагчид, иргэдийн тоо - 71 Хэрэгжилт 90 хувь</p>
Батлан хамгаалах						
4.6. Орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бэхжүүлж, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилнэ.						
11 3	АЗДҮАХ- 4.6.1.	Батлан хамгаалахын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэн, орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлж, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилнэ.	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-60 Зохион байгуулсан сургалтын тоо - 1	Орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 100 Зохион байгуулах сургалтын тоо -1	20.0	ОНТ 2023 оны цэргийн бүртгэлийг үндэслэн 03 дугаар сарын 03, 04-ний өдрүүдэд сумдын ЗДТГ-ын дарга нартай хамтран Сумдын орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөний дагуу иргэн, хуулийн этгээдийн өмчлөл, эзэмшилд байгаа галт зэвсэг, техникт тодотгол хийлээ. Орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот нэгжүүдэд шинээр томилогдсон бие бүрэлдэхүүнийг даалгаваржуулж, орон нутагт зохион байгуулагдаж байгаа гамшгаас хамгаалах, бэлэн байдлыг хангах 2 удаагийн сургалтад нийт 45 иргэнийг хамруулж гүйцэтгэх үүргийн зохих мэдлэг дадлагыг олголоо. Хүрсэн түвшин: 2023 онд төлөвлөгөөг хянаж, тодотгосон сумын тоо -3 Зохион байгуулсан сургалтын тоо - 2 Хэрэгжилт 100 хувь

11 4	АЗДҮАХ- 4.6.2.2	“Хүүхэд, залуучуудад эх оронч үзэл төлөвшүүлэх арга хэмжээ”-г хэрэгжүүлж, “Оюутан-цэрэг” сургалтад суралцагчдын тоог нэмэгдүүлнэ.	Дөл тэмцээнд оролцсон сурагчдын тоо-15	Ерөнхий боловсролын сургуулиудын дунд “Дөл” цэрэг спортын тэмцээнийг зохион байгуулна.	10.0	ОНТ	<p>Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн сурагчдад цэрэг-эх оронч хүмүүжил олгон, эх орон, эх хэл, түүх, соёл, уламжлал, ёс заншлаараа бахархах үзлийг төлөвшүүлэх, тэдэнд бие бялдрын болон сэтгэл зүйн бэлтгэл, тэсвэр хатуужил суулгаж, эх орноо батлан хамгаалах залгамж халааг бэлтгэх, Монгол Улсын Батлан хамгаалах салбар, түүний үйл ажиллагаа болон цэргийн албыг сурталчлах, мэдээлэл танилцуулгыг хүргэх, эр цэргийн алба хаах хүсэл сонирхолыг төрүүлэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын нэрэмжит аварга шалгаруулах Цэрэг- спортын “Дөл” цогцолбор арга хэмжээг зохион байгуулж, 3 сургуулийн 60 гаруй сурагч оролцлоо.</p> <p>Цэрэг-Спортын 13 төрлөөр өрсөлдсөнөөс: 1-р байранд Б.Батбаяр багштай 2-р сургуулийн баг тамирчид 2-р байранд Б.Пүрэвсүрэн багштай 5-р сургуулийн баг тамирчид 3-р байранд С.Наранцэцэг багштай 3-р сургуулийн баг тамирчид тус тус шалгарлаа.</p> <p>Аймгийн хэмжээнд Жанжин штабаас баталсан тооны дагуу 5 иргэнийг цэргийн дүйцүүлэх албанд хамруулан 2023 оны 6 дугаар сарын 8-аас 9 дүгээр сарын 14-нийг хүртэл хугацаанд “Оюутан цэрэг” хөтөлбөрт аймгийн Политехникийн коллежийн 8 оюутанг хамруулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Шинээр суралцсан оюутан цэргийн тоо - 8 “Дөл” цэрэг спортын тэмцээнд хамрагдсан сурагчдын тоо – 60 Цэргийн анхан шатны сургалтад хамрагдсан оюутны тоо - 8</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>
11 5	АЗДҮАХ- 4.6.3.4	Хугацаат цэргийн албаны ээлжит татлагаар эрүүл мэндийн шалтгаанаар тэнцээгүй залуучуудыг эмнэлгийн хяналтад авах, эмчилж сувилах, нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлэх ажлыг эрчимжүүлж бүртгэлжүүлнэ.	Цэргийн насны эрэгтэйчүүдийн өвчлөл бууралтын хувь-10 Зохион байгуулсан арга хэмжээ-1	Цэргийн насны эрэгтэйчүүдийн өвчлөл бууралтын хувь-64 Зохион байгуулсан арга хэмжээ-1	-	БТ	<p>Улс, аймгийн дайчилгааны төлөвлөгөө, даалгаврыг шинэчлэхэд шаардагдах өгөгдөхүүн, холбогдох тооцоо судалгаа, суурь үзүүлэлтүүдийг хуулийн хугацаанд гарган Батлан хамгаалах яаманд хүргүүлэн шинэчлэн батлуулсан.</p> <p>Цэргийн шинэчилсэн тоо бүртгэлийг төлөвлөгөөний дагуу 2023 оны 1 - 3 сард зохион байгуулж, мэдээ тайланг хуулийн дагуу Зэвсэгт хүчний жанжин штабт хугацаанд нь хүргүүлсэн.</p> <p>2023 оны 10 дугаар сарын 11-18-ны өдрүүдэд цэрэг татлагын ажлыг зохион байгуулж ЗХЖШ-аас өгсөн тоон даалгаврыг 100 хувь биелүүлсэн.</p> <p>Цэргийн алба хаах 18-25 насны 232 иргэнд Цэргийн албаны хууль тогтоомжоор сургалт зохион байгуулж, Биеийн тамир спортын газартай хамтран 167 бие бялдрын А,В сорилын үнэлгээнд хамруулан, 317 иргэнд Хурдан цэгээс тодорхойлолт, лавлагаа гаргаж ажилласан.</p> <p>Цэрэг татлагатай холбогдуулан цэргийн насны 289 залуусыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан бөгөөд, үзлэгт хамрагдсан 153 залуус эрүүл мэндийн шалтгаанаар тэнцээгүй бөгөөд үүнээс 28 хүнийг нэгдсэн эмнэлэгтэй хамтран эмчилгээнд хамруулсан.</p>

							Аймгийн хэмжээнд цэргийн насны эрэгтэйчүүдийн өвчлөл 80-д хувьтай байгаа нь өмнөх оноос 8 хувиар буурсан. Хүрсэн түвшин: Цэргийн насны эрэгтэйчүүдийн өвчлөлийн хувь- 75 Зохион байгуулсан арга хэмжээ-1 Хэрэгжилт 100 хувь
ТАВ.НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО							
Ногоон хөгжил							
5.1. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-5.1.1.	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлж, агаарын чанарын хяналтыг сайжруулна.	Арга хэмжээний тоо – 9 Хэрэгжилтийн хувь 90	Арга хэмжээний тоо -9 Хэрэгжилтийн хувь 100	15.0	ОНХС	Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/41 дүгээр захирамжаар “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө”-ний хүрээнд 4 зорилт 13 арга хэмжээг батлууна. 93.3 арга хэмжээг хэрэгжүүлж, 15.0 сая төгрөг зарцуулсан бөгөөд дундаж гүйцэтгэл 90 хувьтай. Үүнд: “Агаарын чанарыг сайжруулах бүс тогтоох, бүсэд мөрдөх журам батлах тухай” 2022.10.21-ны өдрийн А/446, А/290 дугаартай Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын хамтарсан тушаал, захирамжаар бүс, журам батлагдсан. Журмын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд байгууллагын цахим хуудас, facebook-м байршуулж, 50 иргэнд товч танилцуулга гарын авлага тараасан. Аймгийн Засаг даргын 2023 оны 11 арын 06-ны өдрийн А/308 дугаар захирамжаар Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллогыг зохион байгуулж байна. Ажлын явц 70 хувьтай.2024 оны 3 сарын 31-ны өдөр тайлагнана Нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайн зүлэгжүүлэх ажлын хүрээнд Найрамдал хотхоны 2000 м2 талбайг зүлэгийн нөхөн тарих, усдах ажлыг зохион байгуулж ОНХС-аас 1,5 сая төгрөгийг зарцуулсан. Агаарын чанарын мэдээлэл авах 2 цэгийг цахилгаан хангамжид холбох ажлыг ОНХС-ийн 12.0 сая төгрөгөөр гүйцэтгүүлсэн. “Эрчми Сансар”ХХК гүйцэтгэсэн Аймгийн төвлөрсөн хогийн цэгт 3 удаа хяналт тавьж ажиллан, 3 зөвлөмж өгч хэрэгжилт 70 хувьтай. 2023 оны 10 сарын байдлаар 15868 тн хог хаягдал тээвэрлэн хаясан. 3 дахивар авах цэгт 5 тн гялгар уут, 40100 шил, 9 тн хуванцар 350 кг гялгар уут, 500 кг цаас, 312 хаягдал зай ангилан ялгаснаар төвлөрсөн цэгийн цэгт хаягдах хог хаягдлын хэмжээ буурсан. Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг бууруулах, хог хаягдлыг ангилан ялгах нөлөөллийн ЭКО ӨРТӨӨ арга хэмжээг Политехникийн коллеж, ерөнхий боловсролын 1, 2, 3, 4, 5 дугаар сургуулиудад тус тус зохион байгуулж, нийт 408 оюутан, сурагч, багш, ажилчид оролцсон. “Зөв дадал, эерэг өөрчлөлт, ногоон ирээдүй” аяны хүрээнд сургуулиудын дунд үе шаттай

						<p>зохион байгуулсан арга хэмжээний тайлант өдөрлөгт 6 сургуулийн 293 багш, сурагчид хамрагдсан. Дахиварын өдөрлөгөөр 260 хүнд дахин боловсруулах боломжтой хаягдлын талаарх мэдээллийг өгч, дахиварт нийт 160 гаруй хүн 5 тн хуванцар, 3100 шил, 350 кг гялгар уут, 500 кг цаас, 112 ш хаягдал зай дахиварт тушаасан. Дахивар авчирч өгсөн хүмүүс болон хамгийн их дахивар цуглуулсан хүүхдэд Хоггүй монгол ТББ-аас гарын бэлэг, ариун цэврийн цаас, эдийн савангаар урамшуулсан.</p> <p>- Аймгийн хэмжээнд хоёрдогч түүхий эд боловсруулах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй Орчны бохирдлыг бууруулах хүрээнд хог хаягдлын талаар 14 удаа сургалт зохион байгуулж, 768 хүн хамрагдсан. Дахиварын өдөрлөгөөр 260 хүнд дахин боловсруулах боломжтой хаягдлын талаарх мэдээллийг өгч, дахиварт нийт 160 гаруй хүн 5 тн хуванцар, 3100 шил, 350 кг гялгар уут, 500 кг цаас, 112 ш хаягдал зай дахиварт тушаасан. Дахивар авчирч өгсөн хүмүүс болон хамгийн их дахивар цуглуулсан хүүхдэд Хоггүй монгол ТББ-аас гарын бэлэг, ариун цэврийн цаас, эдийн савангаар урамшуулсан.</p> <p>- Жорлонгоо өөрчилъе” аяны хүрээнд 3 удаагийн арга хэмжээг зохион байгуулж Аймгийн хэмжээнд 1336 нүхэн жорлон байгаагаас 2021 онд 55, 2022 онд 36, 2023 онд 564, нийт 655 нүхэн жорлонг сайжруулж, шаардлага хангаагүй нийтийн эзэмшлийн талбайд байсан 13 нүхэн жорлонг буулгасан.</p> <p>Хүрсэн түвшин:</p> <p>- Зохион байгуулсан арга хэмжээ 13</p> <p>- Аймгийн хэмжээнд жорлонгоо өөрчилж, стандартын нүхэн жорлонтой болсон өрхийн тоо 102. Нийт 547 өрх доторлогоотой нүхэн жорлонтой болсон байна. Өмнөх оны мөн үеэс 50 хувь нэмэгдсэн.</p> <p>- 15 иргэн 3 аж ахуйн нэгж нийт 155,905,750.0 төгрөгийн ногоон зээлд хамрагдсан.</p> <p>- Зарцуулсан зардал: Аймгийн ОНХС 9.0 төгрөг, сумын ОНХС 13.0 сая төгрөг</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 93.3 хувь</p>	
2	АЗДҮАХ-5.1.1.	Агаарын чанарын мэдээлэл авах цэгийн цахилгаан хангамжийн ажил	Цахилгаан эрчим хүчинд холбоно. Агаарын чанарын мэдээ дамжуулалтын тоо	Гүйцэтгэлийн хувь-100 Агаарын чанарын мэдээ дамжуулалтын тоо-8 Агаарын бохирдлын	12.07	ОНХС	<p>2023 оны орон нутгийн хөгжил санд Агаарын чанарын мэдээлэл авах цэгийн цахилгаан хангамжийн ажилд 12.1 сая.төгрөгний санхүүжилт батлуулсан. Аймгийн ЗДТГ-ын 2023 оны 03 сарын 03-ны өдрийн А/13 дугаар тушаалаар гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлын хэсгийг байгуулан Орон нутгийн өмчийн бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу 2 удаа сонгон шалгаруулах ажлыг зохион байгуулж үнийн санал хүргүүлснээр “Эрчим сансар” ХХК-г сонгон гэрээ байгуулаад байна.</p>

				хэмжээг 3 үзүүлэлтээр тодорхойлж, чанарыг тодорхойлох чадамжтай болно.			Агаарын чанарын төлөв байдлын тайлан мэдээг сар бүр боловсруулан АЗДТГ-г цахимаар хүргүүлсэн. Үүнд Азотын давхар исэл болон хүхэрлэг хийг тус тус 292 удаа соруулж нийт 126 удаа шинжилгээ хийсэн. Мөн явуул судалгааг 1-4 саруудад сард нэг удаагын давтамжтайгаар Малхын эгнээ, зургаан байшин, төмөр зам, хонхор хотхоноос 4 удаа дээж авч шинжилгээ хийсэн. Шинжилгээний дүнгээр Азотын давхар ислийн стандарт 0.200, Хүхэрлэг хийн стандарт 0.450 байхаас Азотын давхар исэл 0.031 Хүхэрлэг хийн давхар исэл 0.022 стандартаас давсан бохирдол ажиглагдаагүй байна. Хэрэгжилт 70 хувь
3	АЗДҮАХ-7.1.15.35	Цаг агаарын аюулт үзэгдлийг урьдчилан мэдээлэх, сэрэмжлүүлэх чадавхыг сайжруулж, байгалийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулж, цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх үйл ажиллагааг нэмэгдүүлнэ	Мэдээний тоо 29 Хэрэгжилтийн хувь 100	Мэдээний тоо, таарц хувь Гүйцэтгэлээр Гамшгийн эрсдлийн хувь- 10 Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх ажлын тоо, үр дүн - шаардлага гарсан тохиолдолд	-	БТ	Цаг агаарын бүх төрлийн мэдээ болон аюултай үзэгдлээс сэрэмжлүүлэх, урьдчилан сэргийлэх, анхааруулга бүхий 5 мэдээ, хүчтэй салхи, шуурганы 12 мэдээ, шороон шуурга 4 мэдээг зохиож хэрэглэгчдэд ойлгомжтой, хүртээмжтэй шуурхай цаг хугацаанд нь хүргэсэн. 12 сарын 15-ны байдлаар 4800 цаг агаарын мэдээ, анхааруулах мэдээ 7, сэрэмжлүүлэх мэдээ 2, урьдчилан сэргийлэх мэдээ 1, мэдээний таарц дунджаар 99.1 хувьтай, иргэдийн сэтгэл ханамж 100 хувь, байгалийн гамшгаас 100 хувь сэргийлж байна. Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх экспедиц 1 удаа гарч үүлэнд зориудаар нөлөөлөн 3.2 мм тунадас нэмэгдүүлсэн. Хүрсэн түвшин: Мэдээний тоо, таарц хувь-99.1 Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх ажлын тоо-1 Үр дүн- 3.2 мм тунадас нэмэгдүүлсэн Хэрэгжилт 100 хувь
4	АЗДҮАХ-5.1.3.	Булаг, шандны эхийг хамгаалж, тохижуулах ажлыг үргэлжлүүлнэ.	Булаг, шандны тоо - 1	Хашиж хамгаалах булаг шандны эхийн тоо-1 Уст цэгийн цэвэрлэгээг 8 удаа зохион байгуулна.	7.0	БХНСАХЗ	Аймгийн хэмжээнд 20 булаг шанд байгаагаас 14 булгийг хашиж хамгаалсан. 2023 оны Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын 7.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 5 дугаар багт байрлах “Ар хөндлөн”-гийн булгийн эхийг хашиж хамгаалах ажлыг тус багийн “Хүхээгийн гол” малчдын бүлэгтэй гэрээ байгуулж, 100 м газрыг хашиж хамгаалсан. Мөн 2023 оны БХНСАХЗ-ын 19.9 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 2022-2023 онуудад уруйн үерт өртөж эвдэрсэн Цоорхойн рашаан, Асгана булаг, Уулзварын голын хамгаалалтын хашааг сэргээн засварлах ажлыг “Жавхлант Аривжих” ХХК гүйцэтгэж ашиглалтад хүлээн авсан. ГАГГА олон улсын байгууллага, Эмэгтэйчүүдийн оюуны сангийн 15.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Хүрийн ногоон” нуурыг хамгаалах төслийг хэрэгжүүлж, уст цэгийн Эрүүл ахуйн бүсийг тогтоож, хамгаалалтын журмыг мөрдүүлж, тохижилтын ажлыг гүйцэтгэсэн. Мөн Шивээговь сумын Тагтын булгийн хамгаалалтын хашааг иргэдийн нөхөрлөлийн оролцоотойгоор сэргээж, засварласан. Аймгийн хэмжээнд улс, орон нутгийн

							<p>төсвийн хөрөнгөөр 3 хөвийг хамгаалалтад авч, ашиглаж байна. Үүнээс 2023 онд аймгийн Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын 22.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 1 хөвийг сэргээн засварласан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Шинээр хашиж хамгаалсан булаг, уст цэгийн тоо -5, Сэргээн засварласан хөв, булан, шандны эхийн тоо - 2, Уст цэгийн цэвэрлэгээний тоо- Зарцуулсан хөрөнгө -36.5 сая төгрөг</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
5	АЗДҮАХ-5.1.2.2	“Жорлонгоо өөрчилье” аяныг хэрэгжүүлж, хөрс бохирдуулагч жорлонгийн тоог бууруулж, стандарт хангасан жорлонтой болох	<p>Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо- 1</p> <p>Жорлонгоо өөрчилсөн аж ахуйн нэгж, өрхийн тоо - 36</p>	<p>Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо 3</p> <p>Жорлонгоо өөрчилсөн аж ахуйн нэгж, өрхийн тоо 55 Иргэний тоо 6 Хамтран ажилласан байгууллагын тоо 3</p>	-	ОНХС	<p>Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн 2022 оны оны жилийн эцсийн тооллогоор доторлогоогүй нүхэн жорлонтой өрх 1336, сайжруулсан нүхэн жорлонтой өрх 445 бүртгэгдсэн. 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар сайжруулсан 564 бүртгэгдсэн байна. Жорлонгоо өөрчилье аян, өдөрлөг зохион байгуулж, нийт 293 хүн хамрагдсан. Гэр хорооллын болон нийтийн дан байрны ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах чиглэлээр “Жорлонгоо өөрчилье” аяны хүрээнд ХААН, ХАС Төрийн БАНК иргэн, аж ахуйн нэгжүүдэд ногоон зээл олгож эхэлсэн. Мөн Сүмбэр сумын 50 өрхөд жорлонгоо өөрчлөх гарын авлага тарааж, 11 өрх доторлогоотой стандартын жорлонтой болсон. Гэр хорооллын 160 өрхөд нүхэн жорлонгоо өөрчлөх суртчилгааны ажил хийсэн.</p> <p>Аймгийн хэмжээнд 124 өрх, аж ахуйн нэгжийн нүхэн жорлонг сайжруулж, шаардлагад нийцүүлж, 13 байгууллага гадна хөрс бохирдуулж буй нүхэн жорлонг буулгасан.</p> <p>Баянтал сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 13.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Төмөр замын Лүн зөрлөг дээр нүхэн жорлонг шинэчилж, стандартад нийцүүлсэн.</p> <p>Аймгийн Агаар орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний 2023 оны зардлын 2.3 сая төгрөгийн санхүүжилтээр "Жорлонгоо өөрчилье" аян, өдөрлөгийг зохион байгуулж, 6 аж ахуйн нэгж, 320 иргэн хамрагдсан.</p> <p>Байгальд ээлтэй, стандартын шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжийн техник, технологийн оновчтой шийдлийг сурталчилж, Эколос ХХК, Өнгө нэм ТББ, Пластик центр ХХК, Илчит сансар ХХК, Жавхлант аривжих ХХК-тай хамтран ажиллаж, саарал ус ашиглагч төхөөрмжийг 1 өрх , 2 аж ахуйн нэгж суурилуулсан.</p> <p>2024 оны орон нутгийн төсөвт "Эко жорлон" арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр 60.0 сая төгрөг, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 52.0 сая төгрөгийг тусган батлуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Аймгийн хэмжээнд 1336 нүхэн жорлон байгаагаас 2021 онд 55, 2022 онд 36, 2023 онд 564, нийт 655 нүхэн жорлонг сайжруулж, шаардлага хангаагүй нийтийн эзэмшлийн талбайд байсан 13 нүхэн жорлонг буулгасан.</p>

							Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо - 3 Хамрагдсан иргэний тоо - 320 Хэрэгжилт 70 хувь
6	АЗДҮАХ- 5.1.2.3	Байгаль орчны салбарын хууль тогтоомж, уур амьсгалийн өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох чиглэлээр сурталчилах, сургалт нөлөөллийн арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулах	Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ 3 Сургалтын тоо Хамрагдсан иргэн -590, аж ахуйн нэгж байгууллагын тоо19	Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ 13 Сургалтын тоо 20 Хамрагдсан иргэн -1500 аж ахуйн нэгж байгууллагын тоо 20	-	БХНСАХЗ	Байгаль орчны салбарын хууль тогтоомж, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, дасан зохицох, хүний эрүүл мэнд байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах мэдээлэл бүхий сургалт, сурталчилгаа, мэдээлэл, нөлөөллийн үйл ажиллагаа 33 удаа зохион байгуулж, 4206 хүн хамрагдсан. Үүнд: - Зохион байгуулсан сургалт 23 удаа 18 байгууллага, 1261 хүнд - Зохион байгуулсан аян 3. “Зөв дадал, эерэг өөрчлөлт, ногоон ирээдүй”, “Эко өртөө”, “Жорлонгоо өөрчилъе”. Аяны үйл ажиллагаанд 6 сургууль, 12 байгууллага 1121 хүн хамрагдсан. - Хог хаягдлаар бүтээл хийх уралдаан. Аймгийн 6 сургуулийн 100 гаруй хүүхэд оролцож, идэвхтэй, манлайлалтай бүтээл урласан 6 сургуулийн 20 хүүхэд, 11 ангийг шалгаруулж, нийт 1,3 сая төгрөгөөр урамшуулсан. - Хамтран ажилласан ТББ-га 5 /Япон улсад бүртгэлтэй “Монголын экологийн мэдээллийн төв” ТББ, Аймгийн аялал жуулчлалын холбоо, Хоггүй Монгол ТББ, Төвшин сайхан төв, JCI ОУБ/ - Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр 5 төрлийн 436 тооны гарын авлага бэлтгэн иргэдэд хүргэсэн. - Цахим контент, сурталчилгаа 5. Үүнд: Мод тарих уриалга, хог ангилан ялгах, жорлонгоо өөрчилъе, Зөв дадал, эерэг өөрчлөлт ногоон ирээдүй, аймгийн 9 гайхамшиг. Цахим хандалтын тоо 11426 Хүрсэн түвшин: Зарцуулсан зардал 1.3 сая.төгрөг Сургалт, нөлөөллийн үйл ажиллагаа, хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгжийн тоо өмнөх оноос 1.7 дахин нэмэгдсэн. Хэрэгжилт 100 хувь
7	АЗДҮАХ- 7.1.15.35	Усан сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдүүлнэ. /Тэмдэгжүүлэлт, уст цэгийн цэвэрлэгээний	Эрүүл ахуйн бүс тогтоосон эх үүсвэрийн тоо- 3	Арга хэмжээний тоо 3 Хэрэгжилтийн хувь 100	4.25	БХНСАХЗ	Усаар хангагч байгууллага болох “Ус Ду” ОНӨААТҮГ, “Илчлэг Шивээ” ОНӨҮГ, “Талын Илч” ОНӨҮГ нь ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж хяналт тавин ажиллаж байна. Ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн хориглолтын ба хязгаарлалтын бүсэд зөрчил гараагүй. Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргаатай хамтран аймгийн усан хангамжийн эх үүсвэр, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсийг шинэчлэн тогтоох судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Уг ажлын хүрээнд ус хангамжийн 9 эх үүсвэр болон Сүмбэр, Шивээговь сумдад байрлах 32 усны сан бүхий газруудад эрүүл ахуйн болон

		ажил зохион байгуулна/					энгийн хамгаалалтын бүс тогтоох хээрийн хэмжилт, судалгаа, зураглалын ажлыг хийж гүйцэтгэн Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам, Барилга хот байгуулалтын яамнаас холбогдох саналыг авч хамгаалалтын бүсийг батлуулахаар аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд саналыг хүргүүлсэн 2023 оны 12 сарын 1-ний хурлаар хэлэлцэгдэнэ. Говьсүмбэр аймгийн эмэгтэйчүүдийн “Оюу” клубтэй хамтран Сүмбэр сумын 4 дүгээр багт байрлах “Хүрий ногоон” баянбүрдийн хамгаалалтын бүс, усан хангамжийн эх үүсвэрийн 9 цэгт тэмдэгжүүлэлт хийсэн. Хүрсэн түвшин: Зөрчлийн тоо - 0 Хамгаалалтын бүс тогтоосон усны эх үүсвэр 9, усны сан бүхий газар 32 Тэмдэгжүүлсэн усны эх үүсвэр 9 Зарцуулсан хөрөнгө – 4.5 сая төгрөг Хэрэгжилт 70 хувь
8	АЗДҮАХ-5.1.3.4	Улсын тусгай хамгаалалтай газар нутгийг хамгаалах, орчны бүсийн менежментийн зөвлөлийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.	Орчны бүсийн менежментийн зөвлөл байгуулсан.	Орчны бүсийн менежментийн зөвлөлийн үйл ажиллагааг дэмжих Орон тооны байгаль хамгаалагч ажиллуулах “Чойрын богд уул” улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийг өргөтгөх	-	БХНСАХЗ	Чойрын Богд уулын Улсын тусгай хамгаалалтанд авсан газар нутгийн хэмжээ 5265.03 га бөгөөд Говьсүмбэр аймаг, Дорноговь аймгийн Засаг даргын хамтарсан 2021 оны А/358, А/605 дугаар захирамжаар Орчны бүсийн зөвлөл байгуулагдсан. Дорноговь аймгийн төлөөлөлтэй 1 уулзалт зохион байгуулж, Чойрын богд уул орчим өвөлжиж, хаваржих 10 малчин өрхтэй гэрээ байгуулсан. Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хариуцсан орон тооны 1 байгаль хамгаалагчийг ажиллуулж, тусгай хамгаалалттай газар нутгийн өдөр тутмын эргүүл, хамгаалалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулж байна. Чойрын богд уулын хамгаалалтыг сайжруулах, байгаль хамгаалагчийн ажил технологийн дэвшил, орчин үеийн техник тоног төхөөрөмжтэй болгох, улсын тусгай хамгаалалттай газар нутаг аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх, үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор “Их соёл эх үндэс” хөтөлбөрийн хүрээнд УИХ-ын гишүүн Г.Мөнхцэцэг нийт 45.8 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгдсэн. Үүнд: VR төхөөрөмж 2, хяналтын камер 2, дрон 1, дуран 2, мотоцикл 1, цахилгаан үүсгүүр 1, хөлтэй ухаалаг дэлгэц 1, зургийн аппарат 1. Чойрын богд ууланд зэрлэг амьтдыг өвс тэжээлийн хомсдолд орохоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 5 удаагийн давтамжтай биотехникийн арга хэмжээг нийт нийт 71 хүний бүрэлдэхүүнтэй зохион байгуулж, 190 боодол өвс, 2 тн хужрыг зэрлэг амьтдын байршиж буй 8 байршил газруудад тараан байрлуулсан. БХНСАХЗ болон бусад байгууллагаас 3.7 сая төгрөг зарцуулсан. “Чойрын богд уул” байгалийн нөөц газрын өргөтгөлтэй холбоотой аймгийн ИТХ-ын 2020 оны 01 дүгээр сарын 07-ны

						<p>өдрийн 04 дүгээр тогтоол, холбогдох материалыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд хүргүүлсэн. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас Засгийн газарт өргөн барьсан. Одоогоор шийдвэр гараагүй болно.</p> <p>УИХ-ын Г.Мөнхцэцэгээр ахлуулсан ажлын хэсэг улсын тусгай хамгаалалттай газар Чойрын богд ууланд ажиллаж судалгаа хийн, иргэд, төрийн болон төрийн бус байгууллагын төлөөлөлтэй уулзалт зохион байгуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Хамтран хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ 3 Ажиллуулж байгаа орон тооны байгаль хамгаалагчийн тоо – 1 Тусгай хамгаалалттай газар нутгийг өргөтгөх – Саналыг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн.</p> <p>Хэрэгжилт 80 хувь</p>	
9	АЗДҮАХ-5.1.3.5	Нэн ховор, ховор амьтан, ургамлын нөөц, ховордсон зүйлийг хамгаалж, нөхөн сэргээн нутагшуулж, биотехникийн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	Биотехникийн арга хэмжээний тоо 5 Өвс боодол: 200 Хужир тонн: 2 Хамрагдсан хүний тоо: 61 Зарцуулсан хөрөнгө: 3 сая	Биотехникийн арга хэмжээний тоо- 5 өвс /боодол/ - 120 хужир /тн/- 2 хамрагдсан хүний тоо – 65-аас доошгүй	3.6	БХНСАХЗ	<p>Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардалд 3,7 сая төгрөг биотехникийн арга хэмжээнд зарцуулахаар батлагдсан. Зэрлэг амьтанг өвс тэжээлийн хомсдолд орохоос урьдчилан сэргийлж 5 удаагийн давтамжтай биотехникийн арга хэмжээ зохион байгуулж, нийт 61 хүний бүрэлдэхүүнтэй 190 боодол өвс, 2 тонн хужрыг 8 байршил газруудад тараан байрлуулсан. 2.2 сая төгрөг зарцуулсан. Одоогоор нөөцөнд 180 боодол өвс, 1.5 тн хужир бэлтгэсэн.</p> <p>Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн байгаль хамгаалагч, идэвхтэн байгаль хамгаалагч, байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн нөхрөлөлийн гишүүд ан амьтны нөөцөд тогтмол хяналт тавьж ажиллаж байна.</p> <p>2019 онд нутагшуулсан тарваганы төллөлт 80 хувьтай байна. Өнөөдрийн байдлаар 220 орчим аргаль хонь, 170 гаруй тарвага нутагшиж байна.</p> <p>Агнуурын бүс болон Тусгай хамгаалалттай газар нутагт амьтны тооллого, аймгийн агнуурын ерөнхий зохион байгуулалт болон агнуурын менежментийн төлөвлөгөө, судалгааны ажлыг “Агнуур судлалын нийгэмлэг” ТББ гүйцэтгэж, аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 11 сарын 13-ны өдрийн 09 дүгээр тогтоолоор батлуулсан.</p> <p>Улсын тусгай хамгаалалттай Чойрын богд ууланд байгалийн ойн сангийн сэргэн ургалтанд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор Сум дундын Ойн анги 100 ширхэг буйлс тарьж, нөхөн ургалт 75 хувьтай байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Биотехникийн арга хэмжээний тоо - 5 Хужир – 1.5 тн, Өвс-190 боодол Нөөц 180 боодол өвс, 1,5 тн хужир Оролцсон иргэдийн тоо – 71 Агнуурын менежментийн төлөвлөгөөг шинэчлэн боловсруулж, ан амьтны тооллого зохион байгуулсан.</p> <p>Хэрэгжилт 100 хувь</p>

10	АЗДҮАХ-5.1.4	Уул уурхайн улмаас эвдэрсэн газарт нөхөн сэргээлт хийнэ.	Нөхөн сэргээсэн газрын хэмжээ – 4.5 га	Нөхөн сэргээсэн газрын хэмжээ 5 га	-	БТ	Ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч “Шивээ-Овоо” ХК 2023 онд 3 га талбайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг хийсэн. Сүмбэр сумын 2023 оны БХНСАХЗ-ын 4.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын олборлолтод өртсөн 3 байршил бүхий 2.6 га газрыг нөхөн сэргээсэн. Шивээговь суманд 0.2 га газарт техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн. Хүрсэн түвшин: Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын хэмжээ - 5.8 га Хэрэгжилт 81.8 хувь
11	АЗДҮАХ-5.1.5	Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг үе шаттайгаар нэмэгдүүлнэ.	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээ 194211.26 га буюу нийт нутаг дэвсгэрийн 37 хувийг эзэлж байна.	Шаардлагатай тохиолдолд газрыг орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авах ажлыг зохион байгуулна	-	-	Сүмбэр сумын ИТХ-ийн 2019 оны 10 дугаар тогтоолоор 111487 га 4 газар, Баянтал сумын ИТХ-ын 2019 оны 11 дүгээр тогтоолоор 11020 га 2 газар тус тус орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авсан. Орон нутгийн тусгай хамгаалалтад 2019 онд тэрэгтийн ундны усны эх үүсвэрийг авсан. Усны сав газрын захиргаатай хамтран 2023 онд аймгийн усан хангамжийн эх үүсвэр, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсийг шинэчлэн тогтоох судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Уг ажлын хүрээнд ус хангамжийн 9 эх үүсвэр болон Сүмбэр, Шивээговь сумдад байрлах 32 усны сан бүхий газруудад эрүүл ахуйн болон энгийн хамгаалалтын бүс тогтоох хээрийн хэмжилт, судалгаа, зураглалын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Нийт энгийн болон онцгой хамгаалалтын бүсийн орон нутгийн хамгаалалтад авах талбай 10246.88 га талбай байна. Холбогдох саналаа аймгийн Иргэдийн төлөөлөлчгдийн хуралд хүргүүлсэн 2024 оны 1 дүгээр улиралд хэлэлцэхээр товлосон. Шивээговь сумын ИТХ-ын 2023 оны 09 сарын 04-ний өдрийн 04. дүгээр тогтоолоор Бэлгэхийн улаан өндөр уул, түүний орчмын 2798 га газрын орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авсан. Хүрсэн түвшин: Орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авсан газар нутгийн хэмжээ 125305 га, нийт нутаг дэвсгэрийн 22 хувийг эзэлж байна. Хэрэгжилт 100 хувь
ЗУРГАА. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО							
Орон нутаг, хөдөөгийн хөгжил							
6.1. Аймаг, сумдын төвийн хөгжлийг дэмжиж, дэд бүтцийг хөгжүүлэн, орон нутгийн иргэдийн амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ.							
1	АЗДҮАХ-6.1.1.1	Аймаг сумдын төвийн инженерийн шугам сүлжээний төв магистраль шугамыг шинэчилнэ.	-Шивээговь сумын гадна инженерийн шугамын ажлын гүйцэтгэл-50 хувь Сүмбэр сумын 1-р багийн гадна	Хорихын 75 айлын орон сууцны гадна дулааны шугам сүлжээний зураг төсөв хийлгэнэ.	15.0 95.0	АОНХС АОНХС	Аймгийн ОНХС-ийн 15 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Хорихын 75 айлын орон сууцны гадна дулааны шугам сүлжээний зураг төсөв боловсруулах ажлыг “Ар төгөл “ ХХК нь 2023 оны 10 дугаар сарын 25-ны өдөр бүрэн дуусгаж хүлээлгэн өгсөн. Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн 95.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Баянтал сумын 154 –р байрны техникийн

			инженерийн шугамын ажлын гэрээ байгуулах шатанд	Баянтал сумын 154-р байрны подвальной төв инженерийн шугам сүлжээг засварлах, шинэчлэх			давхарын төвийн инженерийн шугам сүлжээг засварлах шинэчлэх ажлыг Такамаца ХХК-иар гүйцэтгүүлэн ашиглалтад хүлээн авсан. Хүрсэн түвшин: Баянтал сумын 154 –р байрны инженерийн шугам сүлжээг засварлах шинэчлэх ажлын гүйцэтгэлийн хувь- 100 Хэрэгжилт 100 хувь
2	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ- 6.1.2.	Айл өрхийг цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд үе шаттайгаар холбоно.	Цэвэр усны шугамд холбогдох жишиг зургийн ажлын гүйцэтгэл, хувь -50 Шинээр цэвэр усны шугамд холбогдсон гэр хорооллын айл өрхийн тоо -5	Шинээр цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд холбогдсон өрхийн тоо - 10 Шинээр цэвэр усны шугамд холбогдсон гэр хорооллын айл өрхийн тоо -10	-	СОНХС	Барилга, хот байгуулалтын яамны захиалгаар “Мөнх Зүмбэр” ХХК улсын төсвийн 700.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн 408 айл өрх, 70 аж ахуйн нэгж байгууллагыг бохирын төвлөрсөн бохирын шугамд холбох ажлыг 2022 онд эхлүүлж 2023 оны байдлаар өөрийн урсгалтай болон хос даралттай 2110 м шугамыг шинэчилж холбох ажил 85 хувийн гүйцэтгэлтэй хийгдэж байна. 2023 оны Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 140.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Тагт гэр хорооллын бүсэд 550 м цэвэр усны шугам татаж, цэвэр усны худаг гаргах ажлыг “Ус-Ду” ОНӨААТҮГ гүйцэтгэж байнгын ашиглалтанд хүлээлгэн өгсөн. Сүмбэр сумын 1 болон 2 дугаар багт 14 өрхөд техникийн нөхцөл олгож, 11 өрх цэвэр усны шугамд холбогдсон. Сүмбэр сумын 3 дугаар багт 30м инженерийн шугам татаж 2 өрх цэвэр усны шугамд холбогдсон. Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 95.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Такамаца” ХХК Баянтал сумын нийтийн орон сууцны зоорийн давхарын шугамыг засварлаж, үүний үр дүнд 76 өрхийн амьдрах нөхцөл сайжирсан. Шивээговь суманд АОНХСангийн 87.1 сая төгрөгөөх “Такамаца” ХХК 4 худаг, 298 м цэвэр усны шугам шинээр тавьж, 70 өрх инженерийн шугамд холбогдох боломжтой болсон. Хүрсэн түвшин: Засвар шинэчлэлээр цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд холбогдсон өрхийн тоо - 76 Шинээр цэвэр усны шугамд холбогдсон гэр хорооллын айл өрхийн тоо -11 Хэрэгжилт 100 хувь
3	АЗДҮАХ- 6.1.2.	Аймаг, сумдын төвд цэвэрлэх байгууламж барина.	Цэвэрлэх байгууламж барих ажлын гүйцэтгэл-20 хувь	Аймгийн төвийн цэвэрлэх байгууламжийн ажлыг эхлүүлнэ	2,000.0	Гадаадын зээл тусламж	Шивээговь суманд ариутгах татуургын гадна шугам, 2х200м3/хон иж бүрэн биологийн цэвэрлэгээний байгууламжийн ажлын зураг төсөв хийгдсэн. Аймгийн төвийн цэвэрлэх байгууламжийн зураг төсвийг “Хатанбаатар” ХХК гүйцэтгэж Польш улсын Засгийн газрын хөрөнгө оруулалтаар Цэвэрлэх байгууламж байгуулах ажлын ТЭЗҮ, Байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээ хийгдсэн бөгөөд барилга угсралтын ажлыг Польш улсын “SWT” ХХК эхлүүлэн, ажлын явц 54 %-тай, захиргаа, удирдлага, биореакторын барилгуудын суурь карказ цутгалтын ажлууд хийгдэж дууссан.

							Хүрсэн түвшин: Аймгийн төвийн цэвэрлэх байгууламжийн ажлын гүйцэтгэл 54 хувьтай.
							Хэрэгжилт 100 хувь
4	АЗДҮАХ-6.1.4.	Аймгийн төвийн айл өрхүүдийг ухаалаг тоолуур, гэр хорооллын айл өрхүүдэд утаагүй түлшний хэрэглээг нэвтрүүлж, цахилгааны шөнийн тарифын хөнгөлөлтийг үзүүлж, агаарын бохирдлыг бууруулна.	Ухаалаг тоолуураар хангагдсан өрхийн тоо – 1144	Шөнийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлсэн өрхийн тоо-900 Гэр хорооллын айл өрхийг утаагүй түлш худалдан авах боломжоор хангана.	-	УТ, Гадаадын зээл, тусламж (Дэлхийн банк)	2023 онд Дэлхийн банкны төслөөр Сүмбэр сумын 3-р багт 506 өрхөд ухаалаг тоолуурыг нэмж суурилуулсан бөгөөд аймгийн хэмжээнд 1756 өрх ухаалаг тоолуураар хангагдсан. Аймгийн хэмжээнд цахилгааны шөнийн тарифын хөнгөлөлтөд сар бүр 1246 өрх 17.4 сая төгрөгийн хөнгөлөлтөд хамрагдсан. Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллогоор аймгийн хэмжээнд 346 өрх сайжруулсан зуух ашиглаж байгааг тогтоосон. Агаарын бохирдлыг тодорхойлох зорилгоор өдөрт 3 удаагийн давтамжтай агаарын сорьцийг 10 удаа авч, азотын давхар исэл (NO2) болон хүхэрлэг хийн давхар исэл (SO2)-ийн агуулгыг тодорхойлж байна. Дунджаар азотын давхар исэл (NO2) 0.015 мкг/м3, хүхэрлэг хий (SO3)-ын агууламж 0.45 мкг/м3 байгаа нь агаарын чанарыг стандартыг хангаж байна. Хүрсэн түвшин: Ухаалаг тоолуураар хангагдсан өрхийн тоо-1756 Шөнийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлсэн өрхийн тоо – 1246 Сайжруулсан зуухтай өрхийн тоо – 346 Хэрэгжилт 90 хувь
5	АЗДҮАХ-6.1.5	Нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайн тохижилтыг сайжруулж, гэрэлтүүлгийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Шинээр хийгдэх гэрэлтүүлгийн тоо-198 ширхэг	Сүмбэр сумын 1 дүгээр баг тээвэрчдийн өргөн чөлөөний гудамж талбайн гэрэлтүүлгийн ажлын гүйцэтгэлийн хувь-100 Гэрэлтүүлэг, засварлах шинэчлэх ажлын гүйцэтгэлийн хувь-100 Шинээр хийгдэх гэрэлтүүлгийн тоо-75 Чойр хотын нийтийн эзэмшлийн талбайн тохижилтийн зураг төсвийн гүйцэтгэлийн хувь-100	126.140 150.0 40.0 232.3 217.9	АОНХС АОНХС АОНХС АОНХС ОНТ	Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 118.6 сая төгрөгөөр “Осо Констракшн” ХХК-тай гэрээ байгуулан аймгийн төвд 37 гэрэлтүүлгийг шинэчилсэн. Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 150.0 сая төгрөгөөр “Сүмбэр Старлет” ХХК Сүмбэр сумын төвд 44 гэрэлтүүлэг суурилуулсан. аймгийн төвийн 2,8 км авто замын барих ажлын хүрээнд 55 ширхэг, 150 Вт-ын гэрэлтүүлгийг “Алтай Рөүд” ХХК суурилуулсан. Шивээговь сумын ОНХСангийн 95.0 сая төгрөгөөр “Хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах ажил”-ыг “Эс Эй Би Эм” ХХК- аар гүйцэтгэж, ашиглалтад оруулж, 6 гэрэлтүүлэг суурилуулсан. Баянтал суманд сумын ОНХСангаар нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайн 40 ширхэг гэрэлтүүлгийн толгой сольсон ажлыг “Ухаа Жирэм” ХХК нь гүйцэтгэж дууссан. Худалдаачны гудамжны тохижилтийн ажлын хүрээнд “Алтай Рөүд” ХХК нь ОНХСангийн 214,3 сая төгрөгөөр 27 ширхэг гэрэлтүүлгийг шинээр суурилуулсан. Шивээговь сумын ОНХСангийн 35.4 сая төгрөгөөр гэрэлтүүлгийн ажил, 354.6 сая төгрөгөөр "Нийтийн биеийн тамирын талбай байгуулах ажил"-ын гүйцэтгэгч байгууллагууд шалгаран гэрээ байгуулан, ажлын гүйцэтгэл 50 хувьтай байна. Сүмбэр сумын ОНХСангийн 85.0 сая төгрөгөөр “Од жи од” ХХК гэрээ байгуулж шинэ суурьшлын бүсийн гэр хороололд 127 ширхэг гэрлийг суурилуулсан. Баянтал суманд ОНХСангийн 7 сая төгрөгөөр “Ухаа Жирэм” ХХК нийтийн

				Сүмбэр суманд нийтийн эзэмшлийн талбай тохижилтын ажил гүйцэтгэл 100 хувь Сүмбэр сумын 1-р баг Худалдаачны гудамжны тохижилтын ажил гүйцэтгэл 100 хувь			эзэмшлийн гудамж талбайд 40 гэрэлтүүлгийг толгой сольсон. Үүний үр дүнд аймгийн хэмжээнд төвийн ногоон байгууламж 2 га-д, авто замын урт 3,2 км, явган замын урт 2,56 км, хүүхдийн тоглоомын талбайг засвар 3, гэрэлтүүлгийн тоо 296 ширхэг болсон. Хүрсэн түвшин: Аймаг, сумын төвд хийгдсэн тохижилтын ажлын тоо - 1 Шинээр бий болсон хүүхдийн тоглоомын талбайг засвар – 3 Шинээр хийсэн явган зам – 2,56 км Шинээр барьсан авто зам- 3,2 км Шинээр байгуулсан авто зогсоол - 250 м2 Шинээр тавьсан гэрэлтүүлгийн тоо – 296 ширхэг /толгой сольсон-40 ширхэг/ Хэрэгжилт 100 хувь
6	АЗДҮАХ-6.1.6.7	Мэргэжлийн боловсон хүчинтэй, ажлын туршлага бүхий хувийн хэвшлийн санал, санаачилгыг дэмжин халуун ус байгуулах, үйл ажиллагааг өргөтгөх, сэргээх ажлыг дэмжинэ.	Халуун усны барилгын зураг төсөв -100 хувь	Сумдын халуун ус болон нийтийн ахуйн үйлчилгээ эрхлэх санаачилгыг газрын болон зээлийн бодлогоор дэмжинэ.	-	ОНТ	Аймгийн хэмжээнд нийт 4 халуун ус ажиллаж байгаагаас хувийн хэвшлийн 3 халуун ус байна. Сүмбэр суманд орон нутгийн төсвийн 350,0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Юу Би Жи”ХХК халуун усны барилга угсралтын ажлыг 2022 онд эхлэж 90%-тай гүйцэтгэж байна. Нэмэлт санхүүжилт 150 сая төгрөгийг 2024 оны орон нутгийн төсөвт тусган батласан. Хүрсэн түвшин: Сүмбэр сумын нийтийн халуун усны барилгын гүйцэтгэл - 90 хувьтай Хувийн хэвшлийн халуун усны газар – 3, үүнээс ажиллаж байгаа 2 Хэрэгжилт 90 хувь
7	АЗДҮАХ-6.1.7	Аймаг, сумдын шилэн кабель, цахилгаан холбооны сүлжээг өргөтгөж, интернет үүрэн телефоны хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.	Гурвалсан үйлчилгээ нэвтрүүлсэн багийн тоо-3	Шивээговь суманд IPTV гурвалсан үйлчилгээ нэвтрүүлнэ.	-	УТХО СОНХС	Аймаг, сумдын төвийг МЦХ, Мобиком, Юнител, Жи-Мобайл, Скайтелийн шилэн кабель дайран өнгөрдөг. 2023 онд 2,2 км шилэн кабель, холбооны шугамыг өргөтгөж, шинээр тавьсан. Аймаг сумдын төв, хөдөөгийн 10 багаас 4 баг 4G, 6 баг 3G сүлжээнд холбогдсон. 1, 2, 3 дугаар багийн хэмжээд нийт 1287 өрх IPTV гурвалсан үйлчилгээнд холбогдсон. Шивээговь сумын хэмжээнд хөдөөгийн 2 дугаар /Бэлт/ багийн хязгаарын цэг сумын төвөөс 35 км хүртэлх зайтай байдаг тул 155 малчид интернет сүлжээнд холбогдсон. Баянтал сум Харилцаа, холбоо, мэдээлэл технологийн Мобикомын өндөр хурдны интернеттэй холбогдсон бөгөөд хязгааргүй интернет, суурин утас, VOO 97 телевизийн суваг үзэх үндэсний оператор Мобиком ХХК-ны гурвалсан үйлчилгээнтэй VOO үйлчилгээг 34 өрхөд нэвтрүүлээд байна. Хүрсэн түвшин: Аймгийн хэмжээнд IPTV хэрэглэгчийн тоо 1287 болж өмнөх оноос 85 хувиар өссөн. Хэрэгжилт 100 хувь

8	АЗДҮАХ-6.1.8.9	Орон нутгийн бичил, жижиг, дунд үйлдвэр, аж ахуй эрхлэгчдийн худалдаа, борлуулалтыг дэмжих, дэд бүтцийг бий болгохыг дэмжинэ.-	-	Зээлийн болон газрын бодлогоор дэмжсэн аж ахуйн нэгжийн тоо – 3 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, 500.0сая. Төг -	500.0	ЖДҮДС	<p>Аймаг, сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлаас Баянтал суманд “Мал аж ахуйн шинжлэх ухаан, технологи, үйлдвэрлэлийн эко парк” байгуулахыг дэмжин, холбогдох саналыг Засгийн газарт хүргүүлсэн бөгөөд Засгийн газрын 2023 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 423 дугаар тогтоолоор “Мал аж ахуйн шинжлэх ухаан, технологи, үйлдвэрлэлийн эко парк”-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг “Монэксалл” ХХК-д 15 жилийн хугацаагаар олгосон.</p> <p>Хүнс, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн хүрээнд арьс шир, нэхий бэлтгэн нийлүүлэх 9 цэг, анхан шатны тордолт хийх 1 цех, ноос боловсруулах 1 үйлдвэр, мах бэлтгэн нийлүүлэх 5 цех байна.Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Язгуур баялаг-нэхий” хоршоо 3200 ш хурганы арьс, нэхий боловсруулан, 5 төрлийн 1000 гаруй бүтээгдэхүүнийг оёж зах зээлд нийлүүлээд байна. - “Чойр Хайрхан” ХХК 750 тн ноос бэлтгэсэн бөгөөд үүнээс 260 тн ноос угааж, 130 тн ноос самнаж зах зээлд нийлүүлээд байна. - 2023 онд 9 цэгээс 109.6 тн түүхий эдийг бэлтгэн 134.6 мян.ш нэхий, арьс ширэнд анхан шатны тордолт хийж, төвлөрсөн зах зээлд нийлүүлсэн. - Стандарт зорь бүхий 6 цехэд 26.9 тн мах, дайвар бүтээгдэхүүнийг ангилан, савлаж зах зээлд нийлүүлсэн. Түүхий эд бэлтгэх, чанарын хамгаалалт, тордолт хийх төвийг хоршооны бүтцэд тулгуурлан сумдад байгуулах зорилгоор Монголын үндэсний арьс ширний нэгдсэн холбоо, Биржтэй хамтран түүхий эд бэлтгэх, тээвэрлэх, MNS 0060:2013 стандартыг мөрдүүлэх чиглэлээр сургалт зохион байгуулж 12 хоршоо, түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгчийг хамруулсан. <p>Мөн Арвайхээр, Хужирт сумын улсын шилдэг 5 хоршооны үйл ажиллагаатай танилцах, туршлага судлуулах арга хэмжээг зохион байгуулж, 11 бэлтгэн нийлүүлэгч, хоршооны төлөөллийг хамруулсан.</p> <p>Олон улсын хоршоологчдын улсын зөвлөгөөнийг 7 дугаар сард Улаанбаатар хот, Говсүмбэр аймгийн Оорцог элгэн хоршоо дээр зохион байгуулж нийт 21 аймгийн 250 хоршоологчид оролцож 6 хоршооны туршлагатай танилцсан.</p> <p>Шивээговь сумын Засаг даргын 2023 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрийн А/124 захирамжаар “Орон нутгийн бичил, жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчдийн худалдаа, борлуулалтын цэг”-ийг тогтоож, 3 иргэн тогтмол үйл ажиллагаа явуулж байна. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих төвийн барилгын ажлыг “Хан атрибутт” ХХК-тай гэрээ байгуулан 2021 онд эхлүүлж, гүйцэтгэл 80 хувьтай байна. 2024 оны улсын төсөвт тус төвийн барилгын ажлын нэмэлт санхүүжилт 450 сая төгрөгийг тусган батлуулсан.</p>
---	----------------	--	---	---	-------	-------	---

							2023 онд ЖДҮХСангаас 3 аж ахуй эрхлэгчид 398 төгрөг, Хоршоо хөгжүүлэх сангаас 1 аж ахуй эрхлэгчид, 1 иргэнд нийт 115 сая төгрөг, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 6 аж ахуй эрхлэгчид 150 төгрөгийн зээл олгосон. Мөн худалдаа, үйлчилгээ, үйлдвэрлэлийн зориулалтаар нийт 5 ААНБ-д 32.59 га газрыг олгосон байна. Хүрсэн түвшин: Зээлийн болон газрын бодлогоор дэмжсэн аж ахуйн нэгжийн тоо-16 Хэрэгжилт 100 хувь
ДОЛОО. ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО							
Хөдөөгийн сэргэлт							
7.1. Амьдралын ая тухтай орчин нөхцөл бүрдсэн, цэвэр цэмцгэр, төрийн үйлчилгээ авахад хүндрэлгүй хотын хөгжлийг дэмжинэ							
1	АЗДҮАХ 7.1.1.1	Орон нутагт ажиллахаар ирж байгаа багш, эмч, төрийн албан хаагчдыг орон байраар хангана.	Шинээр албаны байраар хангагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-5	Шилжиж ирсэн орон сууцын дэмжлэгт хамрагдсан албан хаагчдын тоо-50	150.0	ОНТ	Сум, орон нутагт ажиллахаар шилжин ирэх багш, эмч, төрийн албан хаагчдыг орон байраар хангах, дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор 2023 оны орон нутгийн төсөвт 150.0 сая төгрөгийг тусган батласан. 2023 онд 13 багш, 2 эмчид 19.5 сая төгрөгийн түрээсийн дэмжлэг үзүүлсэн. Одоогоор 1 албан хаагчид түрээсийн орон сууцны дэмжлэг үзүүлэхээр судалж байна. Аймгийн хэмжээнд эрүүл мэндийн 5 байгууллага 14 эмч мэргэжилтнийг байгууллагын нийтийн байраар хангаж, байрны засварт 4.5 сая төгрөг зарцуулсан. Аймгийн Уул уурхайн жишиг сургууль Политехникийн коллежид орон нутагт ирж ажиллаж байгаа 48 багш ажилтан, Цагдаагийн хэлтэс 30 албан хаагч, Онцгой байдлын газар 12 албан хаагчийг тус тус амьдрах орон сууцаар хангаж байна. Орон сууцны 3 хувийн ипотекийн зээлэнд 2 албан хаагч хамрагдсан. 2024 оны орон нутгийн төсөвт орон нутгийн өмчийн 15 айлын орон сууцыг засварлаж, төрийн албан хаагчдыг байраар хангах зорилгоор 357.8 сая төгрөгийг тусган батлуулсан Хүрсэн түвшин: 2023 онд албаны орон сууцаар хангагдсан албан хаагчдын тоо-77 Хэрэгжилт 100 хувь
2	АЗДҮАХ 7.1.1.2	Нүүрс-химийн үйлдвэр байгуулах ажлыг бодлогоор дэмжинэ.	-	Дэмжлэг үзүүлсэн тоо 1	-	--	Шивээговь суманд нүүрс боловсруулах үйл ажиллагаа явуулж байгаа Страто ХХК 2023 онд 150000 мян.тн экспортод гаргасан. Хоёр орны Засгийн газрын хамтын ажиллагааны хүрээнд БНХАУ-ын ӨМӨЗО-ны Бугат хотын Нүүрс-химийн үйлдвэртэй хамтран Шивээ-Овоогийн хүрэн нүүрсний ордод тулгуурлан нүүрс-химийн үйлдвэр байгуулахаар судалгааны ажил хийгдсэн.

						<p>Сүмбэр суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа Экү-Сора ХХК-ний “Хүрэн нүүрснээс метанол гаргах” үйлдвэр байгуулах төслийн ТЭЗҮ боловсруулж, дуусах шатанд байна. Тус төслийн хүрээнд 2025 онд үйлдвэрийг ашиглалтад оруулахаар төлөвлөсөн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Төслийн тоо – 2</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
3	АЗДҮАХ 7.1.1.3	Төрийн байгууллагын зарим чиг үүргийн ажлыг бусдаар гүйцэтгүүлэх	-	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажлын тоо-1	-	<p>Засгийн газрын 2022 оны “Хувийн хэвшил, мэргэжлийн төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээний талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 340 дүгээр тогтоол, Засгийн газрын 2023 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдрийн 24 дүгээр хуралдааны тэмдэглэлийн хүрээнд 2023 онд аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа холбоо болон төрийн бус байгууллагаар 39 арга хэмжээг гүйцэтгүүлсэн байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аймгийн Аялал жуулчлалын холбоотой 1 сая төгрөгийн гэрээ байгуулж жуулчдыг орон нутагт татах, зочлох үйлчилгээний чанар хүртэмжийг сайжруулахаар хамтран 2 арга хэмжээг зохион байгуулсан. - Газрын хэмжилт, зураглалын ажлыг орон нутагт салбар байгуулан ажиллаж байгаа Геодизийн тусгай зөвшөөрөлтэй Климакс референс ХХК-аар 12.0 сая төгрөгөөр гүйцэтгүүлэн, хамтран ажиллаж 1294 нэгж талбарийн судалгааг гаргаж захиалгат 900 нэгж талбарын судалгааг гаргахаас цахимаар 300 нэгж талбарт хянан баталгааг хийсэн. - Авто зам, цахилгаан хангамжийн дэд бүтэц, камержуулалтын хөрөнгө оруулалтын ажлууд дээр мэргэжлийн инженер, аж ахуйн нэгжээр байгуулан захиалагчийн хяналтыг хэрэгжүүлж байна. 2023 онд 4 иргэн, аж ахуйн нэгжээр хяналтын ажлыг гүйцэтгүүлсэн. Захиалагчийн хяналтын зардалд 2,1 сая төгрөг олгосон. - ШШГГ-425 дугаар нээлттэй хорих ангиас Хамтын сэргэлт ТББ-тай хамтран 220 хоригдлуудад зориулсан соён гэгээрүүлэх сургалтыг 8 удаа 220 хоригдолд үнэ төлбөргүй зохион байгуулсан. -Аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа спортын холбооны тэргүүлэгчид, дасгалжуулагч нарын зөвлөгөөнийг 1 дүгээр сарын 23-ны өдөр зохион байгуулж, 2023 онд хамтран ажиллах гэрээгээ байгуулсан. Зөвлөгөөнд нийт 19 спортын холбоо, төрийн бус байгууллагууд оролцсон. Гэрээний дагуу 19 биеийн тамир, спортын салбарын холбоотой 32 арга хэмжээг хамтран зохион байгуулж, 24.3 сая төгрөгийг дэмжлэгийг үзүүлсэн. Үүний үр дүнд улсын чанартай тэмцээн уралдаанд спортын 10 төрлөөр оролцож, алт-47, мөнгө-36, хүрэл-21 нийт 104 медаль хүртсэн амжилттай байна. <p>Хүрсэн түвшин:</p>

							Нийт 39 арга хэмжээг бусдаар гүйцэтгүүлж, 39.4 сая төгрөг зарцуулсан. Хэрэгжилт 100 хувь
4	АЗДҮАХ 7.1.2.4	Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулна.	Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслийн тоо-2 Өвсний үндэс буцалтгүй тусламжийн хөтөлбөрт хүргүүлэх төслийн тоо-1	Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслийн тоо-1 Өвсний үндэс буцалтгүй тусламжийн хөтөлбөрт хүргүүлэх төслийн тоо-1	450.0	Гадаад, зээлийн тусламж	2023 онд БНСУ-ын Эксим банкны хөрөнгө оруулалтаар “Аймгийн төвд дулааны станц байгуулах төсөл”-ийг 27 хувьтай, Польш улсын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжаар “Аймгийн төвд цэвэрлэх байгууламж байгуулах төсөл”-ийг 54 хувьтай хэрэгжүүлж байна. Мөн Японы хүүхдийг ивээх сангийн “Залуу үеийн интерпринершип” төслийг хэрэгжүүлэн, Политехник коллеж, Ерөнхий боловсролын сургуулиуд дээр хүүхэд залуусын санаачилсан 85 төсөлд 390.0 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон. Японы Засгийн газрын дэргэдэх Жайка ОУБ-ын өвсний үндэс хөтөлбөрт 5 төсөл, Туркийн Засгийн газрын дэргэдэх ТИКА ОУБ-т Шивээговь сумын 3 дугаар сургуулийг дотуур байрны гал тогооны тоног төхөөрөмжөөр хангах төслийг тус тус хүргүүлсэн. Хүрсэн түвшин: Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж байгаа төслийн тоо-3 Өвсний үндэс болон бусад ОУБ-т хүргүүлсэн төслийн тоо – 2 Хэрэгжилт 100 хувь
5	АЗДҮАХ 7.1.2.5	Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалт хийхийг бодлогоор дэмжинэ.	Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалт хийхийг бодлогоор дэмжинэ.	Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалт хийхийг бодлогоор дэмжинэ.	500.0	ХХО	1.Сүмбэр сум 3 дугаар багт 315 айлын орон сууц бариулахаар орон нутгаас газрын асуудлыг бодлогоор дэмжиж шийдвэрлэсэн. Сүндэр хотхоны барилгын ажлыг гүйцэтгэхээр “Юникел тауэр” ХХК шалгарч ажлаа эхлүүлээд байна. Ажлын гүйцэтгэл 10 хувьтай. 2.Сүмбэр сумын Найрамдал хотхонд 36 айлын орон сууцны барилгын ажлыг “Осо констаркшн” ХХК гүйцэтгэж 90 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Тус орон сууцны гадна цахилгаан хангамжийн асуудлыг шийдвэрлэх ажлын хүрээнд “Шинээр баригдах хотхоны гадна цахилгаан хангамж 6кв ЦДАШ, 2Х630 кВа хаалттай дэд өртөө”-ний ажлыг орон нутгийн төсвийн 240.8 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Осо-контракшн”ХХК гүйцэтгэсэн. 3. Баянтал суманд “Мал аж ахуйн шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэлийн парк” байгуулах төслийг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар Мон эксел ХХК хэрэгжүүлэхийг аймаг, сумын ИТХ-аар дэмжиж, Засгийн газраас тус төслийг хэрэгжүүлэх 15 жилийн зөвшөөрлийг олгосон. 4. Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар Арга бэх шанд ХХК-ийн “Авто тээврийн үйлчилгээний төв байгуулах төсөл”-ийг хэрэгжүүлэхээр ЗТХЯ-аас гэрээ байгуулсан бөгөөд тус төслийг Авто тээврийн үндэсний төвд олгосон 2 га газар дээр хэрэгжүүлэхийг дэмжин хамтран ажиллаж байна.

							Хүрсэн түвшин: Бодлогоор дэмжин ажилласан төслийн тоо – 4 Хэрэгжилт 100 хувь
6	АЗДҮАХ 7.1.3.6	Хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд боловсруулах үйлдвэр байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	-	Дэмжлэг үзүүлсэн тоо-1	-	-	<p>Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар, Best сургалтын төв, Зээлийн батлан даалтын сан, ЖДҮГ-тай хамтран 6 удаагийн сургалт зохион байгуулж, 5 аж ахуйн нэгж, бичил, жижиг үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн төлөөлөл 97 иргэнийг хамруулав. Энэ нь МАА-н гаралтай түүхий эд бэлтгэгчдийг 100% хамруулсан байна.</p> <p>Аймгийн хэмжээнд “Язгуур баялаг-нэхий” хоршоо 3200 ш хурганы арьс, нэхий боловсруулан, 5 төрлийн 1000 гаруй бүтээгдэхүүнийг оёж, Чойр Хайрхан ХХК нийт 750 тн ноос бэлтгэж, үүнээс 260 тн-ыг угааж, 130 тн-ыг самнаж, Бүрэн урлан ХХК 1300 ширхэг оёмол бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 9 цэгээс 109.6 тн түүхий эд бэлтгэн, 134.6 мян.ш нэхий, арьс ширэнд анхан шатны тордолт хийж, төвлөрсөн зах зээлд нийлүүлсэн.</p> <p>2023 онд ЖДҮХСангаас зээл олгуулахаар 697.9 сая.төгрөгийн санхүүжилт бүхий 6 төслийг дэмжсэнээс “Очирмөнх Хайрхан” ХХК-ийн Мах махан бүтээгдэхүүн боловсруулах төсөл 98.0 сая төгрөг, “Педим инсайт повер” ХХК-ийн Төмс, хүнсний ногооны зоорь барих төсөл 60.0 сая төгрөг, “Өрнөх Чойр Хоршоо” ХХК-ийн Эрчимжсэн мал аж ахуйн төсөл 240.0 сая төгрөг буюу нийт 3 төсөлд 398.0 сая төгрөгийг ЖДҮХСангаас олгож, шинээр 10 ажлын байр бий болсон.</p> <p>ЖДҮХС-аас 2022, 2023 онд санхүүжилт авсан 6 аж ахуйн нэгжийг чадавхжуулах, зээлжих чадварыг сайжруулах үүднээс “Бүтээлч Сео” бизнесийг хөгжүүлэх хурдасгуур хөтөлбөрт хамруулав.</p> <p>Шивээговь сумын хоршоо хөгжүүлэх сангаас “Дэвжих таван эрдэнэ” хоршоонд хадлангийн тоног төхөөрөмж авахад 50.0 сая төгрөг, 1 иргэнд хог хаягдал дахин боловсруулах цехийн тоног төхөөрөмж авахад 65.0 сая төгрөгийг олгосон.</p> <p>Нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Баянтал суманд хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар “Мал аж ахуйн эрдэм шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн парк” байгуулах төслийг аймаг, сумын ИТХурлаас дэмжин, шийдвэрийг Засгийн газарт уламжилж, Засгийн газрын 2023 оны 11 дүгээр сарын 29 -ний өдрийн 423 дугаар тогтоолоор дэмжсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Дэмжлэг үзүүлсэн төслийн тоо – 5 Хэрэгжилт 100 хувь</p>
7	АЗДҮАХ 7.1.4.7	Хүнсний хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	Аймгийн хүн амын хүнсний хангамжийг гол	Аймгийн хүн амын хүнсний хангамжийг	-	УТХО ОНТ ОНХС	Орон нутгийн үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжин аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 132.4 сая төгрөгийн санхүүжилтээр 48 хүлэмж, улсын төсвийн 30.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 5

			<p>нэрийн 9 төрлийн бүтээгдэхүүнээр тооцоход дунджаар 38.2 %</p> <p>Мах, сүүний хангамж – 100%</p> <p>Төмс, хүнсний ногооны хангамж – 24.2%</p> <p>Газар тариалангийн эргэлтийн талбайн ашиглалт 93%</p> <p>Механикжуулалт 73%</p> <p>Усжуулалт 86%</p>	<p>гол нэрийн 9 төрлийн бүтээгдэхүүнээр тооцоход дунджаар 38.2 %</p> <p>Мах, сүүний хангамж – 100%</p> <p>Төмс, хүнсний ногооны хангамж – 24.2%</p> <p>Газар тариалангийн эргэлтийн талбайн ашиглалт 93%</p> <p>Механикжуулалт 73%</p> <p>Усжуулалт 86%</p>	<p>XXо</p>	<p>хүлэмж, 2 үрлэгчийг худалдан авч, 53 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад хүнсний хангамж, газар тариалангийн зориулалтаар олгоосон.</p> <p>Мөн хүнсний аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор Дотооддоо үйлдвэрлэсэн төмс, хүнсний ногоонд хүнсний аюулгүйн үзүүлэлтийг тодорхойлох тандах шинжилгээнд 50 дээж бэлтгэн, аймгийн Стандарт, хэмжил зүйн хэлтсийн эрх бүхий лабораторид баталгаажуулсан. Шинжилгээгээр зөрчил илрээгүй</p> <p>Орон нутагт үйлдвэрлэсэн хүнсний түүхий эд сүү, махны 120 дээжинд антибиотик, авермектины үлдэгдэл, хүнд металл тодорхойлох, хүнсний ногооны 50 дээжинд хөнөөлт организм, химийн шинжилгээг хийлгэсэн. Шинжилгээний дүнгээр зөрчил илрээгүй. Аймгийн МЭГ-ын лаборатори итгэмжлэгдээгүй тул 100 дээжийн шинжилгээний үр дүнг УМЭАЦТЛ-т баталгаажуулахаар 20 дээжийг илгээсэн.</p> <p>Аймгийн гол нэр төрлийн 9 бүтээгдэхүүний хангамжийг оны эцэст нийт үйлдвэрлэл, жишсэн дундаж хүн амын хүнсний хэрэгцээнд харьцуулан гаргахад:</p> <p>Уламжлалт аргаар бэлтгэсэн мах, сүүний хангамж–100%, Төмс, хүнсний ногооны хангамж–24%</p> <p>Газар тариалангийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлээр 167.14 тн төмс, 272.15 тн хүнсний ногоо, жимс, жимсгэнэ 1.83 тн хураан авав.</p> <p>Газар тариалангийн эргэлтийн талбай ашиглалт 100 хувь, шинээр 50 га талбайд газар олголт хийгдсэн.</p> <p>Шинэ хөдөө төслийн хүрээнд хүнсний ногооны 10 мөртэй үрлэгч 1 ш, 1 мөртэй үрлэгч 10 ш нийлүүлэгдэн хүнсний ногооны үйлдвэрлэлийн механикжуулалтын түвшинг нэмэгдүүлсэн. Механикжуулалт 64.5% (хамгаалагдсан хөрснийх 58%, ил талбайнх 71%)</p> <p>Хүнсний хэрэгцээнд нийлүүлсэн нийт мах 3529.26 тн, үүнээс 26%-ийг буюу 917.6 тн махыг дотоод хэрэгцээндээ, бусдыг буюу 2611.66 тн махыг төвлөрсөн зах зээлд нийлүүлсэн. Үүнээс боловсруулсан буюу ангилсан мах 26.9 тн.</p> <p>2024 оны хаврын улиралд суурин хүн амын хэрэгцээнд нийлүүлэхээр 40 тн мах нөөцлөхөд шаардлагатай санхүүжилтийг шийдвэрлүүлэв. Төллөсөн хээлтэгчийн 27.35% буюу 46903 эх малыг саалинд хамруулж, 1601.2 тн түүхий сүү үйлдвэрлэсэн. Ургац хураалтын эцсийн дүнгээр 167.14 тн төмс, 272.15 тн хүнсний ногоо, жимс, жимсгэнэ 1.83 тн хураан авав. Үүний үр дүнд төмсний хангамж 27.44%, хүнсний ногооны хангамж 20.62% байна.</p> <p>Мах бэлтгэн нийлүүлэгчдийн 520 тн-ийн багтаамжтай хөргүүртэй агуулахын эрүүл ахуй, стандартын шаардлага хангагдсан байна.</p>
--	--	--	---	---	------------	---

						<p>Хүрсэн түвшин: Аймгийн хүн амын хүнсний хангамжийг гол нэрийн 9 төрлийн бүтээгдэхүүнээр тооцоход дунджаар – 38,4 хувь Уламжлалт аргаар бэлтгэсэн мах, сүүний хангамж–100%, Төмс, хүнсний ногооны хангамж–24% Газар тариалангийн эргэлтийн талбайн ашиглалт – 100 хувь Механикжуулалт – 64.5 хувь Усжуулалт - 100 хувь</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 90.2 хувь</p>
8	АЗДҮАХ 7.1.4.8	Жимс, жимсгэний мод үржүүлгийн газар байгуулж, жимс, жимсгэний үйлдвэрлэл, мод, бутны суулгац бэлтгэх.	Өвлийн хүлэмж 2, талбайн хэмжээ 360 < мкв Зуны хүлэмжийн тоо- 120<	Жимс, жимсгэний үржүүлгийн газрын талбай /га/ -3 Хамгаалалтын зурваст тарьсан модны тоо 816 Жимс, жимсгэнийн суулгацын тоо 310 Гаргасан инженерийн хийцтэй худгийн тоо 1 Ус нөөцлөх савны багтаамж /тн/ 20 Тухайн цэцэрлэгт бэлтгэсэн суулгац, үр, үрсэлгээний тоо	АОНХС	<p>ХХААХҮЯ-ны дэмжлэгтэйгээр 2022 онд байгуулагдсан 3 га “Жимсний мод үржүүлгийн төв”-ийн газарт 816 ш хайлаас, улиасны хамгаалалтын зурвас, чацарганын 3 сорт (Чуйская, Элизабет, Солнечная) үхрийн нүдний (Элбэг, Приморский чемпион, хөх далан хальсийн 2 сорт (Blue berry, cinderalla), Бэсрэг алим, интоор, лийрийн нийт 1380 ш жимсний модыг тариалж, ургалт 74 хувьтай байна.</p> <p>2023 онд Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Эрдэнэт үйлдвэрээс говийн аймгуудад жимс, жимсгэний плантаци байгуулах зорилт тавьж манай аймагт 5 сая мод тарихаар Аймгийн Засаг даргатай санамж бичиг байгуулсан. Үүний дагуу Аймгаас 30 га талбайд мод тарихаар шийдвэрлэн ОНХС-112.0 сая төгрөгөөр 3600 метр хашаа, 1 гүн өрмийн худгийг гаргаж өгсөн мөн мод тарих ,хашаа барих ажлыг Хорих 425-р анги гүйцэтгэхээр Эрдэнэт үйлдвэртэй 226 сая.төгрөгний гэрээ байгуулсан. 2024 оноос ажил эхэлнэ.</p> <p>2022 онд ЖДҮХС-аас зээлийн дэмжлэгт хамрагдсан Сүмбэр сумын Чойрын гурван богд хоршоо 300 мкв өвлийн хүлэмжийг шинээр байгуулан 2023 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тариалалтаа эхлүүлэн 252 мкв талбайд өргөст хэмх тариалсан байна. 2023 онд өвлийн хүлэмжээ 300 мкв-аар өргөтгөж байна. Мөн аймгийн ОНХС-ийн санхүүжилтээр 48 ш зуны нийлэг хальсан хүлэмжийг худалдан авч, үйлдвэрлэгчдэд сонгон шалгаруулалтаар олгосон. Энэ зун олгосон нийт хүлэмжийн ашиглалт 60% байна.</p> <p>Шинэ хөдөө төслийн хүрээнд 30 сая төгрөгийн өртөг бүхий 120м2 хэмжээтэй 5 ширхэг хүлэмж, 2 мөрт нарийн ногооны гар үрлэгч 2 ширхэгийг нийлүүлсэн.</p> <p>Улирлын хүлэмжийн тоо 5 аар нэмэгдэж, талбай өмнөх онтой харьцуулахад 19 хувиар өссөн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: - Шинээр бий болсон өвлийн хүлэмжний тоо-1 - Шинээр өргөтгөж байгаа өвлийн хүлэмж 1 - Өнгөрсөн оноос хүлэмжний талбайн хэмжээ 3016 мкв-р нэмэгдсэн. - Жимс, жимсгэний үржүүлгийн газрын талбай /га/ - 3 - Хамгаалалтын зурваст тарьсан модны тоо -816 - Жимс, жимсгэнийн суулгацын тоо- 1380</p>

							- Гаргасан инженерийн хийцтэй худгийн тоо-1 Хэрэгжилт 100 хувь
9	АЗДҮАХ 7.1.4.9	Өвөл, зуны хүлэмжийн аж ахуйг дэмжиж, дотоод үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, импортыг орлох бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Өвлийн хүлэмж 2, талбайн хэмжээ 360 < мкв Зуны хүлэмжийн тоо- 120<	Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд өрхийн тариалан эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор хүлэмж худалдан авах Улирлын хүлэмжийн тоо, талбайг өмнөх онтой харьцуулахад 15 хувиар нэмэгдүүлнэ.	150.0	АОНХС	2022 онд ЖДҮХС-аас зээлийн дэмжлэгт хамрагдсан Сүмбэр сумын Чойрын гурван богд хоршоо 300 мкв өвлийн хүлэмжийг шинээр байгуулан 2023 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тариалалтаа эхлүүлэн 252 мкв талбайд өргөст хэмх тариалсан байна. 2023 онд өвлийн хүлэмжээ 300 мкв-аар өргөтгөж байна. Мөн аймгийн ОНХС-ийн санхүүжилтээр 48 ш зуны нийлэг хальсан хүлэмжийг худалдан авч, өрхийн тариалан эрхлэгчдэд олгосон бөгөөд хүлэмжийн ашиглалт 60% байна. Шинэ хөдөө төслийн хүрээнд 30 сая төгрөгийн өртөг бүхий 120м2 хэмжээтэй 5 ширхэг хүлэмж, 2 мөрт нарийн ногооны гар үрлэгч 2 ширхэгийг нийлүүлсэн. Улирлын хүлэмжийн тоо 5 аар нэмэгдэж, талбай өмнөх онтой харьцуулахад 19 хувиар өссөн. Хүрсэн түвшин: - Шинээр бий болсон өвлийн хүлэмжний тоо-1 - Шинээр өргөтгөж байгаа өвлийн хүлэмж 1 - Өнгөрсөн оноос хүлэмжний талбайн хэмжээ 3016 мкв нэмэгдсэн. - Шинээр бий болох өвлийн хүлэмжийн тоо - 1, талбай 36 м.кв - Улирлын хүлэмжийн тоо, талбайг өмнөх онтой харьцуулахад 15 хувиар нэмэгдүүлсэн. Хэрэгжилт 100 хувь
10	АЗДҮАХ 7.1.5.10	Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлнэ.	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 Гадаадын жуулчдын тоо суурь түвшнээс 10 хувиар нэмэгдсэн байна. Дотоодын жуулчдын тоо өмнөх оноос 10 хувиар нэмэгдсэн байна.	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 Гадаадын жуулчдын тоо өмнөх оноос 20 хувиар нэмэгдсэн байна. Дотоодын жуулчдын тоо өмнөх оноос 20 хувиар нэмэгдсэн байна.	15.0	АОНХС	Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/41 дүгээр захирамжаар Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээний хүрээнд 6 зорилт 15 арга хэмжээ төлөвлөж, Орон нутгийн хөгжил санд 15.0 сая, Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардалд 8,0 сая төгрөгийг тус тус зарцуулахаар төлөвлөсөн. Хэрэгжилт 90 хувь Үүнд: - Аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээг 2 удаа зохион байгууллаа. /Сакура буюу буйлс цэцэглэх хавар, Жанжин Чойрын ганжуур эргэх ёслол шашин соёлын эвент/ тус эвентүүдийг зохион байгуулснаар 2023 онд аймгийн хэмжээнд 19080 дотоод, 471 гадаад жуулчин зорчсон. Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаас 7.4 сая, орон нутгийн хөгжил сангаас/ 1.0 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан - Олон улсын үзэсгэлэнд орон нутгийн төлөөлөл оролцуулах дэмжлэгийг 2 удаа үзүүлж 6 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага оролцож. 8 бүтээгдэхүүн үйлчилгээг сурталчилсан. ОНХС-аас 2.0 сая.төгрөг зарцуулсан.

						<ul style="list-style-type: none"> - Улсын чанартай автозамын дагуу Аймгийн төвийн орох гарах цэгт Welcome to Govisumber самбарыг байршуулсан. 1 сая төгрөг зарцуулсан. - Аймийн Аялал жуулчлалын холбоотой хамтран монгол улсад үйл ажиллагаа явуулдаг 18 тур операторуудыг орон нутагт урьж, уулзалт зохион байгуулан аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ сурталчилсан. ОНХС-аас 1.0 сая төгрөг зарцуулсан - Аялал жуулчлалын маршрутаар макеттай хийлгэсэн.ОНХС-аас 2.0 сая төгрөг зарцуулсан. - 2024 онд тохиох аймгийн байгуулагдсаны 30 жилийн ойг тохиолдуулан Аймгийн аялал жуулчлалын нэгдсэн танилцуулга нугалбар шинэчилж хэвлүүлэх ажлыг гүйцэтгэсэн. ОНХС-аас 3,0 сая төгрөгийг зарцуулсан. - Тусгай сонирхлын аяллыг дэлгэрүүлэх зорилгоор Чойрын богд уулын гороо алхалт зохион байгуулж, ОНХС-аас 0,3 сая.төгрөг зарцуулсан - Аялал жуулчлалын маршрут, байгалийн болон түүхэн дурсгалт газар, боржигин өв соёлыг багтаасан танилцуулгыг цахимжуулж, QR код үүсгэн үйлчилгээний 10 цэгт мөн аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний 28 төрлийн мэдээлэл, аялал жуулчлалын цахим хуудсанд 8 мэдээлэл тус тус байршуулсан. <p>Хүрсэн түвшин: Арга хэмжээний тоо-15 Дотоодын аялагч 19080 Гадаад жуулчин 471 Зарцуулсан төсөв ОНХС 11.0 сая төг БХНСАХЗ-аас 7.4 сая төгрөг Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт – 90 хувь Гадаад жуулчдын тоо өмнөх оноос 81.5 хувиар өссөн. Дотоод жуулчдын тоо өмнөх оноос 16.7 хувиар өссөн.</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>	
11	АЗДҮАХ-7.1.5.11	Жуулчны отог бааз, амралтын газар шинээр байгуулах санал санаачилгыг дэмжиж, жуулчны баазын чанар стандартыг хангуулах, дэд бүтцийг бий болгох чиглэлээр зээлийн дэмжлэг үзүүлнэ.	Үйл ажиллагаа явуулж буй жуулчны бааз, амралтын газрын тоо-1 Дэмжлэг үзүүлсэн жуулчны бааз, амралтын газрын тоо	Жуулчны бааз байгуулах саналыг бодлогоор дэмжиж ажилласан байна. Үйл ажиллагаа явуулж буй жуулчны бааз амралтын газрын тоо-1	-	СХС, ЖДҮДС, ХХО	Аймгийн хэмжээнд аялал жуулчлалын чиглэлээр газар авсан 24 иргэн, аж ахуйн нэгж байгаагаас Сүмбэр суманд 14, Шивээговь суманд 10 газар эзэмшигч тус тус байна. Аймгийн хэмжээнд “Боржигин голомт” жуулчны бааз үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд үйл ажиллагаагаа өргөжүүлэх, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас хэрэгжүүлж буй бодлогын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд хувийн хөрөнгө оруулалтаар боловсон ариун цэврийн байгууламжтай болсон. Одоогоор манай аймагт тохирлын гэрчилгээний шалгуур үзүүлэлтийг хангасан жуулчны бааз байхгүй байна. Тохирлын гэрчилгээтэй 1 зоогийн газар, 1 зочид буудал байна. Улсын чанартай автозамын дагуу Баянтал суманд 16 дугаар зөрлөгт “Оорцог элгэн хоршоо” хувийн хөрөнгө оруулалтаар

			<p>Жуулчны бааз, амралтын газрын дэд бүтцийн чиглэлээр олгосон зээлийн дэмжлэгийн тоо</p> <p>Жуулчны баазын чанар стандартыг хангуулах ажлыг зохион байгуулсан байна.</p>	<p>Жуулчны баазын дэд бүтцийг бий болгох чиглэлээр зээлийн дэмжлэг үзүүлнэ. 2 жил үйл ажиллагаа явуулаагүй аялал жуулчлалын зориулалттай газрыг хүчингүй болгоно</p>		<p>түр буудаллах цэг байгуулан 7 гэр, зоогийн газрын үйлчилгээ явуулж үйл ажиллагаа тогтмолжсон.</p> <p>Мөн Сүмбэр суманд Гэээгт ХХК нь улсын чанартай олон улсын жишигт нийцсэн түр буудаллах цэг байгуулах зорилт тавьж, ресторон, лоунж, супер маркетуудыг ажиллуулж үйл ажиллагаа тогтмолжсон</p> <p>Хүрсэн түвшин: Жуулчны бааз, отгийн тоо -2 Түр буудаллах цэг - 1</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 90 хувь</p>
12	АЗДҮАХ-7.1.5.12	<p>Аялал жуулчлал, үйлчилгээний салбарын ажилчид, зочид буудал, зоогийн газар, худалдаа үйлчилгээний байгууллагын ажилчидыг чадавхжуулж, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, жуулчдын нэмэгдүүлнэ. тоог</p>	<p>Стандарт хангуулах хяналт, шалгалтыг 2-оос доошгүй удаа зохион байгуулсан байна.</p> <p>Сургалтын тоо -2</p> <p>Сургалтад хамрагдах байгууллагын тоо -4-өөс доошгүй</p> <p>Сургалтад хамрагдсан хүний тоо -30</p>	<p>Стандарт хангуулах хяналт, шалгалтыг 3-өөс доошгүй удаа зохион байгуулсан байна.</p> <p>Сургалтын тоо -2</p> <p>Сургалтад хамрагдах байгууллагын тоо -5-аас доошгүй.</p> <p>Сургалтад хамрагдсан хүний тоо-40</p>	-	<p>ОНТ</p> <p>Аймгийн Аялал жуулчлалын холбоотой хамтран зочлох үйлчилгээний салбарын уулзалт, хүний нөөцийг чадавхижуулах сургалт, хэлэлцүүлэгийг 4 удаа зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 136 хүн хамруулсан. Үүнд Аймгийн Засаг даргын санаачлагаар “Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хамтын ажиллагаа” сэдэвт Өглөөний цай уулзалтыг, аймагт үйл ажиллагаа явуулж буй үйлчилгээний байгууллагуудыг хамруулан хийсэн 10 гаруй байгууллагын дарга, удирдлагууд хамрагдсан.</p> <p>Шинэ сэргэлтийн бодлогын хүрээнд аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлэхэд Засгийн газраас 5 асуудлыг шийдвэрлэснийг орон нутгийн салбарын байгууллагад мэдээллийг 10 гаруй байгууллагад хүргэсэн.</p> <p>Аялал жуулчлал, үйлчилгээний салбарын жуулчны бааз, түр буудаллах цэг, зочид буудал, зоогийн газар, худалдаа үйлчилгээний байгууллагуудад зөвлөн туслах, стандартын хэрэгжилтийг сайжруулах зорилгоор 3 удаа уулзалт, шалгалт хийж, зөвлөгөө өгсөн.</p> <p>Аймгийн аялал жуулчлалын салбарын хүний нөөцийг чадавхжуулах хүрээнд “Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлал” /НИТАЖ/ сэдэвт сургалтыг 2023 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдөр зохион байгуулсан. Тус сургалтад Сүмбэр сумын хөдөөгийн багуудын “Хамтын хүч” бүлэг “Эхийн сүвэй баялаг” хоршоо, “Мөнхийн хишиг” бүлэг, Тэвшийн хажуу ус хоршоо, идэвхтэн байгаль хамгаалагч, малчдын төлөөлөл нийт 15 хүн хамрагдсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Сургалт, хэлэлцүүлэг, уулзалт: 3 Сургалтад хамрагдсан: 11 байгууллага 136 хүн</p>

							Хяналт шалгалт 3 Заруулсан хөрөнгө ОНХС-аас 1.3 сая төгрөг Хэрэгжилт 100 хувь
13	АЗДҮАХ- 7.1.6.13	Дэд бүтцэд тулгуурлан тээвэр, логистикийн төв байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	Тээвэр, логистикийн төв байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ	Тээвэр, логистикийн төв байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ	-	ХХО	Уул уурхайн болон хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний экспортод тулгуурлан тээвэр, логистикийн төв байгуулах ажлын хүрээнд Чойр өртөөг өргөтгөн дэд өртөө байгуулах саналыг УБТЗ ХНН, Зам тээврийн яам зэрэг байгууллагуудад хүргүүлсэн. 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар Чойр өртөө, Чойр дахь гүний гаалиар дамжин 168 мян.тн нүүрс, түүхий эдийг экспортод гаргасан. Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн нутаг дэвсгэрт уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэж, экспортод гаргаж байгаа 60 аж ахуйн нэгжтэй хэлцэл хийж 24 аж ахуйн нэгжтэй нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан, хамтран ажиллаж байна. Тээвэр-логистикийн үйл ажиллагааг өргөтгөх чиглэлээр Баянтал суман дахь батлан хамгаалахын зориулалтын нисэх буудлыг нөөц буудлаар ашиглах, Баянтал суманд төмөр замын ачиж буулгах талбай байгуулах саналуудыг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн. Мөн уул уурхайн тээвэрлэлт хийж байгаа орон нутгийн замд Сүмбэр сумын 1 дүгээр багт пост байгуулах, маршрутыг мөрдөх, хяналт тавих үйл ажиллагааг хувийн хэвшлээр гүйцэтгүүлэхээр аймгийн ЗДТГ-аас сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж байна. Чойр хотын ерөнхий төлөвлөгөөний төсөлд Улаанбаатар төмөр зам, уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд тулгуурлан Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн Чойр өртөөтэй залгуулан тээвэр-логитик, хүнд үйлдвэрийн бүс байгуулахаар тусгаад байна. Хүрсэн түвшин: Уул уурхай ачаа тээвэрлэлт эрхэлдэг 50 аж ахуйн нэгжтэй хэлцэл хийж, 24 аж ахуйн нэгжтэй гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж байна. Уул уурхайн тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд хувийн хэвшилтэй гэрээ байгуулан хяналт тавих ажлыг эхлүүлсэн. Тээвэр-логистикийн сүлжээг өргөтгөх чиглэлээр ЗТЯ, УБТЗ ХНН, БХЯ болон бусад холбогдох төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна Хэрэгжилт 70 хувь
14	АЗДҮАХ- 7.1.7	Сүмбэр сумын төвд дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлнэ.	Дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэх байршилд гадна шугам сүлжээний ажил хийнэ.	Сүмбэр сумын 1-р багт дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэх зураг төсвийн гүйцэтгэл 100 хувь	-	УТХО	Сүмбэр сумын 1 дүгээр багт дахин төлөвлөлтийн ажлыг хэрэгжүүлэхээр Багш нарын байрны оршин суугчидтай 2021.03.11-ний өдөр уулзалтыг зохион байгуулж, иргэдээс хүсэлтийг хүлээн авах ажлыг зохион байгуулсан. Нийт 28 айл өрхөөс 11 өрх дэмжсэн саналыг өгсөн. Зураг төслийн "Жаргалант хийц" ХХК-тай гэрээ байгуулан 18.0 сая төгрөгийн

							<p>төсөвт өртгөөр зураг төслийг гүйцэтгүүлж, хүлээлгэн өгөх шатандаа байна.</p> <p>Барилга, хот байгуулалтын яамтай хамтран “Хот суурин газрыг дахин хөгжүүлэх тухай хууль”-ийн үнэлгээг хэрэгжүүлж буй зөвлөх баг 2023 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр Говьсүмбэр аймагт уулзалт хийж, төсөл хөтөлбөрийн гадна инженерийн шугам сүлжээний бэлтгэл ажил, инженерийн дэд бүтэцийн асуудлыг эхний ээлжинд шийдвэрлэх, судалгаа шинжилгээний ажлыг нарийвчлан гаргах, дахин төлөвлөлтийн төслийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх зэрэг асуудлыг тодотгосон.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Дахин төлөвлөлтийн зураг төсвийг боловсруулж, магадлалаар хянуулах шатанд байна.</p> <p>Хэрэгжилт 90 хувь</p>
15	АЗДҮАХ-7.1.8.15	Орон сууц, хаус хороолол барих санал санаачилгыг дэд бүтэц болон газрын бодлогоор дэмжинэ.	-	Орон сууц, хаус хороолол барих санал санаачилгыг бодлогоор дэмжинэ.	-	ХХО	<p>2023 онд Сүмбэр сумын 3 дугаар багт 3,4 га газарт 49 айлын хаус хороолол барих төслийн зураг төсвийг “Мөнх хос шилтгээн” ХХК-аар гүйцэтгүүлэн хүлээн авсан. Төсөл сонгон шалгаруулалтыг 2024 зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг хангаж байна.</p> <p>Сүмбэр суманд 32 айлын хаус хорооллыг Сүмбэр сумын 3 дугаар багт, Грийн Хаусын урд хэсэгт 0.6 га талбайд байгуулах төсөл сонгон шалгаруулалтыг 3 удаа зарласан бөгөөд дэд бүтцийг шийдвэрлээгүйгээс амжилтгүй болсон.</p> <p>Сүмбэр сумын 3 дугаар багт, Хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний газрын зүүн талд 8000 м2 газарт 28 хаус барихаар төлөвлөснөөс 8 айлын хаусыг бариад байна.</p> <p>Сүмбэр сумын 2 дугаар багт, УЦУОШГазрын зүүн талд 40 айлын хаус барихаар төлөвлөснөөс 1 хаус баригдаж байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Аймгийн хэмжээнд нийт 40 айлын орон сууц, 51 айлын хаус хороолол барих зориулалтаар нийт 5,6 га газар олгож, 3 айлын орон сууцны барилгын ажил 90 хувьтай, 9 хаус баригдсан байна.</p> <p>Хэрэгжилт 30 хувь</p>
16	АЗДҮАХ-7.1.8.16	Айл өрхийг цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд үе шаттайгаар холбож, сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Сүмбэр сумын 3-р багт гэр хороололд татсан шугамын урт 400м	Сүмбэр сумын 3-р багт гэр хороололд цэвэр усны шугам татна.	-	СОНХС	<p>Барилга, хот байгуулалтын яамны захиалгаар “Мөнх Зүмбэр” ХХК улсын төсвийн 700.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн 408 айл өрх, 70 аж ахуйн нэгж байгууллагыг бохирын төвлөрсөн бохирын шугамд холбох ажлыг 2022 онд эхлүүлж 2023 оны байдлаар өөрийн урсгалтай болон хос даралттай 2110 м шугамыг шинэчилж холбох ажил 85 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.</p> <p>2023 оны Сүмбэр сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 140.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Тагт гэр хорооллын бүсэд 550 м цэвэр усны шугам татаж, цэвэр усны худаг гаргах ажлыг “Ус-Ду” ОНӨААТҮГ гүйцэтгэж байнгын ашиглалтанд хүлээлгэн өгсөн.</p>

			болсон өрхийн тоо - 20	өрхийн тоо - 20		<p>Гэр хорооллын 3 өрх цэвэр усны шугамд холбогдсон. Цаашид 17 айл инженерийн шугам сүлжээнд холбох боломжтой болсон.</p> <p>Сүмбэр сумын 3 дугаар багт 30м инженерийн шугам татаж 2 өрх цэвэр усны шугамд холбогдсон.</p> <p>Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 95.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Такамаса” ХХК Баянтал сумын нийтийн орон сууцны зоорийн давхарын шугамыг засварлаж, үүний үр дүнд 76 өрхийн амьдрах нөхцөл сайжирсан.</p> <p>Шивээговь суманд АОНХСангийн 87.1 сая төгрөгөөх “Такамаса” ХХК 4 худаг, 298 м цэвэр усны шугам шинээр тавьж, 70 өрх инженерийн шугамд холбогдох боломжтой болсон.</p> <p>Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн 2022 оны жилийн эцсийн тооллогоор доторлогоогүй нүхэн жорлонтой өрх 1336, сайжруулсан нүхэн жорлонтой өрх 445 бүртгэгдсэн. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мөн Сүмбэр сумын 50 өрхөд жорлонгоо өөрчлөх гарын авлага тарааж, 11 өрх доторлогоотой стандартын жорлонтой болсон. - Аймгийн хэмжээнд 124 өрх, аж ахуйн нэгжийн нүхэн жорлонг сайжруулж, шаардлагад нийцүүлж, 13 байгууллага гадна хөрс бохирдуулж буй нүхэн жорлонг буулгасан. - Баянтал сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 13.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Төмөр замын Лүн зөрлөг дээр нүхэн жорлонг шинэчилж, стандарт шаардлагад нийцүүлсэн ариун цэврийн байгууламж байгуулсан. - Байгальд ээлтэй, стандартын шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжийн техник, технологийн оновчтой шийдлийг сурталчилж, Эколос ХХК, Өнгө нэм ТББ, Пластик центр ХХК, Илчит сансар ХХК, Жавхлант аривжих ХХК-тай хамтран ажиллаж, саарал ус ашиглагч төхөөрмжийг 1 өрх , 2 аж ахуйн нэгж суурилуулсан. - 2024 оны орон нутгийн төсөвт "Эко жорлон" арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр 60.0 сая төгрөг, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 52.0 сая төгрөгийг тусган батлуулсан. <p>Хүрсэн түвшин:</p> <p>2021 онд Сүмбэр суманд цэвэр усны 8.5 км шугам, 1000 м.кв-ын багтаамжтай 1, 500 м.кв-ын багтаамжтай 2 усан сан, 1 гүний худаг ашиглалтад оруулсан.</p> <p>2022 онд инженерийн шугам сүлжээнд шинээр холбосон нийт өрхийн тоо 123. Үүнд: Цэвэр усны шугам сүлжээнд гэр хорооллын өрхийн тоо 106, Төвлөрсөн дулаан хангамжийн эх үүсвэрт шинээр холбосон өрхийн тоо-17,</p> <p>2023 онд инженерийн шугам сүлжээнд холбогдсон болон орон сууцны нөхцөлийг сайжруулсан өрхийн тоо – 579</p> <p>Аймгийн хэмжээнд 1336 нүхэн жорлон байгаагаас 2021 онд 55, 2022 онд 36, 2023 онд 124, нийт 655 нүхэн жорлонг сайжруулж,</p>
--	--	--	------------------------	-----------------	--	--

							шаардлага хангаагүй нийтийн эзэмшлийн талбайд байсан 13 нүхэн жорлонг буулгасан. Хэрэгжилт 70 хувь
17	АЗДҮАХ-7.1.8.17	540 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулж, орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	-	120 айлын орон сууцны барилгын ажлыг эхлүүлнэ	-	ХХО	Сүмбэр сумын 3-р багт 315 айлын болон 32 айлын орон сууцны орон сууцны барилгын газрын асуудал, гадна цахилгаан хангамжийн асуудлуудыг орон нутгаас бодлогоор дэмжиж шийдвэрлэн өгсөн байна. Осо констракшн ХХК-ийн гүйцэтгэж буй 32 айлын орон сууцны барилгын ажил 90 хувьтай байна. Илчит Сансар ХХК өөрийн эзэмшлийн газарт 40 айлын орон сууцны барилга барихаар Архитектур төлөвлөлтийн даалгаврын авч загвар зургийг боловсруулан батлуулаад байна Баянтал суманд 480 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулахаар ажлын хэсэг томилогдон, орон сууц өмчлөгчидтэй уулзалт зохион байгуулж байна. Хүрсэн түвшин: Баригдаж байгаа орон сууц – 32 айлын орон сууц Хэрэгжилт 30 хувь
18	АЗДҮАХ-7.1.9.18	Нар болон салхины сэргээгдэх эрчим хүч бий болгоход бодлогоор дэмжинэ	-	Дэмжлэг авсан аж ахуйн нэгжийн тоо-1	-	ХХО	Аймгийн хэмжээнд нар болон салхины эрчим хүчний төслийн зориулалтаар 6 аж ахуйн нэгжид 286.6 га газар олгосон. Үүнээс 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар И-Эс- Би Солар Энержи ХХК-ийн 50мВт нарны цахилгаан станц ажиллаж, эрчим хүчээ төвийн шугаманд нийлүүлж байна. Сан Степп ХХК 50мВт-ын нарны цахилгаан станц байгуулах ажлын хөрөнгө оруулалтыг эхлүүлж, нарны станц суурилуулах ажлыг гүйцэтгэж, 2024 оноос үйл ажиллагаагаа эхлүүлэхээр байна. Мөн Сүмбэр сумын 4 дүгээр багийн Эмээлийн хондоос Дэрсэн ус хүртэлх 52 га газрыг” Ю-Пи-Си Чойр лэнд холдингс” ХХК-д сэргээгдэх эрчим хүчний зориулалтаар 25 жилийн хугацаатай ашиглуулахаар шилжүүлэн олгосон. Хүрсэн түвшин: Дэмжлэг үзүүлэн хамтран ажиллаж байгаа төслийн тоо – 3 Хэрэгжилт 100 хувь
19	АЗДҮАХ 7.1.10.19	Оросын Холбооны Улсаас Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс руу Монгол Улсын газар нутгаар дамжин өнгөрөх байгалийн хий дамжуулах хоолойг барих бүтээн	--	Мэдээллээр хангасан тоо-5	-	-	2023 оны 05 сарын 19-ны өдөр Орос, Хятад, Монгол улсын хэлэлцээрийн хүрээнд «Союз восток» хий дамжуулах хоолойн ажлын албанаас аймгийн Засаг даргатай уулзаж ажлын явцын талаар мэдээлэл хийж, аймгийн нутаг дэвсгэрт хэрэгжих төслийн талаар санал солицлоо. Хий дамжуулах хоолойн трассын дагуу манай аймагт ажлууд хийгдэхээр төлөвлөгдөж байна. <ul style="list-style-type: none"> • 11.8 МПа даралттай 1420 мм диаметр бүхий 82 км хий дамжуулах хоолой; • 290 хүний ээлжийн орон сууцны цогцолбор бүхий үйлдвэрийн бааз;

		байгуулалтад мэдээ мэдээллээр хангаж дэмжлэг үзүүлэх					<ul style="list-style-type: none"> • 4 хаалтын зангилаа; • Компрессорийн станц; • Радиорелейн холбооны шугамын 3 талбай <p>Аймгийн зүгээс 2 удаагийн уулзалт зохион байгуулж, байгаль орчны, төвлөрсөн бохир ус цэвэрлэх байгууламжуудын мэдээллүүдийг гаргаж өгсөн</p> <p>Хүрсэн түвшин: Мэдээллийн тоо - 2</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 70 хувь</p>
20	АЗДҮАХ 7.1.10.20	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ	-	Арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулна.	-	ОНХС	<p>2023 онд хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх 5 арга хэмжээг төлөвлөн 90 хувьтай хэрэгжүүлж, 60.0 сая төгрөг зарцуулсан.</p> <p>Цөлжилтийг сааруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх талбайн хэмжээ, га – 25 га Аймгийн хэмжээнд 62.5 га ойн зурваст 67043 мод бут сөөг ургаж байгаа бөгөөд 2023 оны хавар болон намрын бүх нийтээр мод тарих аяны хүрээнд нийт 40173 мод, бут тарьсан байна.</p> <p>УТХО - 112.5 сая төгрөг БХНСАХЗ - 28.7 сая төгрөг Байгалийн ойн санг нэмэгдүүлэх, байгалийн сэргэн ургалтыг сайжруулах зорилгоор 2023 оны аймгийн Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын 28.7 сая төгрөгөөр Сүмбэр суманд Хэрлэн голын дагуу байгалийн ойн сангийн талбайг 10 га-аар нэмэгдүүлэн хашаалж, нийт 57 га ойн сан бүхий талбайг хамгаалсан бөгөөд 3 га талбайд 4000 бургасны тарьцыг суулгасан.</p> <p>Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн дэмжлэгтэйгээр мод тарих, услах ажилд 98 хүн ажиллуулж, түр ажлын байраар ханган, 35.2 сая төгрөгийн хөлс олгосон.</p> <p>Сүмбэр суманд уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа явуулдаг 6 аж ахуйн нэгж өөрийн эзэмшлийн талбай болон нийтийн эзэмшлийн талбайд 7220 ширхэг мод шинээр тарьсан. Сүмбэр суманд 1, Баянтал суманд 1 аж ахуйн нэгж байгууллага тоосжилтоос сэргийлсэн хашаа барьсан.</p> <p>Хөрс хамгаалах ажлын хүрээнд Шивээ-Овоогийн уурхай 3 га, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласан 2.8 га газарт тус тус нөхөн сэргээлт хийсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: сэргийлэх зорилгоор 10 га талбайд ойн зурвас байгуулан, 6670 мод, бут шинээр тарьсан. Байгалийн ойн сан бүхий 3 га газарт нөхөн тарилт хийж, 4000 тарьц суулгац тариалсан.</p> <p>Хөрсний шингээх чадварыг нэмэгдүүлэх зорилгоор 5.8 га газарт нөхөн сэргээлт хийсэн.</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 90 хувь</p>

21	АЗДҮАХ 7.1.10.23	Гэр хорооллын айл өрхүүдийн хөрсийг хамгаалах, нөхөн сэргээх, тохижуулах замаар хотын өнгө үзэмжийг сайжруулж хөрсний бохирдолыг бууруулан хүн амын эрүүл мэндийг хамгаална.	-	Эзэмшил өмчлөлийн газрын 10-аас багагүй хувьд мод тарих Хамрагдсан өрхийн тоо Мод тарьсан газрын хэмжээ Тарьсан модны тоо	-	ХХО	<p>Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Ойн тухай хуулийн 31.2 т заасны дагуу Сүмбэр сумаас мод тарих үйл ажиллагаанд олон нийтийн оролцоог хангах зорилгоор 3 багийн 568 өрхөд 4 нэр төрлийн 1700 ширхэг модны суулгацыг олгож тариалсан. Эзэмшил болон өмчлөлийн газрын 10-аас багагүй хувьд мод тарих хүрээнд нийт 8 аж ахуйн нэгж, 20 иргэн 13878 мод сөөгийг тарьсан бөгөөд 2023 онд 26 иргэн, 1 аж ахуйн нэгжийн тарьсан 3483 модонд 32.1 сая.төгрөгийн урамшуулал олгосон. Аймгийн хэмжээнд гэр хорооллын 569 өрх эзэмшил, өмчлөлийн газартаа 6618 мод, бут шинээр тарьж ургуулсан. Шивээговь суманд “Иргэдийн оролцоотой бидний хөгжил” аян зохион байгуулж, иргэдээ уриалан ажилласны үр дүнд нийтийн эзэмшлийн 3 дугаар байрны гадна орчинг оршин суугчид тохижуулан, цэвэрлэгээ үйлчилгээг хийн хашаа, сандал, зогсоол, хогийн савыг засварлаж, сэргээсэн. Баянтал суманд гудамж, талбайн гэрэлтүүлэг, камержуулалтыг нэмэгдүүлж, 7.9 сая төгрөгөөр 40 гэрэлтүүлэг, 16 камерийг шинээр суурилуулсан. Мөн нийтийн эзэмшлийн талбайн явган хайсыг 5.0 сая төгрөгөөр шинэчлэх, сумын ОНХСангийн 5.5 сая төгрөгөөр сагсан бөмбөгийн талбай шинээр байгуулсан. Сумын ОНХСангийн 12.0 төгрөгөөр 16 дугаар зөрлөгийн нийтийн эзэмшлийн талбайг тохижуулж, хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Нийт тарьсан модны тоо 52274, үүнээс эзэмшил, өмчлөлийн газрын 10-аас доошгүй хувьд 13878 мод тарьсан.</p> <p>Хэрэгжилт 70 хувь</p>
22	АЗДҮАХ 7.1.11.24	Хөдөө аж ахуйн газрын хөрсийг хамгаалах, нөхөн сэргээх	-	Төмс, хүнсний ногоо тариалж буй газрын хөрсний үржил шимийг дээшлүүлэх, хөрс хамгаалах, техник технологийг нэвтрүүлэх Хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах талбай бүр 20 хувиас багагүй	-	ХХО	<p>Тариалангийн талбайн мониторингийн цэгийн төлөв байдал, хөрсний үржил шим, элэгэл эвдрэлийн үзүүлэлтийг тодорхойлох, бордооны норм хэмжээг тогтоох агрохимийн шинжилгээг 2021, 2023 онд тус тус 2 цэг дээр хийлгэсэн. Шинжилгээгээр Хөрсний элэгдэлийн зэрэглэлийг 2021 оныг 2023 онтой харьцуулан хөрсний ялзмагийн нөөцийн багасалтаар нь тооцож үзэхэд 1,70 буюу сул элэгдсэн зэрэглэлд, физик шаврын бууралтаар нь тооцож үзэхэд 5,7 буюу сул элэгдсэн зэрэглэлд багтаж байна. 2023 онд тариалах талбайгаас 2 га-г шинээр хөрсний шинжилгээнд хамруулах арга хэмжээг зохион байгуулав. Энэ онд нийт 167.14 тн төмс, 272.15 тн хүнсний ногоо, 1.83 тн жимс, жимсгэнэ хураан авсан. Хамгаалалтын зурвас 5 га газарт 745 ш мод шинээр тарьсан. Бэлчээр ашиглалт, менежментийг сайжруулах, МАА-н салбарыг эрсдэлээс сэргийлэхэд хамгийн гол нөлөөлөх хүчин зүйл бэлчээрийн ашиглалтыг сайжруулах, хариуцлагын механизмыг ажиллуулах үүднээс 3 сум “Бэлчээр ашиглалтын журам” батлуулан хэрэгжилтийг хянаж байна. бэлчээрийг зохистой ашиглах, бэлчээрийн менежментийг сайжруулахад</p>

							малчдын оролцоог хангах, төрийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагааг сайжруулах зэрэг мэдээлэл бүхий нөлөөллийн 4 арга хэмжээг зохион байгуулж нийт 550 малчныг хамруулав. Хүрсэн түвшин: Хамгаалалтын зурвсын хэмжээ – 5 га Бэлчээр ашиглалтын журам бүхий сумын тоо-3 Бэлчээрийн менежментийг сайжруулахад оролцсон малчдын оролцооны хувь-40.1% Хэрэгжилт 70 хувь
23	АЗДҮАХ 7.1.11.25	Ашигт малтмалын тээвэрлэлт, ачилт буулгалтын үйл ажиллагааны улмаас хөрсний элэгдэл эвдрэл, бохирдлын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, хөрсний бохирдолыг бууруулах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	-	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо Хяналтын тоо Олон салаа замын урсгалын хаах, сайжруулсан зам тавих Хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах Тоосжилтоос сэргийлсэн зориулалтын хашааг байгуулах	-	ХХО	Уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаатайгаар холбоотой малчин иргэдээс ирсэн гомдлын дагуу Уул уурхайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй 50 гаруй ААНБ-тай аймгийн Засаг даргаас 04 сарын 21-ний өдөр уулзалт зохион байгуулж хэлэлцүүлэг хийсэн. Ашигт малталын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа болон зорчин өнгөрч байгаа автозамыг тогтсон маршрутын дагуу явуулах, олон салаа замыг бууруулах, замыг арчилж сайжруулах, орчны бохирдлыг бууруулах, тэмдэг тэмдэглэгээ хийлгэх ажлыг хариуцах компанийг сонгох шалгаруулалтыг 2 удаа нээлттэй зохион байгуулж “Биг могул чойр ложистик” ХХК-иас санал ирж пост ажиллуулан, авто замын хяналтыг хэрэгжүүлэхээр гэрээ байгуулсан. Сүмбэр сумаас ачилт буулгалтын 14 талбай эзэмшигч нартай мод тарих талаар уулзалт зохион байгуулж үүрэг даалгавар өгсөн жилийн эцсийн байдлаар 9 аж ахуйн нэгж өөрийн эзэмшлийн талбайд 6670 мод, 3 Аж ахуйн нэгж Сүмбэр сумын нийтийн эзэмшлийн талбайд 740 мод тарьсан. Нийт 7410 мод тарьсан. Сүмбэр суманд 1, Баянтал суманд 1 аж ахуйн нэгж байгууллага тоосжилтоос сэргийлсэн хашаа барьсан. Хэрэгжилт 70 хувь
24	АЗДҮАХ 7.1.13.28	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах, цуглуулах, дахин боловсруулах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулна.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо -0 Ангилан ялгасан хог хаягдлын хэмжээ тн, Эдийн засгийн эргэлтэд орсон хог хаягдлын эзлэх хувь	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо -0 Ангилан ялгасан хог хаягдлын хэмжээ тн, Эдийн засгийн эргэлтэд орсон хог хаягдлын эзлэх хувь	50.0	СОНХС	Төрийн байгууллагуудад 50 гаруй байгууллагад хог хаягдлаа ангилан ялгах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах талаар үүрэг чиглэлийг өгч жилийн ажлын төлөвлөгөөнд тусгасан. Хог хаягдлын менежментийг сайжруулж, ангилан ялгах, эх үүсвэр дээр нь бууруулах, дахин боловсруулж, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах хүрээнд нөлөөллийн үйл ажиллагаа 33 удаа зохион байгуулж, 4206 хүн хамрагдсан. Үүнд: Зохион байгуулсан сургалт 23 удаа 18 байгууллага, 1261 хүнд Зохион байгуулсан аян 3: “Зөв дадал, эерэг өөрчлөлт, ногоон ирээдүй”, “Эко өртөө”, “Жорлонгоо өөрчилье”. Аяны үйл ажиллагаанд 6 сургууль, 12 байгууллага 1121 хүн хамрагдсан. Хог хаягдлаар бүтээл хийх уралдаанд 6 сургуулийн 100 гаруй хүүхэд оролцож, 6 сургуулийн 20 хүүхэд, 11 ангийг шалгаруулж, нийт 1,3 сая төгрөгөөр урамшуулсан.

							Хамтран ажилласан ТББ-га 2 / Хоггүй монгол ТББ, Төвшин сайхан төв/ Гарын авлага тараасан байдал: 5 төрлийн 436 гарын авлага Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо -5 Ангилан ялгасан хог хаягдлын хэмжээ- 3 дахивар авах цэгт 5 тн гялгар уут, 40100 шил, 9 тн хуванцар 350 кг гялгар уут, 500 кг цаас, 312 хаягдал зай Эдийн засгийн эргэлтэд орсон хог хаягдлын эзлэх хувь 1.5 Хэрэгжилт 70 хувь
25	АЗДҮАХ 7.1.11.29	Хог хаягдлын ангилан ялгах, цуглуулах, дахин боловсруулахад шаардагдах дэвшилтэд техник, технологи нэврүүлэх, энэ төрлөөр үйл ажиллагаа эрхлэх иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагыг бодлогоор дэмжих, сургалт нөлөөллийн ажил зохион байгуулах	2 догч түүхий эд цуглуулж, боловсруулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын дэмжинэ. 2 догч түүхий эд авах цэгийн тоо 3 Сургалт, нөлөөллийн ажлын тоо Хамрагдсан иргэн, ААНБ-ын тоо	2 догч түүхий эд цуглуулж, боловсруулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын дэмжинэ. 2 догч түүхий эд авах цэгийн тоо 5 Сургалт, нөлөөллийн ажлын тоо Хамрагдсан иргэн, ААНБ-ын тоо	-	СОНХС	Шивээговь суманд шинээр 1, Сүмбэр суманд 2 дахивар авах цэг ажиллаж байна. Шивээговь сум хог ачих тээвэрлэх үйл ажиллагаанд оролцуулах талаар 1 иргэнтэй гэрээ байгуулсан. Хог хаягдлыг ангилан, ялгуулах, боловсруулах чиглэлээр дараах сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулсан.Үүнд: - 23 удаа сургалт зохион байгуулж, 18 байгууллага, 1261 иргэнийг хамруулсан. - Зохион байгуулсан аян 3: “Зөв дадал, эерэг өөрчлөлт, ногоон ирээдүй”, “Эко өртөө”, “Жорлонгоо өөрчилье”. Аяны үйл ажиллагаанд 6 сургууль, 12 байгууллага 1121 хүн хамрагдсан. ЭКО ӨРТӨӨ арга хэмжээг Политехникийн коллеж, Ерөнхий боловсролын 5 сургуулиудад тус тус зохион байгуулж, нийт 408 оюутан, сурагч, багш, ажилчид оролцсон. - Хог хаягдлаар бүтээл хийх уралдаанд 6 сургуулийн 100 гаруй хүүхэд оролцож, 6 сургуулийн 20 хүүхэд, 11 ангийг шалгаруулж, 1.3 сая төгрөгөөр урамшуулсан. - Япон улсад бүртгэлтэй “Монголын экологийн мэдээллийн төв” ТББ, Аймгийн аялал жуулчлалын холбоо, Хоггүй монгол ТББ, Төвшин сайхан төв, JCI ОУБ-уудтай хамтран ажиллаж байна. - Хог хаягдлыг ангилан ялгах, дахин боловсруулах чиглэлээр 5 төрлийн 436 гарын авлага бэлтгэн түгээсэн. - Дахивар авдаг 3 иргэнийг Улаанбаатар хотод Пластик центр ХХК боловсруулах үйлдвэр, Төвшин сайхан төв дахивар авах цэгийн үйл ажиллагаатай танилцуулсан. Үүний үр дүнд аймгийн хэмжээнд 5 тн хог хаягдлыг ангилан ялгаж, дахин боловсруулах үйлдвэрт түүхий эдээр тушаасан бөгөөд ахуйн хог хаягдлын хэмжээг 2 хувиар бууруулсан байна. Хүрсэн түвшин: Дэмжлэгийн тоо-2 Түүхий эд авах цэгийн тоо 3 Сургалт нөлөөллийн ажлын тоо- 33 удаа зохион байгуулж, 4206 хүн хамрагдсан Хэрэгжилт 100 хувь

26	АЗДҮАХ 7.1.11.30	Төвлөрсөн хогийн цэгийн ашиглалтыг сайжруулж, хог хаягдлыг стандартад нийцүүлэн булшлах, устгах ажлыг зохион байгуулна.	Төвлөрсөн хогийн цэгийн ашиглалтыг сайжруулж, хог хаягдлыг стандартад нийцүүлэн булшлах, устгах ажлыг зохион байгуулна.	Төвлөрсөн хогийн цэгийн ашиглалтын хувийг нэмэгдүүлнэ Ашиглалтын хувь Булшилсан хог хаягдлын хэмжээ /тн/ Устгасан хог хаягдлын хэмжээ /тн	-	ОНХС	“Энгийн хог хаягдлыг цэвэрлэх, ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах” журмыг аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны ээлжит бус 10 дугаар хуралдаанаар оруулж батлуулсан. Журмын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд 50 гарын авлага тараасан. аягдлыг ачиж тээвэрлэн төвлөрсөн хогийн цэг рүү төвлөрүүлсэн. Хог тээвэрлэх үйл ажиллагаа, төвлөрсөн хогийн цэгийн ашиглалтад 2 удаа хяналт хийж, 2 зөвлөмж өгч ажилласан. Аймгийн төвийн төвлөрсөн хогийн цэг нь 500.000 орчим мян. Тн-ны багтаамжтай бөгөөд нийт талбайн 90 хувийг ашигласан. Төвлөрсөн хогийн цэгт төвлөрсөн хог хаягдлын 20 хувийг булшилсан. Эрүүл мэндийн салбарын 30 тн хог хаягдлыг шатааж устгасан. Хүрсэн түвшин: Зохион байгуулсан арга хэмжээ 2 Нийт хог хаягдлын хэмжээ 15868 тн Булшилсан хог хаягдлын хэмжээ 11107.6 тн Хэрэгжилт 90 хувь
27	АЗДҮАХ 7.1.14.31	Аймаг, төвлөрсөн хогийн цэгийн ашиглалтыг сайжруулж, дэвшилтэд техник технологээр хангах	Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах агуулах барина.	Аймгийн төвлөрсөн хогийн цэгт хог хаягдал шатаах зуух суурилуулах-1 Цахилгаан хангамжийн ажлын зураг төсвийн ажлын гүйцэтгэлийн хувь 100 хувь	500.0	АОНХС	Аймгийн төвийн төвлөрсөн хогийн цэгт хог хаягдал шатаах утаагүй зуух суурилуулах ажлын техникийн тодорхойлолтыг бэлтгэж худалдан авах ажиллагааг 2 удаа зарлаж шаардлагад нийцсэн тендер ирээгүй тендер хүчингүй болж шууд гэрээ байгуулах нөхцөл байдал үүссэн. Мөн шууд гэрээ байгуулахаар санал авсан боловч шаардлагад нийцсэн тендер ирүүлээгүй учир татгалзсан. Цахилгаан хангамжийн ажлын даалгаврыг гаргаж “Ингүүлмэл эрчим” ХХК-тай гэрээ байгуулан зураг төсвийг гүйцэтгүүлж, гүйцэтгэл 70 хувьтай байна. Улсын төсвийн 700.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Сүмбэр суманд Ажнай Шарга ХХК “Аюултай хог хаягдлын түр агуулахын барилга”-ын ажлын гүйцэтгэл 70 хувьтай байна. Хэрэгжилт 30 хувь
28	АЗДҮАХ 7.1.14.32	Туурь болон хур хог хаягдал бүхий талбайг үе шаттайгаар цэвэрлэнэ.	Цэвэрлэх туурь хог хаягдалтай талбайн хэмжээ - 10 га Хур хог хаягдалтай талбайн хэмжээг бууруулна	Цэвэрлэх туурь хог хаягдалтай талбайн хэмжээ - 10 га Хур хог хаягдалтай талбайн хэмжээг бууруулна	5.0	Аймаг, сумын ОНХС	Аймгийн хэмжээнд туурь хог хаягдал бүхий 268.6 га талбай байгаагаас 2023 онд 5 га газрын 6500 тн барилгын болон хур хаягдал цэвэрлэсэн. Баянтал сумын Байгаль хамгаалах зардлаар 2 цэгт 0,2 га газрын хур хог хаягдлыг цэвэрлэж, Хилийн дэлгэрэх ХХК-тай гэрээ байгуулан 5.5 сая төгрөгөөр сэг зэм устгалын ажлыг зохион байгуулсан. Хүрсэн түвшин: Цэвэрлэсэн туурь хог хаягдалтай талбай 5 га Хамтран ажилласан аж ахуйн нэгжийн тоо 2 Хур хог хаягдалтай талбай 1.8 хувиар буюу 263.6 га болж талбайгаар буурсан.

							Зарцуулсан зардал 22.5 сая төгрөг Хэрэгжилт 50 хувь
29	АЗДҮАХ 7.1.15.33	Хоггүй аймаг, сум үйл ажиллагааг зохион байгуулж нийтийн их цэвэрлэгээг эрчимжүүлж ил задгай талбайд тархсан хог хаягдлыг цэвэрлэнэ.	Нийтийн их цэвэрлэгээний тоо Хамрагдсан иргэний тоо ААНБ-ын тоо Цэвэрлэсэн хог хаягдлын хэмжээ /тн/	Нийтийн их цэвэрлэгээний тоо Хамрагдсан иргэний тоо ААНБ-ын тоо Цэвэрлэсэн хог хаягдлын хэмжээ /тн/	-	Сумын ОНХС	Нийтийн их цэвэрлэгээг сумдын хэмжээнд давхардсан тоогоор 18 удаа зохион байгуулсан. Баянтал сум 8 удаа зохион байгуулж 10 байгууллагын 200 албан хаагч хамрагдаж 18.5 тн хог хаягдлыг цэвэрлэсэн. Сүмбэр сум 4 удаа зохион байгуулж 68 байгууллагын 150 иргэн хамрагдаж 68 тн хог хаягдлыг цэвэрлэсэн. Шивээговь сум 6 удаа зохион байгуулж 38 байгууллагын 286 иргэн хамрагдаж 7.6 тн хог хаягдлыг цэвэрлэсэн. Ангилан ялгах хогийн савыг 10 газарт байршуулсан. Төвлөрсөн хогийн цэгийг 12.0 сая төгрөгөөр түрж булшилж, нөхөн сэргээлт хийж, 15 сая төгрөгөөр 16 дугаар зөрлөгийн хогийн цэгийг стандартад нийцүүлэн өргөтгөж, тохижуулсан. Хүрсэн түвшин: Нийтийн их цэвэрлэгээний тоо -18 Хамрагдсан ААНБ, иргэдийн тоо 116/636 Цэвэрлэсэн хог хаягдлын хэмжээ -94.1 тн Хэрэгжилт 100 хувь
30	АЗДҮАХ 7.1.15.34	Булаг шандны эхийг хамгаалж, хөв цөөрмийн ашиглалтыг сайжруулах, тохижуулах, уст цэгүүдийг цэвэрлэх ажлыг зохион байгуулах	Хашиж хамгаалах булаг шандны эхийн тоо-1 Уст цэгийн цэвэрлэгээг 7 удаа зохион байгуулна	Зарим булаг шанд, рашааны хашаа, өмнө онуудад хийгдсэн болон бусад тхоижилтийн ажлыг сэргээх Булаг шандны эхийг хамгаалж, тохижуулах, уст цэгүүдийг цэвэрлэх ажлыг зохион байгуулах	27.0	БХНСАХЗ	Аймгийн 2023 оны Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын 7.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 5 дугаар багт байрлах “Хөндлөн” булгийн эхийг хашиж хамгаалах ажлыг тус багийн малчдаас бүрдсэн “Хүхээгийн гол” бүлэг хийж гүйцэтгэсэн. Мөн Байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын 19.9 сая төгрөгийн санхүүжилтээр 2022-2023 онуудад уруйн үерт өртөж эвдэрсэн Сүмбэр суманд байрлах Цоорхойн рашаан, Уулзварын гол, Асгана булгийн хамгаалалтын хашааг сэргээн засварлах ажлыг “Жавхлант Аривжих” ХХК хийж гүйцэтгэсэн. Сүмбэр, Шивээговь сумдын ЗДТГ-тай хамтран ус цэгийн цэвэрлэгээний ажлыг 6 удаа зохион байгуулж Цоорхойн рашаан, Уулзварын гол, Асгана булаг, Хүрий ногоон, Хаялага нуурын орчны 18.5 тн хог хаягдлыг цэвэрлэсэн. Хүрсэн түвшин: Шинээр хашиж хамгаалсан булгийн тоо - 1 Сэргээн засварласан уст цэгийн тоо – 3 Зарцуулсан хөрөнгө – 19.9 сая төгрөг Уст цэгийн цэвэрлэгээний тоо – 6 Цэвэрлэсэн хог хаягдлын хэмжээ – 18.8 тн Зарцуулсан хөрөнгө – 26.9 сая.төг Хэрэгжилт 100 хувь
31	АЗДҮАХ 7.1.15.35	Усан сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ус	Усны сан бүхий газруудад эрүүл ахуйн бүс тогтоосон	Усан сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ус	4.25	БХНСАХЗ	Усаар хангагч байгууллага болох “Ус Ду” ОНӨААТҮГ, “Илчлэг Шивээ” ОНӨҮГ, “Талын Илч” ОНӨҮГ нь ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж хяналт тавин ажиллаж байна. Ус хангамжийн эх

		хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийн хэрэгжилтийг сайжруулж, орон нутгийн тусгай хамгаалалтанд авах	тоо - 10 Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-2	хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийн хэрэгжилтийг сайжруулж, тэмдэгжүүлж орон нутгийн тусгай хамгаалалтанд авах			үүсвэрийн эрүүл ахуйн хориглолтын ба хязгаарлалтын бүсэд зөрчил гараагүй. Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргаатай хамтран аймгийн усан хангамжийн эх үүсвэр, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсийг шинэчлэн тогтоох судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Уг ажлын хүрээнд ус хангамжийн 9 эх үүсвэр болон Сүмбэр, Шивээговь сумдад байрлах 32 усны сан бүхий газруудад эрүүл ахуйн болон энгийн хамгаалалтын бүс тогтоох хээрийн хэмжилт, судалгаа, зураглалын ажлыг хийж гүйцэтгэн Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам, Барилга хот байгуулалтын яамнаас холбогдох саналыг авч хамгаалалтын бүсийг батлуулахаар аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд саналыг хүргүүлсэн 2023 оны 12 сарын 1-ний хурлаар хэлэлцэгдэнэ. Говьсүмбэр аймгийн эмэгтэйчүүдийн “Оюу” клубтэй хамтран Сүмбэр сумын 4 дүгээр багт байрлах “Хүрий ногоон” баянбүрдийн хамгаалалтын бүс, усан хангамжийн эх үүсвэрийн 9 цэгт тэмдэгжүүлэлт хийсэн. Хүрсэн түвшин: Зөрчлийн тоо - 0 Хамгаалалтын бүс тогтоосон усны эх үүсвэр 9, усны сан бүхий газар 32 Тэмдэгжүүлсэн усны эх үүсвэр 9 Зарцуулсан хөрөнгө – 4.5 сая төгрөг Хэрэгжилт 70 хувь
32	АЗДУАХ 7.1.15.36	Төв суурин газрын ундны усны эх үүсвэрийн тоног төхөөрөмжийг сайжруулж, хүн амыг эрүүл ахуйн шаардлага хангасан усаар хангана.	-	Баянтал суманд шинээр баригдсан “Ус түгээх худаг” ухаалаг тоног төхөөрөмж суурилуулах Шивээговь сумын шинэ суурьшлын бүсэд худаг гаргуулах, ухаалаг систем сурилуулах ажил	12.0 89.07	ОНХС	Баянтал сумын төвд ОНХС-ийн 12 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар ухаалаг худгийн систем суурилуулах ажлыг Авто худаг ХХК-иар гүйцэтгүүлсэн. Ус Ду ОНӨҮГ, Илчлэг Шивээ ОНӨҮГ, Талын Илч ОНӨААТҮГ газрын ундны усны эх үүсвэр дээр аймгийн ОНХСангийн 75.0 сая төгрөгөөр нөөц генератор байршуулсан. Шивээговь суманд аймгийн орон нутгийн хөгжил сангаас цэвэр усны 298м, 4 үзлэгийн худагтай инженерийн шугам сүлжээний ажлыг “Такамаса” ХХК нь 87,180,161 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан ажилсан ба 2023 оны 08 сарын 01-ны өдөр ажлын хэсэг хүлээж авсан байна. Баянтал сумын 154 –р байрны техникийн давхарын 550-600 м төв инженерийн шугам сүлжээг засварлах шинэчлэх ажлыг Такамаса ХХК-иар гүйцэтгүүлэн ашиглалтад хүлээн авсан. Хэрэгжилт 100 хувь
33	АЗДУАХ 7.1.15.37	Аймаг, сумдын төвийн ундны усны эх үүсвэрт нөөцийн судалгаа хийнэ.	-	1 байршилд усны нөөцийн судалгаа хийнэ. Санхүүжилтийг шийдвэрлэх	180.0	УТХО	Жил бүр БОАЖЯ-нд саналаа хүргүүлдэг боловч улсын төсөвт тусгагдахгүй байгаа болно. /төсөв 400-500 сая төгрөг шаардлагатай/ Хэрэгжилт 0 хувь

34	АЗДҮАХ 7.1.16.38	“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг өрнүүлж, аймаг, сумдын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн, иргэдэд мод тарих соёлыг сурталчлан түгээж бүх нийтийн үйлс болгож иргэд олон нийтийн оролцоог хангана.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо -2 Шинээр байгуулсан ногоон байгууламжийн хэмжээ /га/ 5 Шинээр тарьсан модны тоо-54219 Ургалтын хувь 80 Бүх нийтээр мод тарих арга хэмжээнд оролцсон иргэн, ААНБ-ын тоо	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо -2 Шинээр байгуулсан ногоон байгууламжийн хэмжээ /га/ 3 Шинээр тарьсан модны тоо-80000 Ургалтын хувь 80 Бүх нийтээр мод тарих арга хэмжээнд оролцсон иргэн, ААНБ-ын тоо Сургалт, нөлөөллийн ажлын тоо -1 Хамрагдсан иргэн, ААНБ-ын тоо -120	-	Сумын ОНХС	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн, хавар, намрын бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдрийг тохиолдуулан батлагдсан стратеги, үйл ажиллагааны нарийвчилсан төлөвлөгөөний дагуу 2023 онд 52 аж ахуйн нэгж, байгууллага, 650 албан хаагч, 220 иргэн, 52474 мод бут, сөөг тарьсан. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ШШГГ хорих 425-р нээлттэй хорих анги, Сум дундын ойн анги, Политехникийн коллеж, Модны их ургац нөхөрлөл зэрэг 4 мод үржүүлгийн газар орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж, 78000 тарьц суулгацыг үржүүлэн, 3465 тарьц суулгацыг нийлүүлсэн. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Монголын экологийн мэдээллийн төв ТББ-аас 10.0 сая төгрөгийн 50000 ширхэг улиасны мөчир, орон нутгийн төсвөөс 37.0 сая төгрөгөөр 2900 ширхэг суулгац, 46500 ширхэг мөчир, 19.5 кг модны үр худалдан авч нөөц бүрдүүлсэн. Хүрсэн түвшин: - Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо -5 - Шинээр байгуулсан ногоон байгууламжийн талбай -7 га - Шинээр тарьсан модны тоо-52474 - Ургалт, амьдралтын хувь 85 - Бүх нийтээр мод тарих арга хэмжээнд оролцсон иргэн, ААНБ-ын тоо 52 аж ахуйн нэгж, 650 албан хаагч, 220 гаруй иргэн - Сургалт, нөлөөллийн ажлын тоо 5, хамрагдсан хүн 361 - Тарьц, суулгацын нөөцийн хэмжээ 177400 - Сургалт хамтран зохион байгуулсан байгууллага: Булган голын алим ХХК, Монголын экологийн мэдээллийн төв ТББ, япон багш Х.Нишида, “JCI оюуны элч-mind update” төсөл. Хэрэгжилт 90 хувь
35	АЗДҮАХ 7.1.16.39	Ойн анги болон Мод үржүүлгийн газруудын үйл ажиллагааг дэмжиж, ойн зурвас ногоон байгууламжийн арчилгаа, усалгаа, хамгаалалтыг сайжруулж, тарьц суулгацын нөөц бүрдүүлэх	Худалдан авах машины тоо-1 Ойн зурвасын арчилгаа, хамгаалалтыг сайжруулна. Шинээр байгуулсан мод үржүүлгийн газрын тоо Тарьц суулгацын нөөц, хэмжээ ширхэг	Ойн ангийн үйл ажиллагаанд үзүүлсэн дэмжлэгийн тоо - 5 Жимс, жимсгэний зориулалттай мод үржүүлгийн газар -1 Тарьц суулгацын нөөц, хэмжээ	- 37.0 112.0	БХНСАХЗ ОНХС ОНХС	Сум дундын Ойн ангийн үйл ажиллагаанд дараах дэмжлэг үзүүлсэн. Үүнд: - Хавар, намрын бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдрийн агро техникийн ажил болон усалгааны нөөц сав байршуулах ажлын зардалд 2.0 сая төгрөг - Цэргийн алдар хөшөөний худгийн насос засварлах зардал 1.5 сая төгрөг - Мод үржүүлгийн газар болон төвийн ногоон байгууламжийн усалгаанд хэрэгцээ шаардлагатай байгаа холбох хэрэгсэлд 6.3 сая төгрөг Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 36.9 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар жимс жимсгэний плантац байгуулах, тарьц суулгацын нөөц бүрдүүлэх зорилгоор ШШГГ хорих 425-р нээлттэй хорих анги, Сум дундын ойн анги, Политехникийн коллеж, Модны их ургац нөхөрлөл зэрэг 4 мод үржүүлгийн газарт жимсний 2900 ширхэг суулгац, 46500 ширхэг тарьц

				ширхэг 180000 Модны тарьц суулгац худалдан авах -1 Худаг гаргах, хашаа барих ажил -1			/харандаа мөчир/, 19.5 кг модны үр худалдан авч дэмжлэг үзүүлсэн. Мод сөөгийн үзэсгэлэн худалдаагаар орон нутгийн 4 мод үржүүлгийн газар /ШШГГ хорих 425-р нээлттэй хорих анги, Сум дундын ойн анги, Политехникийн коллеж, Модны их ургац нөхөрлөл/ 30 аж ахуйн нэгж, 100 иргэнд 3465 суулгац худалдаалагдсан байна. Мөн Орон нутгийн хөгжил сангийн 112.0 сая төгрөгөөр худаг гаргах, хашаа барих ажлыг “Ус- ундрах” ХХК-иар гүйцэтгүүлсэн. Үүний үр дүнд 2023 онд аймгийн хэмжээнд өмнө таригдсан 54 га ойн зурваст нөхөн тарилтаар 4385 мод бут тарьсан бөгөөд шинээр 7 га талбайд ойн зурвас байгуулан 52474 мод бут шинээр тарьсан. Тус арга хэмжээнд ОНХС-аас 303.3 сая төгрөг, үүнээс БХНСАХЗ-аас 119.2 сая төгрөг зарцуулсан. Хүрсэн түвшин: - Ойн ангийн үйл ажиллагаанд үзүүлсэн дэмжлэгийн тоо – 5 - Жимс, жимсгэний зориулалттай мод үржүүлгийн газар -1, нийт 4 мод үржүүлгийн газар - Тарьц суулгацын нөөц, хэмжээ 177400 Зарцуулсан зардал БХНСАХЗ-аас 119.2 сая төгрөг, ОНХС-аас 303.3 сая төгрөг
36	АЗДҮАХ 7.1.16.40	Мод тарьж ногоон хөгжилд хувь нэмэр оруулсан иргэн, аж ахуйн нэгж, нөхөрлөлд мөнгөн урамшуулал олгоно.	Нийтийн эзэмшлийн талбайд мод, бут тарьсан иргэн, ААНБ-д урамшуулал олгоно.	Нийтийн эзэмшлийн талбайд мод, бут тарьсан иргэн, ААНБ-д урамшуулал олгоно.	42.0	БХНСАХЗ	Аймгийн ИТХ-ын 2015 оны 05 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Модны урамшуулал олгох журам”-ын дагуу аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/238 тоот захирамжаар модны тооллого зохион байгуулах ажлыг хэсэг байгуулан, иргэн аж ахуйн нэгж байгууллагын өөрийн хөрөнгөөр тарьж ургуулсан 3483 мод, сөөгийг бүртгэлжүүлсэн. Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/334 дүгээр захирамжаар 2023 онд нийтийн эзэмшилд болон эзэмшил, өмчлөлийн газартаа өөрийн хөрөнгөөр мод тарьж ургуулсан 26 иргэн, 1 байгууллагын 3483 мод, бутанд 32.1 сая төгрөгийн урамшуулал олгосон. Хэрэгжилт 100 хувь
37	АЗДҮАХ 7.1.16.41	Говь хээрийн бүсийн хамгаалалтын ойн зурвасуудыг үе шаттайгаар байгуулах, байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих ажлыг зохион байгуулах	4 га талбайд ойн зурвас бий болсон.	Хамгаалалтын ойн зурвасуудыг үе шаттайгаар байгуулна Төмөрзам дагуу-0 га, 0 мод Автозамын дагуу 15 га , 30000 мод булаг шанд 1 га, 2000 мод	-	ОНТ, УТХО	2023 оны Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 15 га талбайд 168.75 сая төгрөгөөр Ойн зурвас байгуулахаар төлөвлөсөн. Баянтал суманд 10 га талбайд 6700 мод, бут тарьж, ойн зурвас байгуулах ажлыг “Говийн улиас” ХХК гүйцэтгэн улсын төсвөөс 112.5 сая.төгрөгийг зарцуулсан. Байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих ажлын хүрээнд БХНСАХЗ-аар 28.7 сая.төгрөгөөр 10 га талбайг хашаажуулах ажлыг “Жавхлант арвижих” ХХК-иар гүйцэтгүүлэн хүлээн авсан. Сум дундын Ойн анги Хэрлэн голд 3 га талбайд 2400 бургасны суулгац тарьж, БХНСАХЗ-аас 30.1 сая төгрөг зарцуулсан. 10 га ойн санд цэвэрлэгээ хийж, нөхөн ургалтыг дэмжсэн.

				Хүнсний ногоо, жимс жимсгэнэ -3 га 7500 мод хадлан, бэлчээрийн ойн зурвасын хэмжээ 2 га 4000 мод Модны ургалт 75 хувь Таримал болон байгалийн ойн санг хамгаалах, байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих ажил арчилгаа хамгаалалт /га/ 52.5			Хүрсэн түвшин: Шинээр нэмэгдсэн ногоон байгууламжийн талбай 7 га Модны ургалт 80 хувь Байгалийн ойн санг хамгаалах, байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих ажил арчилгаа хамгаалалт 52 га Хэрэгжилт 70 хувь
38	АЗДҮАХ 7.1.16.42	Хөдөөгийн багуудыг интернет сүлжээнд холбох ажлыг бодлогоор дэмжинэ.	Интернет сүлжээнд холбогдсон багийн тоо - 8	Интернет сүлжээнд холбогдсон багийн тоо - 9	-	ХХО	Аймаг сумдын төв, хөдөөгийн 10 багаас 4 баг 4G, 6 баг 3G сүлжээнд холбогдсон. 1, 2, 3 дугаар багийн хэмжээд нийт 1287 өрх IPTV гурвалсан үйлчилгээнд холбогдсон. Шивээговь сумын цэг сумын төвөөс 35 км хүртэлх зайтай байдаг тул 155 малчид интернэт сүлжээнд холбогдсон. Баянтал сум Харилцаа, холбоо, мэдээлэл технологийн Мобикомын өндөр хурдны интернеттэй холбогдсон бөгөөд хязгааргүй интернет, суурин утас, VOO 97 телевизийн суваг үзэх үндэсний оператор Мобиком ХХК-ны гурвалсан үйлчилгээнтэй VOO үйлчилгээг 34 өрхөд нэвтрүүлээд байна. Хүрсэн түвшин: Интернэт сүлжээнд холбогдсон багийн тоо – 10 Хэрэгжилт 100 хувь
39	АЗДҮАХ 7.1.17.43	Төрийн үйлчилгээг цахимжуулж, тоон гарын үсгийг нэвтрүүлж, иргэдэд сурталчилна.	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо -9 И-Монголиа системд холбосон төрийн үйлчилгээний тоо -61 Тоон гарын үсгийг нэвтрүүлсэн төрийн	Цахимжуулсан төрийн үйлчилгээний тоо -10 И-Монголиа системд холбосон төрийн үйлчилгээний тоо -70 Тоон гарын үсгийг нэвтрүүлсэн төрийн	-	БТ	E-mongolia цахим бүртгэлийн системд Говьсүмбэр аймгийн 15 байгууллагын 61 төрлийн үйлчилгээг холбон иргэд цахимаар лавлагаа, тодорхойлолт авч байна. Мөн Шүүхийн Тамгын газраас 3-н төрлийн төлбөртэй лавлагааг E-Mongolia төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн системд холбуулах хүсэлт ирүүлснийг Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газарт уламжлан цахимжуулах шатанд Дээд шүүхээс татгалзан цахимжуулах ажил зогссон байна. Сүмбэр сумын ЗДТГ-аас Багийн Засаг даргын тодорхойлолтыг цахимжуулах хүсэлт ирүүлсэнг Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газар болон И-Монгол академид уламжлан ажилласан. Төрийн цахим үйлчилгээний “ХУРДАН” төвийг аймаг, сумдын төвд байгуулан, E-Mongolia нэгдсэн системийн 6 оператораас тайлант хугацаанд 55 төрлийн 5449 үйлчилгээг иргэдэд хүргээд байна.

			<p>үйлчилгээний тоо – 41</p> <p>Тоон гарын үсгийг ашиглаж байгаа төрийн албан хаагчийн тоо – 41</p> <p>Тоон гарын үсэгтэй болгосон иргэний тоо – 4405</p> <p>Зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгаа, хамрагдсан иргэний тоо - 70</p>	<p>үйлчилгээний тоо –38</p> <p>Тоон гарын үсгийг ашиглаж байгаа төрийн албан хаагчийн тоо – 100</p> <p>Тоон гарын үсэгтэй болгосон иргэний тоо – 5000</p> <p>Зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгаа, хамрагдсан иргэний тоо - 90</p>			<p>Мөн аймгийн хэмжээнд төрийн 35 байгууллагын 440 үйлчилгээг E-Mongolia операторын системээр хүргэн ажиллаж байна. Аймгийн хэмжээнд 16-аас дээш насны 11562 иргэнд тоон гарын үсэг олгохоос, нийт 5842 иргэнд тоон гарын үсэг олгож, хамрагдалт 50.5 хувьтай байна.</p> <p>Мөн төрийн үйлчилгээнд тоон гарын үсгийг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд 45 байгууллагын 110 албан хаагч албаны тоон гарын үсэг эзэмшиж, үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.</p> <p>Иргэний бүртгэлийн дугаарыг 2023 онд хэрэглээнд нэвтрүүлж, шинэчилсэн загвар бүхий бэлдцэд бичилт хийж хэвлэж байгаа бөгөөд 2023 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн байдлаар аймгийн хэмжээнд нийт 820 иргэнд иргэний бүртгэлийн дугаартай цахим иргэний үнэмлэх олгох ажлыг зохион байгуулаад байна.</p> <p>Улсын бүртгэлийн иргэний бүртгэлийн системээр 4444 иргэнд, эд хөрөнгийн бүртгэлээр 303 иргэнд, хуулийн этгээдийн 2 удаагийн олгосон.</p> <p>Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн цахим үйлчилгээний хэлтсээс 2023 оны 12 дугаар сарын байдлаар 26 байгууллагын 340 албан хаагчдад төрийн цахим үйлчилгээг сурталчлан таниулах уулзалт, сургалтыг зохион байгуулсан.</p> <p>Хүрсэн түвшин: И-Монголиа системд холбосон төрийн үйлчилгээний тоо-61 Тоон гарын үсгийг нэвтрүүлсэн төрийн үйлчилгээний тоо-45 Тоон гарын үсэг ашиглаж байгаа төрийн албан хаагчийн тоо – 110 Тоон гарын үсэгтэй болгосон иргэний тоо – 5842 Сургалт, сурталчилгаа, хамрагдсан иргэний тоо -340</p> <p>Хэрэгжилт 90 хувь</p>
40	АЗДҮАХ 7.1.17.44	Аймаг, сумдын Засаг даргын Тамгын газруудад Иргэдэд үйлчлэх үйлчилгээний нэгдсэн төвийг байгуулан, операторын системийг нэвтрүүлж, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Операторын системээр хүргэсэн төрийн үйлчилгээг тогтвортой нэмэгдүүлнэ.	Операторын системээр хүргэсэн төрийн үйлчилгээг тогтвортой нэмэгдүүлнэ. Шинээр барьсан өргөтгөлийн барилгын тоо - 1 Хүчин чадал - 150	-	ОНТ	<p>Говьсүмбэр аймгийн хэмжээнд “ХУРДАН” төрийн үйлчилгээний нэгдсэн 3 цэг Сүмбэр, Шивээговь, Баянтал сумын ЗДТГ-т байрлах оператор эрхтэй үйлчилгээний ажилтанууд нийт 6 цэгээр төрийн үйлчилгээний шат дамжлагыг бууруулах, хүндрэл чирэгдэлгүй, түргэн шуурхай үйлчилгээг иргэдэд хүргэн ажиллаж байна.</p> <p>(Аймгийн нутгийн удирдлагын ордон хуучнаар иргэдэд үйлчлэх төвийн байранд “ХУРДАН” цэг, Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт байрлах “ХУРДАН” цэг, Говьсүмбэр аймаг дахь Монгол суудан ХХК-ийн байранд “ХУРДАН” цэг, Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газрын байранд “ХУРДАН” цэг – Оператор эрхтэй үйлчилгээний ажилтан, Шивээговь сумын Засаг даргын Тамгын газрын байранд “ХУРДАН” цэг – Оператор эрхтэй үйлчилгээний ажилтан, Баянтал сумын Засаг даргын Тамгын газрын байранд “ХУРДАН” цэг – Оператор эрхтэй үйлчилгээний ажилтан)</p> <p>2023 онд хурдан цэгээс төрийн 35 байгууллагын 440 гаруй үйлчилгээг нэг дороос хурдан шуурхай авах боломжоор</p>

							<p>хангагдсан бөгөөл 55 төрлийн 5449 үйлчилгээг иргэдэд цахимаар хүргэсэн.</p> <p>E-mongolia цахим бүртгэлийн системд Говьсүмбэр аймгийн 15 байгууллагын 61 төрлийн үйлчилгээг холбон иргэд цахимаар лавлагаа, тодорхойлолт авч байна.</p> <p>Төрийн цахим үйлчилгээний зохицуулалтын газрын харъяа Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн цахим үйлчилгээний хэлтсийг аймгийн ЗДТГ-ын 1 давхарт 80мк2 талбай бүхий байраар хангаж, аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 20.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр засварлан ашиглалтад оруулсан. Мөн 2.1 сая төгрөгийн гадна дотор хаягжилтийг шинэчлэн, 29.0 сая төгрөгийн 6 нэр төрлийн тоног төхөөрөмжөөр хангасан. (Компьютер/иж бүрэн/ 5 ширхэг, Принтер/3 үйлдэлт/ 1 ширхэг, Notebook 1 ширхэг, Иргэний үнэмлэх уншигч 1 ширхэг, Дэлгэц тогтоогч 1 ширхэг, Дэлгэц салаалагч 2 ширхэг). Байгууллагын урсгал зардлыг аймгийн ЗДТГазрын төсвөөс шийдвэрлэж байна.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Иргэдэд үйлчлэх төв байгуулсан сумын тоо-3 Операторын цэгийн тоо-6 Нийт үйлчилгээ авсан иргэдийн тоо – 5449 /давхардсан тоогоор/</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
41	АЗДҮАХ 7.1.17.45	Цэцэрлэгийн барилгуудыг өргөтгөж, шинээр барина. (3 болон 5 дугаар цэцэрлэг)	Шинээр барьсан өргөтгөлийн барилгын тоо - 1 Хүчин чадал - 150	Шинээр барьсан өргөтгөлийн барилгын тоо - 1 Хүчин чадал - 150	2000.0 -	УТХО АОНХС	<p>Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгыг “Монничи Кон Трейд” ХХК 70 хувьтай гүйцэтгэж, 2024 оны 9 дүгээр сарын 01-ны өдөр бүрэн ашиглалтад өгөхөөр ажиллаж байна.</p> <p>Сүмбэр сумын 6 дугаар цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын зураг төслийг 35.0 сая төгрөгөөр “Цээнтэй ателиер” ХХК гүйцэтгэж, барилгын төсөвт өртөг 3.0 тэрбум байгаагаас 2024 оны улсын төсөвт 1.5 тэрбум төгрөг тусган батлуулсан.</p> <p>СӨБ-ын 5 дугаар цэцэрлэгийн 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөлийн нэмэлт санхүүжилт 44.2 сая төгрөг, Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгын нэмэлт санхүүжилт 700.0 сая төгрөгийн төсвийг 2024 оны улсын төсөвт тус тус тусган шийдвэрлүүлсэн.</p> <p>Хүрсэн түвшин: Шинээр барьж байгаа өргөтгөлийн барилгын тоо – 2 Төсөв, хөрөнгийг шийдвэрлүүлсэн барилгын тоо – 3 /нэмэлт санхүүжилт -2, шинэ барилга-1/ Баригдаж байгаа барилгын хүчин чадал, хүүхдийн тоогоор – 300</p> <p style="text-align: center;">Хэрэгжилт 70 хувь</p>
42	АЗДҮАХ 7.1.18.46	Сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны дотуур их	Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн дотуур байрны		-	-	Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн дотуур байрны засварын ажлын зураг төсвийг ОНХСангийн 14.2 сая төгрөгөөр “Эм эм архитектур” ХХК-аар гүйцэтгүүлэн хүлээн авсан. Сүмбэр сумын

		засварын ажлыг үе шаттайгаар хийнэ.	засварын зураг төсөв хийлгэнэ. Сүмбэр сумын 1-р сургуулийн гадна фасад, спорт заалны их засварын зураг төсөв хийлгэнэ. Шивээговь сумын 3 дугаар цэцэрлэгийн хуучин барилгын засварын ажлын зураг төсөв хийлгэнэ.	Сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны их засварын ажлыг үе шаттайгаар хийнэ			2024 оны Орон нутгийн хөгжлийн санд 585.0 сая төгрөгийг тусган баталсан. Сүмбэр сумын 1-р сургуулийн гадна фасад, спорт заалны их засварын зураг төсвийг ОНХСангийн 8 сая төгрөгөөр Баярмега сервис ХХК-аар гүйцэтгүүлэн хүлээн авсан. Тус ажлыг хэрэгжүүлэхээр 2024 оны аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн санд 635.0 сая төгрөг тусган баталсан. 5 дугаар сургуулийн дээвэр засварыг аймгийн ОНХСангийн 222.0 сая төгрөгөөр Луужин консалтинг ХХК засварласан. Баянтал сумын 4 сургуулийн урлаг, спорт залны дээвэр засварын ажлыг аймгийн ОНХСангийн 364.4 сая төгрөгөөр, ариун цэврийн өрөөний засварыг сумын ОНХСангийн 26.6 төгрөгөөр Цагаан толгойн нуур ХХК тус тус гүйцэтгэсэн. Хүрсэн түвшин: Засвар хийсэн барилгын тоо: 4 Зарцуулсан төсөв: 635.2 Хэрэгжилт 100 хувь
43	АЗДҮАХ 7.1.18.47	Боловсролын байгууллагуудыг тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Компьютерийн тоо -30	Компьютерийн тоо -30 Шинээр олгосон ширээ сандалын тоо -20	50.0	УТХО	2023 онд боловсролын байгууллагууд нийт 858.6 сая төгрөгийн 73 нэр төрлийн 460 ширхэг техник, тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан. Үүнд: - БШУЯ -ны нөхөн хангалтын зардлаар 5 сургуульд нийт 154 нөтөбүүк, 3 цахим самбар, 5 сургуульд 9 цахим танхим байгуулсан. - Их соёл-Их үндэс хөтөлбөрийн хүрээнд СӨБ, ЕБС, ПТК-ийн 200 багшийг нөтбүүкээр хангасан. - БШУГазар Их соёл-Их үндэс хөтөлбөрийн хүрээнд 100.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 35 нэр төрлийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан. - Японы хүүхдийг ивээх сангийн төсөл сонгон шалгаруулалтаар 1 дүгээр сургууль 90.0 сая төгрөгөөр цахим студийн тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан. Тус төслийн хүрээнд 4 сургууль, ПТК-ийн хүүхэд залуусын санаачилсан 47 төсөл дээр 195 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт авсан. - Орон нутгийн хөгжил сангаас 30,8 сая төгрөгөөр сургууль, цэцэрлэгийн удирдах ажилтнуудад 11 нөтбүүкийг олгосон. - Аймгийн ИТХ-ын ГХУСАХЗ-ийн 45.0 сая төгрөгөөр 5 дугаар сургууль, Сүмбэр сумын ИТХ-ын ОНХС -ын зардлаар 38.8 сая төгрөгөөр 1, 2 дугаар сургуулийн гадна, дотор орчинд 67 камер, Баянтал сумын ОНХС -ын зардлаар 10.0 сая төгрөгөөр 4 дүгээр сургуулийн эргэн тойрныг бүрэн камержуулсан. - Сүмбэр сумын ОНХС-ийн 20.0 сая хөрөнгөөр 1 дүгээр сургуулийн 3 ангийг 48 ширээ, сандал, багшийн ширээ сандлаар хангасан. Мөн 20.0 сая төгрөгөөр 1, 2, 5 дугаар сургуулийн мэдээлэл зүйн кабинетыг 96 хүүхдийн ширээ, сандлаар хангасан.

						<ul style="list-style-type: none"> - Ерөнхий боловсролын 2,5 дугаар сургуульд БШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 40.0 сая төгрөгийн ширээ сандал, гал тогооны тоног төхөөрөмжөөр хангасан. - 6 дугаар цэцэрлэгийг Сүмбэр сумын ОНХСангийн 19.0 сая төгрөгөөр гал тогооны тоног төхөөрөмжөөр хангасан. - Баянтал сумын ОНХС -ын 18.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар 4 дүгээр сургууль "Үдийн хоол"-ны ширээ сандлыг бүрэн шийдвэрлэж, СОНХСангийн 16.0 сая төгрөгөөр 4 дүгээр цэцэрлэгийн тоглоом, 4.8 сая төгрөгөөр гал тогооны тоног төхөөрөмжөөр хангасан. - Шивээговь сумын ОНХСангийн 50.0 сая төгрөгөөр 3 дугаар сургуульд 60ш ширээ, 120 ш сандал, 6 компьютер худалдан авч хүлээлгэн өгсөн. Мөн хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний 2.3 сая төгрөгөөр 3 дугаар цэцэрлэгийг шарах шүүгээгээр хангасан. - Сургуулийн гүйцэтгэлийн урамшуулалаар 3 сургууль 72 сая төгрөгийн, 6 цэцэрлэг 75 сая төгрөгийн урамшуулал авсан. Үүний 35 хувиар хөрөнгө оруулалтад зарцуулж, 4 дүгээр сургууль ундны усны цорго, шүүлтүүр шинэчилсэн, 5 дугаар сургууль 65 инчийн 10 ухаалаг ТВ авч анги танхимд байршуулсан, 1 дүгээр сургууль 7.5 сая төгрөгөөр гадна, дотор камержуулалтаа шинэчилж, 2 дугаар цэцэрлэг 4.4 сая төгрөгөөр хөгжмийн тоног төхөөрөмж, 4 дүгээр цэцэрлэг шалны резинэн зөөлөвч, 5 дугаар цэцэрлэг 22 нэр төрлийн 212 тоглоом, самбар, компьютер принтер худалдан авсан. <p>Хүрсэн түвшин: Боловсролын байгууллагууд нийт 858.6 сая төгрөгийн 73 нэр төрлийн 460 ширхэг техник, тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан. Үүнээс компьютер 438, ширээ сандал 324</p> <p style="text-align: right;">Хэрэгжилт 100 хувь</p>
--	--	--	--	--	--	--

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР

